

Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы кәсіптік стандарттарын бекіту туралы

Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрінің 2025 жылғы 20 қарашадағы № 493 бұйрығы

"Кәсіптік біліктілік туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 5-бабының 5-тармағына сәйкес БҰЙЫРАМЫН:

1. Бекіту:

1) осы бұйрыққа 1-қосымшаға сәйкес "Қауіпті техникалық құрылғыларды: лифтілерді, эскалаторларды, траволаторларды, мүмкіндігі шектеулі адамдарға (мүгедектігі бар адамдарға) арналған көтергіштерді техникалық куәландыру" кәсіби стандарты;

2) осы бұйрыққа 2-қосымшаға сәйкес "Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілер үшін өнеркәсіптік қауіпсіздік бойынша сараптама" кәсіби стандарты;

3) осы бұйрыққа 3-қосымшаға сәйкес "Қауіпті техникалық құрылғыларды: аспалы жолдар мен фуникулерларды техникалық куәландыру" кәсіби стандарты;

4) осы бұйрыққа 4-қосымшаға сәйкес "Қауіпті өндірістік объектілерге қызмет көрсету бойынша авариялық-құтқару қызметі" кәсіби стандарты;

5) осы бұйрыққа 5-қосымшаға сәйкес "Тау кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін объектілер үшін өнеркәсіптік қауіпсіздік сараптамасы" кәсіби стандарты;

6) осы бұйрыққа 6-қосымшаға сәйкес "Көмір шахталары объектілері үшін өнеркәсіптік қауіпсіздік сараптамасы" кәсіби стандарты;

7) осы бұйрыққа 7-қосымшаға сәйкес "Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы кадрларды даярлау, қайта даярлау және олардың біліктілігін арттыру" кәсіби стандарты ;

8) осы бұйрыққа 8-қосымшаға сәйкес "Қысыммен жұмыс істейтін жабдықты пайдалану кезіндегі өнеркәсіптік қауіпсіздік сараптамасы" кәсіби стандарты;

9) осы бұйрыққа 9-қосымшаға сәйкес "Дәнекерлеу және/немесе онымен байланысты процестерді (пісіру, балқыту, термиялық кесу) жүргізу кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету" кәсіби стандарты;

10) осы бұйрыққа 10-қосымшаға сәйкес "Газ тарату желілерін және газ тұтыну жүйелерін пайдалану кезіндегі өнеркәсіптік қауіпсіздік сараптамасы" кәсіби стандарты.

2. Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрлігінің Өнеркәсіптік қауіпсіздік комитеті Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен:

1) осы бұйрыққа қол қойылғаннан кейін күнтізбелік бес күн ішінде оны Қазақстан Республикасы Нормативтік құқықтық актілерінің эталондық бақылау банкіне енгізу

үшін Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің "Қазақстан Республикасының Заңнама және құқықтық ақпарат институты" шаруашылық жүргізу құқығындағы республикалық мемлекеттік кәсіпорнына қазақ және орыс тілдерінде жіберу;

2) осы бұйрықты Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрлігінің ресми интернет-ресурсында орналастыруды қамтамасыз етсін.

3. Осы бұйрықтың орындалуын бақылау жетекшілік ететін Қазақстан Республикасының Төтенше жағдайлар вице-министріне жүктелсін.

4. Осы бұйрық алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

Қазақстан Республикасының
төтенше жағдайлар министрі

Ш. Әрінов

"КЕЛІСІЛДІ"

Қазақстан Республикасы

Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігі

Қазақстан Республикасы
Төтенше жағдайлар министрінің
2025 жылғы 20 қарашадағы
№ 493 бұйрығына
1-қосымша

Кәсіптік стандарт: "Қауіпті техникалық құрылғыларды: лифтілерді, эскалаторларды, траволаторларды, мүмкіндігі шектеулі адамдарға (мүгедектігі бар адамдарға) арналған көтергіштерді техникалық куәландыру"

1-ші тарау. Жалпы ережелер

1. Кәсіптік стандарттың қолдану аясы: "Қауіпті техникалық құрылғыларды: лифтілерді, эскалаторларды, траволаторларды, мүмкіндігі шектеулі адамдарға (мүгедектігі бар адамдарға) арналған көтергіштерді техникалық куәландыру" кәсіптік стандарты "Кәсіптік біліктілік туралы" ҚРЗ 5-бабына сәйкес әзірленіп, білім беру бағдарламаларын қалыптастыруға, оның ішінде кәсіпорындарда персоналды, білім беру ұйымдарының қызметкерлері мен түлектерін оқытуға және лифтілерді, эскалаторларды, траволаторларды, мүмкіндігі шектеулі адамдарға (мүгедектігі бар адамдарға) арналған көтергіштерді пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы кең ауқымды міндеттердің шешімдеріне қойылатын талаптарды белгілейді.

2. Осы кәсіптік стандартта мынадай терминдер, анықтамалар мен қысқартулар қолданылады:

1) білім – кәсіптік тапсырма шеңберінде іс-әрекеттерді орындау үшін қажетті зерттелген және игерілген ақпарат;

2) бұзбайтын бақылау (ББ) – объектіні жұмыстан шығаруды не оны бөлшектеуді талап етпейтін объектінің немесе оның жекелеген элементтерінің/тораптарының негізгі жұмыс қасиеттері мен параметрлерінің сенімділігін бақылау;

3) дағды – кәсіптік тапсырманы толығымен орындауға мүмкіндік беретін білім мен біліктілік қолдану қабілеті

4) еңбекті қорғау – құқықтық, әлеуметтік-экономикалық, ұйымдастырушылық-техникалық, санитарлық-эпидемиологиялық, емдеу-профилактикалық, оңалту және өзге де іс-шаралар мен құралдарды қамтитын еңбек қызметі процесінде қызметкерлердің өмірі мен денсаулығының қауіпсіздігін қамтамасыз ету жүйесі;

5) еңбек қауіпсіздігі – еңбек қызметі процесінде қызметкерлерге зиянды және (немесе) қауіпті өндірістік факторлардың әсерін болдырмайтын іс-шаралар кешенімен қамтамасыз етілген қызметкерлердің қорғалу жағдайы;

6) зерттеп-қарау – белгілі бір кезеңге одан әрі пайдалану мүмкіндігі мен жағдайларын анықтау мақсатында нормативтік қызмет мерзімін өтеген жүк көтергіш машиналарды техникалық диагностикалау жөніндегі жұмыстар кешені;

7) кәсіптік біліктілік – кәсіп бойынша еңбек функцияларын орындау үшін талап етілетін құзыреттерді меңгеруді сипаттайтын кәсіптік даярлық дәрежесі;

8) кәсіптік стандарт – ресми және (немесе) бейресми және (немесе) ақпараттық білім беруді, біліктілік пен құзыреттілік деңгейін, кәсіптік қызметтің нақты саласындағы еңбек мазмұнын, сапасы мен жағдайларын ескере отырып, білімге, іскерлікке, біліктілікке, жұмыс тәжірибесіне қойылатын жалпы талаптарды белгілейтін жазбаша ресми құжат;

9) құзыреттілік – еңбек функциясын құрайтын бір немесе бірнеше кәсіптік тапсырмаларды орындауға мүмкіндік беретін біліктілікті қолдану мүмкіндігі;

10) лифт – тігінен еңкею бұрышы 150 аспайтын қатаң түзу сызықты бағыттағыштар бойынша қозғалатын кабинада адамдарды және (немесе) жүктерді көтеруге және түсіруге арналған кезеңдік әрекеттің стационарлық жүк көтергіш механизмі;

11) мамандық – жеке тұлға жүзеге асыратын және оны орындау үшін белгілі бір біліктілікті талап ететін кәсіп түрі;

12) машықтар – кәсіптік дағды шеңберінде жеке бірлік іс-әрекеттерді физикалық және (немесе) ақыл-оймен орындау қабілеті;

13) мүмкіндігі шектеулі адамдарға арналған көтергіш (мүгедектігі бар адамдарға) немесе мүмкіндігі шектеулі адамдарға (мүгедектігі бар адамдарға) адамдарға арналған көтергіш – мүгедектер арбасына арналған мамандандырылған жүк көтергіш жабдық;

14) нормативтік қызмет ету мерзімі – бұл құрылғының паспортында өндіруші көрсеткен уақыт, оның барысында жүк көтеру механизмі жұмыс қабілеттілігін сақтайды;

15) пайдалану қауіпсіздігі – азаматтардың өміріне немесе денсаулығына, жеке немесе заңды тұлғалардың мүлкіне, мемлекеттік немесе коммуналдық мүлікке, қоршаған ортаға, жануарлар мен өсімдіктердің өміріне немесе денсаулығына зиян келтірумен байланысты жол берілмейтін тәуекел болмаған жағдай;

16) сынақ актісі/хаттамасы – техникалық құжат, объектінің меншік иесі/Тапсырыс беруші құрамында куәландыру жүргізілетін және өткізілген сынақтардың нәтижелерін растайтын комиссия ресімдейді;

17) сертификаттау – сәйкестікті растау жөніндегі орган ол арқылы өнімнің және (немесе) онымен байланысты процестің, сондай-ақ көрсетілетін қызметтің белгіленген талаптарға сәйкестігін куәландыратын рәсім;

18) талдау – белгіленген мақсаттарға қол жеткізу үшін қарастырылып отырған объектінің жарамдылығын, барабарлығын, нәтижелілігін анықтау үшін қабылданатын қызмет;

19) техникалық куәландыру – бұл жабдықтың және оның құрамдас бөліктерінің техникалық жай-күйін (техникалық диагностикалауды) зертеп-қарау, сондай-ақ статикалық және динамикалық сынақтар жүргізу арқылы объектіні қауіпсіз пайдалану мүмкіндігі тұрғысынан бағалау;

20) траволатор – тауарлар мен адамдардың қозғалысын (тасымалын) жылдамдатуға немесе жеңілдетуге мүмкіндік беретін көлбеу немесе еденге параллель қозғалатын қадамсыз таспа немесе жол

21) эскалатор – адамдарды бір деңгейден екінші деңгейге жылжыту үшін қозғалмалы адамдары бар, көкжиекке қарай 30-35° көлбеу баспалдақ түріндегі көтеру және тасымалдау машинасы

3. Осы кәсіптік стандартта мынадай қысқартулар қолданылады

1) БА – Біліктілік анықтамалығы.

2) ББ – Бұзбайтын бақылау.

3) БТБА – Жұмысшылардың жұмыстары мен кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығы.

4) НҚА – Нормативтік құқықтық акті.

5) НТҚ – Нормативтік -техникалық құжаттама.

6) СБШ – Салалық біліктілік шеңбері.

7) ТЖКБ – Техникалық және кәсіптік білім.

8) ЭҚТЖЖ – Экономикалық қызмет түрлерінің жалпы жіктеуіші.

2-ші тарау. Кәсіптік стандарттың паспорты

4. Кәсіптік стандарттың атауы: Қауіпті техникалық құрылғыларды: лифтілерді, эскалаторларды, траволаторларды, мүмкіндігі шектеулі адамдарға (мүгедектігі бар адамдарға) арналған көтергіштерді техникалық куәландыру

5. Кәсіптік стандарттың коды: M074

6. ЭҚЖЖ секциясын, бөлімін, тобын, сыныбын және кіші сыныбын көрсету:

M Кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет

74 Өзге де кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет

74.9 Басқа топтамаларға енгізілмеген кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет

74.90 Басқа топтамаларға енгізілмеген кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет

74.90.9 Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет

7. Кәсіптік стандарттың қысқаша сипаттамасы: Кәсіптік стандарт мамандандырылған ұйымдардың қауіпті техникалық құрылғыларды: лифтілерді, эскалаторларды, траволаторларды, мүмкіндігі шектеулі адамдарға (мүгедектігі бар адамдарға) арналған көтергіштерді техникалық куәландыру жүргізу кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздік саласында кәсіптік қызметтер көрсету бойынша мамандардың кәсіптік құзыреттілігі саласындағы талаптарды белгілейді. Мамандардың біліктілік деңгейінің өсуімен әрбір келесі деңгей алдыңғы деңгейдің функцияларын орындауды және оларды жаңа құзыреттерге сәйкес кеңейтуді білдіреді.

8. Кәсіптер карточкаларының тізімі:

1) Қауіпті техникалық құрылғыларды: лифтілерді, эскалаторларды, траволаторларды, мүмкіндігі шектеулі адамдарға (мүгедектігі бар адамдарға) арналған көтергіштерді, қорытынды беру құқығымен өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарын техникалық куәландыру жөніндегі маман - 6 СБШ-нің деңгейі

2) Қауіпті техникалық құрылғыларды: лифтілерді, эскалаторларды, траволаторларды, мүмкіндігі шектеулі адамдарға (мүгедектігі бар адамдарға) арналған көтергіштерді, қорытынды беру құқығынсыз өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарын техникалық куәландыру жөніндегі маман - 5 СБШ-нің деңгейі.

3-ші тарау. Кәсіптер карточкалары

9. Кәсіптің карточкасы "Қауіпті техникалық құрылғыларды: лифтілерді, эскалаторларды, траволаторларды, мүмкіндігі шектеулі адамдарға (мүгедектігі бар адамдарға) арналған көтергіштерді, қорытынды беру құқығымен өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарын техникалық куәландыру жөніндегі маман":	
Топтың коды:	2149-3
Қызмет атауының коды:	2149-3
Кәсіптің атауы:	Қауіпті техникалық құрылғыларды: лифтілерді, эскалаторларды, траволаторларды, мүмкіндігі шектеулі адамдарға (мүгедектігі бар адамдарға) арналған көтергіштерді, қорытынды беру құқығымен өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарын техникалық куәландыру жөніндегі маман
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығы "Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығын бекіту туралы" 2020 жылғы 30 желтоқсандағы № 553 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 31 желтоқсанда № 22003 болып тіркелді. Көтергіш құралдардың өнеркәсіптік қауіпсіздігі жөніндегі маман

Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Инженерия және инженерлік іс	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Қызметі қауіпті техникалық құрылғыларды: лифтілерді, эскалаторларды, траволаторларды, мүмкіндігі шектеулі адамдарға (мүгедектігі бар адамдарға) арналған көтергіштерді пайдаланумен (тікелей) байланысты кәсіпорындарда кемінде 3 жыл жұмыс тәжірибесі.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	"Азаматтық қорғау туралы" ҚРЗ 79-бабына сәйкес өнеркәсіптік қауіпсіздік мәселелері бойынша мамандарды даярлаудан, қайта даярлаудан және өнеркәсіптік қауіпсіздік туралы куәлік алудан өту.		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:			
Қызметтің негізгі мақсаты:	Қазақстан Республикасының өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы заңнамасының талаптарына сәйкестігіне қауіпті техникалық құрылғыларға: лифтілерге, эскалаторларға, траволаторларға, мүмкіндігі шектеулі адамдарға (мүгедектігі бар адамдарға) арналған көтергіштерге техникалық куәландыру жүргізу бойынша кәсіби қызметтер көрсету.		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Жабдықты нормативтік қызмет мерзімі ішінде техникалық куәландыру 2. Жаңадан құрастырылған немесе жаңғыртылған жабдықты, болат арқандарды техникалық куәландыру және бұзбайтын бақылау әдістерімен нормативтік қызмет мерзімін өтеген жабдықты зерттеп-қарау	
	Қосымша еңбек функциялары:	1. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария және өрт қауіпсіздігі талаптарын сақтау	
	Дағды 1: Нормативтік қызмет мерзімі ішінде тексеру, өлшеулер және сынақтар жүргізу	Машықтар: 1. Жабдықты орнату үшін визуалды және өлшеу бақылауын жүзеге асыру. 2. Техникалық құжаттамада және жүк көтергіш механизмдерді пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидаларының талаптарында көзделген барлық жұмыс режимдерінде жабдықтың жұмыс істеуіне тексеру жүргізу. 3. Электр желілері мен электр жабдықтарын оқшаулауды, жерге тұйықтауды (нөлдеуді) көзбен шолып тексеруді жүзеге асыру.	
		Білімдер: 1. Жүк көтергіш механизмдерді пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары. 2. Мүмкіндігі шектеулі адамдарға (мүгедектігі бар адамдарға) арналған көтергіштерді қауіпсіз пайдалану қағидалары. 3. Эскалаторларды орнату және қауіпсіз пайдалану қағидалары. 4. Қызмет ету мерзімі өткен лифтілерді, сондай-ақ мүмкіндігі шектеулі адамдарға (мүгедектігі бар	

Еңбек функциясы 1: Жабдықты нормативтік қызмет мерзімі ішінде техникалық куәландыру		адамдарға) арналған көтергіштерді одан әрі пайдалану мүмкіндігін айқындау мақсатында олардың техникалық жай-күйіне зерттеп-қарауды жүргізу жөніндегі нұсқаулық. 5. Қазақстан Республикасының қауіпті техникалық құрылғылардың: лифттердің, эскалаторлардың, траволаторлардың, мүмкіндігі шектеулі адамдарға (мүгедектігі бар адамдарға) арналған көтергіштердің қауіпсіздігін қамтамасыз ету саласындағы заңнамасы. 6. Құрылғы туралы жалпы мәліметтер және жабдықтың жұмыс принципі. 7. Біліктіліктің II деңгейіндегі ББ әдістері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет емес
	Дағды 2: Нормативтік қызмет мерзімі ішінде техникалық куәландыру нәтижелерін ресімдеу	Машықтар: 1. Тексеру, өлшеу және сынау нәтижелерін техникалық куәландыру актісімен және сынау хаттамасымен (хаттамаларымен) ресімдеу. 2. Жабдықтың паспортына техникалық куәландыру нәтижелері туралы жазба енгізу. 3. Жабдықты тексеру, өлшеу және сынау нәтижелерін талдау. 4. Тексеру, өлшеу және сынау нәтижелерін ресімдеу бойынша жұмыста ұйымдастыру техникасын пайдалану. Білімдер: 1. Қазақстан Республикасының қауіпті техникалық құрылғылардың: лифттердің, эскалаторлардың, траволаторлардың, мүмкіндігі шектеулі адамдарға (мүгедектігі бар адамдарға) арналған көтергіштердің қауіпсіздігін қамтамасыз ету саласындағы заңнамасы. 2. Нормативтік қызмет мерзімі ішінде техникалық куәландыру кезінде қолдану және орындау үшін қажетті стандарттар. 3. Тексеру, өлшеу және сынау нәтижелерінің хаттамаларын ресімдеуге қойылатын талаптар. 4. Техникалық куәландыру актісін ресімдеуге қойылатын талаптар. 5. Жабдық паспортындағы жазбаларды ресімдеуге қойылатын талаптар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет емес
		Машықтар: 1. Жаңадан құрастырылған немесе жаңғыртылған жабдықтың монтаждау жөніндегі құжаттамаға және жобалау құжаттамасына жабдықты орнатудың сәйкестігін тексеруді жүзеге асыру. 2. Техникалық құжаттамада және Жүк көтергіш механизмдерді пайдалану кезінде өнеркәсіптік

	Дағды 1: Жаңадан орнатылған немесе жаңғыртылған жабдықта, нормативтік қызмет мерзімін өтеген жабдықта тексерулер, өлшеулер және сынақтар жүргізу	қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидаларында көзделген барлық жұмыс режимдерінде жабдықтың жұмыс істеуін тексеруді жүзеге асыру. 3. Жабдықтың қауіпсіздік құрылғыларының жұмыс істеуін тексеруді жүзеге асыру. 4. Жаңадан құрастырылған немесе жаңғыртылған жабдыкпен жеткізілетін техникалық құжаттама жиынтығының болуын тексеруді жүзеге асыру. Білімдер: 1. Қазақстан Республикасының қауіпті техникалық құрылғылардың: лифттердің, эскалаторлардың, траволаторлардың, мүмкіндігі шектеулі адамдарға (мүгедектігі бар адамдарға) арналған көтергіштердің қауіпсіздігін қамтамасыз ету саласындағы заңнамасы. 2. Жаңадан құрастырылған немесе жаңғыртылған жабдықты техникалық куәландыру кезінде, нормативтік қызмет мерзімін өтеген жабдықты зерттеп-қарау кезінде қолдану және орындау үшін қажетті стандарттар. 3. Құрылғы туралы жалпы мәліметтер және жабдықтың жұмыс принципі. 4. Қауіпсіздік құрылғыларының жұмыс істеуін тексеру тәртібі. 5. Біліктіліктің II деңгейінде ББ әдістерін білу. 6. Жаңадан құрастырылған немесе жаңғыртылған жабдыкпен жеткізілетін техникалық құжаттама жиынтығының құрамы.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет емес
Еңбек функциясы 2: Жаңадан құрастырылған немесе жаңғыртылған жабдықты, болат аркандарды техникалық куәландыру және бұзбайтын бақылау әдістерімен нормативтік қызмет мерзімін өтеген жабдықты зерттеп-қарау	Дағды 2: Нормативтік қызмет мерзімін өтеген жабдықтың техникалық жай-күйін тексеру	Машықтар: 1. Нормативтік қызмет мерзімін өтеген жабдықтың техникалық жай-күйін анықтау. 2. Жабдықтың дефектілері мен ақауларын анықтау. 3. Тексеру нәтижелерін құжаттау. 4. Тексерілетін жабдықтың техникалық жай-күйін техникалық құжаттаманың белгіленген талаптарымен және Жүк көтергіш механизмдерді пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидаларымен салыстыру. Білімдер: 1. Жүк көтергіш механизмдерді пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары. 2. Мүмкіндігі шектеулі адамдарға (мүгедектігі бар адамдарға) арналған көтергіштерді қауіпсіз пайдалану қағидалары. 3. Эскалаторларды орнату және қауіпсіз пайдалану қағидалары. 4. Қызмет ету мерзімі өткен лифтілерді, сондай-ақ мүмкіндігі шектеулі адамдарға (мүгедектігі бар адамдарға) арналған көтергіштерді одан әрі

		пайдалану мүмкіндігін айқындау мақсатында олардың техникалық жай-күйіне зерттеп-қарауды жүргізу жөніндегі нұсқаулық. 5. Құрылғы туралы жалпы мәліметтер және жабдықтың жұмыс принципі 6. Қауіпсіздік құрылғыларының жұмыс істеуін тексеру тәртібі. 7. Стандарттармен және нормативтік техникалық құжаттамамен регламенттелген, регламенттелген параметрлерден жол берілетін ауытқулар, талап етілетін параметрлерден ауытқулар анықталған кезде қажетті іс-әрекеттер.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет емес
	Дағды 3: Техникалық куәландыру нәтижелерін ресімдеу	Машықтар: 1. Тексеру, өлшеу және сынау нәтижелерін техникалық куәландыру актісімен және сынау хаттамасымен (хаттамаларымен) ресімдеу. 2. Техникалық куәландыру нәтижелерін жабдык паспортына жазу. 3. Нормативтік қызмет мерзімін өтеген жабдықты тексеру нәтижелерін сынақ хаттамасымен (хаттамаларымен) құжаттамалық ресімдеу. 4. Жабдықтың паспортына тексеру нәтижелерін жазу. 5. Тексеру, өлшеу және сынақ нәтижелерін талдау. Білімдер: 1. Қазақстан Республикасының қауіпті техникалық құрылғылардың: лифттердің, эскалаторлардың, траволаторлардың, мүмкіндігі шектеулі адамдарға (мүгедектігі бар адамдарға) арналған көтергіштердің қауіпсіздігін қамтамасыз ету саласындағы заңнамасы. 2. Техникалық куәландыру кезінде қолдану және орындау үшін қажетті стандарттар. 3. Тексеру, өлшеу және сынау нәтижелерінің хаттамаларын ресімдеуге қойылатын талаптар. 4. Объектінің паспортындағы жазбаларды ресімдеуге қойылатын талаптар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет емес
		Машықтар: 1. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария және өрт қауіпсіздігі талаптарын практикада қолдану. 2. Әртүрлі жағдайларда зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету. 3. Меншік иесінің және үшінші тұлғалардың қызметкерлерінің жұмыстарын жүргізу туралы хабардар ету.

Қосымша еңбек функциясы 1: Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария және өрт қауіпсіздігі талаптарын сақтау	Дағды 1: Жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру	4. Қазақстан Республикасының НҚА талаптарына сәйкес жұмыстарды жүргізудің шығыс материалдары мен өнімдерін кәдеге жарату.
	Дағдыны тану мүмкіндігі : :	Білімдер: 1. Жүк көтергіш механизмдерді пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары. 2. Алғашқы медициналық көмек көрсету негіздері. 3. Объектіде белгіленген қауіпсіздікті қамтамасыз ету талаптары. 4. Кәсіпорында, оның ішінде биіктікте жұмыс істеу кезінде еңбек қауіпсіздігі мен еңбекті қорғауды, өндірістік санитарияны және өрт қауіпсіздігі талаптарын қамтамасыз ету негіздері.
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Аналитикалық ойлау Ақпаратты іздеу және талдау Жауапкершілік Командада жұмыс істей білу Логикалық ойлау Құрылымдық мәселелерді шешу қарым-қатынастық, зейінділік, ұйымшылдық. Үнемі жаңа технологиялар мен жаңа тәсілдерді үйрену.	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. ГОСТ 33984.2 – 2016 (ЕН 81 – 20:2014) "Лифттер. Сертификаттау кезіндегі зерттеу (сынау) және өлшеу ережелері мен әдістері. Үлгілерді іріктеу ережелері." 2. СТ РК 3305 – 2018 "Мүмкіндігі шектеулі адамдарға арналған лифттер, эскалаторлар, траволаторлар және көтергіштер. Жеткізуге, монтаждауға және пайдалануға қойылатын талаптар". 3. СП РК 1.04 – 105 – 2014 "Эскалаторлар мен қозғалмалы жолдарды жобалау және орнату". 4. "Лифт қауіпсіздігі" Кеден одағының техникалық регламенті (ТР ТС 011/2011). 5 . ГОСТ 33984.2-2017 Лифттер. Сертификаттау кезіндегі зерттеу (сынау) және өлшеу ережелері мен әдістері. Үлгілерді іріктеу ережелері. 6. ГОСТ 33984.3-2017 Лифттер. Лифт қауіпсіздігі құрылғыларын сертификаттау кезіндегі зерттеу және өлшеу ережелері мен әдістері. Үлгілерді іріктеу ережелері. 7. ГОСТ 33984.4-2017 Лифттер. Лифттердің негізгі көтергіш тораптарын есептеу әдістері. 8. ГОСТ 34303-2017 Лифттер. Лифттерге техникалық қызмет көрсету жөніндегі басшылыққа қойылатын жалпы талаптар. 9. ГОСТ 34682.2-2020 Мүгедектер мен халықтың басқа да мобильділігі төмен топтары үшін көтергіш платформалар. Құрылғыға және орнатуға қойылатын қауіпсіздік талаптары. 2 бөлім. Тік қозғалатын платформалар. 10. СТ РК 2960–2017 "Мүгедектер мен халықтың басқа да мобильділігі төмен топтары үшін көтергіш платформалар. Қауіпсіздік және қол жетімділік талаптары. Тік қозғалыспен көтерілетін платформалар". 11. ГОСТ 34486.1-2018 Лифттер. Зерттеу және өлшеу ережелері мен әдістері. 12. ГОСТ 34581-2019 Лифттер. Қолданыстағы ғимараттарға жаңа лифтілерді орнату кезіндегі арнайы қауіпсіздік талаптары. 13. ГОСТ 34582-2019 Лифттер. Пайдалануға берер алдында сынау, өлшеу және тексеру ережелері мен әдістері. 14. ГОСТ 34489-2018 Эскалаторлар мен жолаушылар конвейерлері. Зерттеу және зерттеу және өлшеу ережелері мен әдістері. Зерттеу және өлшеу ережелері мен әдістері. 15. "Машиналар мен жабдықтардың қауіпсіздігі туралы" Кеден одағының техникалық регламенті (ТР ТС 010/2011). 16. СТ РК 2961-2017 " Мүгедектер мен халықтың басқа да	

	мобильділігі төмен топтары үшін көтергіш платформалар. Қауіпсіздік және қол жетімділік талаптары. Көлбеу қозғалыспен көтерілетін платформалар". 17. РДС РК 1.04-02-2013 "Нормативтік қызмет мерзімін өтеген лифттердің техникалық жай-күйіне және зерттеп-қарау жүргізу жөніндегі әдістемелік нұсқаулар".		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	5	Қауіпті техникалық құрылғыларды: лифтілерді, эскалаторларды, траволаторларды, мүмкіндігі шектеулі адамдарға (мүгедектігі бар адамдарға) арналған көтергіштерді, қорытынды беру құқығынсыз өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарын техникалық куәландыру жөніндегі маман.	
10. Кәсіптің карточкасы "Қауіпті техникалық құрылғыларды: лифтілерді, эскалаторларды, траволаторларды, мүмкіндігі шектеулі адамдарға (мүгедектігі бар адамдарға) арналған көтергіштерді, қорытынды беру құқығынсыз өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарын техникалық куәландыру жөніндегі маман":			
Топтың коды:	3129-3		
Қызмет атауының коды:	3129-3		
Кәсіптің атауы:	Қауіпті техникалық құрылғыларды: лифтілерді, эскалаторларды, траволаторларды, мүмкіндігі шектеулі адамдарға (мүгедектігі бар адамдарға) арналған көтергіштерді, қорытынды беру құқығынсыз өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарын техникалық куәландыру жөніндегі маман		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	5		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	-		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығы "Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығын бекіту туралы" 2020 жылғы 30 желтоқсандағы № 553 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 31 желтоқсанда № 22003 болып тіркелді. Көтергіш құралдардың өнеркәсіптік қауіпсіздігі жөніндегі маман		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: орта білімнен кейінгі (қолданбалы бакалавриат)	Мамандық: Лифт шаруашылығы және эскалаторлар (түрлері бойынша)	Біліктілік:
	Білім деңгейі: ТЖКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Лифт шаруашылығы және эскалаторлар (түрлері бойынша)	Біліктілік:
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Қолданбалы бакалавриат үшін: жұмыс тәжірибесіз; Техникалық және кәсіптік білім үшін: қызметі қауіпті техникалық құрылғыларды: лифтілерді, эскалаторларды, траволаторларды, мүмкіндігі шектеулі адамдарға (мүгедектігі бар адамдарға) арналған көтергіштерді пайдаланумен (тікелей) байланысты кәсіпорындарда кемінде 3 жыл жұмыс тәжірибесі.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	"Азаматтық қорғау туралы" ҚРЗ 79-бабына сәйкес өнеркәсіптік қауіпсіздік мәселелері бойынша мамандарды даярлаудан, қайта даярлаудан және өнеркәсіптік қауіпсіздік туралы куәлік алудан өту.		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:			

Қызметтің негізгі мақсаты:	Қазақстан Республикасының өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы заңнамасының талаптарына сәйкестігіне қауіпті техникалық құрылғыларға: лифтілерге, эскалаторларға, траволаторларға, мүмкіндігі шектеулі адамдарға (мүгедектігі бар адамдарға) арналған көтергіштерге техникалық куәландыру жүргізу бойынша кәсіби қызметтер көрсету.	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Лифттерді, лифттердің болат арқандарын, эскалаторларды, траволаторларды, мүмкіндігі шектеулі адамдарға (мүгедектігі бар адамдарға) арналған көтергіштерді бұзбайтын бақылау әдісімен зерттеп-қарау. 2. Зерттеп-қарау нәтижелерін ресімдеу.
	Қосымша еңбек функциялары:	1. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария және өрт қауіпсіздігі талаптарын сақтау
Еңбек функциясы 1: Лифттерді, лифттердің болат арқандарын, эскалаторларды, траволаторларды,	Дағды 1: Бастапқы деректерді талдау	Машықтар: 1. Нормативтік актілердің талаптарына және пайдалану жөніндегі басшылыққа пайдалану шарттарының ауытқуларын анықтау. 2. Аварияға немесе жазатайым оқиғаға әкеп соғуы мүмкін пайдалану жағдайларының анықталған бұзушылықтары және/немесе ақаулары жойылғанға дейін жабдықтың жұмысын тоқтата тұру. 4. Өндіруші зауыттың номиналды талаптарынан және өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы НҚА талаптарынан пайдалану шарттарының ауытқуын анықтау. 5. Қызметкерлердің жабдықты тексеру кезінде көзделген жұмыстардың тізбесі мен көлемін сақтауын қадағалау.
		Білімдер: 1. Қазақстан Республикасының қауіпті техникалық құрылғылардың: лифттердің, эскалаторлардың, траволаторлардың, мүмкіндігі шектеулі адамдарға (мүгедектігі бар адамдарға) арналған көтергіштердің қауіпсіздігін қамтамасыз ету саласындағы заңнамасы. 2. Жүк көтергіш механизмдерді пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары. 3. Мүмкіндігі шектеулі адамдарға (мүгедектігі бар адамдарға) арналған көтергіштерді қауіпсіз пайдалану қағидалары. 4. Эскалаторларды орнату және қауіпсіз пайдалану қағидалары. 5. Қызмет ету мерзімі өткен лифтілерді, сондай-ақ мүмкіндігі шектеулі адамдарға (мүгедектігі бар адамдарға) арналған көтергіштерді одан әрі пайдалану мүмкіндігін айқындау мақсатында олардың техникалық жай-күйіне зерттеп-қарауды жүргізу жөніндегі нұсқаулық. 6. Қауіпті техникалық құрылғыларды қауіпсіз пайдалану жөніндегі НТҚ, оның ішінде

мүмкіндігі шектеулі адамдарға (мүгедектігі бар адамдарға) арналған көтергіштерді бұзбайтын бақылау әдісімен зерттеп-қарау.		дайындаушы зауыттың пайдалану жөніндегі нұсқаулықтары. 7. Дайындаушы зауыттың ережелері мен нұсқаулықтарына сәйкес жұмыстарды жүргізу әдістері мен ережелері (тексеру, ағымдағы жөндеу, авариялық жөндеу). 8. Жабдықты пайдалануды ұйымдастыру жөніндегі құжаттама. 9. Қауіпті техникалық құрылғылар туралы мәліметтер.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет емес
	Дағды 2: Куәландыруды дайындау және өткізу жөніндегі жұмыстарды ұйымдастыру	Машықтар: 1. Қауіпті техникалық құрылғыны дайындау бойынша жұмыс кестесін жасау осы жұмыстарды жүргізу мерзімдерін ескере отырып куәландыруға. 2. Қызметкерлердің куәландыру жүргізу кезінде көзделген жұмыстардың тізбесі мен көлемін сақтауын қадағалау. 3. Қызметкерлердің куәландыру нәтижелері бойынша берілген ұсынымдарды сақтауын қадағалау. Білімдер: 1. Қауіпті техникалық құрылғыны куәландыру кезіндегі іс-шаралар құрамы. 2. Өткізу тәртібі, куәландыруға қатысушылардың құрамы, олардың міндеттері мен өкілеттіктері. 3. Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы НҚА талаптарына және дайындаушы зауыттың нұсқаулығына сәйкес куәландыруға дайындық бойынша электромеханикке жүктелген жұмыстардың құрамы 4. Куәландыру кезінде жұмыстарды жүргізу талаптары мен тәртібін белгілейтін НҚА.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет емес
	Дағды 1: Лифтілерді, эскалаторларды, траволаторларды, мүмкіндігі шектеулі адамдарға (мүгедектігі бар адамдарға) арналған	Машықтар: 1. Жабдықты тексеру нәтижелерін ресімдеу. 2. Жұмыс, тексеру кестесін жасау. 3. Мониторингтік деректер базасына статистикалық көрсеткіштерді енгізу. 4. Электрондық құжаттарға арналған бағдарламалық қамтамасыз етулермен жұмыс істеу. Білімдер: 1. Куәландыру кезінде жұмыстарды жүргізу талаптары мен тәртібін белгілейтін НҚА. 2. Біліктіліктің I деңгейінде ББ әдістерін білу. 3. Қазақстан Республикасының қауіпті техникалық құрылғылардың: лифттердің, эскалаторлардың, траволаторлардың, мүмкіндігі шектеулі адамдарға (

Еңбек функциясы 2: Зерттеп-қарау нәтижелерін ресімдеу.	көтергіштерді жоспарлы куәландыру	мүгедектігі бар адамдарға) арналған көтергіштердің қауіпсіздігін қамтамасыз ету саласындағы заңнамасы. 4. Қызмет ету мерзімі өткен лифтілерді, сондай-ақ мүмкіндігі шектеулі адамдарға (мүгедектігі бар адамдарға) арналған көтергіштерді одан әрі пайдалану мүмкіндігін айқындау мақсатында олардың техникалық жай-күйіне зерттеп-қарауды жүргізу жөніндегі нұсқаулық.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет емес
	Дағды 2: Лифтілерді, эскалаторларды, траволаторларды, мүмкіндігі шектеулі адамдарға (мүгедектігі бар адамдарға) арналған көтергіштерді жоспардан тыс куәландыру	Машықтар: 1. Жабдықтың пайдалану құжаттамасын түсіну. 2. Куәландыруға жататын тораптарды жөндеу немесе ауыстыру жөніндегі жұмыстар аяқталғаннан кейін техникалық куәландыруды жүргізу. 3. Электрондық құжаттарға арналған бағдарламалық қамтамасыз етулермен жұмыс істеу.
		Білімдер: 1. Жабдықтардың конструкциялары мен механикасы . 2. Қазақстан Республикасының қауіпті техникалық кұрылғылардың: лифттердің, эскалаторлардың, траволаторлардың, мүмкіндігі шектеулі адамдарға (мүгедектігі бар адамдарға) арналған көтергіштердің қауіпсіздігін қамтамасыз ету саласындағы заңнамасы. 3. Жүк көтергіш механизмдерді пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары. 4. Мүмкіндігі шектеулі адамдарға (мүгедектігі бар адамдарға) арналған көтергіштерді қауіпсіз пайдалану қағидалары. 5. Эскалаторларды орнату және қауіпсіз пайдалану қағидалары. 6. Қызмет ету мерзімі өткен лифтілерді, сондай-ақ мүмкіндігі шектеулі адамдарға (мүгедектігі бар адамдарға) арналған көтергіштерді одан әрі пайдалану мүмкіндігін айқындау мақсатында олардың техникалық жай-күйіне зерттеп-қарауды жүргізу жөніндегі нұсқаулық.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет емес
		Машықтар: 1. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария және өрт қауіпсіздігі талаптарын практикада қолдану. 2. Әртүрлі жағдайларда зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету. 3. Меншік иесінің және үшінші тұлғалардың қызметкерлерінің жұмыстарын жүргізу туралы хабардар ету.

Қосымша еңбек функциясы 1: Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария және өрт қауіпсіздігі талаптарын сақтау	Дағды 1: Жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру Дағдыны тану мүмкіндігі :	4. Қазақстан Республикасының НҚА талаптарына сәйкес жұмыстарды жүргізудің шығыс материалдары мен өнімдерін кәдеге жарату. Білімдер: 1. Жүк көтергіш механизмдерді пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары. 2. Алғашқы медициналық көмек көрсету негіздері. 3. Объектіде белгіленген қауіпсіздікті қамтамасыз ету талаптары. 4. Кәсіпорында, оның ішінде биіктікте жұмыс істеу кезінде еңбек қауіпсіздігі мен еңбекті қорғауды, өндірістік санитарияны және өрт қауіпсіздігі талаптарын қамтамасыз ету негіздері. қажет емес
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Аналитикалық ойлау Ақпаратты іздеу және талдау Жауапкершілік Командада жұмыс істей білу Логикалық ойлау Құрылымдық мәселелерді шешу қарым-қатынастық, зейінділік, ұйымшылдық. Үнемі жаңа технологиялар мен жаңа тәсілдерді үйрену.	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. ГОСТ 33984.2 – 2016 (ЕН 81 – 20:2014) "Лифттер. Сертификаттау кезіндегі зерттеу (сынау) және өлшеу ережелері мен әдістері. Үлгілерді іріктеу ережелері." 2. СТ РК 3305 – 2018 "Мүмкіндігі шектеулі адамдарға арналған лифттер, эскалаторлар, траволаторлар және көтергіштер. Жеткізуге, монтаждауға және пайдалануға қойылатын талаптар". 3. СП РК 1.04 – 105 – 2014 "Эскалаторлар мен қозғалмалы жолдарды жобалау және орнату". 4. "Лифт қауіпсіздігі" Кеден одағының техникалық регламенті (ТР ТС 011/2011). 5 . ГОСТ 33984.2-2017 Лифттер. Сертификаттау кезіндегі зерттеу (сынау) және өлшеу ережелері мен әдістері. Үлгілерді іріктеу ережелері. 6. ГОСТ 33984.3-2017 Лифттер. Лифт қауіпсіздігі құрылғыларын сертификаттау кезіндегі зерттеу және өлшеу ережелері мен әдістері. Үлгілерді іріктеу ережелері. 7. ГОСТ 33984.4-2017 Лифттер. Лифттердің негізгі көтергіш тораптарын есептеу әдістері. 8. ГОСТ 34303-2017 Лифттер. Лифттерге техникалық қызмет көрсету жөніндегі басшылыққа қойылатын жалпы талаптар. 9. ГОСТ 34682.2-2020 Мүгедектер мен халықтың басқа да мобильділігі төмен топтары үшін көтергіш платформалар. Құрылғыға және орнатуға қойылатын қауіпсіздік талаптары. 2 бөлім. Тік қозғалатын платформалар. 10. СТ РК 2960–2017 "Мүгедектер мен халықтың басқа да мобильділігі төмен топтары үшін көтергіш платформалар. Қауіпсіздік және қол жетімділік талаптары. Тік қозғалыспен көтерілетін платформалар". 11. ГОСТ 34486.1-2018 Лифттер. Зерттеу және өлшеу ережелері мен әдістері. 12. ГОСТ 34581-2019 Лифттер. Қолданыстағы ғимараттарға жаңа лифтілерді орнату кезіндегі арнайы қауіпсіздік талаптары. 13. ГОСТ 34582-2019 Лифттер. Пайдалануға берер алдында сынау, өлшеу және тексеру ережелері мен әдістері. 14. ГОСТ 34489-2018 Эскалаторлар мен жолаушылар конвейерлері. Зерттеу және зерттеу және өлшеу ережелері мен әдістері. Зерттеу және өлшеу ережелері мен әдістері. 15. "Машиналар мен жабдықтардың қауіпсіздігі туралы" Кеден одағының техникалық регламенті (ТР ТС 010/2011). 16. СТ РК 2961-2017 "Мүгедектер мен халықтың басқа да	

	мобильділігі төмен топтары үшін көтергіш платформалар. Қауіпсіздік және қол жетімділік талаптары. Көлбеу қозғалыспен көтерілетін платформалар". 17. РДС РК 1.04-02-2013 "Нормативтік қызмет мерзімін өтеген лифтітердің техникалық жай-күйіне және зерттеп-қарау жүргізу жөніндегі әдістемелік нұсқаулар".	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	6	Қауіпті техникалық құрылыстарды: лифтілерді, эскалаторларды, траволаторларды, қозғалысы аз адамдарға арналған көтергіштерді, қорытынды беру құқығымен өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарын техникалық куәландыру жөніндегі маман

4-ші тарау. Кәсіптік стандарттың техникалық деректері

11. Мемлекеттік органның атауы: Қазақстан Республикасының Төтенше жағдайлар министрлігі.

Орындаушы: Дастанов А.Д, +7 (717) 224 87 28, dastanov.a@kpb.emer.kz.

12. Әзірлеуге қатысатын ұйымдар (кәсіпорындар):

ҚР ТЖМ Өнеркәсіптік қауіпсіздік комитеті;

"Аттесттау-әдістемелік орталығы" ЖШС;

"ЛМС-НС" ЖШС;

"Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы кәсіпорындар одағы" ЗТБ;

"Қазақстан регистр" ЗТБ;

"КАЗСТАНДАРТ" РМК;

"BK Engineering Service" ЖШС.

Жоба жетекшісі: Исқақов Нұржан Қалдыбекұлы, +7 (701) 734 51 51, iskakov.n@kpb.emer.kz.

13. Кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңес: 8, 06.09.2024 ж.

14. Кәсіптік біліктілік жөніндегі ұлттық орган: 02.06.2025 ж.

15. "Атамекен" Қазақстан Республикасының Ұлттық кәсіпкерлер палатасы: -

16. Нұсқа нөмірі және шығарылған жылы: Нұсқа 2, 2025 ж.

17. Болжамды қайта қарау күні: 01.06.2028 ж.

Қазақстан Республикасы
Төтенше жағдайлар министрінің
2025 жылғы 20 қарашадағы
№ 493 бұйрығына
2-қосымша

Кәсіптік стандарт: "Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілер үшін өнеркәсіптік қауіпсіздік бойынша сараптама"

1-ші тарау. Жалпы ережелер

1. Кәсіптік стандарттың қолдану аясы: "Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілер үшін өнеркәсіптік қауіпсіздік бойынша сараптама" кәсіби стандарты Қазақстан Республикасы "Кәсіптік біліктілік туралы" Заңының 5-бабы 5-тармағына

сәйкес әзірленді және формалды және (немесе) формалды емес және (немесе) информалды білім беруді, жарылыс жұмыстары саласында сараптама жүргізу бойынша өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы мамандардың біліктілік деңгейі мен құзыреттілігін, сондай-ақ кәсіпорындарда персоналды оқытудың білім беру бағдарламаларын және/немесе біліктілік бағдарламаларын әзірлеу кезіндегі талаптарды ескере отырып, дағдыларға, машықтарға, білімге, жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптарды белгілейді.

2. Осы кәсіптік стандартта мынадай терминдер, анықтамалар мен қысқартулар қолданылады:

1) жарылыс жұмыстары – жарылысты дайындау және өндіру жөніндегі технологиялық операциялардың жиынтығы: жобаны жасау, жарылғыш материалдарды зарядталатын блокқа жеткізу, ұңғымаларды, шпурларды немесе камераларды детонаторлар орната отырып зарядтау және забойкалау, жарылғыш желіні (тізбекті) монтаждау және оны барлық адамдар қауіпсіз қашықтыққа шығарылған жағдайда бастау;

2) жарылғыш материалдар – өнеркәсіпте қолданылатын жарылғыш заттардың, бастамашылық құралдардың және ату-жару аппараттарының жалпы атауы;

3) жарылғыш заттар мен олардың негізінде жасалған бұйымдарды қолдану – көрсетілген заттардың немесе бұйымдардың тікелей тағайындалуында көзделген жұмыстарды немесе әрекеттерді орындау, сондай-ақ оларды орындауға дайындау;

4) жарылғыш зат – конденсацияланған химиялық зат немесе осындай заттардың қоспасы, белгілі бір жағдайларда сыртқы әсерлердің әсерінен жылу мен газ тәрізді өнімдердің көп мөлшерін шығара отырып, тез өздігінен таралатын химиялық түрленуге (жарылысқа) қабілеті бар;

5) техникалық құжаттама – жарылғыш заттар мен олардың негізіндегі бұйымдарға қойылатын талаптар белгіленетін құжаттар (қолдану жөніндегі нұсқаулық (нұсқаулық), технологиялық регламент, конструкторлық құжаттама);

6) өнеркәсіптік қауіпсіздік сараптамасы – сараптама объектісінің оған қойылатын өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарына және нәтижесі қорытынды болып табылатын қолданыстағы нормативтік-техникалық құжаттамаға сәйкестігін (немесе сәйкессіздігін) бағалау;

7) сараптамалық қорытынды – Қазақстан Республикасы "Азаматтық қорғау туралы" Заңының талаптарына сәйкес өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарына сәйкестігіне аттестатталған сараптама ұйымының қорытындысы;

8) білім – кәсіптік міндет шеңберінде іс-әрекеттерді орындау үшін қажетті зерделенген және меңгерілген ақпарат;

9) дағды – кәсіптік міндетті толығымен орындауға мүмкіндік беретін білім мен машықты қолдану қабілеті;

10) машық – кәсіптік міндет шеңберінде жекелеген бірлі-жарым іс-әрекетті физикалық тұрғыдан және (немесе) ақыл-оймен орындау қабілеті;

11) құзырет – еңбек функциясын құрайтын бір немесе бірнеше кәсіптік міндетті орындауға мүмкіндік беретін дағдыны қолдану қабілеті;

12) кәсіп – жеке адам жүзеге асыратын және орындалуы үшін белгілі бір біліктілікті талап ететін қызмет түрі;

13) кәсіптік біліктілік – кәсіп бойынша еңбек функцияларын орындау үшін талап етілетін құзыреттерді меңгеруді сипаттайтын кәсіптік даярлық дәрежесі;

14) кәсіптік стандарт – формалды және (немесе) формалды емес, және (немесе) информалды білім беру ескеріле отырып, білімге, машыққа, дағдыға, жұмыс тәжірибесіне, біліктілік деңгейі мен құзыреттілікке, кәсіптік қызметтің нақты бір саласындағы еңбек мазмұнына, сапасына және жағдайларына қойылатын жалпы талаптарды белгілейтін жазбаша ресми құжат.

3. Осы кәсіптік стандартта мынадай қысқартулар қолданылады

- 1) БА – біліктілік анықтамалығы;
- 2) ЭҚЖЖ – экономикалық қызмет түрлерінің жалпы жіктеуіші;
- 3) БТБА – бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығы;
- 4) СБШ – салалық біліктілік шеңбері;
- 5) ЖМ – жарылғыш материалдар;
- 6) НТҚ – нормативтік-техникалық құжаттамалар;
- 7) ЖБК – жарғыштың, шебер жарғыштың бірыңғай кітабшасы;
- 8) ББ – бұзбайтын бақылау;
- 9) ТЖКБ – техникалық және кәсіптік білім.

2-ші тарау. Кәсіптік стандарттың паспорты

4. Кәсіптік стандарттың атауы: "Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілер үшін өнеркәсіптік қауіпсіздік бойынша сараптама"

5. Кәсіптік стандарттың коды: M077

6. ЭҚЖЖ секциясын, бөлімін, тобын, сыныбын және кіші сыныбын көрсету:

M Кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет

74 Өзге де кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет

74.9 Басқа топтамаларға енгізілмеген кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет

74.90 Басқа топтамаларға енгізілмеген кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет

74.90.9 Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет

7. Кәсіптік стандарттың қысқаша сипаттамасы: кәсіби стандарт жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілер үшін өнеркәсіптік қауіпсіздікке сараптама жүргізу кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздік саласында кәсіби қызметтер көрсету жөніндегі мамандар мен сарапшылардың кәсіби құзыреті саласындағы талаптарды белгілейді,

оның ішінде: тексерулер, техникалық куәландырулар жүргізу; жабдықтың қызмет ету мерзімін ұзарту; қауіпті өндірістік объектілерде, қауіпті техникалық құрылғыларда қолданылатын технологияларды қолдануға рұқсат алу; жарылғыш заттар мен олардың негізіндегі бұйымдарды тұрақты қолдануға рұқсат алу.

8. Кәсіптер карточкаларының тізімі:

1) "Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерді тексеру жөніндегі маман" - 5 СБШ-нің деңгейі

2) Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілер үшін куәландыру жөніндегі маман - 6 СБШ-нің деңгейі

3) "Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілер үшін өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы сарапшы" - 7 СБШ-нің деңгейі

3-ші тарау. Кәсіптер карточкалары

9. Кәсіптің карточкасы ""Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерді тексеру жөніндегі маман"":			
Топтың коды:	3129-9		
Қызмет атауының коды:	-		
Кәсіптің атауы:	"Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерді тексеру жөніндегі маман"		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	5		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығы (Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2020 жылғы 30 желтоқсандағы № 553 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 31 желтоқсанда № 22003 болып тіркелді).		
	Баптау және сынақтар жөніндегі техник		
Кәсіптік білім деңгейі:	Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығы (Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2020 жылғы 30 желтоқсандағы № 553 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 31 желтоқсанда № 22003 болып тіркелді).		
	Техник-зертханашы		
	Білім деңгейі: орта білімнен кейінгі (қолданбалы бакалавриат)	Мамандық: Химиялық технология және өндіріс (түрлері бойынша)	Біліктілік:
	Білім деңгейі: ТЖКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: Химиялық технология және өндіріс (түрлері бойынша)	Біліктілік:
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: орта білімнен кейінгі (қолданбалы бакалавриат)	Мамандық: Пайдалы қазбалардың кен орындарын жер астында өңдеу	Біліктілік:

	Білім деңгейі: ТжКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: Пайдалы қазбалардың кен орындарын жер астында өңдеу	Біліктілік:
	Білім деңгейі: орта білімнен кейінгі (колданбалы бакалавриат)	Мамандық: Пайдалы қазбалардың кен орындарын жер астында өңдеу	Біліктілік:
	Білім деңгейі: ТжКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: Пайдалы қазбалар кен орындарын ашық қазу	Біліктілік:
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Тау-кен саласы кәсіпорындарында жалпы техникалық жұмыс өтілі кемінде 6 (алты) ай		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	1. Қазақстан Республикасы "Азаматтық қорғау туралы" Заңының 79-бабына сәйкес қауіпті өндірістік объектілердің және өнеркәсіптік қауіпсіздік мәселелері жөніндегі өзге де ұйымдардың мамандарын, жұмыскерлерін даярлау, қайта даярлау. 2. Жарылыс жұмыстарын және өнеркәсіптік мақсаттағы жарылғыш материалдармен жұмыс жүргізетін қауіпті өндірістік объектілер үшін өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидаларына сәйкес ЖБК болуы		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:			
Қызметтің негізгі мақсаты:	Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерге Қазақстан Республикасының өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы заңнамасын сақтау мәніне тексеру жүргізу		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологиялардың, материалдар мен техникалық құрылғылардың техникалық жай-күйін тексеру 2. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын техникалық құрылғыларға, материалдармен мен техникалық құрылғыларға сараптама жүргізу 3. Сынақ нәтижелері бойынша техникалық құжаттаманы ресімдеу.	
	Қосымша еңбек функциялары:	1. Қауіпсіздік техникасының талаптарын сақтау.	
	Дағды 1:	Машықтар: 1. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологиялардың, материалдар мен техникалық құрылғылардың техникалық жай-күйін визуалды шолып бақылауды жүзеге асыру. 2. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологиялардың, материалдар мен техникалық құрылғылардың дайындаушы зауыттың құжаттамасына сәйкестігін тексеру. 3. Техникалық құжаттаманың көрсеткіштеріне сәйкес сақтау және қолдану кезінде қауіпсіздікті айқындау мақсатында сынақтар жүргізу.	

Еңбек функциясы 1: Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологиялардың, материалдар мен техникалық құрылғылардың техникалық жай-күйін тексеру	Технологиялар, материалдар мен техникалық құрылғылардың элементтеріне сыртқы тексеру жүргізу	4. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологияларды, материалдар мен техникалық құрылғыларды тексеру кезінде материалдарды, құралдарды, бақылау-өлшеу аспаптарын, механикаландыру құралдарын пайдалану. Білімдер: 1. Жарылыс жұмыстарын және өнеркәсіптік мақсаттағы жарылғыш материалдармен жұмыс жүргізетін қауіпті өндірістік объектілер үшін өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары. 2. Дайындаушы зауыттың техникалық құжаттамасы. 3. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерге арналған технологиялардың, материалдар мен техникалық құрылғылардың конструктивті және технологиялық сипаттамалары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Деректерді өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарына сәйкестігін талдау	Машықтар: 1. Өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарына сәйкестігі үшін бастапқы деректерді талдау. 2. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологияларды, материалдар мен техникалық құрылғыларды тексеру кезінде материалдарды, құралдарды, бақылау-өлшеу аспаптарын, механикаландыру құралдарын пайдалану. 3. Диагностикалық тексеруді жүргізу үшін эталондық үлгілерде жұмыс параметрлерін орнату және диагностикалық жабдықты реттеу.
		Білімдер: 1. Жарылыс жұмыстарын және өнеркәсіптік мақсаттағы жарылғыш материалдармен жұмыс жүргізетін қауіпті өндірістік объектілер үшін өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары. 2. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілер үшін жарылғыш заттар мен олардың негізіндегі бұйымдардың, технологиялардың, материалдар мен техникалық құрылғылардың түрлері, мақсаты, схемалары, конструктивтік ерекшеліктері, техникалық және технологиялық сипаттамалары. 3. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілер үшін технологияларда және техникалық құрылғыларда қолданылатын аспаптардың сипаттамалары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
		Машықтар: 1. Тексеру нәтижелері бойынша техникалық құжаттаманы ресімдеу.

	Дағды 3: Тексеру нәтижелері бойынша есепті ресімдеу	2. Арнайы бағдарламаларды, соның ішінде жарылыс жұмыстары мен ЖМ сақтау кезінде қауіпсіз қашықтықты есептеу бағдарламаларын пайдалану. 3. Тексеру нәтижелері бойынша есеп дайындау. Білімдер: 1. Өнеркәсіптік қауіпсіздікке сараптама жүргізу бойынша әдістемелік ұсынымдар. 2. Арнайы бағдарламалар, соның ішінде жарылыс жұмыстары мен ЖМ сақтау кезінде қауіпсіз қашықтықты есептеу бағдарламалары. 3. Жарылғыш заттар мен олардың негізіндегі бұйымдарға, сондай-ақ олармен байланысты дайындау, қолдану, сақтау, тасымалдау процесстеріне қойылатын қажетті талаптар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 1: Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын техникалық құрылғылардың конструктивтік элементтеріне бақылау жүргізу кезінде пайдаланылатын жабдықты дайындау және тексеру	Машықтар: 1. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын техникалық құрылғылардың конструктивтік элементтеріне бақылау жүргізу кезінде пайдаланылатын жабдықты дайындау. 2. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын техникалық құрылғылардың конструктивтік элементтеріне бақылау жүргізу кезінде пайдаланылатын жабдықтың жарамдылығын тексеру. 3. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын техникалық құрылғылардың конструктивтік элементтеріне бақылау жүргізу. Білімдер: 1. Жарылғыш заттар мен олардың негізінде жасалған бұйымдарды дайындау кезіндегі қауіпсіздік талаптары. 2. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологияларды, материалдар мен техникалық құрылғыларды бақылау, сынау кезінде пайдаланылатын жабдықтардың құжаттамасы. 3. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын бақылау, сынау, технология, материалдар мен техникалық құрылғыларда қолданылатын негізгі жабдық.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
		Машықтар: 1. Бақылау нәтижелері бойынша техникалық құжаттаманы ресімдеу. 2. Бақылау-өлшеу құралдарын қолдану. 3. Бақылау нәтижелері бойынша есептер жасау. Білімдер: 1. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологиялардың, материалдар мен

Еңбек функциясы 2: Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын техникалық құрылғыларға, материалдармен мен техникалық құрылғыларға сараптама жүргізу	Дағды 2: Бақылау нәтижелері бойынша есеп жасау.	техникалық құрылғылардың схемалары, мақсаты мен құрылысы. 2. Тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін қауіпті өндірістік объектілер үшін өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары 3. Автомобиль көлігімен қауіпті жүктерді тасымалдау қағидалары және Қазақстан Республикасының аумағында автокөлік құралдарымен тасымалдауға жол берілетін қауіпті жүктердің тізбесі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 3: Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологияларды, материалдар мен техникалық құрылғыларды сынауға бақылау жүргізу. Машықтар: 1. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын техникалық құрылғыларды сынауды бақылау үшін жабдықты қолдану. 2. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологиялардың, материалдар мен техникалық құрылғылардың конструктивтік элементтеріне бақылау жүргізу. 3. Сынақтарға бақылау жүргізу кезінде жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын материалдар мен техникалық құрылғылардың қасиеттерін бағалау	Машықтар: 1. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын техникалық құрылғыларды сынауды бақылау үшін жабдықты қолдану. 2. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологиялардың, материалдар мен техникалық құрылғылардың конструктивтік элементтеріне бақылау жүргізу. 3. Сынақтарға бақылау жүргізу кезінде жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын материалдар мен техникалық құрылғылардың қасиеттерін бағалау.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Білімдер: 1. Жарылыс жұмыстарын және өнеркәсіптік мақсаттағы жарылғыш материалдармен жұмыс жүргізетін қауіпті өндірістік объектілер үшін өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары. 2. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологияларды, материалдар мен техникалық құрылғыларды сынауды бақылау кезінде қолданылатын әдістердің физикалық негіздері. 3. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологиялардың, материалдар мен техникалық құрылғылардың конструктивтік элементтерін білу.
		Машықтар: 1. 1. Сынақ нәтижелері бойынша техникалық құжаттаманы толтыру.

Еңбек функциясы 3: Сынақ нәтижелері бойынша техникалық құжаттаманы ресімдеу.	Дағды 1: Ақаулар ведомостін және /немесе тексеру актісін ресімдеу.	2. 2. Жұмыс сызбаларың және технологиялық нұсқауларды (технологиялық карталар) оқу. 3. 3. Ақаулар ведомостін және/немесе тексеру актісін ресімдеу.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Білімдер: 1. Сынақ жүргізу принциптері мен әдістері. 2. Қорғаныс жүйелерінің, аспаптар мен қауіпсіздік құрылғыларының құрылысы және жұмыс істеуі. 3. Қауіпсіздік, басқару және коммутация электр жүйелері.
Қосымша еңбек функциясы 1: Қауіпсіздік техникасының талаптарын сақтау.	Дағды 1: Жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру.	Машықтар: 1. Қауіпсіздік ережелерінің талаптарын іс жүзінде қолдану. 2. Әр түрлі жағдайларда зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету. 3. Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес жұмыстарды жүргізудің шығыс материалдары мен өнімдерін кәдеге жарату.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Білімдер: 1. Қауіпсіздік техникасының талаптары. 2. Алғашқы көмек көрсету негіздері. 3. Кәсіпорынның ішкі регламентімен бекітілген кәсіпорында белгіленген қауіпсіздікті қамтамасыз ету талаптары.
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Ұқыптылық Жүйелі ойлау Ынтымақтастық және өзара іс-қимыл Ақпаратты іздеу және талдау Оқу және өзін-өзі оқыту қабілеті Компьютерлік сауаттылық	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	Кеден одағының техникалық регламенттері: "Жарылғыш заттар мен олардың негізіндегі бұйымдардың қауіпсіздігі туралы" (КО ТР 028/2012), "Машиналар мен жабдықтардың қауіпсіздігі туралы" техникалық регламенттері (КО ТР 010/2011); МемСТ 15.109-97 "Өнімді әзірлеу және өндіріске қою жүйесі (ӨБК). Жарылғыш өнеркәсіптік материалдар"; МемСТ 57704-2017 "Тау-кен ісі. Көмір өндіретін кәсіпорындардағы жарылыс жұмыстары. Терминдер мен анықтамалар"; МемСТ 32162-2013 "Өнеркәсіптік жарылғыш заттар. Жіктеу"; МемСТ 26184-84 "Өнеркәсіптік жарылғыш заттар. Терминдер мен анықтамалар"; ҚР СТ 2096-3-2011 "Жарылыстан қорғалған электр жабдығы. 3 бөлім. Электр тізбектерін ұшқын қауіпсіздігіне сынауға арналған ұшқын түзуші механизмдер"; ҚР СТ МЭК 60079-0-2010 "Жарылғыш орта. Жабдық. Жалпы талаптар"; МемСТ 32421-2013 "Қауіптілігі физика-химиялық қасиеттерге байланысты химиялық өнімнің жиктелуі. Жарылғыш химиялық өнімді сынау әдістері".	
	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:

СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	6	"Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілер үшін куәландыру жөніндегі маман"	
10. Кәсіптің карточкасы "Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілер үшін куәландыру жөніндегі маман":			
Топтың коды:	2141-9		
Қызмет атауының коды:	-		
Кәсіптің атауы:	Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілер үшін куәландыру жөніндегі маман		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығы (Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2020 жылғы 30 желтоқсандағы № 553 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 31 желтоқсанда № 22003 болып тіркелді). Баптау және сынақтар жөніндегі инженер		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Инженерия және инженерлік іс	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Тау-кен саласындағы кәсіпорындарда жалпы техникалық жұмыс өтілі 3 (үш) жылдан кем емес		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	1. Қазақстан Республикасы "Азаматтық қорғау туралы Заңының 79-бабына сәйкес қауіпті өндірістік объектілердің және өнеркәсіптік қауіпсіздік мәселелері жөніндегі өзге де ұйымдардың мамандарын, жұмыскерлерін даярлау, қайта даярлау. 2. Жарылыс жұмыстарын және өнеркәсіптік мақсаттағы жарылғыш материалдармен жұмыс жүргізетін қауіпті өндірістік объектілер үшін өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидаларына сәйкес ЖБК болуы.		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:			
Қызметтің негізгі мақсаты:	Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілер үшін Қазақстан Республикасының өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы заңнамасының талаптарын сақтау мәніне техникалық куәландыру жүргізу.		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологиялардың, материалдар мен техникалық құрылғылардың техникалық жай-күйін анықтау. 2. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологияларды, материалдар мен техникалық құрылғыларды сынаудың жүргізілген әдістерін талдау. 3. НТҚ-да көрсетілген әдістермен жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологияларды, материалдар мен техникалық құрылғыларды диагностикалау мен сынау.	

	Қосымша еңбек функциялары:	1. Қауіпсіздік техникасының талаптарын сақтау.
	Дағды 1: Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологиялардың, материалдар мен техникалық құрылғылардың техникалық құжаттамасымен жұмыс жасау.	Машықтар: 1. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологияларға, материалдар мен техникалық құрылғыларға сызбаларды, техникалық және конструкторлық құжаттаманы оқу. 2. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологияларға, материалдар мен техникалық құрылғыларға техникалық және конструкторлық құжаттаманы талдау. 3. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологияларға, материалдар мен техникалық құрылғыларға НТҚ жұмыс жасау. Білімдер: 1. Жарылыс жұмыстарын және өнеркәсіптік мақсаттағы жарылғыш материалдармен жұмыс жүргізетін қауіпті өндірістік объектілер үшін өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары. 2. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологиялар, материалдар мен техникалық құрылғылардың техникалық құжаттамасы. 3. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілер үшін жарылғыш заттар мен олардың негізіндегі бұйымдардың, технологиялардың, материалдар мен техникалық құрылғылардың түрлері, мақсаты, схемалары, конструктивтік ерекшеліктері, техникалық және технологиялық сипаттамалары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологиялардың, материалдар мен техникалық құрылғылардың техникалық жай-күйін бағалау критерийлерін айқындау.	Машықтар: 1. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологиялардың, материалдар мен техникалық құрылғылардың техникалық жай-күйін бағалау критерийлерін айқындау. 2. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологияларды, материалдарды және техникалық құрылғыларды тексеру бағдарламаларын/технологиялық карталарын әзірлеу. 3. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологияларға, материалдар мен техникалық құрылғыларға жобалау, атқару және пайдалану құжаттамасын қолдану. Білімдер: 1. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілер үшін технологияларда және техникалық құрылғыларда орнатылған және қолданылатын аспаптардың техникалық құжаттамасы.

Еңбек функциясы 1: Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологиялардың, материалдар мен техникалық құрылғылардың техникалық жай-күйін анықтау.		2. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілер үшін технологияларда және техникалық құрылғыларда орнатылған және қолданылатын аспаптардың сипаттамалары. 3. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілер үшін технологияларда және техникалық құрылғыларда орнатылған және қолданылатын аспаптардың жұмыс принциптері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 3: Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологияларды, материалдар мен техникалық құрылғыларды тексеру нәтижелері бойынша НТҚ талаптарының бұзылуын анықтау.	Машықтар: 1. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологияларға, материалдар мен техникалық құрылғыларға НТҚ жұмыс істеу. 2. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологияларды, материалдар мен техникалық құрылғыларды тексеру нәтижелері бойынша НТҚ талаптарының бұзылуын анықтау және жіктеу. 3. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологияларға, материалдар мен техникалық құрылғыларға сызбаларды, конструкторлық және техникалық құжаттаманы оқу. Білімдер: 1. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологиялар, материалдар және техникалық құрылғылар үшін НТҚ талаптары. 2. Жарылыс жұмыстары кезіндегі қауіпті факторлардың түрлері, сондай-ақ олармен байланысты дайындау, қолдану, сақтау, тасымалдау процестері. 3. Арнайы бағдарламалар, соның ішінде жарылыс және ЖМ сақтау кезінде қауіпсіз қашықтықты есептеу бағдарламалары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 4: Техникалық жай-күйі туралы есепті ресімдеу.	Машықтар: 1. Тексерулерді белгіленген тәртіппен жүргізу. 2. Тексеру нәтижелері бойынша техникалық жай-күйі туралы есеп ресімдеу. 3. Арнайы бағдарламаларды, соның ішінде жарылыс жұмыстары мен ЖМ сақтау кезінде қауіпсіз қашықтықты есептеу бағдарламаларын пайдалану. Білімдер: 1. Жарылыс жұмыстары кезіндегі қауіпті факторлардың түрлері, сондай-ақ олармен байланысты дайындау, қолдану, сақтау, тасымалдау процестері. 2. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілер үшін технологияларда және техникалық

		құрылғыларда қолданылатын аспаптардың сипаттамалары. 3. Арнайы бағдарламалар, соның ішінде жарылыс жұмыстары мен ЖМ сақтау кезінде қауіпсіз қашықтықты есептеу бағдарламалары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 1: Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологиялар, материалдар мен техникалық құрылғылардың сынақ нәтижелері бойынша есептік құжаттаманы қалыптастыру.	Машықтар: 1. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологияларды, материалдар мен техникалық құрылғыларды сынау әдістерін қолдану. 2. Арнайы бағдарламаларды, соның ішінде жарылыс жұмыстары мен ЖМ сақтау кезінде қауіпсіз қашықтықты есептеу бағдарламаларын пайдалану. 3. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологияларды, материалдар мен техникалық құрылғыларды сынау нәтижелері бойынша қорытындымен есептерді ресімдеу. Білімдер: 1. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологияларды, материалдар мен техникалық құрылғыларды сынау кезіндегі НТҚ талаптары. 2. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологияларды, материалдар мен техникалық құрылғыларды бақылау және сынау әдістерінің физикалық негіздері. 3. Арнайы бағдарламалар, соның ішінде жарылыс жұмыстары мен ЖМ сақтау кезінде қауіпсіз қашықтықты есептеу бағдарламалары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Жобалау, атқару және пайдалану құжаттамасымен жұмыс істеу.	Машықтар: 1. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологияларға, материалдар мен техникалық құрылғыларға жобалау, атқару және пайдалану құжаттамасын оқу. 2. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологияларға, материалдар мен техникалық құрылғыларға жобалау, атқару және пайдалану құжаттамасын қолдану. 3. Арнайы бағдарламаларды, соның ішінде жарылыс жұмыстары мен ЖМ сақтау кезінде қауіпсіз қашықтықты есептеу бағдарламаларын пайдалану. Білімдер: 1. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологияларды, материалдар мен техникалық құрылғыларды сынау кезіндегі НТҚ талаптары. 2. Жарылыс жұмыстарын және өнеркәсіптік мақсаттағы жарылғыш материалдармен жұмыс

Еңбек функциясы 2: Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологияларды, материалдар мен техникалық құрылғыларды сынаудың жүргізілген әдістерін талдау.		жүргізетін қауіпті өндірістік объектілер үшін өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары. 3. Арнайы бағдарламалар, соның ішінде жарылыс жұмыстары мен ЖМ сақтау кезінде қауіпсіз қашықтықты есептеу бағдарламалары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 3: Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологиялардың, материалдар және техникалық құрылғылардың сынақ нәтижелері бойынша бағалау критерийлерін айқындау.	Машықтар: 1. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологияларды, материалдар мен техникалық құрылғыларды сынау нәтижелері бойынша бағалау критерийлерін айқындау. 2. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологиялардың, материалдар мен техникалық құрылғылардың жұмыс қабілеттілігін реттеу және анықтау. 3. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілер үшін техникалық құрылғыларды сынақтардан өткізудің әдістемелік бағдарламаларын/технологиялық карталарын әзірлеу.
		Білімдер: 1. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын әдістердің, технологиялардың, материалдар мен техникалық құрылғылардың физикалық негіздері. 2. Жарылыс жұмыстарын және өнеркәсіптік мақсаттағы жарылғыш материалдармен жұмыс жүргізетін қауіпті өндірістік объектілер үшін өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары. 3. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілер үшін техникалық құрылғыларды сынауды жүргізудің әдістемелері мен технологиялық карталары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 4: Сынақ бойынша жазылған деректердің сапасы мен көлемін бақылау.	Машықтар: 1. ББ үшін құрылғылардың жұмыс істеу. 2. ББ бойынша деректердің саны мен сапасын анықтау. 3. Арнайы бағдарламаларды, соның ішінде жарылыс жұмыстары мен ЖМ сақтау кезінде қауіпсіз қашықтықты есептеу бағдарламаларын пайдалану.
		Білімдер: 1. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологияларды, материалдар мен техникалық құрылғыларды сынау кезіндегі НТҚ талаптары.

		2. Арнайы бағдарламалар, соның ішінде жарылыс жұмыстары мен ЖМ сақтау кезінде қауіпсіз қашықтықты есептеу бағдарламалары. 3. ББ үшін аспаптардың әрекет ету принциптері мен құрылғысы.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 1: Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологиялар, материалдар мен техникалық құрылғылардың жобалау, атқару және пайдалану құжаттамасымен жұмыс жасау.	Машықтар: 1. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологияларға, материалдар мен техникалық құрылғыларға жобалау, атқару және пайдалану құжаттамаларын қолдану. 2. Арнайы бағдарламаларды, соның ішінде жарылыс жұмыстары мен ЖМ сақтау кезінде қауіпсіз қашықтықты есептеу бағдарламаларын пайдалану. 3. Технологияларды, материалдар мен техникалық құрылғыларды диагностикалау мен сынау кезінде НТҚ-да көрсетілген әдістерді қолдану. Білімдер: 1. Жарылыс жұмыстарын және өнеркәсіптік мақсаттағы жарылғыш материалдармен жұмыс жүргізетін қауіпті өндірістік объектілер үшін өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары. 2. Тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін қауіпті өндірістік объектілер үшін өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары. 3. Автомобиль көлігімен қауіпті жүктерді тасымалдау қағидалары және Қазақстан Республикасының аумағында автокөлік құралдарымен тасымалдауға жол берілетін қауіпті жүктердің тізбесі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технология, материалдар	Машықтар: 1. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологияларды, материалдар мен техникалық құрылғыларды сынау әдістерін іріктеу. 2. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологияларды, материалдар мен техникалық құрылғыларды бақылау әдістерін анықтау. 3. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологияларды, материалдар мен техникалық құрылғыларды сынау үшін жабдықты қолдану. Білімдер: 1. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологияларды, материалдар мен техникалық құрылғыларды бақылау кезінде

Еңбек функциясы 3: НТҚ-да көрсетілген әдістермен жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологияларды, материалдар мен техникалық құрылғыларды диагностикалау мен сынау.	мен техникалық құрылғылардың сынақ әдістерін таңдау.	нәтижелерді жүргізу және бағалау кезіндегі НТҚ талаптары. 2. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологияларды, материалдар мен техникалық құрылғыларды бақылау кезінде қолданылатын сынақ әдістерінің физикалық негіздері. 3. Қауіпті өндірістік факторлардың түрлері мен типтері, жарылыс жұмыстары кезінде олардың пайда болу себептері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 3: Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологияларды, материалдар мен техникалық құрылғыларды техникалық тексеру/ сынау жүргізудің бағдарламаларын, әдістемелерін/ технологиялық картасын әзірлеу.	Машықтар: 1. Техникалық тексеру/ сынақтар жүргізудің бағдарламаларын, әдістемелерін/ технологиялық карталарын әзірлеу. 2. Арнайы бағдарламаларды, соның ішінде жарылыс жұмыстары мен ЖМ сақтау кезінде қауіпсіз қашықтықты есептеу бағдарламаларын пайдалану. 3. Ақаулардың түрлері мен типтері, олардың пайда болу себептерін жіктеу. Білімдер: 1. Техникалық тексеру/ сынақтар жүргізудің бағдарламаларын, әдістемелерін/ технологиялық карталарын әзірлеу бойынша талаптар. 2. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологияларды, материалдар мен техникалық құрылғыларды бақылау кезінде қолданылатын әдістердің физикалық негіздері. 3. Ақаулардың түрлері мен типтері, олардың пайда болу себептері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 4: Диагностика және сынақ нәтижелері бойынша есептерді ресімдеу.	Машықтар: 1. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілер үшін техникалық құрылғыларды зерттеу нәтижелерін талдау. 2. Анықталған ақаулардың қауіптілік дәрежесін жіктеу және анықтау. 3. Диагностика мен сынақтардың нәтижелері бойынша есептерді ресімдеу.
		Білімдер: 1. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологияларды, материалдар мен техникалық құрылғыларды бақылау кезінде нәтижелерді жүргізу және бағалау кезіндегі НТҚ талаптары. 2. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологияларды, материалдар мен техникалық құрылғыларды бақылау кезінде қолданылатын әдістердің физикалық негіздері.

		3. Техникалық тексерулер/сынақтар жүргізудің бағдарламалар, әдістемелер/технологиялық карталар .
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 5: Анықталған сәйкессіздіктерді жою бойынша ұсынымдарды әзірлеу. Машықтар: 1. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілер үшін техникалық құрылғыларды зерттеу нәтижелерін талдау. 2. Анықталған ақаулардың қауіптілік дәрежесін жіктеу және анықтау. 3. Зерттеу нәтижелері бойынша анықталған сәйкессіздіктерді жою бойынша ұсынымдарды әзірлеу.	Машықтар: 1. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілер үшін техникалық құрылғыларды зерттеу нәтижелерін талдау. 2. Анықталған ақаулардың қауіптілік дәрежесін жіктеу және анықтау. 3. Зерттеу нәтижелері бойынша анықталған сәйкессіздіктерді жою бойынша ұсынымдарды әзірлеу.
		Білімдер: 1. Жарылыс жұмыстарын және өнеркәсіптік мақсаттағы жарылғыш материалдармен жұмыс жүргізетін қауіпті өндірістік объектілер үшін өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары. 2. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологияларды, материалдар мен техникалық құрылғыларды бақылау кезінде сынақтар жүргізу және нәтижелерді бағалау кезіндегі НТҚ талаптары. 3. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологиялардың, материалдар мен техникалық құрылғылардың конструктивті және технологиялық сипаттамалары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
Қосымша еңбек функциясы 1: Қауіпсіздік техникасының талаптарын сақтау.	Дағды 1: Жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру.	Машықтар: 1. Қауіпсіздік ережелерінің талаптарын іс жүзінде қолдану. 2. Әр түрлі жағдайларда зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету. 3. Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес жұмыстарды жүргізудің шығыс материалдары мен өнімдерін кәдеге жарату.
		Білімдер: 1. Қауіпсіздік техникасының талаптары. 2. Алғашқы көмек көрсету негіздері. 3. Кәсіпорынның ішкі регламентімен бекітілген кәсіпорында белгіленген қауіпсіздікті қамтамасыз ету талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Жауапкершілік Ұқыптылық Жүйелі ойлау	

Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Үлгі:Ақпаратты іздеу және талдау Оқу және өзін-өзі оқыту қабілеті Компьютерлік сауаттылық		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	Кеден одағының техникалық регламенттері: "Жарылғыш заттар мен олардың негізіндегі бұйымдардың қауіпсіздігі туралы" (КО ТР 028/2012), "Машиналар мен жабдықтардың қауіпсіздігі туралы" техникалық регламенттері (КО ТР 010/2011); МемСТ 15.109-97 "Өнімді әзірлеу және өндіріске қою жүйесі (ӨБК). Жарылғыш өнеркәсіптік материалдар"; МемСТ 57704-2017 "Тау-кен ісі. Көмір өндіретін кәсіпорындардағы жарылыс жұмыстары. Терминдер мен анықтамалар"; МемСТ 32162-2013 "Өнеркәсіптік жарылғыш заттар. Жіктеу"; МемСТ 26184-84 "Өнеркәсіптік жарылғыш заттар. Терминдер мен анықтамалар"; ҚР СТ 2096-3-2011 "Жарылыстан қорғалған электр жабдығы. 3 бөлім. Электр тізбектерін ұшқын қауіпсіздігіне сынауға арналған ұшқын түзуші механизмдер"; ҚР СТ МЭК 60079-0-2010 "Жарылғыш орта. Жабдық. Жалпы талаптар"; МемСТ 32421-2013 "Қауіптілігі физика-химиялық қасиеттерге байланысты химиялық өнімнің жиктелуі. Жарылғыш химиялық өнімді сынау әдістері".		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	5	Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерді тексеру жөніндегі маман	
	7	Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілер үшін өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы сарапшы	
11. Кәсіптің карточкасы саласындағы сарапшы":	""Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілер үшін өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы сарапшы""		
Топтың коды:	2141-9		
Қызмет атауының коды:	-		
Кәсіптің атауы:	"Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілер үшін өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы сарапшы"		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	7		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығы (Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2020 жылғы 30 желтоқсандағы № 553 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 31 желтоқсанда № 22003 болып тіркелді). Баптау және сынақтар жөніндегі инженер		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары оқу орнынан кейінгі білім (магистратура, резидентура)	Мамандық: Инженерия және инженерлік іс	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Инженерия және инженерлік іс	Біліктілік: -

Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Тау-кен саласындағы кәсіпорындарда жалпы техникалық жұмыс өтілі 5 (бес) жылдан кем емес	
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	1. Қазақстан Республикасы "Азаматтық қорғау туралы Заңының 79-бабына сәйкес қауіпті өндірістік объектілердің және өнеркәсіптік қауіпсіздік мәселелері жөніндегі өзге де ұйымдардың мамандарын, жұмыскерлерін даярлау, қайта даярлау. 2. Салалық сертификаттау (аттестаттау). 3. Жарылыс жұмыстарын және өнеркәсіптік мақсаттағы жарылғыш материалдармен жұмыс жүргізетін қауіпті өндірістік объектілер үшін өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидаларына сәйкес ЖБК болуы.	
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Қазақстан Республикасы өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы заңнамасының талаптарына сәйкестігін тексеру бойынша сараптама қызметін жүргізу	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы нормалар мен талаптарға сәйкестігіне сараптама жүргізу және/немесе жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологиялардың, материалдар мен техникалық құрылғылардың қызмет ету мерзімін ұзарту. 2. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологияларды, материалдар мен техникалық құрылғыларды қолдануға рұқсат алу үшін өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы нормалар мен талаптарға сәйкестігіне сараптама жүргізу.
	Қосымша еңбек функциялары:	1. Соблюдение требований техники безопасности
	Дағды 1: Жобалау, атқару, пайдалану, конструкторлық және жөндеу құжаттамасын талдау.	Машықтар: 1. Жобалау, атқару, пайдалану, конструкторлық және жөндеу құжаттамасының материалдарын талдау. 2. Жобалау, атқару, пайдалану, конструкторлық және жөндеу құжаттамасының материалдарын қолдану. 3. Әдістемелік, нормативтік және өзге де басшылық материалдарға сәйкес жабдықтардың барлық түрлерін баптау және сынау жөніндегі жұмысты ұйымдастыру және орындау.
		Білімдер: 1. Жарылыс жұмыстарын және өнеркәсіптік мақсаттағы жарылғыш материалдармен жұмыс жүргізетін қауіпті өндірістік объектілер үшін өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары. 2. Тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін қауіпті өндірістік объектілер үшін өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары. 3. Автомобиль көлігімен қауіпті жүктерді тасымалдау қағидалары және Қазақстан

		Республикасының аумағында автокөлік құралдарымен тасымалдауға жол берілетін қауіпті жүктердің тізбесі. 4. Қауіпті өндірістік объектілерді декларацияланатын объектілерге жатқызу критерийлерін айқындайтын қағидаларды және Қауіпті өндірістік объектінің өнеркәсіптік қауіпсіздік декларациясын әзірлеу қағидалары. 5. Техникалық сипаттамалары, жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын материалдар мен техникалық құрылғылардың конструктивтік ерекшеліктері және пайдалану тәртібі.
Еңбек функциясы 1: Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы нормалар мен талаптарға сәйкестігіне сараптама жүргізу және/немесе жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологиялардың, материалдар мен техникалық құрылғылардың қызмет ету мерзімін ұзарту.	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологияларды, материалдар мен техникалық құрылғыларды техникалық тексеру және куәландыру нәтижелері бойынша материалдарды талдау.	Машықтар: 1. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологияларды, материалдар мен техникалық құрылғыларды тексеру және техникалық куәландыру кезінде анықталған ақаулардың қауіптілік дәрежесін айқындау. 2. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологиялардың, материалдар мен техникалық құрылғылардың техникалық жай-күйін бағалау мен болжаудың есептеу-талдау рәсімдерін орындау. 3. Бақылау және қабылдау сынақтарын өткізудің бағдарламалары мен әдістемелерін әзірлеу. Білімдер: 1. Өнеркәсіптік қауіпсіздікке сараптама жүргізу бойынша әдістемелік ұсынымдар. 2. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологиялардың, материалдар мен техникалық құрылғылардың техникалық жай-күйін бағалау мен болжаудың есептеу-талдау рәсімдерінің физикалық негіздері мен принциптері. 3. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілер үшін авариялар мен инциденттердің туындау тәуекелдері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 3:	Машықтар: 1. Арнайы бағдарламаларды, соның ішінде жарылыс жұмыстары мен ЖМ сақтау кезінде қауіпсіз қашықтықты есептеу бағдарламаларын пайдалану. 2. Қауіпті өндірістік объектілердегі өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы заңнаманы білу. 3. Сараптамалық қорытынды жасау және ресімдеу. Білімдер:

	Мамандандырылған бағдарламаларды қолдану.	1. Қызмет көрсетілетін жабдықты тексеру, баптау және сынау кезінде қолданылатын бақылау құралдары, аспаптар мен құрылғылар. 2. Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы нормалар мен талаптарға сәйкестігіне сараптама жүргізудің озық әдістері. 3. Техникалық құжаттаманы әзірлеу және ресімдеу тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
Еңбек функциясы 2: Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологияларды, материалдар мен	Дағды 1: Жобалау, атқару, пайдалану, конструкторлық және жөндеу құжаттамасын талдау.	Машықтар: 1. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологияларға, материалдар мен техникалық құрылғыларға жобалау, атқару, пайдалану, конструкторлық және жөндеу құжаттамасының материалдарын талдау. 2. Жобалау, атқару, пайдалану, конструкторлық және жөндеу құжаттамасы материалдарының қауіпті өндірістік объектілердегі өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы заңнамаға сәйкестігін айқындау. 3. Арнайы бағдарламаларды, соның ішінде жарылыс жұмыстары мен ЖМ сақтау кезінде қауіпсіз қашықтықты есептеу бағдарламаларын пайдалану. Білімдер: 1. Жарылыс жұмыстарын және өнеркәсіптік мақсаттағы жарылғыш материалдармен жұмыс жүргізетін қауіпті өндірістік объектілер үшін өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары. 2. Өнеркәсіптік қауіпсіздікке сараптама жүргізу мәселелері бойынша заңнамалық, өзге де нормативтік құқықтық актілер, әдістемелік және нормативтік-техникалық материалдар. 3. Арнайы бағдарламалар, соның ішінде жарылыс жұмыстары мен ЖМ сақтау кезінде қауіпсіз қашықтықты есептеу бағдарламалары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілер	Машықтар: 1. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологиялардың, материалдар мен техникалық құрылғылардың техникалық жай-күйін бағалау мен болжаудың есептеу-талдау рәсімдерін орындау. 2. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологияларды, материалдар мен техникалық құрылғыларды тексеру және техникалық куәландыру кезінде анықталған ақаулардың қауіптілік дәрежесін айқындау.

техникалық құрылғыларды қолдануға рұқсат алу үшін өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы нормалар мен талаптарға сәйкестігіне сараптама жүргізу.	үшін техникалық құрылғыларды немесе технологияларды техникалық тексеру және куәландыру нәтижелері бойынша материалдарды талдау.	3. Арнайы бағдарламаларды, соның ішінде жарылыс жұмыстары мен ЖМ сақтау кезінде қауіпсіз қашықтықты есептеу бағдарламаларын пайдалану. Білімдер: 1. Жарылыс жұмыстары кезіндегі қауіпті факторлардың түрлері, сондай-ақ олармен байланысты дайындау, қолдану, сақтау, тасымалдау процестері. 2. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологиялардың, материалдар мен техникалық құрылғылардың техникалық жай-күйін бағалау мен болжаудың есептеу-талдау рәсімдерінің физикалық негіздері мен принциптері. 3. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілер үшін авариялар мен инциденттердің туындау тәуекелдері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 3: Сараптамалық қорытынды дайындау	Машықтар: 1. Сараптамалық қорытынды жасау және ресімдеу. 2. Қауіпті өндірістік объектілерде өнеркәсіптік қауіпсіздік саласында сараптама жүргізу нысандары мен әдістерін жетілдіру. 3. Сараптамалық қорытындыны тапсырыс берушімен келісуді жүзеге асыру. Білімдер: 1. Өнеркәсіптік қауіпсіздікке сараптама жүргізу бойынша әдістемелік ұсынымдар. 2. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілер үшін авариялар мен оқыс-оқиғалар туындау тәуекелдері. 3. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілер үшін технологияларда және техникалық құрылғыларда қолданылатын аспаптардың сипаттамалары. 4. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын сынақтарды, технологияларды, материалдарды, техникалық құрылғыларды жүргізу кезіндегі НТҚ талаптары. 5. Бағдарламалар мен технологиялық карталарды әзірлеу бойынша талаптар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
		Машықтар: 1. Қауіпсіздік ережелерінің талаптарын іс жүзінде қолдану. 2. Әр түрлі жағдайларда зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету. 3. Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес жұмыстарды жүргізудің шығыс материалдары мен өнімдерін кәдеге жарату.

Қосымша еңбек функциясы 1: Соблюдение требований техники безопасности	Дағды 1: Жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру.	4. Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілерде өнеркәсіптік қауіпсіздікке сараптама жүргізу кезінде объектіде белгіленген қауіпсіздікті қамтамасыз ету талаптарын бұзатын жағдайларға жол бермеу жөнінде шаралар қабылдау.
		Білімдер: 1. Қауіпсіздік техникасының талаптары. 2. Алғашқы көмек көрсету негіздері. 3. Кәсіпорынның ішкі регламентімен бекітілген кәсіпорында белгіленген қауіпсіздікті қамтамасыз ету талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Ұқыптылық Жүйелі ойлау Ынтымақтастық және өзара іс-қимыл Оқу және өзін-өзі оқыту қабілеті Компьютерлік сауаттылық	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	Кеден одағының техникалық регламенттері: "Жарылғыш заттар мен олардың негізіндегі бұйымдардың қауіпсіздігі туралы" (КО ТР 028/2012), "Машиналар мен жабдықтардың қауіпсіздігі туралы" техникалық регламенттері (КО ТР 010/2011); МемСТ 15.109-97 "Өнімді әзірлеу және өндіріске қою жүйесі (ӨБК). Жарылғыш өнеркәсіптік материалдар"; МемСТ 57704-2017 "Тау-кен ісі. Көмір өндіретін кәсіпорындардағы жарылыс жұмыстары. Терминдер мен анықтамалар"; МемСТ 32162-2013 "Өнеркәсіптік жарылғыш заттар. Жіктеу"; МемСТ 26184-84 "Өнеркәсіптік жарылғыш заттар. Терминдер мен анықтамалар"; ҚР СТ 2096-3-2011 "Жарылыстан қорғалған электр жабдығы. 3 бөлім. Электр тізбектерін ұшқын қауіпсіздігіне сынауға арналған ұшқын түзуші механизмдер"; ҚР СТ МЭК 60079-0-2010 "Жарылғыш орта. Жабдық. Жалпы талаптар"; МемСТ 32421-2013 "Қауіптілігі физика-химиялық қасиеттерге байланысты химиялық өнімнің жиктелуі. Жарылғыш химиялық өнімді сынау әдістері".	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	6	"Жарылыс жұмыстарын жүргізетін объектілер үшін куәландыру жөніндегі маман"

4-ші тарау. Кәсіптік стандарттың техникалық деректері

12. Мемлекеттік органның атауы: Қазақстан Республикасының Төтенше жағдайлар министрлігі.

Орындаушы: Б.Т. Нұрышев, +7 (717) 257 77 23, nurushev.b@kpb.emer.kz.

13. Әзірлеуге қатысатын ұйымдар (кәсіпорындар):

ҚР ТЖМ Өнеркәсіптік қауіпсіздік комитеті;

"Тәуелсіз газ қауымдастығы" ЗТБ;

"Қазақстанның инженер-жарғыштар қауымдастығы" ЗТБ;

"Аттестационно-методический центр" ЖШС "Неразрушающий контроль, техническая диагностика и мониторинг состояния" ТК;

ҚР ЭМ "Ядролық физика институты" РМК НМКИ ғылыми-техникалық орталығы;
"Контроль и диагностика" ЖШҚ.

Жоба жетекшісі: Исқақов Нұржан Қалдыбекұлы, +7 (701) 734 51 51, iskakov.n@kpb.emer.kz.

14. Кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңес: № 8, 06.09.2024 ж.

15. Кәсіптік біліктілік жөніндегі ұлттық орган: 28.07.2025 ж.

16. "Атамекен" Қазақстан Республикасының Ұлттық кәсіпкерлер палатасы:
19.12.2024 ж.

17. Нұсқа нөмірі және шығарылған жылы: Нұсқа 2, 2025 ж.

18. Болжамды қайта қарау күні: 01.03.2028 ж.

Қазақстан Республикасы
Төтенше жағдайлар министрінің
2025 жылғы 20 қарашадағы
№ 493 бұйрығына
3-қосымша

Кәсіптік стандарт: "Қауіпті техникалық құрылғыларды: аспалы жолдар мен фуникулерларды техникалық куәландыру"

1 тарау. Жалпы ережелер

1. Кәсіптік стандартты қолдану саласы: "Қауіпті техникалық құрылғыларды: аспалы жолдар мен фуникулерларды техникалық куәландыру" кәсіптік стандарты "Кәсіптік біліктілік туралы" ҚРЗ 5-бабына сәйкес әзірленіп, білім беру бағдарламаларын қалыптастыруға, оның ішінде кәсіпорындарда персоналды, білім беру ұйымдарының қызметкерлері мен тұлғаларын оқытуға және қауіпті техникалық құрылғыларды: аспалы жолдар мен фуникулерларды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы кең ауқымды міндеттердің шешімдеріне қойылатын талаптарды белгілейді.

2. Осы Кәсіптік стандартта мынадай терминдер мен анықтамалар қолданылады:

1) аспалы жол – жолаушылар мен жүктерді тасымалдауға арналған көлік түрі, онда вагондарды, вагонеткаларды, кабиналарды немесе креслоларды жылжыту үшін тіректер арасында созылған тартқыш немесе көтергіш тартқыш арқан (арқан) қызмет етеді;

2) білім – кәсіптік тапсырма шеңберінде іс-әрекеттерді орындау үшін қажетті зерттелген және игерілген ақпарат;

3) бұзбайтын бақылау – объектіні жұмыстан шығаруды не оны бөлшектеуді талап етпейтін объектінің немесе оның жекелеген элементтерінің/тораптарының негізгі жұмыс қасиеттері мен параметрлерінің сенімділігін бақылау;

4) дағды – Кәсіптік тапсырманы толығымен орындауға мүмкіндік беретін білім мен Біліктілік қолдану қабілеті;

5) зерттеп-қарау – белгілі бір кезеңге одан әрі пайдалану мүмкіндігі мен жағдайларын анықтау мақсатында нормативтік қызмет мерзімін өтеген жүк көтергіш машиналарды техникалық диагностикалау жөніндегі жұмыстар кешені;

6) кәсіптік біліктілік – кәсіп бойынша еңбек функцияларын орындау үшін талап етілетін құзыреттерді меңгеруді сипаттайтын кәсіптік даярлық дәрежесі;

7) кәсіптік стандарт – ресми және (немесе) бейресми және (немесе) ақпараттық білім беруді, біліктілік пен құзыреттілік деңгейін, кәсіптік қызметтің нақты саласындағы еңбек мазмұнын, сапасы мен жағдайларын ескере отырып, білімге, іскерлікке, біліктілікке, жұмыс тәжірибесіне қойылатын жалпы талаптарды белгілейтін жазбаша ресми құжат;

8) құзыреттілік – еңбек функциясын құрайтын бір немесе бірнеше кәсіптік тапсырмаларды орындауға мүмкіндік беретін біліктілікті қолдану мүмкіндігі;

9) машықтар – кәсіптік дағды шеңберінде жеке бірлік іс-әрекеттерді физикалық және (немесе) ақыл-оймен орындау қабілеті;

10) мамандық – жеке тұлға жүзеге асыратын және оны орындау үшін белгілі бір біліктілікті талап ететін кәсіп түрі;

11) нормативтік қызмет ету мерзімі – бұл құрылғының паспортында өндіруші көрсеткен уақыт, оның барысында жүк көтеру механизмі жұмыс қабілеттілігін сақтайды;

12) пайдалану қауіпсіздігі – азаматтардың өміріне немесе денсаулығына, жеке немесе заңды тұлғалардың мүлкіне, мемлекеттік немесе муниципалдық мүлікке, қоршаған ортаға, жануарлар мен өсімдіктердің өміріне немесе денсаулығына зиян келтірумен байланысты жол берілмейтін тәуекел болмаған жағдай;

13) сынақ актісі/хаттамасы – техникалық құжат, объектінің меншік иесі/Тапсырыс беруші құрамында куәландыру жүргізілетін және өткізілген сынақтардың нәтижелерін растайтын комиссия ресімдейді;

14) талдау – белгіленген мақсаттарға қол жеткізу үшін қарастырылып отырған объектінің жарамдылығын, барабарлығын, нәтижелілігін анықтау үшін қабылданатын қызмет;

15) техникалық куәландыру – бұл жабдықтың және оның құрамдас бөліктерінің техникалық жай-күйін (техникалық диагностикалауды) зерттеп-қарау, сондай-ақ статикалық және динамикалық сынақтар жүргізу арқылы объектіні қауіпсіз пайдалану мүмкіндігі тұрғысынан бағалау;

16) еңбекті қорғау – құқықтық, әлеуметтік-экономикалық, ұйымдастырушылық-техникалық, санитарлық-эпидемиологиялық, емдеу-профилактикалық, оңалту және өзге де іс-шаралар мен құралдарды қамтитын еңбек қызметі процесінде қызметкерлердің өмірі мен денсаулығының қауіпсіздігін қамтамасыз ету жүйесі;

17) еңбек қауіпсіздігі – еңбек қызметі процесінде қызметкерлерге зиянды және (немесе) қауіпті өндірістік факторлардың әсерін болдырмайтын іс-шаралар кешенімен қамтамасыз етілген қызметкерлердің қорғалу жағдайы;

18) фуникулер – адамдарды немесе жүктерді тік жол бойымен қысқа қашықтыққа вагондарда тасымалдауға арналған арқан тартқышы бар рельсті көлік құралы.

3. Осы Кәсіптік стандартта мынадай қысқартулар қолданылады:

БА – Біліктілік анықтамалығы.

ББ – Бұзбайтын бақылау.

БТБА – Жұмысшылардың жұмыстары мен кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығы.

НҚА – Нормативтік құқықтық акті.

СБШ – Салалық біліктілік шеңбері.

ТжКБ – Техникалық және кәсіптік білім.

ЭҚТЖЖ – Экономикалық қызмет түрлерінің жалпы жіктеуіші.

2 тарау. Кәсіптік стандарттың паспорты

4. Кәсіптік стандарттың атауы: "Қауіпті техникалық құрылғыларды: аспалы жолдар мен фуникулярларды техникалық куәландыру"

5. Кәсіптік стандарттың коды:

6. ЭҚЖЖ-не сәйкес секция, бөлімді, топты, сыныпты және ішкі сыныпты көрсету:

М. кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет.

74 – өзге де кәсіптік, ғылыми және техникалық қызмет.

74.9 – басқа топтарға енгізілмеген өзге де кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет.

74.90 – басқа топтарға енгізілмеген өзге де кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет

74.90.9 – басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де кәсіби ғылыми және техникалық қызмет.

7. Кәсіптік стандарттың қысқаша сипаттамасы: Кәсіптік стандарт мамандандырылған ұйымдардың қауіпті техникалық құрылғыларды: аспалы жолдар мен фуникулярларды техникалық куәландыру жүргізу кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздік саласында кәсіптік қызметтер көрсету бойынша мамандардың кәсіптік құзыреттілігі саласындағы талаптарды белгілейді. Мамандардың біліктілік деңгейінің өсуімен әрбір келесі деңгей алдыңғы деңгейдің функцияларын орындауды және оларды жаңа құзыреттерге сәйкес кеңейтуді білдіреді.

8. Кәсіптер карточкаларының тізімі:

1) Қорытынды беру құқығынсыз аспалы жолдар мен фуникулерларды техникалық куәландыру жөніндегі маман - 5-ші СБШ деңгейі.

2) Қорытынды беру құқығымен аспалы жолдар мен фуникулерларды техникалық куәландыру жөніндегі маман - 6-ші СБШ деңгейі.

3-тарау. Кәсіп карточкалары

Кәсіп карточкасы: Қорытынды беру құқығынсыз аспалы жолдар мен фуникулерларды техникалық куәландыру жөніндегі маман			
Топтың коды:	3129-3		
Қызмет атауының коды:			
Кәсіптің атауы:	Қорытынды беру құқығынсыз аспалы жолдар мен фуникулерларды техникалық куәландыру жөніндегі маман		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	5		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:			
Кәсіптік білім деңгейі	Білім деңгейі: Техникалық және кәсіптік білім	Мамандығы: Машиналар мен жабдықтарды пайдалану және техникалық қызмет көрсету (өнеркәсіп салалары бойынша)	Машықтар: Техник-механик
	Орта білімнен кейінгі білім	Электромеханикалық жабдықтарға техникалық қызмет көрсету, жөндеу және пайдалану (түрлері және салалары бойынша)	Электромеханикалық жабдықтарға техникалық қызмет көрсету, жөндеу және пайдалану қолданбалы бакалавры
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар :	Қолданбалы бакалавриат үшін: жұмыс тәжірибесіз; Техникалық және кәсіптік білім үшін: Қызметі қауіпті техникалық құрылғыларды: аспалы жолдар мен фуникулерларды пайдаланумен (тікелей) байланысты кәсіпорындарда кемінде 3 жыл жұмыс тәжірибесі.		
Формалды емес және информалды біліммен байланыс:	"Азаматтық қорғау туралы" ҚРЗ 79-бабына сәйкес өнеркәсіптік қауіпсіздік мәселелері бойынша мамандарды даярлаудан, қайта даярлаудан және өнеркәсіптік қауіпсіздік туралы куәлік алудан өту.		
Кәсіптің басқада ықтимал атаулары:			
Қызметтің негізгі мақсаты:	Қазақстан Республикасының өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы заңнамасының талаптарына сәйкестігіне қауіпті техникалық құрылғыларға: аспалы жолдар мен фуникулерларға техникалық куәландыру жүргізу бойынша кәсіби қызметтер көрсету.		
Еңбек функцияларының тізімі:	Міндетті еңбек функциялары	1. Аспалы жолдардың, фуникулерлардың, болат арқандардың жай-күйін бұзбайтын бақылау әдісімен зерттеп-қарау. 2. Зертте-қарау нәтижелерін ресімдеу.	
	Қосымша еңбек функциялары	1. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария және өрт қауіпсіздігі талаптарын сақтау.	
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
		Машықтар:	

Еңбек функциясы 1: Аспалы жолдар мен фуникулерлардың жай-күйін зерттеп-қарау	Дағды 1: Бастапқы деректерді талдау.	1. Пайдалану шарттарының НҚА талаптарына және пайдалану жөніндегі басшылыққа ауытқуын анықтау. 2. Аварияға немесе жазатайым оқиғаға әкеп соғуы мүмкін пайдалану жағдайларының анықталған бұзушылықтары және/немесе ақаулары жойылғанға дейін жабдықтың жұмысын тоқтата тұру. 3. Қызметкерлердің жабдықты тексеру кезінде көзделген жұмыстардың тізбесі мен көлемін сақтауын қадағалау. Білімдер: 1. Қазақстан Республикасының аспалы жолдар мен фуникулерлардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету саласындағы заңнамасы. 2. Көлбеу рельсті-арқанды көтергіштерді (фуникулерлерді) орнату және қауіпсіз пайдалану қағидалары. 3. Жолаушылар аспалы арқан жолдарын орнату және қауіпсіз пайдалану қағидалары. 4. Жүк аспалы арқан жолдарын орнату және қауіпсіз пайдалану қағидалары. 5. НҚА және дайындаушы зауыттың нұсқаулықтарына сәйкес жұмыстарды жүргізу әдістері мен ережелері (тексеру, ағымдағы жөндеу, авариялық жөндеу). 6. Жабдықты пайдалану кезіндегі негізгі құрылымдық және технологиялық шешімдер.
	Дағды 2: Куәландыруды дайындау және өткізу жөніндегі жұмыстарды ұйымдастыру	Машықтар: 1. Осы жұмыстарды жүргізу мерзімдерін ескере отырып, жабдықты куәландыруға дайындау бойынша жұмыс кестесін жасау. 2. Қызметкерлердің куәландыруды жүргізу кезінде көзделген жұмыстардың тізбесі мен көлемін, сондай-ақ куәландыру нәтижелері бойынша берілген ұсынымдарды сақтауын қадағалау. 3. Электрондық құжаттарға арналған бағдарламалық қамтамасыз етулермен жұмыс істеу. Білімдер: 1. Жабдықты куәландыру кезіндегі іс-шаралар құрамы. 2. Өткізу тәртібі, куәландыруға қатысушылардың құрамы, олардың міндеттері мен өкілеттіктері. 3. Біліктіліктің I деңгейіндегі ББ әдістері.
	Дағды 1: Жабдықты жоспарлы куәландыру	Машықтар: 1. Жабдықты тексеру нәтижелерін ресімдеу. 2. Жұмыс, тексеру кестесін жасау. 3. Мониторингтік деректер базасына статистикалық көрсеткіштерді енгізу. 4. Электрондық құжаттарға арналған бағдарламалық жасақтамамен жұмыс жасау. Білімдер: 1. Қазақстан Республикасының аспалы жолдар мен фуникулерлардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету саласындағы заңнамасы.

Еңбек функциясы 2: Зерттеп-қарау нәтижелерін ресімдеу.		2. Көлбеу рельсті-арқанды көтергіштерді (фуникулерлерді) орнату және қауіпсіз пайдалану қағидалары. 3. Жолаушылар аспалы арқан жолдарын орнату және қауіпсіз пайдалану қағидалары. 4. Жүк аспалы арқан жолдарын орнату және қауіпсіз пайдалану қағидалары.
	Дағды 2: Жабдықты жоспардан тыс куәландыру	Машықтар: 1. Жабдықтың пайдалану құжаттамасын оқып, түсіну. 2. Куәландыруға жататын тораптарды жөндеу немесе ауыстыру жөніндегі жұмыстар аяқталғаннан кейін техникалық куәландыруды жүргізу. 3. Электрондық құжаттарға арналған бағдарламалық қамтамасыз етулермен жұмыс істеу. Білімдер: 1. Қазақстан Республикасының аспалы жолдар мен фуникулерлардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету саласындағы заңнамасы. 2. Көлбеу рельсті-арқанды көтергіштерді (фуникулерлерді) орнату және қауіпсіз пайдалану қағидалары. 3. Жолаушылар аспалы арқан жолдарын орнату және қауіпсіз пайдалану қағидалары. 4. Жүк аспалы арқан жолдарын орнату және қауіпсіз пайдалану қағидалары. 5. Жабдықты пайдалану кезіндегі негізгі құрылымдық және технологиялық шешімдер.
Қосымша еңбек функциясы: Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау , өндірістік санитария және өрт қауіпсіздігі талаптарын сақтау.	Дағды 1: Жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру	Машықтар: 1. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария және өрт қауіпсіздігі талаптарын практикада қолдану. 2. Әртүрлі жағдайларда зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету. 3. Меншік иесінің және үшінші тұлғалардың қызметкерлерінің жұмыстарын жүргізу туралы хабардар ету. 4. Қазақстан Республикасының НҚА талаптарына сәйкес жұмыстарды жүргізудің шығыс материалдары мен өнімдерін кәдеге жарату. Білімдер: 1. Жүк көтергіш механизмдерді пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары. 2. Алғашқы медициналық көмек көрсету негіздері. 3. Объектіде белгіленген қауіпсіздікті қамтамасыз ету талаптары. 4. Кәсіпорында, оның ішінде биіктікте жұмыс істеу кезінде еңбек қауіпсіздігі мен еңбекті қорғауды, өндірістік санитарияны және өрт қауіпсіздігі талаптарын қамтамасыз ету негіздері.
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар :	Жауапкершілік, аналитикалық ойлау, ақпаратты іздеу және талдау, құрылымдық мәселелерді шешу, логикалық ойлау, қарым-қатынастық, зейінділік, ұйымшылдық, командада жұмыс істей білу. Үнемі жаңа технологиялар мен жаңа тәсілдерді үйрену.	
Техникалық регламенттер мен	1. СП РК 1.04 – 104 – 2013 "Аспалы жүк аспалы аспалы жолдарды орнату және қауіпсіз пайдалану қағидалары".	

ұлттық стандарттардың тізімдері:	2. СП РК 1.04 – 106 – 2014 "Көлбеу рельс – арқан көтергіштердің (фуникулярлардың) құрылғысы және қауіпсіз жұмысы" 3. СП РК 1.04 – 107 – 2014 "Аспалы аспалы жолаушыларды орнату және қауіпсіз пайдалану".	
СБШ ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	6	Қорытынды беру құқығымен аспалы жолдар мен фуникулерларды техникалық куәландыру жөніндегі маман
Кәсіп карточкасы: "Қорытынды беру құқығымен аспалы жолдар мен фуникулерларды техникалық куәландыру жөніндегі маман"		
Топтың коды:	2149-3	
Қызмет атауының коды:		
Кәсіптің атауы:	Қорытынды беру құқығымен аспалы жолдар мен фуникулерларды техникалық куәландыру жөніндегі маман	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6	
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:		
Кәсіптік білім деңгейі	Білім деңгейі: Жоғары білім	Мамандығы: Инженерия және инженерлік іс
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Қызметі қауіпті техникалық құрылғыларды: аспалы жолдар мен фуникулерларды пайдаланумен (тікелей) байланысты кәсіпорындарда кемінде 3 жыл жұмыс тәжірибесі.	
Формалды емес және информалды біліммен байланыс:	"Азаматтық қорғау туралы" ҚРЗ 79-бабына сәйкес өнеркәсіптік қауіпсіздік мәселелері бойынша мамандарды даярлаудан, қайта даярлаудан және өнеркәсіптік қауіпсіздік туралы куәлік алудан өту.	
Кәсіптің басқада ықтимал атаулары:	-	
Қызметтің негізгі мақсаты:	Қазақстан Республикасының өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы заңнамасының талаптарына сәйкестігіне қызметі қауіпті техникалық құрылғыларды: аспалы жолдар мен фуникулерларды техникалық куәландыру жүргізу бойынша кәсіби қызметтер көрсету.	
Еңбек функцияларының тізімі:	Міндетті еңбек функциялары	1. Жабдықтың нормативтік қызмет ету мерзімі ішінде жабдықты техникалық куәландыру. 2. Жаңадан құрастырылған немесе жаңғыртылған жабдықтарды, болат арқандарды техникалық куәландыру және бұзбайтын бақылау әдістерімен нормативтік қызмет мерзімін өтеген жабдықтарды зерттеп-қарау.
	Қосымша еңбек функциялары	1. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария және өрт қауіпсіздігі талаптарын сақтау.
		Машықтар:
		1. Жабдықты орнатуды көзбен шолып, өлшеп бақылауды жүзеге асыру.

Еңбек функциясы 1: Жабдықтың нормативтік қызмет ету мерзімі ішінде жабдықты техникалық куәландыру	Дағды 1: Нормативтік қызмет мерзімі ішінде тексерулер, өлшеулер және сынақтар жүргізу	2. Техникалық құжаттамада және НҚА талаптарында көзделген барлық жұмыс режимдерінде жабдықтың жұмыс істеуін тексеруді жүзеге асыру. 3. Электр желілері мен электр жабдықтарын оқшаулауды, жерге тұйықтауды (нөлдеуді) көзбен шолып тексеруді жүзеге асыру. Білімдер: 1. Қазақстан Республикасының аспалы жолдар мен фуникулерлардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету саласындағы заңнамасы. 2. Көлбеу рельсті-арқанды көтергіштерді (фуникулерлерді) орнату және қауіпсіз пайдалану қағидалары. 3. Жолаушылар аспалы арқан жолдарын орнату және қауіпсіз пайдалану қағидалары. 4. Жүк аспалы арқан жолдарын орнату және қауіпсіз пайдалану қағидалары. 5. Нормативтік қызмет мерзімі ішінде техникалық куәландыру кезінде нормативтік құжаттардың талаптарын қолдану және орындау үшін қажетті стандарттар. 6. Құрылғы туралы мәліметтер және жабдықтың жұмыс принципі.
	Дағды 2: Нормативтік қызмет мерзімі ішінде техникалық куәландыру нәтижелерін ресімдеу	Машықтар: 1. Тексеру, өлшеу және сынау нәтижелерін техникалық куәландыру актісімен және сынақтар хаттамасымен (хаттамаларымен) ресімдеу. 2. Жабдықтың паспортына техникалық куәландыру нәтижелері туралы жазбалар енгізу. 3. Жабдықты тексеру, өлшеу және сынау нәтижелерін талдау. 4. Тексеру, өлшеу және сынау нәтижелерін ресімдеу бойынша жұмыста ұйымдастыру техникасын пайдалану. Білімдер: 1. Қазақстан Республикасының аспалы жолдар мен фуникулерлардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету саласындағы заңнамасы. 2. Көлбеу рельсті-арқанды көтергіштерді (фуникулерлерді) орнату және қауіпсіз пайдалану қағидалары. 3. Жолаушылар аспалы арқан жолдарын орнату және қауіпсіз пайдалану қағидалары. 4. Жүк аспалы арқан жолдарын орнату және қауіпсіз пайдалану қағидалары. 5. Нормативтік қызмет мерзімі ішінде техникалық куәландыру кезінде нормативтік құжаттардың талаптарын қолдану және орындау үшін қажетті стандарттар. 6. Құрылғы туралы мәліметтер және жабдықтың жұмыс принципі.
		Машықтар: 1. Монтаждау және жобалау құжаттамасы бойынша жаңадан құрастырылған немесе жаңғыртылған жабдық қондырғысының сәйкестігіне тексеруді жүзеге асыру.

Еңбек функциясы 2: Қайтадан монтаждалған немесе жаңғыртылған нормативтік мерзімін өтеген жабдықты техникалық куәландыру және зерттеп-қарау	Дағды 1: Жаңадан орнатылған немесе жаңғыртылған жабдықта және нормативтік қызмет мерзімі өткен жабдықта тексерулер, өлшеулер және сынақтар жүргізу	2. Техникалық құжаттамада және НҚА талаптарында көзделген барлық жұмыс режимдерінде жабдықтың жұмыс істеуін тексеруді жүзеге асыру. 3. Жабдықтың қауіпсіздік құрылғыларының жұмыс істеуіне тексеру жүргізу. Білімдер: 1. Қазақстан Республикасының аспалы жолдар мен фуникулерлардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету саласындағы заңнамасы. 2. Жаңадан орнатылған немесе жаңғыртылған жабдықты техникалық куәландыру кезінде, нормативтік қызмет мерзімін өтеген жабдықты тексеру кезінде қолдану және орындау үшін қажетті стандарттар. 3. Құрылғы туралы мәліметтер және жабдықтың жұмыс принципі. 4. Қауіпсіздік құрылғыларының жұмыс істеуін тексеру тәртібі. 5. Біліктіліктің II деңгейіндегі ББ әдістері. 6. Жаңадан құрастырылған немесе жаңғыртылған жабдықпен жеткізілетін техникалық құжаттама жиынтығының құрамы.
	Дағды 2: Нормативтік қызмет мерзімін өтеген жабдықтың техникалық жай-күйін тексеру	Машықтар: 1. Нормативтік қызмет мерзімін өтеген жабдықтың техникалық жай-күйін анықтау. 2. Жабдықтың ақаулары мен ақауларын анықтау. 3. Тексеру нәтижелерін рәсімдеу. 4. Тексерілетін жабдықтың техникалық жай-күйін техникалық құжаттаманың және НҚА белгіленген талаптарымен салыстыру.
		Білімдер: 1. Қазақстан Республикасының аспалы жолдар мен фуникулерлардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету саласындағы заңнамасы. 2. Көлбеу рельсті-арқанды көтергіштерді (фуникулерлерді) орнату және қауіпсіз пайдалану қағидалары. 3. Жолаушылар аспалы арқан жолдарын орнату және қауіпсіз пайдалану қағидалары. 4. Жүк аспалы арқан жолдарын орнату және қауіпсіз пайдалану қағидалары. 5. Құрылғы туралы мәліметтер және жабдықтың жұмыс принципі. 6. Қауіпсіздік құрылғыларының жұмыс істеуін тексеру тәртібі. 7. Стандарттармен және нормативтік техникалық құжаттамамен регламенттелген, регламенттелген параметрлерден жол берілетін ауытқулар, талап етілетін параметрлерден ауытқулар анықталған кезде қажетті іс-әрекеттер.
		Машықтар: 1. Тексеру, өлшеу және сынау нәтижелерін техникалық куәландыру актісімен және сынау хаттамасымен (хаттамаларымен) рәсімдеу.

	3-дағды: Техникалық куәландыру нәтижелерін ресімдеу	2. Техникалық куәландыру нәтижелерін объектінің паспортына жазу. 3. Тексеру, өлшеу және сынақ нәтижелерін талдау. 4. Жабдықты пайдалану шарттарын ұсыну. Білімдер: 1. Қазақстан Республикасының аспалы жолдар мен фуникулерлардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету саласындағы заңнамасы. 2. Көлбеу рельсті-арқанды көтергіштерді (фуникулерлерді) орнату және қауіпсіз пайдалану қағидалары. 3. Жолаушылар аспалы арқан жолдарын орнату және қауіпсіз пайдалану қағидалары. 4. Жүк аспалы арқан жолдарын орнату және қауіпсіз пайдалану қағидалары. 5. Техникалық куәландыру кезінде қолдану және орындау үшін қажетті стандарттар. 6. Тексерулер, өлшеулер, сынақтар нәтижелерінің хаттамаларын ресімдеуге және паспорттағы жазбаларға қойылатын талаптар.
Қосымша еңбек функциялары: Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария және өрт қауіпсіздігі талаптарын сақтау.	1-дағды: Жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру	Машықтар: 1. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария және өрт қауіпсіздігі талаптарын практикада қолдану. 2. Өртүрлі жағдайларда зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету. 3. Меншік иесінің және үшінші тұлғалардың қызметкерлерінің жұмыстарын жүргізу туралы хабардар ету. 4. Қазақстан Республикасының НҚА талаптарына сәйкес жұмыстарды жүргізудің шығыс материалдары мен өнімдерін кәдеге жарату. Білімдер: 1. Жүк көтергіш механизмдерді пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары. 2. Алғашқы медициналық көмек көрсету негіздері. 3. Объектіде белгіленген қауіпсіздікті қамтамасыз ету талаптары. 4. Кәсіпорында, оның ішінде биіктікте жұмыс істеу кезінде еңбек қауіпсіздігі мен еңбекті қорғауды, өндірістік санитарияны және өрт қауіпсіздігі талаптарын қамтамасыз ету негіздері.
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік, аналитикалық ойлау, ақпаратты іздеу және талдау, құрылымдық мәселелерді шешу, логикалық ойлау, қарым-қатынастық, зейінділік, ұйымшылдық, командада жұмыс істей білу. Үнемі жаңа технологиялар мен жаңа тәсілдерді үйрену.	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімдері:	1. СП РК 1.04 – 104 – 2013 "Аспалы жүк аспалы аспалы жолдарды орнату және қауіпсіз пайдалану қағидалары". 2. СП РК 1.04 – 106 – 2014 "Көлбеу рельс – арқан көтергіштердің (фуникулярлардың) құрылғысы және қауіпсіз жұмысы" 3. СП РК 1.04 – 107 – 2014 "Аспалы аспалы жолаушыларды орнату және қауіпсіз пайдалану".	

СБШ ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	5	Қорытынды беру құқығынсыз аспалы жолдар мен фуникулерларды техникалық куәландыру жөніндегі маман
--	---	--

4-тарау. Кәсіптік стандарттың техникалық деректері

9. Мемлекеттік органның атауы: Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрлігі.

Орындаушы: Дастанов А. Д. e-mail: dastanov.a@kpb.emer.kz, тел. 8 (7172) 24-87-28.

10. Кәсіптік стандартты әзірлеуге және жаңартуға қатысқан ұйымдарының (кәсіпорындарының) атауы:

ҚР ТЖМ Өнеркәсіптік қауіпсіздік комитеті;

"Аттесттау-әдістемелік орталығы" ЖШС;

"Бұзбайтын бақылау, техникалық диагностика және жағдайды бақылау" ТК 76;

ҚР ЭМ "Ядролық физика институты" РММ;

"ЛМС-НС" ЖШС;

ООО "НИТРОН-ПЛЮС";

"Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы кәсіпорындар одағы" ЗТБ.

Жоба жетекшісі: Исқақов Нұржан Қалдыбекұлы, +7 (701) 734 51 51, iskakov.n@kpb.emer.kz.

11. Кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңес: 06.09.2024 жылғы № 8 хаттама.

12. Кәсіптік біліктілік жөніндегі ұлттық орган.

13. Қазақстан Республикасының "Атамекен" Ұлттық Кәсіпкерлер Палатасы.

14. Нұсқа нөмірі және шығарылған жылы: 2-нұсқа, 2024 жыл.

15. Болжалды қайта қарау күні: 2028 жылғы 1 мамыр.

Қазақстан Республикасы
Төтенше жағдайлар министрінің
2025 жылғы 20 қарашадағы
№ 493 бұйрығына
4-қосымша

Кәсіптік стандарт: "Қауіпті өндірістік объектілерге қызмет көрсету бойынша авариялық-құтқару қызметі"

1-ші тарау. Жалпы ережелер

1. Кәсіптік стандарттың қолдану аясы: "Қауіпті өндірістік объектілерге қызмет көрсету бойынша авариялық-құтқару қызметі" кәсіби стандарты Қазақстан Республикасы "Кәсіптік біліктілік туралы" Заңының 5-бабы 5-тармағына сәйкес әзірленді және қауіпті өндірістік объектілерге авариялық-құтқару қызметі бойынша қызмет көрсету жөніндегі мамандардың біліктілігі мен құзыреттілік деңгейіне, ресми және (немесе) бейресми және (немесе) ақпараттық білімін ескере отырып, дағдыларға, машықтарға, білімге, жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптарды белгілейді.

2. Осы кәсіптік стандартта мынадай терминдер, анықтамалар мен қысқартулар қолданылады:

1) авариялық-құтқару қызметі – бірыңғай жүйеге функционалдық біріктірілген төтенше жағдайлардың алдын алу және оларды жою жөніндегі міндеттерді шешуге арналған ұйымдық-біріккен басқару органдарының, авариялық-құтқару құралымдарының және азаматтық қорғау құралдарының жиынтығы;

2) өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы кәсіби авариялық-құтқару қызметі – қауіпті өндірістік объектілерде тау-кен, газдан құтқару, бұрқаққа қарсы жұмыстарды жүргізуге арналған авариялық-құтқару қызметі;

3) бұрқаққа қарсы жұмыстары – апаттарды жоюға, адамдарды, материалдық құндылықтарды құтқаруға және ұңғыма сағасы арқылы (газ және мұнай бұрқақтары) қаттық сұйықтықтардың бақылаусыз шығуының қауіпті факторларының әсерін азайтуға бағытталған арнайы техниканы, аппаратуралар мен жабдықтарды қолдана отырып, мұнай және газ өндіру объектілерінде немесе грифонның пайда болуына байланысты жүргізілетін іс-қимылдар;

4) газ-құтқару жұмыстары – арнайы техниканы, аппаратура мен жабдықты, оқшаулағыш жеке қорғаныс құралдарын қолдана отырып және газдалған ортада адамдарды іздеумен, зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсетумен және оларды тасымалдаумен, аварияның орны мен себебін, оның шекараларын нақтылау мақсатында авария ошағына барлау жүргізумен байланысты қауіпті заттардың шекті рұқсат етілген шоғырлануынан асатын жағдайларда оларды орындау қажеттілігімен сипатталатын қауіпті өндірістік факторларды жою үшін қажетті қауіпті өндірістік объектілердегі аварияларды жою жөніндегі іс-қимылдар;

5) тау-кен құтқару жұмыстары – адамдарды құтқаруға және аварияларды жоюға, зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсетуге және оларды тасымалдауға, тау-кен бұру шегінде жер астында және жер бетінде өрттерді сөндіруге, жарылыс қаупі бар атмосфераны инерттеуге, үйінділерді бөлшектеуге, көпірлерді тұрғызуға бағытталған арнайы техниканы, аппаратуралар мен жабдықтарды қолдана отырып шахталарда, кеніштерде, карьерлер мен қималарда жүргізілетін іс-әрекеттер, бекіту құрылғысы, су тасқынын жою және қауіпті өндірістік факторларды жою үшін қажетті өзге де әрекеттер;

6) авариялық-құтқару құралдары – техникалық, ғылыми-техникалық және зияткерлік өнім, оның ішінде байланыс пен басқарудың арнайы құралдары, құтқару жұмыстары мен шұғыл жұмыстар технологиясы бойынша техника, жабдықтар, жарақтар, мүлік пен материалдар, әдістемелік, бейне-кино-фотоматериалдар, сондай-ақ электронды есептеу машиналарына арналған бағдарламалық деректер базасы және құтқару жұмыстары мен шұғыл жұмыстарды жүргізуге арналған өзге де құралдар;

7) төтенше жағдайларды жою кезіндегі шұғыл жұмыстар – құтқару жұмыстарын жан-жақты қамтамасыз ету, төтенше жағдайларда зардап шеккен халыққа медициналық

және басқа да көмек түрлерін көрсету, адамдардың өмірі мен денсаулығын сақтау, олардың жұмысқа қабілеттілігін қолдау үшін қажетті жағдайлар жасау жөніндегі қызмет;

8) төтенше жағдайды жою басшысы – қауіпті өндірістік объектідегі аварияларды жою кезіндегі авариялық-құтқару жұмыстарына басшылық ететін қауіпті өндірістік объектінің техникалық басшысы;

9) авариялық-құтқару жұмыстары – адамдарды, материалдық және мәдени құндылықтарды іздеу және құтқару, төтенше жағдай аймағындағы халыққа шұғыл медициналық және психологиялық көмек көрсету, төтенше жағдай аймағындағы және соғыс қимылдарын жүргі уақытында қоршаған ортаны қорғау, оларға тән қауіпті факторлардың әсерін оқшаулау және басу немесе ең төменгі деңгейге дейін жеткізу жөніндегі іс-қимылдар;

10) құтқарушы – авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізуге арнайы даярлықтан өткен және аттестатталған (қайта аттестатталған) жеке тұлға;

11) бұрқаққа қарсы жұмыстардың құтқарушысы – атқымаларды тұмшалау жұмыстарын жүзеге асыруға арнайы даярлықтан өткен және авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізуге аттестатталған (қайта аттестатталған) жеке тұлға;

12) газ-құтқару жұмыстарының құтқарушысы – газдан құтқару жұмыстарын жүзеге асыруға арнайы даярлықтан өткен және авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізуге аттестатталған (қайта аттестатталған) жеке тұлға;

13) тау-кен саласы және жерасты құрылысы объектілеріндегі тау-кен құтқару жұмыстарының құтқарушысы – тау-кен және жерасты құрылысы объектілерінде тау-кен құтқару жұмыстарын жүзеге асыруға арнайы даярлықтан өткен және авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізуге аттестатталған (қайта аттестатталған) жеке тұлға;

14) көмір саласы және жерасты құрылысы объектілеріндегі тау-кен құтқару жұмыстарының құтқарушысы – көмір саласы және жерасты құрылысы объектілерінде тау-кен құтқару жұмыстарын жүзеге асыруға арнайы даярлықтан өткен және авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізуге аттестатталған (қайта аттестатталған) жеке тұлға;

15) профилактикалық жұмыс инженері – қызмет түрі бойынша арнайы даярлықтан өткен және авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізуге аттестатталған (қайта аттестатталған) жеке тұлға;

16) аварияларды жою жоспары – қауіпті өндірістік объектілерді иеленетін және (немесе) пайдаланатын ұйым басшысы бекітетін және өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы кәсіби авариялық-құтқару қызметтерімен келісілетін адамдарды құтқару жөніндегі іс-шараларды, басшылар мен қызметкерлердің, авариялық құтқару қызметтерінің іс-қимылдарын көздейтін құжат;

17) білім – кәсіптік міндет шеңберінде іс-әрекеттерді орындау үшін қажетті зерделенген және меңгерілген ақпарат;

18) дағды – кәсіптік міндетті толығымен орындауға мүмкіндік беретін білім мен машықты қолдану қабілеті;

19) кәсіп – жеке адам жүзеге асыратын және орындалуы үшін белгілі бір біліктілікті талап ететін қызмет түрі;

20) кәсіптік біліктілік – кәсіп бойынша еңбек функцияларын орындау үшін талап етілетін құзыреттерді меңгеруді сипаттайтын кәсіптік даярлық дәрежесі;

21) кәсіптік стандарт – формалды және (немесе) формалды емес, және (немесе) информалды білім беру ескеріле отырып, білімге, машыққа, дағдыға, жұмыс тәжірибесіне, біліктілік деңгейі мен құзыреттілікке, кәсіптік қызметтің нақты бір саласындағы еңбек мазмұнына, сапасына және жағдайларына қойылатын жалпы талаптарды белгілейтін жазбаша ресми құжат;

22) құзырет – еңбек функциясын құрайтын бір немесе бірнеше кәсіптік міндетті орындауға мүмкіндік беретін дағдыны қолдану қабілеті;

23) машық – кәсіптік міндет шеңберінде жекелеген бірлі-жарым іс-әрекетті физикалық тұрғыдан және (немесе) ақыл-оймен орындау қабілеті.

3. Осы кәсіптік стандартта мынадай қысқартулар қолданылады

1) БА – біліктілік анықтамалығы;

2) БТБА – бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығы;

3) СБШ – салалық біліктілік шеңбері;

4) ЭҚЖЖ – экономикалық қызмет түрлерінің жалпы жіктеуіші.

2-ші тарау. Кәсіптік стандарттың паспорты

4. Кәсіптік стандарттың атауы: Қауіпті өндірістік объектілерге қызмет көрсету бойынша авариялық-құтқару қызметі

5. Кәсіптік стандарттың коды: M081

6. ЭҚЖЖ секциясын, бөлімін, тобын, сыныбын және кіші сыныбын көрсету:

M Кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет

74 Өзге де кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет

74.9 Басқа топтамаларға енгізілмеген кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет

74.90 Басқа топтамаларға енгізілмеген кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет

74.90.9 Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет

7. Кәсіптік стандарттың қысқаша сипаттамасы: Кәсіби стандарт құтқарушылар мен басшылардың қауіпті өндірістік объектілерге авариялық-құтқару қызметі бойынша өнеркәсіптік қауіпсіздік саласында кәсіби қызметтер көрсету жөніндегі кәсіби құзыреті

саласындағы талаптарды белгілейді. Мамандардың біліктілік деңгейінің өсуімен әрбір келесі деңгей алдыңғы деңгейдің функцияларын орындауды және оларды жаңа құзыреттерге сәйкес кеңейтуді білдіреді.

8. Кәсіптер карточкаларының тізімі:

1) Қауіпті өндірістік объектілерге қызмет көрсету бойынша авариялық-құтқару қызметінің бұрқакқа қарсы құтқару жұмыстарының құтқарушысы - 3 СБШ-нің деңгейі

2) Қауіпті өндірістік объектілерге қызмет көрсету бойынша авариялық-құтқару қызметінің тау-кен құтқару жұмыстарының құтқарушысы - 3 СБШ-нің деңгейі

3) Қауіпті өндірістік объектілерге қызмет көрсету бойынша авариялық-құтқару қызметінің газ-құтқару жұмыстарының құтқарушысы - 3 СБШ-нің деңгейі

4) Қауіпті өндірістік объектілерге қызмет көрсету жөніндегі авариялық-құтқару қызметі бөлімшесінің басшысы - 6 СБШ-нің деңгейі

5) Қауіпті өндірістік объектілерге қызмет көрсету жөніндегі авариялық-құтқару қызметі взводының/жасағының басшысы - 6 СБШ-нің деңгейі

3-ші тарау. Кәсіптер карточкалары

9. Кәсіптің карточкасы "Қауіпті өндірістік объектілерге қызмет көрсету бойынша авариялық-құтқару қызметінің бұрқакқа қарсы құтқару жұмыстарының құтқарушысы":			
Топтың коды:	5415-9		
Қызмет атауының коды:	5415-9		
Кәсіптің атауы:	Қауіпті өндірістік объектілерге қызмет көрсету бойынша авариялық-құтқару қызметінің бұрқакқа қарсы құтқару жұмыстарының құтқарушысы		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:			
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТЖКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Төтенше жағдайда қорғау (салалар бойынша)	Біліктілік:
	Білім деңгейі: негізгі орта білім	Мамандық: -	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: орта білімнен кейінгі (қолданбалы бакалавриат)	Мамандық: Төтенше жағдайда қорғау (салалар бойынша)	Біліктілік:
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	талап қойылмайды		
	Құтқарушыларды аттестаттау және қайта аттестаттау қағидаларына сәйкес өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы кәсіби авариялық-құтқару қызметтерінің		

Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	құтқарушысы мәртебесін алу үшін Қазақстан Республикасының азаматтарын аттестаттау (Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2018 жылғы 11 шілдедегі № 507 бұйрығы)	
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Қызмет көрсетілетін қауіпті өндірістік объектілерде бұрқакқа қарсы жұмыстарды орындау	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Мұнай және газ өндіру объектілерінде арнайы жабдықтар мен заттарды пайдалана отырып, профилактикалық, авариялық-құтқару, іздестіру-құтқару және басқа да шұғыл жұмыстарды орындау 2. Бұрқакқа қарсы жұмыстарды орындау үшін авариялық-құтқару құралдарын, мүлікті және жабдықтарды пайдалану 3. Қауіпсіздік техникасын сақтай отырып, ауысымдағы кезекшілік
	Қосымша еңбек функциялары:	1. Қауіпсіздік техникасының талаптарын сақтау
Еңбек функциясы 1: Мұнай және газ өндіру объектілерінде арнайы жабдықтар мен заттарды пайдалана отырып, профилактикалық, авариялық-құтқару, іздестіру-құтқару және	Дағды 1: Мұнай және газ өндіру объектілерінде аварияның (газ және мұнай бұрқактарын)	Машықтар: 1. Газ-мұнай-су көріністерінің және ашық бұрқактардың пайда болуына жол бермеу мақсатында профилактикалық жұмыстарды жүзеге асыру. 2. Бұрқакқа қарсы жұмыстарын жүргізу шарттарын анықтау (улы және жанғыш газдардың концентрациясы, қоршаған ортаның температурасы, жұмыс орнының жарықтандырылуы). 3. Мұнай және газ аварияларын (газ және мұнай бұрқактары) өндіру объектілеріндегі аварияларды жою. 4. Газ-мұнай көріністерін жою кезінде ұңғыманы бақылау және басқару. 5. Оқу-жаттығу полигонындағы газ-мұнай көріністерін және ашық бұрқактарды жою және жылу төзімділігіне арналған жаттығу кешенінен уақтылы өту. Білімдер: 1. Мұнай және газ өнеркәсібі салаларындағы қауіпті өндірістік объектілер үшін өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары. 2. Өндірістік процестер, технологиялық регламенттер, қызмет көрсетілетін кәсіпорындардың қауіпті өндірістік объектілерінің техникасы мен технологиясы. 3. Қызмет көрсетілетін қауіпті өндірістік объектілердегі аварияларды жою жоспары бойынша мәліметтер.

басқа да шұғыл жұмыстарды орындау	алдын алу, окшаулау және жою Дағдыны тану мүмкіндігі : Дағды 2: Зардап шеккендерді құтқару жөнінде шаралар қабылдау, оларға алғашқы көмек және басқа да көмек түрлерін көрсету. Дағдыны тану мүмкіндігі :	4. Байланыс орнату және радио алмасуды жүргізу тәртібі. 5. Жер бедерінде бағдарлау әдістері. ұсынылмайды Машықтар: 1. Жеке қорғаныс құралдарын, газ аналитикалық аспаптарды, ауа-тыныс алу аппараттарын, қорғаныш химиялық және жылу шағылыстыратын костюмдерді қолдану. 2. Әртүрлі жағдайларда зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету. 3. Зардап шеккендерді тасымалдау. Білімдер: 1. Жеке және ұжымдық қорғаныс құралдарының негізгі сипаттамалары. 2. Төтенше жағдай аймағындағы зақымдаушы факторларды анықтау әдістері мен тәсілдері. 3. Төтенше жағдайларда өмір сүру негіздері. 4. Алғашқы көмек көрсету әдістері. 5. Зардап шеккендерді блоктан шығару және тасымалдау әдістері мен әдістері. ұсынылмайды
Еңбек функциясы 2:	Дағды 1: Бұрқаққа қарсы жұмыстарын орындау үшін авариялық-құтқару құралдарын, мүлікті және жарақтарды тексеру . 2-дағды: Бұрқаққа қарсы жұмыстарын орындау үшін авариялық-құтқару құралдарын, мүлікті және жабдықтарды пайдалану	Машықтар: 1. Сағалық және шығарындыларға қарсы жабдықтардың дайындығын тексеру. 2. Ауа-тыныс алу аппараттарының дайындығын тексеру. 3. Газ аналитикалық құрылғылардың дайындығын тексеру. 4. Өкпені жасанды желдету аппаратының жұмысын тексеру. Білімдер: 1. Сағалық және шығарындыларға қарсы жабдықтардың жұмыс принциптері. 2. Ауа-тыныс алу аппараттарын қолдана білу. 3. Газ аналитикалық құрылғылардың жұмыс принциптері мен сипаттамалары. 4. Өкпені жасанды желдету аппаратының жұмыс принциптері мен сипаттамалары. Машықтар: 1. Бұрқаққа қарсы жұмыстарды орындауға арналған авариялық-құтқару құралдарды, мүлік және жабдықтарды қолдану. 2. Бұрқаққа қарсы жұмыстарды орындауға арналған авариялық-құтқару құралдардың, мүлік және жабдықтардың техникалық сипаттамаларын білу. 3. Бұрқаққа қарсы жұмыстарды орындауға арналған стандартты емес жабдықтарды қолдану. Білімдер:

Бұрқаққа қарсы жұмыстарды орындау үшін авариялық-құтқару құралдарын, мүлікті және жабдықтарды пайдалану		1. Альпинистік жабдықты қолдана отырып авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу негіздері (қажет болған жағдайда). 2. Байланыс орнату және радио алмасуды жүргізу тәртібі. 3. Тыныс алу органдары мен теріні жеке қорғау құралдарын қолдану тәсілдері мен құрылғысын білу.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	ұсынылмайды
	Дағды 2: Бұрқаққа қарсы жұмыстарын орындау үшін авариялық-құтқару құралдарын, мүлікті және жабдықтарды пайдалану	Машықтар: 1. Бұрқаққа қарсы жұмыстарды орындауға арналған авариялық-құтқару құралдарды, мүлік және жабдықтарды қолдану. 2. Бұрқаққа қарсы жұмыстарды орындауға арналған авариялық-құтқару құралдардың, мүлік және жабдықтардың техникалық сипаттамаларын білу. 3. Бұрқаққа қарсы жұмыстарды орындауға арналған стандартты емес жабдықтарды қолдану. Білімдер: 1. Альпинистік жабдықты қолдана отырып авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу негіздері (қажет болған жағдайда). 2. Байланыс орнату және радио алмасуды жүргізу тәртібі. 3. Тыныс алу органдары мен теріні жеке қорғау құралдарын қолдану тәсілдері мен құрылғысын білу.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	ұсынылмайды
Еңбек функциясы 3: Қауіпсіздік техникасын сақтай отырып, ауысымдағы кезекшілік	Дағды 1: Іздестіру-құтқару жасағының кезекші ауысымының құрамында кезекшілікті жүзеге асыру	Машықтар: 1. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізуге тұрақты дайындықты қолдау. 2. Бұрқаққа қарсы жұмыстарды орындау үшін авариялық-құтқару құралдарын, мүлікті және жабдықтарды жарамды күйде ұстау. 3. Тыныс алу органдары мен теріні жеке қорғау құралдарының жұмысқа қабілеттілігін тексеру. Білімдер: 1. Қауіпті өндірістік объектілерге қызмет көрсету бойынша авариялық-құтқару қызметінің бұрқаққа қарсы құтқару жұмыстарының құтқарушысының лауазымдық нұсқаулықтары. 2. Қызмет көрсетілетін қауіпті өндірістік объектілердегі аварияларды жою жоспары бойынша мәліметтер. 3. Байланыс орнату және радио алмасуды жүргізу тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	ұсынылмайды

Қосымша еңбек функциясы 1: Қауіпсіздік техникасының талаптарын сақтау	Дағды 1: Жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру	Машықтар: 1. Қауіпсіздік ережелерінің талаптарын іс жүзінде қолдану. 2. Әр түрлі жағдайларда зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету. 3. Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес жұмыстарды жүргізудің шығыс материалдары мен өнімдерін кәдеге жарату.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Білімдер: 1. Қауіпсіздік техникасының талаптары. 2. Алғашқы көмек көрсету негіздері. 3. Кәсіпорынның ішкі регламентімен бекітілген кәсіпорында белгіленген қауіпсіздікті қамтамасыз ету талаптары.
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Оқу және өзін-өзі оқыту қабілеті Дербестік және жауапкершілік Ынтымақтастық және өзара іс-қимыл Күйзеліске тұрақтылық Шыдамдылық Тез шешім қабылдай білу Командада жұмыс істей білу Төзімділік пен еңбексүйгіштік	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ҚР СТ 2111- 2011 "Өрт сөндіру техникасы. Авариялық-құтқару көліктері. Жалпы техникалық шарттар". ҚР СТ 2195-2012 "Әлеуметтік қауіпсіздік. Төтенше жағдайларды басқару. Оқиғаға ден қоюға қойылатын талаптар". ҚР СТ 2196-2012 "Әлеуметтік қауіпсіздік. Төтенше жағдайға дайындық бойынша нұсқаулық және тұрақты дайындық менеджменті". ҚР СТ 1863-2020 "Жедел және арнайы қызметтердің автомобильдері, автобустары мен мотоциклдері. Түсті графикалық схемалар, тану белгілері, жазулар, арнайы жарық және дыбыстық сигналдар".	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	6	Қауіпті өндірістік объектілерге қызмет көрсету жөніндегі авариялық-құтқару қызметі бөлімшесінің басшысы
10. Кәсіптің карточкасы "Қауіпті өндірістік объектілерге қызмет көрсету бойынша авариялық-құтқару қызметінің тау-кен құтқару жұмыстарының құтқарушысы":		
Топтың коды:	5415-9	
Қызмет атауының коды:	5415-9	
Кәсіптің атауы:	Қауіпті өндірістік объектілерге қызмет көрсету бойынша авариялық-құтқару қызметінің тау-кен құтқару жұмыстарының құтқарушысы	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3	
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары		

бойынша біліктілік деңгейі:			
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТЖКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Төтенше жағдайда қорғау (салалар бойынша)	Біліктілік:
	Білім деңгейі: негізгі орта білім	Мамандық: -	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: орта білімнен кейінгі (колданбалы бакалавриат)	Мамандық: Төтенше жағдайда қорғау (салалар бойынша)	Біліктілік:
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	талап қойылмайды		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Құтқарушыларды аттестаттау және қайта аттестаттау қағидаларына сәйкес өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы кәсіби авариялық-құтқару қызметтерінің құтқарушысы мәртебесін алу үшін Қазақстан Республикасының азаматтарын аттестаттау (Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2018 жылғы 11 шілдедегі № 507 бұйрығы)		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:			
Қызметтің негізгі мақсаты:	Қызмет көрсетілетін қауіпті өндірістік объектілерде тау-кен құтқару жұмыстарын орындау		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Шахталарда, кеніштерде, карьерлерде және разрездерде арнайы құралдар мен жабдықтарды пайдалана отырып профилактикалық, авариялық-құтқару, іздестіру-құтқару және басқа да шұғыл жұмыстарды орындау 2. Тау-кен құтқару жұмыстарын орындау үшін авариялық-құтқару құралдарын, мүлікті және жабдықтарды пайдалану 3. Қауіпсіздік техникасын сақтай отырып, ауысымдағы кезекшілік	
	Қосымша еңбек функциялары:	1. Қауіпсіздік техникасының талаптарын сақтау	
		Машықтар: 1. Шахталарда, кеніштерде, карьерлерде және разрездерде авариялардың туындауына жол бермеу мақсатында профилактикалық жұмыстарды жүзеге асыру. 2. Тау-кен құтқару жұмыстарын жүргізу шарттарын анықтау (жер астында және тау-кен бұру шегінде жер бетінде өрттерді сөндіру, жарылыс қаупі бар атмосфераны инерттеу). 3. Шахталарда, кеніштерде, карьерлерде және разрездерде аварияларды жою. 4. Оқу-жаттығу полигонында, оқу шахтасында тау-кен құтқару жұмыстарын жүргізу бойынша сабақтарды жүзеге асыру, жылу төзімділігіне үйрету бойынша сабақтарды уактылы өткізу.	
	Дағды 1:		

Еңбек функциясы 1: Шахталарда, кеніштерде, карьерлерде және разрездерде арнайы құралдар мен жабдықтарды пайдалана отырып профилактикалық, авариялық-құтқару, іздестіру-құтқару және басқа да шұғыл жұмыстарды орындау	Шахталарда, кеніштерде, карьерлерде және разрездерде авариялардың алдын алу, оқшаулау және жою	5. Шахталарда, кеніштерде, карьерлерде және разрездерде бағдарлай білу. Білімдер: 1. Тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін қауіпті өндірістік объектілер үшін өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары және (немесе) Көмір шахталарының қауіпті өндірістік объектілері үшін өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары. 2. Өндірістік процестер, технологиялық регламенттер, қызмет көрсетілетін кәсіпорындардың қауіпті өндірістік объектілерінің техникасы мен технологиясы. 3. Қызмет көрсетілетін қауіпті өндірістік объектілердегі аварияларды жою жоспары бойынша мәліметтер. 4. Байланыс орнату және радио алмасуды жүргізу тәртібі. 5. Жер бедерінде және (немесе) жер астында бағдарлау әдістері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	ұсынылмайды
	Дағды 2: Зардап шеккендерді құтқару жөнінде шаралар қабылдау, оларға алғашқы көмек және басқа да көмек түрлерін көрсету	Машықтар: 1. Тау-кен-құтқару бөлімшесінің құрамында қауіпті ортадағы адамдарды іздеуге және оларды тау-кен-құтқару базасына эвакуациялауға қатысу. 2. Жеке қорғаныс құралдарын, газ талдау аспаптарын, ауа-тыныс алу аппараттарын, қорғаныш химиялық және жылу шағылыстыратын костюмдерді қолдану. 3. Қауіпті ортадан шыққан адамдарды медициналық тексеруге жіберу және қажет болған жағдайда оларға алғашқы көмек көрсету. 4. Зардап шеккендерді тасымалдау. Білімдер: 1. Жеке және ұжымдық қорғаныс құралдарының негізгі сипаттамалары. 2. Төтенше жағдай аймағындағы зақымдаушы факторларды анықтау әдістері мен тәсілдері. 3. Төтенше жағдайларда өмір сүру негіздері. 4. Алғашқы көмек көрсету әдістері. 5. Зардап шеккендерді блоктан шығару және тасымалдау әдістері мен әдістері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	ұсынылмайды
	Дағды 1:	Машықтар: 1. Тау-кен құтқару жұмыстарын жүргізуге арналған жабдықтардың дайындығын тексеру. 2. Ауа-тыныс алу аппараттарын және өзін-өзі құтқарушылардың дайындығын тексеру. 3. Газ талдау аспаптарының дайындығын тексеру.

Еңбек функциясы 2: Тау-кен құтқару жұмыстарын орындау үшін авариялық-құтқару құралдарын, мүлікті және жабдықтарды пайдалану	Тау-кен құтқару жұмыстарын орындау үшін авариялық-құтқару құралдарын, мүлікті және жабдықтарды тексеру	4. Өкпені жасанды желдету аппаратының жұмысы тексеру.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Білімдер: 1. Тау-кен құтқару жұмыстарын жүргізуге арналған жабдықтардың жұмыс принциптері. 2. Ауа-тыныс алу аппараттарын және өзін-өзі құтқарушыларды қолданы білу. 3. Газ талдау аспаптарының жұмыс принциптері мен сипаттамалары. 4. Өкпені жасанды желдету аппаратының
	Дағды 2: Тау-кен құтқару жұмыстарын орындау үшін авариялық-құтқару құралдарын, мүлікті және жабдықтарды пайдалану	Машықтар: 1. Тау-кен құтқару жұмыстарды орындауға арналған авариялық-құтқару құралдарды, мүлік және жабдықтарды қолдану. 2. Тау-кен құтқару жұмыстарды орындауға арналған авариялық-құтқару құралдардың, мүлік және жабдықтардың техникалық сипаттамаларын білу. 3. Тау-кен құтқару жұмыстарды орындауға арналған стандартты емес жабдықтарды қолдану.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Білімдер: 1. Альпинистік жабдықты қолдана отырып авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу негіздері (қажет болған жағдайда). 2. Байланыс орнату және радио алмасуды жүргізу тәртібі. 3. Тыныс алу органдары мен теріні жеке қорғау құралдарын қолдану тәсілдері мен құрылғысын білу .
Еңбек функциясы 3: Қауіпсіздік техникасын сақтай отырып, ауысымдағы кезекшілік	Дағды 1: Іздестіру-құтқару жасағының кезекші ауысымының құрамында кезекшілікті жүзеге асыру	Машықтар: 1. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізуге тұрақты дайындықты қолдау. 2. Тау-кен құтқару жұмыстарды орындау үшін авариялық-құтқару құралдарын, мүлікті және жабдықтарды жарамды күйде ұстау. 3. Тыныс алу органдары мен теріні жеке қорғау құралдарының жұмысқа қабілеттілігін тексеру.
		Білімдер: 1. Қауіпті өндірістік объектілерге қызмет көрсету бойынша авариялық-құтқару қызметінің тау-кен құтқару жұмыстарының құтқарушысының лауазымдық нұсқаулықтары. 2. Қызмет көрсетілетін қауіпті өндірістік объектілердегі аварияларды жою жоспары бойынша мәліметтер. 3. Байланыс орнату және радио алмасуды жүргізу тәртібі.

	Дағдыны тану мүмкіндігі : :	ұсынылмайды
Қосымша еңбек функциясы 1: Қауіпсіздік техникасының талаптарын сақтау	Дағды 1: Жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру	Машықтар: 1. Қауіпсіздік ережелерінің талаптарын іс жүзінде қолдану. 2. Әр түрлі жағдайларда зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету. 3. Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес жұмыстарды жүргізудің шығыс материалдары мен өнімдерін кәдеге жарату. Білімдер: 1. Қауіпсіздік техникасының талаптары. 2. Алғашқы көмек көрсету негіздері. 3. Кәсіпорынның ішкі регламентімен бекітілген кәсіпорында белгіленген қауіпсіздікті қамтамасыз ету талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі : :	ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Дербестік және жауапкершілік Ынтымақтастық және өзара іс-қимыл Күйзеліске тұрақтылық Шыдамдылық Тез шешім қабылдай білу Командада жұмыс істей білу Төзімділік пен еңбексүйгіштік Оқу және өзін-өзі оқыту қабілеті	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ҚР СТ 2111- 2011 "Өрт сөндіру техникасы. Авариялық-құтқару көліктері. Жалпы техникалық шарттар". ҚР СТ 2195-2012 "Әлеуметтік қауіпсіздік. Төтенше жағдайларды басқару. Оқиғаға ден қоюға қойылатын талаптар". ҚР СТ 2196-2012 "Әлеуметтік қауіпсіздік. Төтенше жағдайға дайындық бойынша нұсқаулық және тұрақты дайындық менеджменті". ҚР СТ 1863-2020 "Жедел және арнайы қызметтердің автомобильдері, автобустары мен мотоциклдері. Түсті графикалық схемалар, тану белгілері, жазулар, арнайы жарық және дыбыстық сигналдар".	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	6	Қауіпті өндірістік объектілерге қызмет көрсету жөніндегі авариялық-құтқару қызметі бөлімшесінің басшысы
11. Кәсіптің карточкасы "Қауіпті өндірістік объектілерге қызмет көрсету бойынша авариялық-құтқару қызметінің газ-құтқару жұмыстарының құтқарушысы":		
Топтың коды:	5415-9	
Қызмет атауының коды:	5415-9-001	
Кәсіптің атауы:	Қауіпті өндірістік объектілерге қызмет көрсету бойынша авариялық-құтқару қызметінің газ-құтқару жұмыстарының құтқарушысы	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3	
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:		

БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:			
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТЖКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Төтенше жағдайда қорғау (салалар бойынша)	Біліктілік:
	Білім деңгейі: негізгі орта білім	Мамандық: -	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: орта білімнен кейінгі (колданбалы бакалавриат)	Мамандық: Төтенше жағдайда қорғау (салалар бойынша)	Біліктілік:
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	талап қойылмайды		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Құтқарушыларды аттестаттау және қайта аттестаттау қағидаларына сәйкес өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы кәсіби авариялық-құтқару қызметтерінің құтқарушысы мәртебесін алу үшін Қазақстан Республикасының азаматтарын аттестаттау (Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2018 жылғы 11 шілдедегі № 507 бұйрығы)		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:			
Қызметтің негізгі мақсаты:	Қызмет көрсетілетін қауіпті өндірістік объектілерде газ-құтқару жұмыстарын орындау		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Қауіпті өндірістік объектілерде арнайы жабдықтар мен құралдарды пайдалана отырып, қауіпті өндірістік объектілерде профилактикалық, авариялық-құтқару (газ-құтқару), іздестіру-құтқару және басқа да шұғыл жұмыстарды орындау 2. Газ-құтқару жұмыстарын орындау үшін авариялық-құтқару құралдарын, мүлікті және жабдықтарды пайдалану 3. Қауіпсіздік техникасын сақтай отырып, ауысымдағы кезекшілік	
	Қосымша еңбек функциялары:	1. Қауіпсіздік техникасының талаптарын сақтау	
		Машықтар: 1. Газдан құтқару жұмыстарын жүргізу шарттарын анықтау (ұлы және жанғыш газдардың концентрациясы, қоршаған ортаның температурасы, жұмыс орнының жарықтандырылуы). 2. Газдан құтқару жұмыстарының қауіпті өндірістік объектілеріндегі аварияларды жою. 3. Оқу-жаттығу полигонында газдан құтқару жұмыстарын жүргізу және жылу төзімділігіне арналған жаттығу кешенінен уақтылы өту. 4. Авариялардың туындауының алдын алу және газдан құтқару жұмыстарының қауіпті өндірістік объектілерінде алдын алу жұмыстарын жүргізу.	

Еңбек функциясы 1: Қауіпті өндірістік объектілерде арнайы жабдықтар мен құралдарды пайдалана отырып, қауіпті өндірістік объектілерде профилактикалық, авариялық-құтқару (газ-құтқару), іздестіру-құтқару және басқа да шұғыл жұмыстарды орындау	Дағды 1: Қауіпті өндірістік объектілерде газ-құтқару жұмыстарының алдын алу, оқшаулау және жою	5. Газдан құтқару жұмыстарының қауіпті өндірістік объектілеріндегі аварияларды жою кезінде арнайы жабдықтар мен мүлікті пайдалану.
		Білімдер: 1. Мұнай және газ өнеркәсібі салаларындағы қауіпті өндірістік объектілер үшін өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары және (немесе) Мұнай-химия, мұнай өңдеу салаларындағы қауіпті өндірістік объектілер, мұнай базалары және автожанармай құю станциялары үшін өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары. 2. Өндірістік процестер, технологиялық регламенттер, қызмет көрсетілетін кәсіпорындардың қауіпті өндірістік объектілерінің техникасы мен технологиясы. 3. Қызмет көрсетілетін қауіпті өндірістік объектілердегі аварияларды жою жоспары бойынша мәліметтер. 4. Байланыс орнату және радио алмасуды жүргізу тәртібі. 5. Жер бедерінде бағдарлау әдістері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	ұсынылмайды
	Дағды 2: Зардап шеккендерді құтқару бойынша шаралар қабылдау, оларға алғашқы көмек және басқа да көмек түрлерін көрсету	Машықтар: 1. Газ-құтқару бөлімшесінің құрамына газданған ортадағы адамдарды іздеуге және оларды газ-құтқару базасына эвакуациялауға қатысу. 2. Жеке қорғаныс құралдарын, газ талдау аспаптарын, ауа-тыныс алу аппараттарын, қорғаныш химиялық және жылу шағылыстыратын костюмдерді қолдану. 3. Газдалған ортадан шыққан адамдарды медициналық тексеруге жіберу және қажет болған жағдайда оларға алғашқы көмек көрсету. 3. Зардап шеккендерді тасымалдау. Білімдер: 1. Жеке және ұжымдық қорғаныс құралдарының негізгі сипаттамалары. 2. Төтенше жағдай аймағындағы зақымдаушы факторларды анықтау әдістері мен тәсілдері. 3. Төтенше жағдайларда өмір сүру негіздері. 4. Алғашқы көмек көрсету әдістері. 5. Зардап шеккендерді блоктан шығару және тасымалдау әдістері мен әдістері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	ұсынылмайды
	Дағды 1:	Машықтар: 1. Газдан құтқару жабдығының дайындығын тексеру. 2. Ауа-тыныс алу аппаратының дайындығын тексеру.

Еңбек функциясы 2: Газ-құтқару жұмыстарын орындау үшін авариялық-құтқару құралдарын, мүлікті және жабдықтарды тексеру	Газ-құтқару жұмыстарын орындау үшін авариялық-құтқару құралдарын, мүлікті және жабдықтарды тексеру	3. Газ аналитикалық құрылғылардың дайындығын тексеру. 4. Өкпені жасанды желдету аппаратының жұмысын тексеру.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Білімдер: 1. Газдан құтқару жабдығының жұмыс принциптері. 2. Ауа-тыныс алу аппараттарын қолдана білу. 3. Газ аналитикалық құрылғылардың жұмыс принциптері мен сипаттамалары. 4. Өкпені жасанды желдету аппаратының жұмыс принциптері мен сипаттамалары.
	Дағды 2: Газ-құтқару жұмыстарын орындау үшін авариялық-құтқару құралдарын, мүлікті және жабдықтарды пайдалану	Машықтар: 1. Газдан құтқару жұмыстарды орындауға арналған авариялық-құтқару құралдарды, мүлік және жабдықтарды қолдану. 2. Газдан құтқару жұмыстарды орындауға арналған авариялық-құтқару құралдардың, мүлік және жабдықтардың техникалық сипаттамаларын білу. 3. Газдан құтқару жұмыстарды орындауға арналған стандартты емес жабдықтарды қолдану.
Еңбек функциясы 3: Қауіпсіздік техникасын сақтай отырып, ауысымдағы кезекшілік	Дағды 2: Газ-құтқару жұмыстарын орындау үшін авариялық-құтқару құралдарын, мүлікті және жабдықтарды пайдалану	Білімдер: 1. Альпинистік жабдықты қолдана отырып авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу негіздері (қажет болған жағдайда). 2. Байланыс орнату және радио алмасуды жүргізу тәртібі. 3. Тыныс алу органдары мен теріні жеке қорғау құралдарын қолдану тәсілдері мен құрылғысын білу.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	ұсынылмайды
	Дағды 1: Іздестіру-құтқару жасағының кезекші ауысымының құрамында кезекшілікті жүзеге	Машықтар: 1. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізуге тұрақты дайындықты қолдау. 2. Газға қарсы жұмыстарды орындау үшін авариялық-құтқару құралдарын, мүлікті және жабдықтарды жарамды күйде ұстау. 3. Тыныс алу органдары мен теріні жеке қорғау құралдарының жұмысқа қабілеттілігін тексеру.
		Білімдер: 1. Қауіпті өндірістік объектілерге қызмет көрсету бойынша авариялық-құтқару қызметінің газ-құтқару жұмыстарының құтқарушысының лауазымдық нұсқаулықтары. 2. Қызмет көрсетілетін қауіпті өндірістік объектілердегі аварияларды жою жоспары бойынша мәліметтер.

	асыру	3. Байланыс орнату және радио алмасуды жүргізу тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі : :	ұсынылмайды
Қосымша еңбек функциясы 1: Қауіпсіздік техникасының талаптарын сақтау	Дағды 1: Жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру	Машықтар: 1. Қауіпсіздік ережелерінің талаптарын іс жүзінде қолдану. 2. Әр түрлі жағдайларда зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету. 3. Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес жұмыстарды жүргізудің шығыс материалдары мен өнімдерін кәдеге жарату.
		Білімдер: 1. Қауіпсіздік техникасының талаптары. 2. Алғашқы көмек көрсету негіздері. 3. Кәсіпорынның ішкі регламентімен бекітілген кәсіпорында белгіленген қауіпсіздікті қамтамасыз ету талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі : :	ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Дербестік және жауапкершілік Ынтымақтастық және өзара іс-қимыл Күйзеліске тұрақтылық Шыдамдылық Тез шешім қабылдай білу Командада жұмыс істей білу Төзімділік пен еңбексүйгіштік Оқу және өзін-өзі оқыту қабілеті	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ҚР СТ 2111- 2011 "Өрт сөндіру техникасы. Авариялық-құтқару көліктері. Жалпы техникалық шарттар". ҚР СТ 2195-2012 "Әлеуметтік қауіпсіздік. Төтенше жағдайларды басқару. Оқиғаға ден қоюға қойылатын талаптар". ҚР СТ 2196-2012 "Әлеуметтік қауіпсіздік. Төтенше жағдайға дайындық бойынша нұсқаулық және тұрақты дайындық менеджменті". ҚР СТ 1863-2020 "Жедел және арнайы қызметтердің автомобильдері, автобустары мен мотоциклдері. Түсті графикалық схемалар, тану белгілері, жазулар, арнайы жарық және дыбыстық сигналдар".	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	6	Қауіпті өндірістік объектілерге қызмет көрсету жөніндегі авариялық-құтқару қызметі бөлімшесінің басшысы
12. Кәсіптің карточкасы "Қауіпті өндірістік объектілерге қызмет көрсету жөніндегі авариялық-құтқару қызметі бөлімшесінің басшысы":		
Топтың коды:	2149-3	
Қызмет атауының коды:	2149-3	
Кәсіптің атауы:	Қауіпті өндірістік объектілерге қызмет көрсету жөніндегі авариялық-құтқару қызметі бөлімшесінің басшысы	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6	

СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығы (Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2020 жылғы 30 желтоқсандағы № 553 бұйрығы) 29-параграф. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі бөлім басшысы		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Инженерия және инженерлік іс	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: -	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Орындалатын авариялық-құтқару жұмыстарының ерекшелігі бойынша жалпы техникалық жұмыс өтілі кемінде 3 (үш) жыл		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	1. Құтқарушыларды аттестаттау және қайта аттестаттау қағидаларына сәйкес өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы кәсіби авариялық-құтқару қызметтерінің құтқарушысы мәртебесін алу үшін Қазақстан Республикасының азаматтарын аттестаттау (Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2018 жылғы 11 шілдедегі № 507 бұйрығы). 2. "Азаматтық қорғау туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 26-бабына сәйкес кәсіптік даярлық бойынша оқу-жаттығулар, сабақтар және арнайы жаттығу жиындарын өткізу арқылы біліктілікті арттыру		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:			
Қызметтің негізгі мақсаты:	Қауіпті өндірістік объектілерге қызмет көрсету бойынша авариялық-құтқару жұмыстарын орындауға басшылық жасау		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Арнайы жабдықты пайдалана отырып, қауіпті өндірістік объектілерде авариялық-құтқару, іздестіру-құтқару және басқа да шұғыл жұмыстарды орындауға басшылық жасау 2. Авариялық-құтқару жұмыстарын орындау кезінде авариялық-құтқару құралдарын, мүлікті және жарақтарды пайдалану 3. Қауіпсіз жүріс-тұрыс қағидалары және қауіпсіздік техникасын сақтау бойынша нұсқама беру	
	Қосымша еңбек функциялары:	1. Қауіпсіздік техникасының талаптарын сақтау	
	Дағды 1: Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу	Машықтар: 1. Қауіпті өндірістік объектілерге қызмет көрсету бойынша авариялық-құтқару қызметі мамандарының қызметіне басшылық жасау және ұйымдастыру. 2. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу орындарын талдау. 3. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу шарттарын анықтау (ұлы және жанғыш газдардың шоғырлануы, қоршаған ортаның температурасы, жұмыс орнының жарықтандырылуы).	
		Білімдер:	

Еңбек функциясы 1: Арнайы жабдықты пайдалана отырып, қауіпті өндірістік объектілерде авариялық-құтқару, іздестіру-құтқару және басқа да шұғыл жұмыстарды орындауға басшылық жасау	орнын алдын ала барлау жөніндегі басшылық. Зардап шеккендерді іздеу бойынша нұсқаулық, оның ішінде арнайы іздеу құралдарын қолдану	1. Қазақстан Республикасының азаматтық қорғау саласындағы заңнамасы. 2. Қызмет көрсетілетін кәсіпорындардың, тиісті біліктілік көлемінде, өндірістік процестері, технологиялық регламенттері, қауіпті өндірістік объектілерінің техникасы мен технологиясы. 3. Авариялық-құтқару және іздестіру-құтқару жұмыстарын ұйымдастыруға және жүргізуге қатысты әдістемелік және нормативтік құжаттар. 4. Іздеу-құтқару жұмыстарын орындау қағидалары, тәсілдері, технологиясы және реттілігі. 5. Шұғыл психологиялық көмекті ұйымдастыру кезеңдері. 6. Сүңгуірлік құтқару жұмыстарын жүргізу негіздері (қажет болған жағдайда).
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	ұсынылмайды
	Дағды 2: Авариялар мен олардың салдарын оқшаулау және жою жөнінде басшылық жасау	Машықтар: 1. Қауіпті өндірістік объектілерге қызмет көрсету бойынша авариялық-құтқару қызметі мамандарының қызметіне басшылық жасау. 2. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу бойынша шешім қабылдау. 3. Басқа авариялық-құтқару қызметтер мен жасақтармен өзара әрекеттесу. Білімдер: 1. Қазақстан Республикасының азаматтық қорғау саласындағы заңнамасы. 2. Қызмет көрсетілетін қауіпті өндірістік объектілердегі аварияларды жою жоспары бойынша мәліметтер. 3. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізетін кезде пайдаланатын механизмдер, машиналар және аспаптардың негізгі техникалық сипаттамалары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	ұсынылмайды
		Машықтар: 1. Қауіпті өндірістік объектілерге қызмет көрсету бойынша авариялық-құтқару қызметінің мамандарын техникалық қамтамасыз етуді ұйымдастыру. 2. Зардап шеккендерді іздеу үшін мамандардың арнайы құралдарды пайдалануына басшылық жасау. 3. Авариялық-құтқару қызметтері мамандарының зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету бойынша жұмысты бақылау. Білімдер: 1. Өртке қарсы жабдықпен жұмыс істеу тәсілдері мен тәсілдері (авариялық-құтқару жұмыстарының түріне байланысты).

Еңбек функциясы 2:
Авариялық-құтқару жұмыстарын орындау кезінде авариялық-құтқару құралдарын, мүлікті және жарактарды пайдалану

Дағды 1:

Авариялық-құтқару жұмыстарын орындау үшін авариялық-құтқару құралдарын, мүлікті және жарактарды жұмысқа дайындау кезіндегі бақылау. 2-дағды: Авариялық-құтқару құралдарын, мүлікті және жабдықтарды орындау үшін пайдалану

2. Авариялық-құтқару жабдықтарын жұмысқа дайындау және қолдану тәртібі.
 3. Зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету тәртібі.
 4. Альпинистік жабдықты қолдана отырып авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу негіздері (қажет болған жағдайда).
- Машықтар:
1. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізуге арналған жабдықтардың жарамдылығын тексеру бойынша жұмысты бақылау.
 2. Авариялық-құтқару автокөлігінің жабдығының жарамдығын тексеру бойынша жұмысты бақылау.
 3. Ауа-тыныс алу аппараты және өзін-өзі құтқарушылардың дайындығы бойынша жұмысты тексеру.
 4. Газ аналитикалық аспаптардың дайындығын тексеру бойынша жұмысты бақылау.
 5. Өкпені жасанды желдету аппаратының жұмысын тексеру бойынша бақылау.
- Білімдер:
1. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізуге арналған жабдықтардың жұмыс принциптері.
 2. Ауа-тыныс алу аппараттары мен өзін-өзі құтқарушылардың жұмыс принциптері.
 3. Газ аналитикалық құрылғылардың жұмыс принциптері мен сипаттамалары.
 4. Өкпені жасанды желдету аппаратының жұмыс принциптері мен сипаттамалары.
 5. Альпинистік жабдықты қолдана отырып авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу негіздері (қажет болған жағдайда).
 6. Байланыс орнату және радио алмасуды жүргізу тәртібі.

Дағдыны тану мүмкіндігі:

ұсынылмайды

Дағды 2:

Авариялық-құтқару құралдарын, мүлікті және жабдықтарды орындау үшін пайдалану

- Машықтар:
1. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізуге арналған жабдықтардың жарамдылығын тексеру бойынша жұмысты бақылау.
 2. Авариялық-құтқару автокөлігінің жабдығының жарамдығын тексеру бойынша жұмысты бақылау.
 3. Ауа-тыныс алу аппараты және өзін-өзі құтқарушылардың дайындығы бойынша жұмысты тексеру.
 4. Газ аналитикалық аспаптардың дайындығын тексеру бойынша жұмысты бақылау.
 5. Өкпені жасанды желдету аппаратының жұмысын тексеру бойынша бақылау.
- Білімдер:
1. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізуге арналған жабдықтардың жұмыс принциптері.

		2. Ауа-тыныс алу аппараттары мен өзін-өзі құтқарушылардың жұмыс принциптері. 3. Газ аналитикалық құрылғылардың жұмыс принциптері мен сипаттамалары. 4. Өкпені жасанды желдету аппаратының жұмыс принциптері мен сипаттамалары. 5. Альпинистік жабдықты қолдана отырып авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу негіздері (қажет болған жағдайда). 6. Байланыс орнату және радио алмасуды жүргізу тәртібі.
Еңбек функциясы 3: Қауіпсіз жүріс-тұрыс қағидалары және қауіпсіздік техникасын сақтау бойынша нұсқама беру	Дағдыны тану мүмкіндігі : Дағды 1: Қызмет көрсетілетін кәсіпорындар персоналына аварияларды, оқыс оқиғаларды болдырмау мақсатында қауіпсіз жүріс-тұрыс қағидаларын және олар туындаған жағдайда іс-қимыл тәртібін түсіндіру	Машықтар: 1. Қызмет көрсетілетін кәсіпорындардың қызметкерлеріне төтенше жағдайларға жол бермеу мақсатында қауіпсіз жүріс-тұрыс қағидаларын және олар туындаған жағдайда іс-қимыл тәртібін тиімді және дәйекті түсіндіре білу. 2. Аварияларды, оқыс оқиғаларды болдырмау мәселелері және олар туындаған жағдайда іс-қимыл тәртібі бойынша қызмет көрсетілетін кәсіпорындардың персоналымен өзара іс-қимылды жүзеге асыру. 3. Басқа авариялық-құтқару қызметтерімен және құралымдарымен өзара іс-қимылды жүзеге асыру. Білімдер: 1. Қазақстан Республикасының азаматтық қорғау саласындағы заңнамасы. 2. Қызмет көрсетілетін қауіпті өндірістік объектілердегі аварияларды жою жоспары бойынша мәліметтер. 3. Іздестіру-құтқару жұмыстарын жүргізу кезінде пайдаланылатын механизмдердің, машиналар мен аспаптардың негізгі техникалық сипаттамалары.
Қосымша еңбек функциясы 1: Қауіпсіздік техникасының талаптарын сақтау	Дағдыны тану мүмкіндігі : Дағды 1: Жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру	Машықтар: 1. Қауіпсіздік ережелерінің талаптарын іс жүзінде қолдану. 2. Әр түрлі жағдайларда зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету. 3. Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес жұмыстарды жүргізудің шығыс материалдары мен өнімдерін кәдеге жарату Білімдер: 1. Қауіпсіздік техникасының талаптары. 2. Алғашқы көмек көрсету негіздері. 3. Кәсіпорынның ішкі регламентімен бекітілген кәсіпорында белгіленген қауіпсіздікті қамтамасыз ету талаптары

	Дағдыны тану мүмкіндігі :	ұсынылмайды	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Дербестік және жауапкершілік Ынтымақтастық және өзара іс-қимыл Күйзеліске тұрақтылық Шыдамдылық Тез шешім қабылдай білу Командада жұмыс істей білу Төзімділік пен еңбексүйгіштік Оқу және өзін-өзі оқыту қабілеті		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ҚР СТ 2111- 2011 "Өрт сөндіру техникасы. Авариялық-құтқару көліктері. Жалпы техникалық шарттар". ҚР СТ 2195-2012 "Әлеуметтік қауіпсіздік. Төтенше жағдайларды басқару. Оқиғаға ден қоюға қойылатын талаптар". ҚР СТ 2196-2012 "Әлеуметтік қауіпсіздік. Төтенше жағдайға дайындық бойынша нұсқаулық және тұрақты дайындық менеджменті". ҚР СТ 1863-2020 "Жедел және арнайы қызметтердің автомобильдері, автобустары мен мотоциклдері. Түсті графикалық схемалар, тану белгілері, жазулар, арнайы жарық және дыбыстық сигналдар".		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	5	Спасатель аварийно-спасательной службы по обслуживанию опасных производственных объектов.	
	6	Қауіпті өндірістік объектілерге қызмет көрсету жөніндегі авариялық-құтқару қызметінің взводының /жасағының басшысы	
13. Кәсіптің карточкасы "Қауіпті өндірістік объектілерге қызмет көрсету жөніндегі авариялық-құтқару қызметі взводының/жасағының басшысы":			
Топтың коды:	2149-3		
Қызмет атауының коды:	2149-3		
Кәсіптің атауы:	Қауіпті өндірістік объектілерге қызмет көрсету жөніндегі авариялық-құтқару қызметі взводының/жасағының басшысы		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығы (Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2020 жылғы 30 желтоқсандағы № 553 бұйрығы) 74-параграф. Өндірістік бөлім (өндірістік-техникалық бөлім) басшысы		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: -	Мамандық: -	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Инженерия және инженерлік іс	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Орындалатын авариялық-құтқару жұмыстарының ерекшелігі бойынша жалпы техникалық жұмыс өтілі кемінде 5 (бес) жыл		
	1. Құтқарушыларды аттестаттау және қайта аттестаттау қағидаларына сәйкес өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы кәсіби авариялық-құтқару қызметтерінің		

Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	құтқарушысы мәртебесін алу үшін Қазақстан Республикасының азаматтарын аттестаттау (Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2018 жылғы 11 шілдедегі № 507 бұйрығы). 2. "Азаматтық қорғау туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 26-бабына сәйкес кәсіптік даярлық бойынша оқу-жаттығулар, сабақтар және арнайы жаттығу жиындарын өткізу арқылы біліктілікті арттыру. 3. Салалық сертификаттау (аттестаттау)	
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізуді ұйымдастыру, аварияларды жою жоспарын келісу және аварияға қарсы оқу жаттығуларына қатысу, аварияны жою жоспарында көзделген шаралардың орындалуын бақылауды жүзеге асыру , авариялар мен оқыс оқиғаларды тергеуге қатысу.	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізуге қатысуға тұрақты дайындықта болу 2. Аварияларды жою жоспарын келісу, аварияға қарсы оқу жаттығуларына қатысу және аварияны жою жоспарында көзделген шаралардың орындалуын бақылауды жүзеге асыру 3. Төтенше жағдайды жою және оқшаулау кезінде жұмыстарды жүргізу
	Қосымша еңбек функциялары:	1. Қауіпсіздік техникасының талаптарын сақтау
Еңбек функциясы 1: Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізуге қатысуға тұрақты дайындықта болу	Дағды 1: Авариялық-құтқару қызметтерімен материалдардың, жабдықтардың және коммуникациялардың пайдаланылуын бақылау	Машықтар: 1. Зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету үшін авариялық-құтқару мамандардың жабдықтарды пайдалануын бақылау. 2. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізуге арналған материалдар мен жабдықтардың болуын қамтамасыз ету. 3. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу кезінде өзге де авариялық-құтқару қызметтерімен өзара іс-қимылды жүзеге асыру
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Білімдер: 1. Қазақстан Республикасының азаматтық қорғау саласындағы заңнамасы. 2. Еңбек заңнамасының негіздері. 3. Өнеркәсіптік қауіпсіздік, еңбекті қорғау, өрт қауіпсіздігі және экологиялық қауіпсіздік саласындағы нормативтік құқықтық актілер. 4. Іздестіру-құтқару жұмыстарын жүргізу кезінде пайдаланылатын материалдар мен жабдықтардың техникалық сипаттамалары

	Дағды 2: Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізуге күштер мен құралдар резервін құру	3. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу шарттарын анықтау (улы және жанғыш газдардың шоғырлануы, қоршаған ортаның температурасы, жұмыс орнының жарықтандырылуы). 4. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу орнына техникалық құралдар мен материалдарды жеткізудің қауіпсіз жолдары мен тәсілдерін анықтау
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Білімдер: 1. Қазақстан Республикасының азаматтық қорғау саласындағы заңнамасы. 2. Авариялық-құтқару және іздестіру-құтқару жұмыстарын ұйымдастыруға және жүргізуге қатысты әдістемелік және нормативтік құжаттар. 3. Іздеу-құтқару жұмыстарын орындау ережелері, тәсілдері, технологиясы және реттілігі
Еңбек функциясы 2: Аварияларды жою жоспарын келісу, аварияға қарсы оқу жаттығуларына қатысу және аварияны жою жоспарында көзделген шаралардың орындалуын бақылауды жүзеге асыру	Дағды 1: Қауіпті өндірістік объектілердің материалдарын талдау және төтенше жағдайлар туындау факторларын бағалау	Машықтар: 1. Қауіпті өндірістік объектілерге нормативтік, техникалық және пайдалану құжаттамасымен танысу кезінде алынған мәліметтерді талдау. 2. Қауіпті өндірістік объектідегі аварияларды жою жоспарын келісу. 3. Аварияға қарсы оқу жаттығуларына қатысу және аварияны жою жоспарында көзделген шаралардың орындалуын бақылауды жүзеге асыру
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Білімдер: 1. Қауіпті өндірістік объектілердің жобалау (конструкторлық) және пайдалану құжаттамасы. 2. Өнеркәсіптік қауіпсіздік, еңбекті қорғау, өрт қауіпсіздігі және экологиялық қауіпсіздік саласындағы нормативтік құқықтық актілер. 3. Техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар туындау факторлары
		Машықтар: 1. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу орындарын талдау. 2. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу шарттарын анықтау (улы және жанғыш газдардың шоғырлануы, қоршаған ортаның температурасы, жұмыс орнының жарықтандырылуы және т. б.). 3. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу орнына техникалық құралдар мен материалдарды жеткізудің қауіпсіз жолдары мен тәсілдерін анықтау
	Дағды 2: Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізуді талдау және бағалау	Білімдер: 1. Қазақстан Республикасының азаматтық қорғау саласындағы заңнамасы. 2. Қызмет көрсетілетін кәсіпорындардың қауіпті өндірістік объектілерінің өндірістік процестері,

		технологиялық регламенттері, техникасы мен технологиясы. 3. Авариялық-құтқару және іздестіру-құтқару жұмыстарын ұйымдастыруға және жүргізуге қатысты әдістемелік және нормативтік құжаттар. 4. Іздеу-құтқару жұмыстарын орындау қағидалары, тәсілдері, технологиясы және реттілігі. 5. Зардап шеккендерді блоктан шығару және тасымалдау әдістері мен тәсілдері
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	ұсынылмайды
	Дағды 1: Төтенше жағдай орнынан күштер мен құралдардың кету тәртібін айқындау	Машықтар: 1. Төтенше жағдай орнынан күштер мен құралдардың кету тәртібін айқындау. 2. Басқа авариялық-құтқару қызметтерімен және азаматтық қорғаныс құралымдарымен өзара іс-қимыл жасау. 3. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу орындарын талдау. 4. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу шарттарын анықтау (ұлы және жанғыш газдардың шоғырлануы, қоршаған ортаның температурасы, жұмыс орнының жарықтандырылуы). Білімдер: 1. Өндірістік процестер, технологиялық регламенттер, қызмет көрсетілетін кәсіпорындардың қауіпті өндірістік объектілерінің техникасы мен технологиясы. 2. Авариялық-құтқару және іздестіру-құтқару жұмыстарын ұйымдастыруға және жүргізуге қатысты әдістемелік және нормативтік құжаттар. 3. Іздеу-құтқару жұмыстарын орындау ережелері, тәсілдері, технологиясы және реттілігі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	ұсынылмайды
	Дағды 2: Төтенше жағдай аймағына адамдар мен көліктің кіруін шектеу. Төтенше жағдай	Машықтар: 1. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу орындарын талдау. 2. Төтенше жағдай аймағына адамдар мен көліктің кіруін шектеу жөнінде шаралар қабылдау. 3. Төтенше жағдай аймағындағы ұйымдардың қызметін тоқтата тұру. 4. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу шарттарын анықтау (ұлы және жанғыш газдардың шоғырлануы, қоршаған ортаның температурасы, жұмыс орнының жарықтандырылуы). 5. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу орнына техникалық құралдар мен материалдарды жеткізудің қауіпсіз жолдары мен тәсілдерін анықтау. Білімдер:

аймағындағы ұйымдардың қызметін тоқтата тұру	1. Қазақстан Республикасының азаматтық қорғау саласындағы заңнамасы. 2. Өндірістік процестер, технологиялық регламенттер, қызмет көрсетілетін кәсіпорындардың қауіпті өндірістік объектілерінің техникасы мен технологиясы. 3. Өнеркәсіптік қауіпсіздік, еңбекті қорғау, өрт және экологиялық қауіпсіздік және техникалық реттеу саласындағы нормативтік құқықтық актілер. 4. Авариялық-құтқару және іздестіру-құтқару жұмыстарын ұйымдастыруға және жүргізуге қатысты әдістемелік және нормативтік құжаттар. 5. Іздеу-құтқару жұмыстарын орындау ережелері, тәсілдері, технологиясы және реттілігі.
Дағдыны тану мүмкіндігі :	ұсынылмайды
Дағды 3: Ерікті негізде халықты шұғыл жұмыстарды жүргізуге, сондай-ақ құтқарушы болып табылмайтын жекелеген азаматтарды олардың келісімімен құтқару жұмыстарын жүргізуге тарту. Төтенше жағдай аймағында эвакуациялық іс-шаралар өткізуді ұйымдастыру	Машықтар: 1. Ерікті негізде халықты шұғыл жұмыстарды жүргізуге, сондай-ақ құтқарушы болып табылмайтын жекелеген азаматтарды олардың келісімімен құтқару жұмыстарын жүргізуге тарту. 2. Төтенше жағдай аймағында эвакуациялық іс-шаралар өткізуді ұйымдастыру. 3. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу орындарын талдау. Білімдер: 1. Қазақстан Республикасының азаматтық қорғау саласындағы заңнамасы. 2. Өнеркәсіптік қауіпсіздік, еңбекті қорғау, өрт және экологиялық қауіпсіздік және техникалық реттеу саласындағы нормативтік құқықтық актілер. 3. Еңбек қауіпсіздігін басқару және өндірістік бақылау жүйелерін қамтамасыз ету жөніндегі құжаттамаға қойылатын талаптар. 4. Авариялық-құтқару және іздестіру-құтқару жұмыстарын ұйымдастыруға және жүргізуге қатысты әдістемелік және нормативтік құжаттар.
Дағдыны тану мүмкіндігі :	ұсынылмайды
	Машықтар: 1. Мамандарды авариялық-құтқару құралдарымен, авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізуге арналған жабдықтармен қамтамасыз ету. 2. Басқа авариялық-құтқару қызметтерімен өзара іс-қимыл жасау. 3. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу орындарын талдау. 4. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу шарттарын анықтау (улы және жанғыш газдардың шоғырлануы, қоршаған ортаның температурасы, жұмыс орнының жарықтандырылуы).

Еңбек функциясы 3: Төтенше жағдайды жою және оқшаулау кезінде жұмыстарды жүргізу	Дағды 4: Төтенше жағдай аймағындағы жағдайды барлау мен бағалауды ұйымдастыру, қолда бар күштер мен құралдарды пайдалана отырып, адамдарды құтқару	5. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу орнына техникалық құралдар мен материалдарды жеткізудің қауіпсіз жолдары мен тәсілдерін анықтау . Білімдер: 1. Қауіпті өндірістік объектілердегі жобалау (конструкторлық) және пайдалану құжаттамасы. 2. Анықталған ақаулардың (ауытқулардың, сәйкессіздіктер мен зақымданулардың) конструктивтік ерекшеліктері мен түрлері, олардың жіктелуі, пайдалану және техногендік әсерлерді ескере отырып, ақаулардың (зақымданулар мен сәйкессіздіктердің) пайда болу қаупі мен ықтимал аймақтары. 3. Өнеркәсіптік қауіпсіздік, еңбекті қорғау, өрт және экологиялық қауіпсіздік және техникалық реттеу саласындағы нормативтік құқықтық актілер. 4. Еңбек қауіпсіздігін басқару және өндірістік бақылау жүйелерін қамтамасыз ету жөніндегі құжаттамаға қойылатын талаптар. 5. Қызметі үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен байланысты объектілер иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру саласындағы заңнама. 7. Авариялық-құтқару және іздестіру-құтқару жұмыстарын ұйымдастыруға және жүргізуге қатысты әдістемелік және нормативтік құжаттар. 9. Іздеу-құтқару жұмыстарын орындау ережелері, тәсілдері, технологиясы және реттілігі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	ұсынылмайды
	Дағды 5: Төтенше жағдайлар аймақтарындағы ұйымдардың төтенше жағдайларды жою үшін материалдық ресурстар резервтерін броньнан шығару	Машықтар: 1. Төтенше жағдайлар аймақтарындағы ұйымдардың төтенше жағдайларды жою үшін материалдық ресурстардың резервтерін броньсыздандыруға арналған құжаттарды қалыптастыру жөніндегі жұмысты ұйымдастыру. 2. Басқа авариялық-құтқару қызметтерімен және азаматтық қорғаныс құралымдарымен өзара іс-қимыл жасау. 3. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу орындарын талдау. 4. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу шарттарын анықтау (улы және жанғыш газдардың шоғырлануы, қоршаған ортаның температурасы, жұмыс орнының жарықтандырылуы). 5. Төтенше жағдайларды жою үшін материалдық ресурстарды жеткізудің қауіпсіз жолдары мен тәсілдерін анықтау. Білімдер: 1. Қазақстан Республикасының азаматтық қорғау саласындағы заңнамасы.

	2. Өнеркәсіптік қауіпсіздік, еңбекті қорғау, өрт және экологиялық қауіпсіздік және техникалық реттеу саласындағы нормативтік құқықтық актілер. 3. Авариялық-құтқару және іздестіру-құтқару жұмыстарын ұйымдастыруға және жүргізуге қатысты әдістемелік және нормативтік құжаттар.
Дағдыны тану мүмкіндігі :	ұсынылмайды
Дағды 6: Төтенше жағдайлар аймақтарындағы ұйымдардың объектілері мен аумақтарында құтқару және шұғыл жұмыстарды жүргізу туралы шешім қабылдау	Машықтар: 1. Төтенше жағдайлар аймақтарындағы ұйымдардың объектілері мен аумақтарында құтқару және шұғыл жұмыстарды жүргізу туралы шешім қабылдау. 2. Мамандарды авариялық-құтқару құралдарымен, авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізуге арналған жабдықтармен қамтамасыз ету. 3. Басқа авариялық-құтқару қызметтерімен өзара іс-қимыл жасау. 4. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу орындарын талдау. Білімдер: 1. Қауіпті өндірістік объектілерге жобалау (конструкторлық) және пайдалану құжаттамасы. 2. Анықталған ақаулардың (ауытқулардың, сәйкессіздіктер мен зақымданулардың) конструктивтік ерекшеліктері мен түрлері, олардың жіктелуі, пайдалану және техногендік әсерлерді ескере отырып, ақаулардың (зақымданулар мен сәйкессіздіктердің) пайда болу қаупі мен ықтимал аймақтары. 3. Өнеркәсіптік қауіпсіздік, еңбекті қорғау, өрт және экологиялық қауіпсіздік және техникалық реттеу саласындағы нормативтік құқықтық актілер. 4. Еңбек қауіпсіздігін басқару және өндірістік бақылау жүйелерін қамтамасыз ету жөніндегі құжаттамаға қойылатын талаптар. 5. Авариялық-құтқару және іздестіру-құтқару жұмыстарын ұйымдастыруға және жүргізуге қатысты әдістемелік және нормативтік құжаттар.
Дағдыны тану мүмкіндігі :	ұсынылмайды
	Машықтар: 1. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу орындарын талдау. 2. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу шарттарын анықтау (ұлы және жанғыш газдардың шоғырлануы, қоршаған ортаның температурасы, жұмыс орнының жарықтандырылуы). 3. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу бойынша нақты шешімдер қабылдау. 4. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу орнына техникалық құралдар мен материалдарды

Дағды 7: Төтенше жағдай аймағындағы жағдайдың өзгеруіне бақылауды жүзеге асыру және тиісті шешімдер қабылдау	жеткізудің қауіпсіз жолдары мен тәсілдерін анықтау . Білімдер: 1. Қазақстан Республикасының азаматтық қорғау саласындағы заңнамасы. 2. Өндірістік процестер, технологиялық регламенттер, қызмет көрсетілетін кәсіпорындардың қауіпті өндірістік объектілерінің техникасы мен технологиясы. 3. Өнеркәсіптік қауіпсіздік, еңбекті қорғау, өрт және экологиялық қауіпсіздік және техникалық реттеу саласындағы нормативтік құқықтық актілер. 4. Еңбек қауіпсіздігін басқару және өндірістік бақылау жүйелерін қамтамасыз ету жөніндегі құжаттамаға қойылатын талаптар. 5. Авариялық-құтқару және іздестіру-құтқару жұмыстарын ұйымдастыруға және жүргізуге қатысты әдістемелік және нормативтік құжаттар. 6. Іздеу-құтқару жұмыстарын орындау ережелері, тәсілдері, технологиясы және реттілігі.
Дағдыны тану мүмкіндігі :	ұсынылмайды
Дағды 8: Авариялық-құтқару қызметтері мен азаматтық қорғаныс құралымдарының күштері мен құралдарын авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізуге тарту	Машықтар: 1. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізуге авариялық-құтқару қызметтері мен азаматтық қорғаныс құралымдарының күштері мен құралдарын тарту. 2. Басқа авариялық-құтқару қызметтерімен және азаматтық қорғаныс құралымдарымен өзара іс-қимыл жасау. 3. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу орындарын талдау. Білімдер: 1. Өнеркәсіптік қауіпсіздік, еңбекті қорғау, өрт және экологиялық қауіпсіздік және техникалық реттеу саласындағы нормативтік құқықтық актілер. 2. Өндірістік процестер, технологиялық регламенттер, қызмет көрсетілетін кәсіпорындардың қауіпті өндірістік объектілерінің техникасы мен технологиясы. 3. Еңбек қауіпсіздігін басқару және өндірістік бақылау жүйелерін қамтамасыз ету жөніндегі құжаттамаға қойылатын талаптар. 4. Авариялық-құтқару және іздестіру-құтқару жұмыстарын ұйымдастыруға және жүргізуге қатысты әдістемелік және нормативтік құжаттар.
Дағдыны тану мүмкіндігі :	ұсынылмайды
	Машықтар: 1. Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес шығыстарды кейіннен өтей

	Дағды 9: Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес шығыстарды кейіннен өтей отырып, байланыс құралдарын, көлік құралдарын және ұйымдардың өзге де мүлкін тарту	отырып, ұйымдардың байланыс құралдарын, көлік құралдарын және өзге де мүлкін тарту жөніндегі жұмысты ұйымдастыру. 2. Тартылған байланыс құралдарын, көлік құралдарын және ұйымдардың өзге де мүлкін авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу қажеттілігі бойынша бөлу. 3. Басқа авариялық-құтқару қызметтерімен және азаматтық қорғаныс құралымдарымен өзара іс-қимыл жасау. Білімдер: 1. Қазақстан Республикасының азаматтық қорғау саласындағы заңнамасы. 2. Өнеркәсіптік қауіпсіздік, еңбекті қорғау, өрт және экологиялық қауіпсіздік және техникалық реттеу саласындағы нормативтік құқықтық актілер. 3. Авариялық-құтқару және іздестіру-құтқару жұмыстарын ұйымдастыруға және жүргізуге қатысты әдістемелік және нормативтік құжаттар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	ұсынылмайды
Қосымша еңбек функциясы 1: Қауіпсіздік техникасының талаптарын сақтау	Дағды 1: Жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру	Машықтар: 1. Қауіпсіздік ережелерінің талаптарын іс жүзінде қолдану. 2. Әр түрлі жағдайларда зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету. 3. Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес жұмыстарды жүргізудің шығыс материалдары мен өнімдерін кәдеге жарату. Білімдер: 1. Қауіпсіздік техникасының талаптары. 2. Алғашқы көмек көрсету негіздері. 3. Кәсіпорынның ішкі регламентімен бекітілген кәсіпорында белгіленген қауіпсіздікті қамтамасыз ету талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Дербестік және жауапкершілік Ынтымақтастық және өзара іс-қимыл Күйзеліске тұрақтылық Шыдамдылық Тез шешім қабылдай білу Командада жұмыс істей білу Төзімділік пен еңбексүйгіштік Оқу және өзін-өзі оқыту қабілеті	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ҚР СТ 2111- 2011 "Өрт сөндіру техникасы. Авариялық-құтқару көліктері. Жалпы техникалық шарттар". ҚР СТ 2195-2012 "Әлеуметтік қауіпсіздік. Төтенше жағдайларды басқару. Оқиғаға ден қоюға қойылатын талаптар". ҚР СТ 2196-2012 "Әлеуметтік қауіпсіздік. Төтенше жағдайға дайындық бойынша нұсқаулық және тұрақты дайындық менеджменті". ҚР СТ 1863-2020 "Жедел және арнайы қызметтердің автомобильдері, автобустары мен мотоциклдері.	

	Түсті графикалық схемалар, тану белгілері, жазулар, арнайы жарық және дыбыстық сигналдар".	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	6	Қауіпті өндірістік объектілерге қызмет көрсету жөніндегі авариялық-құтқару қызметі бөлімшесінің басшысы

4-ші тарау. Кәсіптік стандарттың техникалық деректері

14. Мемлекеттік органның атауы: Қазақстан Республикасының Төтенше жағдайлар министрлігі.

Орындаушы: Нурушев Бекторе Темуринович, +7 (717) 257 77 23, nurushev.b@kpb.emer.kz.

15. Әзірлеуге қатысатын ұйымдар (кәсіпорындар):

ҚР ТЖМ Өнеркәсіптік қауіпсіздік комитеті;

"Кәсіби әскерилендірілген авариялық-құтқару қызметтерінің республикалық орталық штабы" ЖШС Шығыс Қазақстан филиалының Оқу орталығы;

"Қазақстан Республикасының кәсіби авариялық-құтқару қызметтерінің қауымдастығы" заңды тұлғалар бірлестігі.

Жоба жетекшісі: Исқақов Нұржан Қалдыбекұлы, +7 (701) 734 51 51, iskakov.n@kpb.emer.kz.

16. Кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңес: 8, 06.09.2024 ж.

17. Кәсіптік біліктілік жөніндегі ұлттық орган: 19.08.2025 ж.

18. "Атамекен" Қазақстан Республикасының Ұлттық кәсіпкерлер палатасы: 19.12.2024 ж.

19. Нұсқа нөмірі және шығарылған жылы: Нұсқа 2, 2025 ж.

20. Болжамды қайта қарау күні: 01.07.2028 ж.

Қазақстан Республикасы
Төтенше жағдайлар министрінің
2025 жылғы 20 қарашадағы
№ 493 бұйрығына
5-қосымша

Кәсіптік стандарт: "Тау кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін объектілер үшін өнеркәсіптік қауіпсіздік сараптамасы"

1-ші тарау. Жалпы ережелер

1. Кәсіптік стандарттың қолдану аясы: Қазақстан Республикасы Кәсіптік стандарт "Кәсіптік біліктілік туралы" Заңының 5-бабына сәйкес және Қазақстан Республикасы Азаматтық қорғау жүйесінің оқу орындары мамандарының; өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы мамандарды, қызметкерлерді даярлау, қайта даярлау, тау-кен және геологиялық барлау жұмыстары саласында сараптама жүргізу құқығына аттестатталған

занды тұлғалардың оқу және біліктілік бағдарламаларын; жарылыс жұмыстары саласындағы мамандардың біліктілігін әзірлеу үшін қолданылады

2. Осы кәсіптік стандартта мынадай терминдер, анықтамалар мен қысқартулар қолданылады:

1) білім – кәсіби тапсырма шеңберінде іс-әрекеттерді орындау үшін қажетті зерттелген және игерілген ақпарат

2) дағды – кәсіби тапсырманы толығымен орындауға мүмкіндік беретін білім мен дағдыларды қолдану мүмкіндігі

3) мамандық – жеке тұлға жүзеге асыратын және оны орындау үшін белгілі бір біліктілікті талап ететін кәсіп түрі

4) кәсіби біліктілік – кәсіп бойынша еңбек функцияларын орындау үшін талап етілетін құзыреттерді меңгеруді сипаттайтын кәсіптік даярлық дәрежесі

5) кәсіби стандарт – ресми және (немесе) бейресми және (немесе) ақпараттық білім беруді, біліктілік пен құзыреттілік деңгейін, кәсіптік қызметтің нақты саласындағы еңбек мазмұнын, сапасы мен жағдайларын ескере отырып, білімге, іскерлікке, дағдыларға, жұмыс тәжірибесіне қойылатын жалпы талаптарды белгілейтін жазбаша ресми құжат

6) құзырет – еңбек функциясын құрайтын бір немесе бірнеше кәсіби тапсырмаларды орындауға мүмкіндік беретін дағдыларды қолдану мүмкіндігі

7) қауіпті өндірістік объектінің өнеркәсіптік қауіпсіздік декларациясы – қауіпті өндірістік объект қауіптілігінің сипаты мен ауқымы, қауіпті өндірістік объектіні пайдалануға беру, оның жұмыс істеуі және пайдаланудан шығару кезеңдерінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету және халықты қауіпті өндірістік факторлардың зиянды әсерінен қорғау жөніндегі іс-шаралар көрсетілген құжат

8) сынақ зертханасы (СЗ) – белгіленген тәртіпте: деструктивті, деструктивті емес, аналитикалық бақылау әдістері негізінде өлшеу аспаптарын пайдалана отырып жұмыстар жүргізу үшін танылған ұйым

9) жер бетіне шығатын жойылатын тау-кен қазбалары – диаметрі 200 миллиметр және одан жоғары тік шахта оқпандары, шурфтар, ұңғымалар

10) киім-тапсырма – наряд-тапсырмалар кітабында (журналында) ресімделген және жұмыс мазмұнын, жұмыс орнын, басталу және аяқталу уақытын, қауіпсіз орындау шарттарын, қажетті қауіпсіздік шараларын, Жұмыстың қауіпсіз орындалуына жауапты бригада мен қызметкерлердің құрамын және наряд-тапсырманың орындалғаны немесе орындалмағаны туралы белгіні айқындайтын Жұмыстың қауіпсіз жүргізілуіне тапсырма

11) бұзбайтын бақылау (ББ) – объектіні жұмыстан шығаруды не оны бөлшектеуді талап етпейтін объектінің немесе оның жекелеген элементтерінің/тораптарының негізгі жұмыс қасиеттері мен параметрлерінің сенімділігін бақылау

12) іскерлік айналым әдет-ғұрыптары – кәсіпкерлік қызметтің белгілі бір саласында қалыптасқан және кеңінен қолданылатын, құжаттарда бекітілуіне қарамастан, заңнамада көзделмеген мінез-құлық қағидалары (тәртібі)

13) техникалық құрылғы – технологиялық жабдықтар, агрегаттар, техникалық жүйелер (кешендер), аппаратура, аспаптар, олардың тораптары мен құрамдас бөліктері

14) қауіпті техникалық құрылғы – қауіпті өндірістік объектіде қолданылатын техникалық құрылғылар, машиналар, технологиялық жабдықтар, машиналар және (немесе) жабдықтар жүйелері, агрегаттар, аппаратура, қауіпті өндірістік объектіні пайдалану кезінде қолданылатын механизмдер

15) тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін объектілердегі техникалық құрылғылар – 1) өздігінен жүретін және жылжымалы (қалқымалы) геологиялық барлау қондырғылары (бұрғылау, геофизикалық, тау-кен қазу, гидрогеологиялық және т. б.); 2) өндірістік құрылыстар (стационарлық компрессорлық станциялар, автогараждар, механикалық цехтар және т. б.); 3) Тау-кен-шахта жабдықтары (тау-кен өндірісінің немесе технологиялық өндірістің жұмыс істеуі үшін қажетті белгілі бір нысаналы мақсаттағы құрылғылар, аспаптар процесс); 4) жерасты тау-кен қазбалары желісі бойынша ауаны талап етілетін бөлуді жүзеге асыратын және олардың тиісті желдетілуін және желдету жолдарының қажетті герметикалығын қамтамасыз ететін желдету жабдығы

16) Технологиялық карта – Өндірістік жабдықты жөндеумен немесе қызмет көрсетумен айналысатын кәсіпорын қызметкерлеріне арналған бірыңғай құжат. Картада қажетті жабдықтардың, жеке қорғаныс құралдарының құралдары мен жиынтықтарының тізімі, еңбекті қорғау жөніндегі нұсқаулықтардың тізімі бар. Онда операциялардың реттілігі, кезеңділігі мен ережелері, шығын материалдарының түрлері мен саны, уақыт нормалары, материалдық шығындар, сондай-ақ жұмыс сапасын бағалау кезінде қолданылатын нормативтік құжаттар көрсетілген

17) техникалық диагностика – техникалық құрылғыларды одан әрі қауіпсіз пайдалану мүмкіндігін айқындау мақсатында олардың техникалық жай-күйін айқындауға арналған ұйымдастырушылық және инженерлік-техникалық іс-шаралар кешені

18) технологиялық регламент – операцияларды орындау бойынша жалпы талаптарды, қауіпсіздік шараларын, Орындалатын жұмыстардың сапасын тексеру әдістері мен көлемін қамтитын құжат

19) техникалық куәландыру – объектілердің нақты техникалық жай-күйін айқындау мақсатында бақылаудың бұзбайтын әдістерін пайдалана отырып, өнеркәсіптік қауіпті объектілерді диагностикалық тексеру рәсімі

20) тау жыныстарының соққы қаупі – тау-кен жұмыстарын жүргізу кезінде тау-кен массивтерінің сынғыш жарылыс тәрізді бұзылуға бейімділігін сипаттайтын тау-кен технологиялық қасиеті

21) целик – құрылыс кезінде алынбайтын және қазбалардың тұрақтылығы мен герметикалығын қамтамасыз етуге және олардағы жер асты суларының жарылуын болдырмауға арналған тау жыныстары массивінің бөлігі

22) барьер целикі – көршілес тау-кен кәсіпорнының қазбалары-сақтау сыйымдылықтары мен қазбаларын орналастыру учаскелерін бөлетін целик

23) пайдалану паспорты – негізгі техникалық сипаттамаларды, сондай-ақ техникалық құрылғыға жүргізілген жөндеулер туралы деректерді қамтитын құжат

24) өнеркәсіптік қауіпсіздік сараптамасы – сараптама объектісінің оған қойылатын өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарына және нәтижесі қорытынды болып табылатын қолданыстағы нормативтік-техникалық құжаттамаға сәйкестігін (немесе сәйкессіздігін) бағалау

25) сараптама ұйымы – тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін объектілердің техникалық құрылғыларының өнеркәсіптік қауіпсіздігіне сараптама жүргізуге өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы мемлекеттік уәкілетті орган аттестаттаған

26) сараптамалық қорытынды – Қазақстан Республикасы "Азаматтық қорғау туралы" Заңының талаптарына сәйкес өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарына сәйкестігі туралы аттестатталған сараптама ұйымының қорытындысы

3. Осы кәсіптік стандартта мынадай қысқартулар қолданылады

- 1) БА – біліктілік анықтамасы
- 2) ББ – бұзбайтын бақылау
- 3) ЭҚТЖЖ – Экономикалық қызмет түрлерінің жалпы жіктеуіші
- 4) БТБА – Бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығы
- 5) НТҚ – нормативтік-техникалық құжаттама
- 6) СБШ – салалық біліктілік шеңбері
- 7) СЗ – сынақ зертханасы.

2-ші тарау. Кәсіптік стандарттың паспорты

4. Кәсіптік стандарттың атауы: Тау кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін объектілер үшін өнеркәсіптік қауіпсіздік сараптамасы

5. Кәсіптік стандарттың коды: M082

6. ЭҚЖЖ секциясын, бөлімін, тобын, сыныбын және кіші сыныбын көрсету:

M Кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет

74 Өзге де кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет

74.9 Басқа топтамаларға енгізілмеген кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет

74.90 Басқа топтамаларға енгізілмеген кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет

74.90.9 Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет

7. Кәсіптік стандарттың қысқаша сипаттамасы: тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін объектілер үшін өнеркәсіптік қауіпсіздікке сараптама жүргізу кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздік саласында кәсіби қызметтер көрсету бойынша мамандар мен сарапшылардың кәсіби құзыреті саласындағы талаптарды белгілейді. Мамандардың біліктілік деңгейінің өсуімен әрбір келесі деңгей алдыңғы деңгейдің функцияларын орындауды және оларды жаңа құзыреттерге сәйкес кеңейтуді білдіреді

8. Кәсіптер карточкаларының тізімі:

1) Тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін объектілердегі техникалық құрылғыларды тексеру жөніндегі маман - 5 СБШ-нің деңгейі

2) Тау кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін объектілердің техникалық құрылғыларын куәландыру жөніндегі маман - 6 СБШ-нің деңгейі

3) Тау кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін объектілердің өнеркәсіптік қауіпсіздігі саласындағы сарапшы - 7 СБШ-нің деңгейі.

3-ші тарау. Кәсіптер карточкалары

9. Кәсіптің карточкасы "Тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін объектілердегі техникалық құрылғыларды тексеру жөніндегі маман":			
Топтың коды:	3112-9		
Қызмет атауының коды:	-		
Кәсіптің атауы:	Тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін объектілердегі техникалық құрылғыларды тексеру жөніндегі маман		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	5		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2020 жылғы 30 желтоқсандағы № 553 бұйрығы. Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығын бекіту туралы Параграф 107. Техник-зертханашы		
	Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығы, 15-параграф, 107-параграф баптау және сынау жөніндегі Техник, техник-зертханашы Параграф 15. Баптау және сынау жөніндегі Техник		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: орта білімнен кейінгі (қолданбалы бакалавриат)	Мамандық: Пайдалы қазбалардың кен орындарын жер астында өңдеу	Біліктілік:
	Білім деңгейі: ТЖКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: Пайдалы қазбалардың кен орындарын жер астында өңдеу	Біліктілік:
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	жұмыс тәжірибесі қажет етпейді		

Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	ҚР "Азаматтық қорғау туралы" Заңының 79-бабына сәйкес қауіпті өндірістік объектілерде өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы қызметті жүзеге асыруға байланысты бейіні бойынша біліктілікті арттыру бағдарламасы, қосымша кәсіптік білім туралы куәлік	
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін объектілер үшін объектілер мен техникалық құрылғылардың өнеркәсіптік қауіпсіздігіне сараптама жүргізу кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздік саласында кәсіби қызметтер көрсету.	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Объектінің технологиялық регламентіне қабылдау актісін және тексерілетін техникалық құрылғылардың пайдалану паспорттарын ресімдеу. 2. Объектілерде қолданылатын технологияларға, материалдар мен техникалық құрылғыларға сараптама жүргізу, жетекші тау-кен және геологиялық барлау жұмыстары 3. Сынақ нәтижелері бойынша техникалық құжаттаманы ресімдеу.
	Қосымша еңбек функциялары:	1. Қауіпсіздік талаптарын сақтау
	Дағды 1: Кәсіпорында өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз етуге жауапты тұлғамен жұмыс жасау.	Машықтар: 1. Жедел құжаттарға сәйкес жұмыстарды жүргізу. 2. Кәсіпорынның технологиялық регламентін сақтау . 3. Тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін объектілерде Қазақстан Республикасының өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы заңнамасының талаптарын сақтауға.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Білімдер: 1. Тау-кен-геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін объектілердің негізгі жобалық және технологиялық шешімдері. 2. Сақтандырғыш құрылғылардың түрлері, мақсаты, құрылымы, пайдалану ережелері, техникалық, негізгі конструктивтік белгілері мен сипаттамалары. 3. Объектіде белгіленген қауіпсіздік талаптары.
		Машықтар: 1. Өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарына сәйкестігі үшін бастапқы деректерді талдау. 2. Тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологияларды, материалдар мен техникалық құрылғыларды тексеру кезінде материалдарды, құралдарды, бақылау-өлшеу аспаптарын, механикаландыру құралдарын пайдалану.

Еңбек функциясы 1: Объектінің технологиялық регламентіне қабылдау актісін және тексерілетін техникалық құрылғылардың пайдалану паспорттарын ресімдеу.	Дағды 2: Кәсіпорында өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз етуге жауапты тұлғамен жұмыс жасау.	3. Диагностикалық тексеруді жүргізу үшін эталондық үлгілерде жұмыс параметрлерін орнатыңыз және диагностикалық жабдықты реттеңіз . Білімдер: 1. Тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін қауіпті өндірістік объектілер үшін өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары. 2. Тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін объектілер үшін түрлері, мақсаты, схемалары, конструктивтік ерекшеліктері, техникалық және технологиялық сипаттамалары, технологиялары, материалдары мен техникалық құрылғылары. 3. Тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін объектілер үшін технологияларда және техникалық құрылғыларда қолданылатын аспаптардың сипаттамалары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет емес
	Дағды 3: Тексеру нәтижелері бойынша есепті ресімдеу.	Машықтар: 1. Тексеру нәтижелері бойынша техникалық құжаттаманы ресімдеу. 2. Тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізу үшін мамандандырылған бағдарламаларды пайдалану. 3. Тексеру нәтижелері бойынша есептерді ресімдеу. Білімдер: 1. Өнеркәсіптік қауіпсіздік сараптамасын жүргізу бойынша әдістемелік нұсқаулықтар 2. Тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізу үшін арнайы бағдарламалар және Тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізу. 3. Тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізу кезінде кездесетін қауіпті факторлардың түрлері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет емес
	Дағды 1: Объектілерде қолданылатын техникалық құрылғылардың	Машықтар: 1. Объектілерде қолданылатын техникалық құрылғылардың конструктивтік элементтеріне бақылау жүргізу кезінде пайдаланылатын жабдықтарды дайындау, жетекші тау-кен және геологиялық барлау жұмыстары. 2. Объектілерде қолданылатын техникалық құрылғылардың конструктивтік элементтеріне бақылау жүргізу кезінде пайдаланылатын жабдықтың жарамдылығын тексеру, жетекші тау-кен және геологиялық барлау жұмыстары.

Еңбек функциясы 2: Объектілерде қолданылатын технологияларға, материалдар мен техникалық құрылғыларға сараптама жүргізу, жетекші тау-кен және геологиялық барлау жұмыстары	конструктивтік элементтеріне бақылау жүргізу кезінде пайдаланылатын жабдықтарды дайындау және тексеру, жетекші тау-кен және геологиялық барлау жұмыстары	3. Объектілерде қолданылатын техникалық құрылғылардың конструктивтік элементтеріне, жетекші тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарына бақылау жүргізу.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Білімдер: 1. Қорғаныс жүйелерінің, аспаптар мен қауіпсіздік құрылғыларының құрылысы және жұмыс істеуі. 2. Объектілерде қолданылатын технологияларды, материалдар мен техникалық құрылғыларды бақылау, сынау кезінде пайдаланылатын жабдықтардың құжаттамасы, жетекші тау-кен және геологиялық барлау жұмыстары. 3. Объектілерде қолданылатын бақылау, сынау, технология, материалдар мен техникалық құрылғыларда пайдаланылатын негізгі жабдық, жетекші тау-кен және геологиялық барлау жұмыстары.
	Дағды 2: Объектілерде қолданылатын технологияларды, материалдар мен техникалық құрылғыларды сынауға бақылау жүргізу, жетекші тау-кен және геологиялық барлау жұмыстары.	Машықтар: 1. Объектілерде қолданылатын техникалық құрылғылардың сынақтарын, жетекші тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын бақылау үшін жабдықтарды қолдану. 2. Объектілерде қолданылатын технологиялардың, материалдар мен техникалық құрылғылардың конструктивтік элементтеріне, жетекші тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарына бақылау жүргізу. 3. Объектілерде қолданылатын материалдар мен техникалық құрылғылардың қасиеттерін бағалау, жетекші тау-кен және геологиялық барлау жұмыстары., сынақтарға бақылау жүргізу кезінде.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Білімдер: 1. Тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін қауіпті өндірістік объектілер үшін өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары. 2. Тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологияларды, материалдар мен техникалық құрылғыларды сынауды бақылау кезінде қолданылатын әдістердің физикалық негіздері. 3. Тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологиялардың, материалдар мен техникалық құрылғылардың конструктивтік элементтерін білу.
		Машықтар:

Еңбек функциясы 3: Сынақ нәтижелері бойынша техникалық құжаттаманы ресімдеу.	Дағды 1: Сынақ нәтижелері бойынша техникалық құжаттаманы ресімдеу.	1. Сынақ нәтижелері бойынша техникалық құжаттаманы толтыру. 2. Оқу жұмыс сызбалары және Технологиялық нұсқаулар (технологиялық карталар). 3. Ақаулар тізімдемесін және/немесе тексеру актісін ресімдеу.
		Білімдер: 1. Сынақ жүргізу принциптері мен әдістері. 2. Қорғаныс жүйелерінің, аспаптар мен қауіпсіздік құрылғыларының құрылысы және жұмыс істеуі. 3. Электр қауіпсіздік, басқару және коммутация жүйелері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет емес
	Дағды 2: Тестілеу нәтижелерін талдау және оларды есептік құжаттарда бекіту	Машықтар: 1. Тестілеу барысында алынған деректерді жүйелеу және түсіндіру. 2. Негізгі нәтижелер мен тұжырымдарды көрсетіп, есептік құжаттарды рәсімдеу және құрылымдау. 3. Есептерді дайындау және рәсімдеу үшін арнайы бағдарламаларды пайдалану.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Білімдер: 1. Тестілеу нәтижелерін талдау әдістері және олардың статистикалық өңделуі. 2. Тестілеу нәтижелері бойынша есептік құжаттарды рәсімдеу үшін нормативтік талаптар. 3. Техникалық терминологияның негіздері және техникалық құжаттарды рәсімдеу ережелері. 4. Зерттелетін объектілер немесе материалдардың сипаттамалары мен параметрлері.
Қосымша еңбек функциясы 1: Қауіпсіздік талаптарын сақтау	Дағды 1: Жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру.	Машықтар: 1. Қауіпсіздік талаптарын іс жүзінде қолданыңыз. 2. Әртүрлі жағдайларда зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету. 3. Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес жұмыстарды жүргізудің шығыс материалдары мен өнімдерін кәдеге жарату.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Білімдер: 1. Қауіпсіздік талаптары. 2. Алғашқы көмек көрсету негіздері. 3. Кәсіпорынның ішкі регламентімен бекітілген кәсіпорында белгіленген қауіпсіздікті қамтамасыз ету талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет емес
	Дербестік және жауапкершілік Командада жұмыс істей білу Аналитикалық ойлау	

Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Ақпаратты іздеу және талдау Қарым-қатынас, зейін, ұйымшылдық. Үнемі жаңа технологиялар мен жаңа тәсілдерді үйреніңіз. зейін ұйымдастыру.	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	"Азаматтық қорғау туралы" Қазақстан Республикасының 2014 жылғы 11 сәуірдегі № 188-V Заңы. 2004 жылғы 9 қарашадағы" Техникалық реттеу туралы " Қазақстан Республикасының Заңы. 2000 жылғы 7 маусымдағы" өлшем бірлігін қамтамасыз ету туралы " Қазақстан Республикасының Заңы " Машиналар мен жабдықтардың қауіпсіздігі туралы" 2007 жылғы 21 шілдедегі Қазақстан Республикасының Заңы. "Тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін қауіпті өндірістік объектілер үшін өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары" КО ТР 010/2011 "машиналар мен жабдықтардың қауіпсіздігі туралы" 2011 жылғы 18 қазандағы № 823. КО ТР 032/2013" артық қысыммен жұмыс істейтін жабдықтың қауіпсіздігі туралы " 2013 жылғы 2 шілдедегі № 41. ГОСТ IEC 61557-8-2015 кернеуі 1000 В айнымалы және 1500 В тұрақты токқа дейінгі төмен вольтты электр тарату желілері. Электр қауіпсіздігі. Қорғау құралдарын сынауға, өлшеуге немесе бақылауға арналған Аппаратура. 8 бөлім. It жүйелеріндегі оқшаулауды бақылау құрылғылары МЕМСТ 27307-2013 1140 В дейінгі төмен вольтты кеніш жарылыстан қорғалған жиынтық басқару құрылғылары, техникалық талаптар және сынау әдістері ГОСТ 30852.20-2002 кеніш электр жабдықтары. Оқшаулау, ағып кету жолдары және электр саңылаулары. Техникалық талаптар және сынақ әдістері ГОСТ 24754-2013 электр жабдықтары қалыпты. Жалпы техникалық талаптар және сынақ әдістері МЕМСТ 27863-88 көмір шахталарының жерасты электр желілерінің коммутациялық асқын кернеулерінен қорғау құрылғылары ГОСТ 28298-89 шахталық электр жабдықтарын жерге қосу. Техникалық талаптар және бақылау әдістері МЕМСТ 31612-2012 кернеуі 1200 В дейінгі желілер үшін рудничные ағып кету Токтарынан қорғау құрылғылары. МЕМСТ 31614-2012 1140 в дейін жарылыстан қорғалған электромагниттік Кеніштік стартерлер, техникалық талаптар және сынау әдістері ГОСТ 33164.3-2014 (EN 1804-3:2006+A1:2011 тау-кен жабдықтары. Механикаландырылған бекітпелер. Басқару жүйелері гидравликалық болып табылады. Қауіпсіздік талаптары және сынақ әдістері ГОСТ 26699-98 бұрғылау шахтасының қондырғылары. Жалпы техникалық талаптар және сынақ әдістері ГОСТ 7828-80 ұңғымалық лебедкалар. Техникалық шарттар ГОСТ 27038-86 механикаландырылған кенжар кешендері. Жалпы қауіпсіздік талаптары ГОСТ 31559-2012 якорь бекіткіштері. Жалпы техникалық шарттар МЕМСТ 31560-2012 иілгіш рамалы Металл бекіткіштер. Бекіткіш доғалы. Жалпы техникалық шарттар ГОСТ 6625-85 жергілікті желдетудің шахталық желдеткіштері. Техникалық шарттар ГОСТ 11004-84 негізгі желдетудің шахталық желдеткіштері. Техникалық шарттар ГОСТ 31561-2012 лаваларға арналған механикаландырылған бекіткіштер. Негізгі параметрлер. Жалпы техникалық талаптар. Сынақ әдістері ГОСТ 31562-2012 пневматикалық Бағаналы перфораторлар. Жалпы техникалық талаптар	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	6	Тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін объектілердің техникалық құрылғыларын куәландыру жөніндегі маман.
10. Кәсіптің карточкасы	"Тау кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін объектілердің техникалық құрылғыларын куәландыру жөніндегі маман":	
Топтың коды:	2141-9	

Қызмет атауының коды:	-		
Кәсіптің атауы:	Тау кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін объектілердің техникалық құрылғыларын куәландыру жөніндегі маман		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2020 жылғы 30 желтоқсандағы № 553 Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығын бекіту туралы Параграф 58. Көтергіш құрылыстардың өнеркәсіптік қауіпсіздігі жөніндегі маман		
	Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2020 жылғы 30 желтоқсандағы № 553 Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығын бекіту туралы Параграф 91. Баптау және сынау жөніндегі инженер		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Геология	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Тау-кен саласы кәсіпорындарында жалпы техникалық жұмыс өтілі кемінде 6 (алты) ай		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	ҚР "Азаматтық қорғау туралы"заңының 79-бабына сәйкес қауіпті өндірістік объектілерде өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы қызметті жүзеге асыруға байланысты бейіні бойынша біліктілікті арттыру бағдарламасы, қосымша кәсіптік білім туралы куәлік		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:			
Қызметтің негізгі мақсаты:	Қазақстан Республикасының өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы заңнамасының талаптары бойынша тау кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін объектілердің техникалық құрылғыларына техникалық куәландыру жүргізу бойынша кәсіби қызметтер көрсету		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Объектілерде қолданылатын технологиялардың, материалдар мен техникалық құрылғылардың техникалық жай-күйін анықтау, жетекші тау-кен және геологиялық барлау жұмыстары 2. Объектілерде қолданылатын технологияларды, материалдар мен техникалық құрылғыларды сынаудың жүргізілген әдістерін талдау, жетекші тау-кен және геологиялық барлау жұмыстары. 3. СЗ ББ тексерулерін жүргізуге басшылық жасау. 4. Техникалық диагностиканы жүргізуге басшылық жасау. 5. Зерттеу нәтижесі бойынша статистикалық деректерді өңдеу	
	Қосымша еңбек функциялары:	1. Еңбек қауіпсіздігі мен еңбекті қорғауды сақтау.	
		Машықтар:	

Еңбек функциясы 1: Объектілерде қолданылатын технологиялардың, материалдар мен техникалық құрылғылардың техникалық жай-күйін анықтау, жетекші тау-кен және геологиялық барлау жұмыстары	Дағды 1: Техникалық жағдайды тексеру актілерінің нәтижелерін объектінің технологиялық регламентімен салыстыру	1. Қауіпті өндірістік объектінің нормативтік-техникалық және жобалық құжаттамасына талдау жүргізу. 2. Техникалық құрылғыларды пайдалануға байланысты құжаттамаларға, оның ішінде пайдалану режимдеріне, дайындаушы зауыттарды пайдалану жөніндегі нұсқаулықтарға, авариялар мен инциденттерді тексеру актілеріне, жүргізілген жөндеу жұмыстары туралы мәліметтерге талдау жүргізу. 3. Жабдықтың нақты орналасуын жобалау құжаттамасының сәйкестігін, сондай-ақ олардың паспорттар мен дайындаушы зауыттарды пайдалану жөніндегі нұсқаулықтарға сәйкестігін тексеру.
		Білімдер: 1. Тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін объектілерге арналған технологиялық процесс. 2. Мониторинг жүйелерін бағдарламалық қамтамасыз ету. 3. Тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін қауіпті өндірістік объектілер үшін өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет емес
	Дағды 2: Техникалық байқауды өткізу кезеңділігінің және оның нәтижелерінің мониторингі.	Машықтар: 1. Қызмет көрсетілетін механизмдер мен жабдықтар жұмысының параметрлерін (режимдерін) ауытқу аспаптарын пайдалана отырып көзбен және (немесе) айқындау. 2. Техникалық байқау журналдарында тіркелген нәтижелердің дұрыстығын талдау. 3. Техникалық құрылғыларды пайдалануға байланысты құжаттамаларға, оның ішінде пайдалану режимдеріне, дайындаушы зауыттарды пайдалану жөніндегі нұсқаулықтарға, авариялар мен инциденттерді тексеру актілеріне, жүргізілген жөндеу жұмыстары туралы мәліметтерге талдау жүргізу.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Білімдер: 1. Тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін объектілердегі өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптары. 2. Бағдарламалық жасақтама. 3. Осы салада қолданылатын тау-кен қазбалары мен техникалық құрылғылардың жай-күйіне тексеру жүргізу.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет емес

Еңбек функциясы 2: Объектілерде қолданылатын технологияларды, материалдар мен техникалық құрылғыларды сынаудың жүргізілген әдістерін талдау, жетекші тау-кен және геологиялық барлау жұмыстары.	Дағды 1: Сынақ бойынша жазылған деректердің сапасы мен көлемін бақылау	Машықтар: 1. ҰК үшін аспаптармен жұмыс істеу. 2. ҰК бойынша деректердің саны мен сапасын анықтау. 3. Тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізуге арналған мамандандырылған бағдарламаларды пайдалану. Білімдер: 1. Объектілерде қолданылатын технологияларды, материалдар мен техникалық құрылғыларды сынау кезіндегі ҒТҚ талаптары, жетекші тау-кен және геологиялық барлау жұмыстары. 2. Тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізуге арналған мамандандырылған бағдарламалар. 3. НК үшін аспаптардың әрекет ету принциптері мен құрылғылары
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет емес
	Дағды 2: Объектілерде қолданылатын технологияларды, материалдар мен техникалық құрылғыларды сынау нәтижелері бойынша есепті құжаттаманы қалыптастыру, жетекші тау-кен және геологиялық барлау жұмыстары.	Машықтар: 1. Тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологияларды, материалдар мен техникалық құрылғыларды сынау әдістерін қолдану. 2. Тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізу үшін мамандандырылған бағдарламаларды пайдалану. 2. Тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологияларды, материалдар мен техникалық құрылғыларды сынау нәтижелері бойынша қорытындымен есептерді ресімдеу. Білімдер: 1.Тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін қауіпті өндірістік объектілер үшін өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары. 2.Біліктіліктің II деңгейіндегі ҰК әдістері. 3. Балласттау және жобалық жағдайда бекіту әдістері мен құрылғылары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет емес
	Дағды 3:	Машықтар: 1. Объектілерде қолданылатын технологияларға, материалдар мен техникалық құрылғыларға, жетекші тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарына жобалау, атқару және пайдалану құжаттамасын оқыңыз. 2. Объектілерде қолданылатын технологияларға, материалдар мен техникалық құрылғыларға, жетекші тау-кен және геологиялық барлау

	Жобалау, атқару және пайдалану құжаттамасымен жұмыс	жұмыстарына жобалау, атқару және пайдалану құжаттамасын қолдану. Білімдер: 1.Технологиялық регламент негізінде техникалық құрылғыны зерттеудің технологиялық картасын әзірлеу. 2.Заңнамалық метрология. 3. Тау-кен саласында қолданылатын аспаптардың сипаттамалары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі : :	қажет емес
Еңбек функциясы 3: СЗ ББ тексерулерін жүргізуге басшылық жасау.	Дағды 1: ББ жабдықтары мен шығыс материалдарын келісу	Машықтар: 1.ҰК жабдықтары мен шығын материалдарын таңдау. 2. Жабдықты конструктивті және технологиялық сипаттамаларға сәйкес қолданыңыз. 3. ҰК жабдықтары мен шығыс материалдарын кәсіпорынның жауапты өкілімен келісу. Білімдер: 1.Заңнамалық метрология. 2.ҰК жабдықтары мен шығын материалдары нарығы. 3.Тау-кен саласында қолданылатын аспаптардың сипаттамалары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі : :	қажет емес
	Дағды 2: СЗ ББ мүмкіндіктерін бағалау.	Машықтар: 1. СЗ жабдықтары мен шығын материалдарын таңдау. 2. Жабдықтың конструктивті және технологиялық сипаттамаларын қолданыңыз. 3. СЗ ББ жұмысы үшін қауіпсіздік шараларын қамтамасыз ету. 4. Техникалық диагностика жүргізуге арналған жабдықты орнату. 5. II ББ жабдығын пайдаланыңыз. 6. Өлшеу құралдарының жарамдылығын бақылау. Білімдер: 1.Технологиялық карта бағдарламасын әзірлеу бойынша талаптар. 2. Біліктіліктің II деңгейінде ББ әдістерін білу. 3. Тау-кен саласында қолданылатын аспаптардың сипаттамалары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі : :	қажет емес
		Машықтар: 1. Техникалық диагностика жүргізуге арналған жабдықты орнату. 2. II ББ жабдығын пайдаланыңыз. 3. Қауіпсіздік талаптарын іс жүзінде қолданыңыз.

	Дағды 3: СЗ ББ қызметін бақылауды ұйымдастыру.	4. Әр түрлі жағдайларда алғашқы медициналық көмек көрсету. 5. Қазақстан Республикасының экологиялық заңнамасының талаптарына сәйкес жұмыстарды жүргізудің шығыс материалдары мен өнімдерін кәдеге жарату.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Білімдер: 1.Тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін объектілердегі өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптары. 2. Біліктіліктің II деңгейіндегі ҰК әдістері. 3. Тау-кен саласында қолданылатын аспаптардың сипаттамалары
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет емес
Еңбек функциясы 4: Техникалық диагностиканы жүргізуге басшылық жасау.	Дағды 1: Техникалық диагностикалау әдістерін анықтау.	Машықтар: 1. Тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін объектілерге жобалау, атқару және пайдалану құжаттамасын талдау. 2.Құжаттамамен танысу нәтижелері бойынша сынақтар жүргізудің негізгі параметрлерін анықтау. 3. Қауіпсіздік талаптарын іс жүзінде қолданыңыз. 4. Әр түрлі жағдайларда алғашқы медициналық көмек көрсету.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Білімдер: 1. Тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін қауіпті өндірістік объектілер үшін өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары. 2. Сынақтар жүргізу саласындағы нормативтік техникалық құжаттама. 3.Тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін объектілердегі өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет емес
	Дағды 2: Техникалық диагностикалау рәсімінің сақталуын бақылау.	Машықтар: 1.Объектіні техникалық диагностикалауға дайындау . 2.Техникалық диагностикалау жүргізу кезінде объектіде жұмыстар жүргізудің қауіпсіздік техникасын қамтамасыз ету. 3.Диагностикалық жүйелерді орнату мен жүргізудің дұрыстығын анықтаңыз.
		Білімдер: 1.Зерттелетін объектінің технологиялық құрылымы мен физикалық параметрлері. 2.Техникалық диагностика жүргізу әдістері.

Еңбек функциясы 5: Зерттеу нәтижесі бойынша статистикалық деректерді өңдеу		3.Тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін объектілердегі өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет емес
	Дағды 1: Қалдық ресурсты бағалауды есептеу	Машықтар: 1. ЛИРА, Mathcad, Autodesk, AutoCad және басқа CAD бағдарламаларымен жұмыс жасаңыз. 2. Зерттелетін техникалық құрылғының қалдық ресурсын бағалауды анықтау үшін алынған статистикалық деректерді қолдану. 3. Әр түрлі жағдайларда алғашқы медициналық көмек көрсету. 4. Тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін объектілерде Жобалау құжаттамасының талаптарын және Қазақстан Республикасының өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы заңнамасының талаптарын сақтау. Білімдер: 1. Есептеу бағдарламалары, Mathcad, Autodesk, AutoCad және басқа CAD бағдарламалары. 2. Тау-кен қазбалары мен құрылымдық элементтердің жай-күйін, бекітілуін анықтау. 3. Тау-кен саласында қолданылатын аспаптардың сипаттамалары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Тексеру актісін ресімдеу.	Машықтар: 1. Тексеру актісінің есепті кестелерін толтыру. 2. Тексеру актісінің есепті кестелерін талдау 3. Тексеру актісін кәсіпорынның жауапты өкілімен келісу. 4. Тау-кен қазбалары мен құрылымдық элементтердің жай-күйін, бекітілуін анықтау. Білімдер: 1. Тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін объектілердегі өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптары. 2. Схемалар, мақсаттар және құрылғылар. 3. Сипаттамаларды білу.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет емес
		Машықтар: 1. Қауіпсіздік талаптарын іс жүзінде қолданыңыз. 2. Әртүрлі жағдайларда зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету.

Қосымша еңбек функциясы 1: Еңбек қауіпсіздігі мен еңбекті қорғауды сақтау.	Дағды 1: Жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру	3. Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес жұмыстарды жүргізудің шығыс материалдары мен өнімдерін кәдеге жарату. Білімдер: 1. Қауіпсіздік талаптары. 2. Алғашқы көмек көрсету негіздері. 3. Кәсіпорынның ішкі регламентімен бекітілген кәсіпорында белгіленген қауіпсіздікті қамтамасыз ету талаптары.
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет емес
	Дербестік және жауапкершілік Аналитикалық ойлау Ақпаратты іздеу және талдау Логикалық ойлау Шешім қабылдау. Қарым-қатынас, зейін, ұйымшылдық. Үнемі жаңа технологиялар мен жаңа тәсілдерді үйреніңіз.	"Азаматтық қорғау туралы" Қазақстан Республикасының 2014 жылғы 11 сәуірдегі № 188-V Заңы. 2004 жылғы 9 қарашадағы" Техникалық реттеу туралы " Қазақстан Республикасының Заңы. 2000 жылғы 7 маусымдағы" өлшем бірлігін қамтамасыз ету туралы " Қазақстан Республикасының Заңы " Машиналар мен жабдықтардың қауіпсіздігі туралы" 2007 жылғы 21 шілдедегі Қазақстан Республикасының Заңы. "Тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін қауіпті өндірістік объектілер үшін өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары". КО ТР 010/2011 "машиналар мен жабдықтардың қауіпсіздігі туралы" 2011 жылғы 18 қазандағы № 823. КО ТР 032/2013" артық қысыммен жұмыс істейтін жабдықтың қауіпсіздігі туралы " 2013 жылғы 2 шілдедегі № 41. ГОСТ IEC 61557-8-2015 кернеуі 1000 В айнымалы және 1500 В тұрақты токқа дейінгі төмен вольтты электр тарату желілері. Электр қауіпсіздігі. Қорғау құралдарын сынауға, өлшеуге немесе бақылауға арналған Аппаратура. 8 бөлім. It жүйелеріндегі оқшаулауды бақылау құрылғылары МЕМСТ 27307-2013 1140 В дейінгі төмен вольтты кеніш жарылыстан қорғалған жиынтық басқару құрылғылары, техникалық талаптар және сынау әдістері ГОСТ 30852.20-2002 кеніш электр жабдықтары. Оқшаулау, ағып кету жолдары және электр саңылаулары. Техникалық талаптар және сынақ әдістері ГОСТ 24754-2013 электр жабдықтары қалыпты. Жалпы техникалық талаптар және сынақ әдістері МЕМСТ 27863-88 көмір шахталарының жерасты электр желілерінің коммутациялық асқын кернеулерінен қорғау құрылғылары ГОСТ 28298-89 шахталық электр жабдықтарын жерге қосу. Техникалық талаптар және бақылау әдістері МЕМСТ 31612-2012 кернеуі 1200 В дейінгі желілер үшін рудничные ағып кету Токтарынан қорғау құрылғылары. МЕМСТ 31614-2012 1140 в дейін жарылыстан қорғалған электромагниттік Кеніштік стартерлер, техникалық талаптар және сынау әдістері ГОСТ 33164.3-2014 (EN 1804-3:2006+A1:2011 тау-кен жабдықтары. Механикаландырылған бекітпелер. Басқару жүйелері гидравликалық болып табылады. Қауіпсіздік талаптары және сынақ әдістері ГОСТ 26699-98 бұрғылау шахтасының қондырғылары. Жалпы техникалық талаптар және сынақ әдістері ГОСТ 7828-80 ұңғымалық лебедкалар. Техникалық шарттар ГОСТ 27038-86 механикаландырылған кенжар кешендері. Жалпы қауіпсіздік талаптары ГОСТ 31559-2012 якорь бекіткіштері. Жалпы техникалық шарттар МЕМСТ 31560-2012 иілгіш рамалы Металл бекіткіштер. Бекіткіш доғалы. Жалпы техникалық шарттар ГОСТ 6625-85 жергілікті

Техникалық
регламенттер мен ұлттық
стандарттардың тізімі:

желдетудің шахталық желдеткіштері. Техникалық шарттар ГОСТ 11004-84 негізгі желдетудің шахталық желдеткіштері. Техникалық шарттар ГОСТ 31561-2012 лавалар үшін механикаландырылған бекіткіштер. Негізгі параметрлер. Жалпы техникалық талаптар. Сынақ әдістері ГОСТ 31562-2012 пневматикалық Бағаналы перфораторлар. Жалпы техникалық талаптар ГОСТ 31564-2012 пневматикалық телескопиялық перфораторлар. Жалпы техникалық талаптар ГОСТ 33164.1-2014 тау-кен жабдықтары. Механикаландырылған бекітпелер. Бекіту бөлімдері. Жалпы техникалық шарттар МЕМСТ 27039-86 жылжымалы шахталық қырғыш конвейерлер. Жалпы қауіпсіздік талаптары МЕМСТ 28598-90 жылжымалы шахталық қырғыш конвейерлер. Негізгі параметрлер мен өлшемдер МЕМСТ 28600-90 тазартқыш комбайндар. Негізгі параметрлер мен өлшемдер. Жалпы техникалық талаптар ГОСТ 31558-2012 шахталық таспалы конвейерлер. Жалпы техникалық шарттар ГОСТ 15850-84 торға арналған шахта Парашюттері. Техникалық шарттар ГОСТ 15851-84 шахта торларына арналған аспалы құрылғылар. Техникалық шарттар ГОСТ 12.2.112-86 еңбек қауіпсіздігі стандарттарының жүйесі. Электровозды Кеніш көлігі. Жылжымалы құрамға қойылатын жалпы қауіпсіздік талаптары ГОСТ 31945-2012 жерасты және ашық тау-кен жұмыстарына арналған икемді кабельдер мен сымдар. Жалпы техникалық шарттар ГОСТ 12.2.022-80 еңбек қауіпсіздігі стандарттарының жүйесі. Құбырлар. Жалпы қауіпсіздік талаптары ГОСТ 12.2.085-2017 құбыр арматурасы. Қауіпсіздік клапандары. Өткізу қабілетін таңдау және есептеу ГОСТ ISO 5802-2012 өнеркәсіптік желдеткіштер. Орнында пайдалану сынақтары ҚР СТ ASTM E797 / E797M-2016 ультрадыбыстық байланыс сынау әдісінің көмегімен қалыңдығын өлшеудің стандартты технологиялық процесі. ҚР СТ ASTM E 213-2016 металл құбырлар мен құбыр бұйымдарын ультрадыбыстық зерттеудің стандартты тәжірибесі. ҚР СТ 1442-2005 бақылау бұзбайды. Стандартты үлгілер. Ультрадыбыстық әдістер. ҚР СТ EN 1779-2016 бақылау бұзбайды. Тығыздық сынақтары. Сынақ әдісін таңдау критерийлері. ҚР СТ ISO 3059-2014 бақылау бұзбайды. Енетін сұйықтықтар әдісімен және магнитті ұнтақ әдісімен бақылау. Бақылау шарттары. ҚР СТ ISO 3452-1-2017 бақылау бұзбайды. Енетін заттар әдісімен бақылау. 1 бөлім. Жалпы принциптер. ҚР СТ EN 13018-2016 бақылау бұзбайды. Көрнекі бақылау. Жалпы принциптер. ҚР СТ ISO 16809-2019 бақылау бұзбайды. Ультрадыбыстық қалыңдықты бақылау. ГОСТ 14019-2003 (ИСО 7438:1985) металл материалдар. Иілу сынағы әдісі. ҚР СТ ISO 11484-2015 болат бұйымдар. Бұзбайтын бақылау персоналы үшін жұмыс берушінің біліктілік жүйесі. ҚР СТ ISO/TR 25901-3-2016 дәнекерлеу және онымен байланысты процестер. Терминдер мен анықтамалар. 3 бөлім. Металды дәнекерлеу процестері. ҚР СТ ISO 19285-2019 дәнекерленген қосылыстарды бұзбайтын бақылау. Фазалық торлармен ультрадыбыстық бақылау. Қабылдау деңгейлері. ҚР СТ EN 13480-5-2016 өнеркәсіптік металл құбырлар. 5 бөлім. Бақылау және сынау. ҚР СТ ИСО 8930-2011 құрылымдардың сенімділігінің жалпы қағидаттары. Баламалы терминдердің тізімі. ҚР СТ ISO 3864-1-2015 графикалық символдар. Түстер мен қауіпсіздік белгілері. 1 бөлім. Қауіпсіздік белгілері мен таңбалауға арналған дизайн принциптері. ҚР СТ ИСО 16069-2008 графикалық рәміздер. Қауіпсіздік белгілері. Қауіпсіз жолға бағыттау жүйелері. ҚР СТ ИСО 17398-2008 түстер мен қауіпсіздік белгілері. Қауіпсіздік белгілерінің жіктелуі, өнімділігі және беріктігі. ҚР СТ EN 13460-2011 техникалық қызмет көрсету. Құжаттама. ҚР СТ ISO 11484-2015 болат бұйымдар. Бұзбайтын бақылау персоналы үшін жұмыс берушінің біліктілік жүйесі. ГОСТ 9.311 - 87 коррозиядан және қартаюдан қорғаудың бірыңғай жүйесі. Металл және металл емес Бейорганикалық жабындар. Коррозиялық зақымдануды бағалау әдісі ГОСТ 3272-2015 машиналар мен жабдықтардың

	қауіпсіздігі. "Тағайындалған ресурсты, қызмет ету мерзімін және сақтау мерзімін белгілеу және ұзарту тәртібі. Негізгі ережелер".		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	5	Тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін объектілердің техникалық құрылғыларын тексеру жөніндегі маман.	
	7	Тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін объектілердің өнеркәсіптік қауіпсіздігі саласындағы сарапшы.	
11. Кәсіптің карточкасы "Тау кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін объектілердің өнеркәсіптік қауіпсіздігі саласындағы сарапшы":			
Топтың коды:	2141-9		
Қызмет атауының коды:	-		
Кәсіптің атауы:	Тау кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін объектілердің өнеркәсіптік қауіпсіздігі саласындағы сарапшы		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	7		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2020 жылғы 30 желтоқсандағы № 553 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 31 желтоқсанда № 22003 Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығын бекіту туралы		
	91-Параграф. Баптау және сынау жөніндегі Инженер		
	Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2020 жылғы 30 желтоқсандағы № 553 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 31 желтоқсанда № 22003 Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығын бекіту туралы		
	Параграф 59. Көтергіш құрылыстардың өнеркәсіптік қауіпсіздігі жөніндегі сарапшы		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары оқу орнынан кейінгі білім (магистратура, резидентура)	Мамандық: Инженерия және инженерлік іс	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	тиісті бейін бойынша кемінде 5 жыл		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	ҚР "Азаматтық қорғау туралы" Заңының 79-бабына сәйкес қауіпті өндірістік объектілерде өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы қызметті жүзеге асыруға байланысты бейіні бойынша біліктілікті арттыру бағдарламасы, қосымша кәсіптік білім туралы куәлік		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:			
	Қазақстан Республикасының өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы заңнамасының талаптары бойынша тау-кен және геологиялық барлау		

Қызметтің негізгі мақсаты:	жұмыстарын жүргізетін объектілерде техникалық құрылғылар мен процестердің қауіпсіздігін қамтамасыз ету бойынша сараптаманың кәсіби қызметтерін көрсету.	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін объектілер үшін өнеркәсіптік қауіпсіздік декларациясына сараптама жүргізу. 2. Жоспарлы тексеру және қызмет мерзімін ұзарту мақсатында тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін объектілердің техникалық құрылғыларына сараптама жүргізу 3. Тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін объектілерде технологиялар мен қауіпті техникалық құрылғыларды қолдануға рұқсат алу үшін сараптама жүргізу. 4. "Тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін қауіпті өндірістік объектілер үшін өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидаларына"сәйкес кешенді сараптама жүргізу.
	Қосымша еңбек функциялары:	1. Еңбек қауіпсіздігі мен еңбекті қорғауды сақтау.
	Дағды 1: Декларацияның өнеркәсіптік қауіпсіздіктің жалпы талаптарына сәйкестігін талдау.	Машықтар: 1. Декларацияны Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес жасау. 2. Өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарына сәйкес конструктивті және технологиялық шешімдерді орындау. 3.Кәсіпорынның технологиялық регламенттерін және кәсіпорынның ерекшеліктерін талдау. 4. Әртүрлі жағдайларда зардап шеккендерге алғашқы медициналық көмек көрсету бойынша нұсқама жүргізу.
		Білімдер: 1.Тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін объектілердегі өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптары. 3.Объектілердегі негізгі құрылымдық ерекшеліктер жетекші тау-кен және геологиялық барлау жұмыстары болып табылады. 2.Өнеркәсіптік қауіпсіздікке сараптама жүргізу бойынша әдістемелік ұсынымдар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет емес
		Машықтар: 1. Туындауы мүмкін тәуекелдерді талданыз. 2. Өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарына сәйкес конструктивті және технологиялық шешімдерді орындау. 3. Өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарына сәйкес аварияларды жою жоспарларын жасау.

Еңбек функциясы 1: Тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін объектілер үшін өнеркәсіптік қауіпсіздік декларациясына сараптама жүргізу.	Дағды 2: Тәуекелді талдау.	4. Қауіпті техникалық құрылғылардың және/немесе технологиялардың техникалық жай-күйін талдау, бағалау және болжау рәсімін орындау. 5. Әртүрлі жағдайларда зардап шеккендерге алғашқы медициналық көмек көрсету бойынша нұсқама жүргізу.
		Білімдер: 1. Тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін объектілердегі өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптары. 2. Өнеркәсіптік қауіпсіздікке сараптама жүргізу бойынша әдістемелік ұсынымдар. 3. Авариялар мен инциденттердің туындау қаупі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет емес
	Дағды 3: Өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарын қамтамасыз ету бойынша әзірленген және / немесе іске асырылған шаралардың жеткіліктілігін бағалау.	Машықтар: 1. Тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін объектілерде Қазақстан Республикасының өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы заңнамасының талаптарын сақтау. 2. Зиянды және қауіпті өндірістік факторлардың мәндерін рұқсат етілген параметрлерге, олардың сенімділік деңгейіне жеткізуді қамтамасыз ететін техникалық шараларды қолдану. 3. Қазақстан Республикасында қолданылатын нормативтік мәндерге сәйкес зиянды және қауіпті өндірістік факторлардың шекті мәндері айқындалсын. 4. Әртүрлі жағдайларда зардап шеккендерге алғашқы медициналық көмек көрсету бойынша нұсқама жүргізу
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет емес
		Машықтар: 1. Сараптамалық қорытындыны ресімдеу. 2. Сараптамалық қорытындыны Тапсырыс берушімен келісуді жүзеге асыру.

	Дағды 4: Сараптамалық қорытынды дайындау.	3. Өнеркәсіптік қауіпсіздікке сараптама жүргізу бойынша әдістемелік ұсынымдарды қолдану. 4. Әртүрлі жағдайларда зардап шеккендерге алғашқы медициналық көмек көрсету бойынша нұсқама жүргізу Білімдер: 1. Тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін объектілердегі өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптары. 2. Өнеркәсіптік қауіпсіздікке сараптама жүргізу бойынша әдістемелік ұсынымдар. 3. Іскерлік айналым әдет-ғұрыптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет емес
	Дағды 1: Зерттелетін объектінің пайдалану, жобалау және жөндеу құжаттамасын талдау	Машықтар: 1. Техникалық құрылғылардың пайдалану құжаттамасын талдау. 2. Кәсіпорынның технологиялық құжаттамасын сақтау. 3. Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарын сақтау. 4. Дайындаушы зауыттың құжаттарында және кәсіпорынның нұсқаулықтарында көзделген шешімдерді орындау. 5. Әртүрлі жағдайларда зардап шеккендерге алғашқы медициналық көмек көрсету бойынша нұсқама жүргізу. Білімдер: 1. Тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін объектілердегі өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптары. 2. Өнеркәсіптік қауіпсіздікке сараптама жүргізу бойынша әдістемелік ұсынымдар. 3. Жүктерді және адамдарды түзу сызықты және қисық учаскелік және магистральдық тау-кен қазбалары арқылы тасымалдау үшін қолданылатын жолдарды салу және пайдалану технологиясы.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет емес
		Машықтар: 1. Сараптамалық қорытындыны ресімдеу. 2. Сараптамалық қорытындыны кәсіпорынның жауапты өкілімен келісу. 3. Объектіге зерттеу жүргізу және мониторингті ұйымдастыру әдістемелерін әзірлеу. 4. Тексеру және куәландыру жүргізу жөніндегі жұмыстарға басшылық жасау.

Еңбек функциясы 2: Жоспарлы тексеру және қызмет мерзімін ұзарту мақсатында тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін объектілердің техникалық құрылғыларына сараптама жүргізу	Дағды 2: Сараптамалық қорытынды дайындау.	5. Өртүрлі жағдайларда зардап шеккендерге алғашқы медициналық көмек көрсету бойынша нұсқама жүргізу.
		Білімдер: 1.Тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін объектілердегі өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптары. 2.Өнеркәсіптік қауіпсіздікке сараптама жүргізу бойынша әдістемелік ұсынымдар. 3. Өнеркәсіптік қауіпсіздік тұрғысынан тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін объектілердегі техникалық құрылғыларға зерттеу жүргізудің заманауи технологиялары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет емес
	Дағды 3: Тексеру және техникалық куәландыру нәтижелері бойынша материалдарды талдау.	Машықтар: 1.Техникалық құрылғыларды тексеру және техникалық куәландыру кезінде анықталған ақаулардың қауіптілік дәрежесін анықтау. 2.Техникалық құрылғылардың техникалық жай-күйін бағалау мен болжаудың есептеу-талдау рәсімдерін орындау. 3.Объектіге зерттеу жүргізу және мониторингті ұйымдастыру әдістемелерін әзірлеу. 4.Тексеру және куәландыру жүргізу жөніндегі жұмыстарға басшылық жасау. 5. Өртүрлі жағдайларда зардап шеккендерге алғашқы медициналық көмек көрсету бойынша нұсқама жүргізу.
		Білімдер: 1.Тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін объектілердегі өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптары. 2.Өнеркәсіптік қауіпсіздікке сараптама жүргізу бойынша әдістемелік ұсынымдар. 3. Біліктіліктің III деңгейіндегі ҰК әдістері. 4.Техникалық құрылғылардың техникалық жай-күйін бағалау мен болжаудың есептеу-талдау рәсімдерінің принциптері. 5.Өнеркәсіптік қауіпсіздік тұрғысынан объектілерді тексерудің заманауи технологиялары. 6. Лир, Mathcad, Autodesk, AutoCad және басқа CAD бағдарламаларын есептеуге арналған бағдарламалар .
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет емес
		Машықтар: 1.Сараптамалық қорытындыны ресімдеу.

Еңбек функциясы 3: Тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін объектілерде технологиялар мен қауіпті техникалық құрылғыларды қолдануға рұқсат алу үшін сараптама жүргізу.	Дағды 1: Сараптамалық қорытынды дайындау	2. Сараптамалық қорытындыны кәсіпорынның жауапты өкілімен келісу. 3. Объектіге зерттеу жүргізу және мониторингті ұйымдастыру әдістемелерін әзірлеу. 4. Сараптамалық қорытынды дайындау бойынша жұмыстарға басшылық жасау. 5. Әртүрлі жағдайларда зардап шеккендерге алғашқы медициналық көмек көрсету бойынша нұсқама жүргізу.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Білімдер: 1. Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптары. 2. Кәсіпорынның техникалық сипаттамалары мен ерекшеліктері. 3. Сараптамалық қорытындыны әзірлеу рәсімі. 4. Жабдықты қолдану бойынша техникалық шешімдер.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет емес
	Дағды 2: Технологияны немесе қауіпті техникалық құрылғыны қолдану бойынша техникалық сипаттамаларды талдау	Машықтар: 1.Бұрын тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолдануға рұқсат алған технологиялар мен қауіпті техникалық құрылғылардың аналогтарын талдау және салыстыру. 2. Ресми дереккөздер арқылы сараптамаға қажетті ақпаратты сұрау және табу. 3. Объектіге зерттеу жүргізу және мониторингті ұйымдастыру әдістемелерін әзірлеу. 4. Тексеру және куәландыру жүргізу жөніндегі жұмыстарға басшылық жасау. 5. Әртүрлі жағдайларда зардап шеккендерге алғашқы медициналық көмек көрсету бойынша нұсқама жүргізу
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Білімдер: 1. Тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін объектілердегі өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптары. 2.Өнеркәсіптік қауіпсіздікке сараптама жүргізу бойынша әдістемелік ұсынымдар. 3.Қауіпті техникалық құрылғылардың негізгі техникалық сипаттамалары. 4.Техникалық құрылғыларды пайдалану кезінде қолданылатын негізгі технологиялар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет емес
		Машықтар: 1. Осы технология бойынша технологиялық процесті жүзеге асыру кезінде туындайтын зиянды

	Дағды 3: Технологиямен немесе қауіпті техникалық құрылғымен нақты танысу	қауіпті өндірістік факторларды, олардың шекті мәндерін анықтау. 2. Зиянды және қауіпті өндірістік факторлардың шекті мәндерін Қазақстан Республикасында қолданылатын нормативтік мәндерге айқындау. 3. Зиянды және қауіпті өндірістік факторлардың мәндерін рұқсат етілген параметрлерге, олардың сенімділік деңгейіне жеткізуді қамтамасыз ететін техникалық шараларды қолдану. Білімдер: 1.Тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін объектілердегі өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптары. 2.Өнеркәсіптік қауіпсіздікке сараптама жүргізу бойынша әдістемелік ұсынымдар. 3.Қауіпті техникалық құрылғылардың және/немесе технологиялардың техникалық жай-күйін талдау, бағалау және болжау рәсімдері. 4.Лир, Mathcad, Autodesk, AutoCad және басқа CAD бағдарламаларын есептеуге арналған бағдарламалар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет емес
	Дағды 1: Тау-кен қазбасын жою кезіндегі сараптама	Машықтар: 1. Жұмыс істеп тұрған тау-кен қазбаларына судың, газдың жарылуын немесе жерасты өрттерінің таралуын болдырмау үшін оқшаулағыш көпірлер орнатуды қоса алғанда, тау-кен жұмыстарының қауіпсіздігін бағалау. 2.Тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін объектілерде Қазақстан Республикасының өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы заңнамасының талаптарын сақтау. 3.Объектіге зерттеу жүргізу және мониторингті ұйымдастыру әдістемелерін әзірлеу. 4. Әртүрлі жағдайларда зардап шеккендерге алғашқы медициналық көмек көрсету бойынша нұсқама жүргізу Білімдер: 1. Тік оқпандар мен шұрфтарды (тұрақты және сусыз жыныстарда өткен) темірбетон сөрелермен жабудың рұқсат етілген нормалары. 2.Тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін объектілердегі өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптары. 3. Объектіде белгіленген қауіпсіздікті қамтамасыз ету талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет емес

Еңбек функциясы 4: "Тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін қауіпті өндірістік объектілер үшін өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидаларына" сәйкес кешенді сараптама жүргізу.	Дағды 2: Соққыға қарсы іс-шаралардың параметрлері өзгерген кездегі сараптама	Машықтар: 1. Соққыға қарсы іс-шаралардың рұқсат етілген нормаларын анықтау. 2. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау талаптарын практикада қолдану. 3. Әртүрлі жағдайларда зардап шеккендерге алғашқы медициналық көмек көрсету. 4. Кәсіпорын қызметкерлері мен үшінші тұлғалардың жұмыстарын жүргізу туралы хабардар ету. Білімдер: 1. Соққыға қарсы іс-шаралар параметрлерінің жобалық талаптары және соққы қауіп дәрежесін болжау кезеңділігі. 2. Тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін объектілердегі өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптары. 3. Объектіде белгіленген қауіпсіздікті қамтамасыз ету талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет емес
	Дағды 3: Парашюттің қызмет ету мерзімін ұзарту кезіндегі сараптама.	Машықтар: 1. Дефектоскопия нәтижелерін, парашютті пайдалану жөніндегі нұсқаулықта көрсетілген рұқсат етілген шамалардан аспайтын топсалы қосылыстардың тозуын және парашюттерді сынаудың қанағаттанарлық нәтижелерін талдау. 2. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау талаптарын практикада қолдану. 3. Әртүрлі жағдайларда зардап шеккендерге алғашқы медициналық көмек көрсету. 4. Кәсіпорын қызметкерлері мен үшінші тұлғалардың жұмыстарын жүргізу туралы хабардар ету. 5. Әртүрлі жағдайларда зардап шеккендерге алғашқы медициналық көмек көрсету бойынша нұсқама жүргізу Білімдер: 1. Құрылғылармен (парашюттермен) жабдықталған адамдарды түсіруге және көтеруге арналған тордың конструкциялары, техникалық ерекшеліктері және қауіпсіздік талаптары. 2. Тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін объектілердегі өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптары. 3. Объектіде белгіленген қауіпсіздікті қамтамасыз ету талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет емес

	Дағды 4: Тосқауыл немесе сақтандырғыш целиктерді ішінара пысықтау кезіндегі сараптама.	Машықтар: 1. Су басқан қазбалардан суды ағызғаннан немесе жер бетінде орналасқан су айдындарынан судың жерасты қазбаларына енуін болдырмау үшін кәсіпорынның бүкіл объектісінің өнеркәсіптік қауіпсіздігі мәніне бұрғаннан кейін тосқауыл тұтастығы немесе су айдынының астындағы сақтандырғыш тұтастығы шегінде жүргізілетін тау-кен жұмыстарының жағдайын бағалау. 2. Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарын сақтау. 3. Жобалық шешімде көзделген шараларды қолдану. 4. Әртүрлі жағдайларда зардап шеккендерге алғашқы медициналық көмек көрсету бойынша нұсқама жүргізу. Білімдер: 1. Сулы және суланған кен орындарын игеруге қойылатын жобалық талаптар (жүзгіштер, Сулы карттар). 2. Тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін объектілердегі өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптары. 3. Объектіде белгіленген қауіпсіздікті қамтамасыз ету талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет емес
Қосымша еңбек функциясы 1: Еңбек қауіпсіздігі мен еңбекті қорғауды сақтау.	Дағды 1: Жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру.	Машықтар: 1. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау талаптарын практикада қолдану. 2. Әртүрлі жағдайларда зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету. 3. Кәсіпорын қызметкерлері мен үшінші тұлғалардың жұмыстарын жүргізу туралы хабарлау. 4. Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес жұмыстарды жүргізудің шығыс материалдары мен өнімдерін кәдеге жарату. Білімдер: 1. Сертификаттау деңгейінде тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін объектілердегі өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптары. 2. Далада зардап шеккендерге шұғыл көмек көрсету. 3. Кәсіпорында белгіленген қауіпсіздік талаптары. 4. Сертификаттау деңгейінде радиациялық қауіпсіздікті қамтамасыз ету талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет емес
	Дербестік және жауапкершілік Аналитикалық ойлау Ақпаратты іздеу және талдау	

Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Логикалық ойлау Шешім қабылдау. Қарым-қатынас, зейін, ұйымшылдық. Үнемі жаңа технологиялар мен жаңа тәсілдерді үйреніңіз.
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	"Азаматтық қорғау туралы" Қазақстан Республикасының 2014 жылғы 11 сәуірдегі № 188-V Заңы. 2004 жылғы 9 қарашадағы" Техникалық реттеу туралы " Қазақстан Республикасының Заңы. 2000 жылғы 7 маусымдағы" өлшем бірлігін қамтамасыз ету туралы " Қазақстан Республикасының Заңы " Машиналар мен жабдықтардың қауіпсіздігі туралы" 2007 жылғы 21 шілдедегі Қазақстан Республикасының Заңы. "Тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін қауіпті өндірістік объектілер үшін өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары". КО ТР 010/2011 "машиналар мен жабдықтардың қауіпсіздігі туралы" 2011 жылғы 18 қазандағы № 823. КО ТР 032/2013" артық қысыммен жұмыс істейтін жабдықтың қауіпсіздігі туралы " 2013 жылғы 2 шілдедегі № 41. ГОСТ IEC 61557-8-2015 кернеуі 1000 В айнымалы және 1500 В тұрақты токқа дейінгі төмен вольтты электр тарату желілері. Электр қауіпсіздігі. Қорғау құралдарын сынауға, өлшеуге немесе бақылауға арналған Аппаратура. 8 бөлім. It жүйелеріндегі окшаулауды бақылау құрылғылары МЕМСТ 27307-2013 1140 В дейінгі төмен вольтты кеніш жарылыстан қорғалған жиынтық басқару құрылғылары, техникалық талаптар және сынау әдістері ГОСТ 30852.20-2002 кеніш электр жабдықтары. Окшаулау, ағып кету жолдары және электр саңылаулары. Техникалық талаптар және сынақ әдістері ГОСТ 24754-2013 электр жабдықтары қалыпты. Жалпы техникалық талаптар және сынақ әдістері МЕМСТ 27863-88 көмір шахталарының жерасты электр желілерінің коммутациялық асқын кернеулерінен қорғау құрылғылары ГОСТ 28298-89 шахталық электр жабдықтарын жерге қосу. Техникалық талаптар және бақылау әдістері МЕМСТ 31612-2012 кернеуі 1200 В дейінгі желілер үшін рудничные ағып кету Токтарынан қорғау құрылғылары. МЕМСТ 31614-2012 1140 в дейін жарылыстан қорғалған электромагниттік Кеніштік стартерлер, техникалық талаптар және сынау әдістері ГОСТ 33164.3-2014 (EN 1804-3:2006+A1:2011 тау-кен жабдықтары. Механикаландырылған бекітпелер. Басқару жүйелері гидравликалық болып табылады. Қауіпсіздік талаптары және сынақ әдістері ГОСТ 26699-98 бұрғылау шахтасының қондырғылары. Жалпы техникалық талаптар және сынақ әдістері ГОСТ 7828-80 ұңғымалық лебедкалар. Техникалық шарттар ГОСТ 27038-86 механикаландырылған кенжар кешендері. Жалпы қауіпсіздік талаптары ГОСТ 31559-2012 якорь бекіткіштері. Жалпы техникалық шарттар МЕМСТ 31560-2012 иілгіш рамалы Металл бекіткіштер. Бекіткіш доғалы. Жалпы техникалық шарттар ГОСТ 6625-85 жергілікті желдетудің шахталық желдеткіштері. Техникалық шарттар ГОСТ 11004-84 негізгі желдетудің шахталық желдеткіштері. Техникалық шарттар ГОСТ 31561-2012 лавалар үшін механикаландырылған бекіткіштер. Негізгі параметрлер. Жалпы техникалық талаптар. Сынақ әдістері ГОСТ 31562-2012 пневматикалық Бағаналы перфораторлар. Жалпы техникалық талаптар ГОСТ 31564-2012 пневматикалық телескопиялық перфораторлар. Жалпы техникалық талаптар ГОСТ 33164.1-2014 тау-кен жабдықтары. Механикаландырылған бекітпелер. Бекіту бөлімдері. Жалпы техникалық шарттар МЕМСТ 27039-86 жылжымалы шахталық қырғыш конвейерлер. Жалпы қауіпсіздік талаптары МЕМСТ 28598-90 жылжымалы шахталық қырғыш конвейерлер. Негізгі параметрлер мен өлшемдер МЕМСТ 28600-90 тазартқыш комбайндар. Негізгі параметрлер мен өлшемдер. Жалпы техникалық талаптар ГОСТ 31558-2012 шахталық таспалы конвейерлер. Жалпы техникалық шарттар ГОСТ 15850-84 торға арналған шахта Парашюттері. Техникалық шарттар ГОСТ 15851-84 шахта торларына арналған аспалы құрылғылар. Техникалық шарттар ГОСТ 12.2.112-86 еңбек қауіпсіздігі стандарттарының жүйесі. Электровозды Кеніш көлігі.

Жылжымалы құрамға қойылатын жалпы қауіпсіздік талаптары ГОСТ 31945-2012 жерасты және ашық тау-кен жұмыстарына арналған икемді кабельдер мен сымдар. Жалпы техникалық шарттар ГОСТ 12.2.022-80 еңбек қауіпсіздігі стандарттарының жүйесі. Құбырлар. Жалпы қауіпсіздік талаптары ГОСТ 12.2.085-2017 құбыр арматурасы. Қауіпсіздік клапандары. Өткізу қабілетін таңдау және есептеу ГОСТ ISO 5802-2012 өнеркәсіптік желдеткіштер. Орнында пайдалану сынақтары ҚР СТ ASTM E797 / E797M-2016 ультрадыбыстық байланыс сынау әдісінің көмегімен қалыңдығын өлшеудің стандартты технологиялық процесі. ҚР СТ ASTM E 213-2016 металл құбырлар мен құбыр бұйымдарын ультрадыбыстық зерттеудің стандартты тәжірибесі. ҚР СТ 1442-2005 бақылау бұзбайды. Стандартты үлгілер. Ультрадыбыстық әдістер. ҚР СТ EN 1779-2016 бақылау бұзбайды. Тығыздық сынақтары. Сынақ әдісін таңдау критерийлері. ҚР СТ ISO 3059-2014 бақылау бұзбайды. Енетін сұйықтықтар әдісімен және магнитті ұнтақ әдісімен бақылау. Бақылау шарттары. ҚР СТ ISO 3452-1-2017 бақылау бұзбайды. Енетін заттар әдісімен бақылау. 1 бөлім. Жалпы принциптер. ҚР СТ EN 13018-2016 бақылау бұзбайды. Көрнекі бақылау. Жалпы принциптер. ҚР СТ ISO 16809-2019 бақылау бұзбайды. Ультрадыбыстық қалыңдықты бақылау. ГОСТ 14019-2003 (ИСО 7438:1985) металл материалдар. Иілу сынағы әдісі. ҚР СТ ISO 11484-2015 болат бұйымдар. Бұзбайтын бақылау персоналы үшін жұмыс берушінің біліктілік жүйесі. ҚР СТ ISO/TR 25901-3-2016 дәнекерлеу және онымен байланысты процестер. Терминдер мен анықтамалар. 3 бөлім. Металды дәнекерлеу процестері. ҚР СТ ISO 19285-2019 дәнекерленген қосылыстарды бұзбайтын бақылау. Фазалық торлармен ультрадыбыстық бақылау. Қабылдау деңгейлері. ҚР СТ EN 13480-5-2016 өнеркәсіптік металл құбырлар. 5 бөлім. Бақылау және сынау. ҚР СТ ИСО 8930-2011 құрылымдардың сенімділігінің жалпы қағидаттары. Баламалы терминдердің тізімі. ҚР СТ ISO 3864-1-2015 графикалық символдар. Түстер мен қауіпсіздік белгілері. 1 бөлім. Қауіпсіздік белгілері мен таңбалауға арналған дизайн принциптері. ҚР СТ ИСО 16069-2008 графикалық рәміздер. Қауіпсіздік белгілері. Қауіпсіз жолға бағыттау жүйелері. ҚР СТ ИСО 17398-2008 түстер мен қауіпсіздік белгілері. Қауіпсіздік белгілерінің жіктелуі, өнімділігі және беріктігі. ҚР СТ EN 13460-2011 техникалық қызмет көрсету. Құжаттама. ҚР СТ ISO 11484-2015 болат бұйымдар. Бұзбайтын бақылау персоналы үшін жұмыс берушінің біліктілік жүйесі. ГОСТ 9.311 - 87 коррозиядан және қартаюдан қорғаудың бірыңғай жүйесі. Металл және металл емес Бейорганикалық жабындар. Коррозиялық зақымдануды бағалау әдісі ГОСТ 33272-2015 машиналар мен жабдықтардың қауіпсіздігі. "Тағайындалған ресурсты, қызмет ету мерзімін және сақтау мерзімін белгілеу және ұзарту тәртібі. Негізгі ережелер".		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	6	Тау кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін объектілердің техникалық құрылғыларын куәландыру жөніндегі маман

4-ші тарау. Кәсіптік стандарттың техникалық деректері

12. Мемлекеттік органның атауы: Қазақстан Республикасының Төтенше жағдайлар министрлігі.

Орындаушы: Абраимов І.Н., +7 (717) 257 77 26, abraimov.in@kpb.emer.kz.

13. Әзірлеуге қатысатын ұйымдар (кәсіпорындар):

ҚР ТЖМ Өнеркәсіптік қауіпсіздік комитеті;

"Независимая газовая ассоциация" ЗТБ;

Жоба жетекшісі: Мордвинкин Ф.Л;

ASME "Бюро Веритас Казахстан" ЖШС;

"Ассоциация независимых экспертных организаций" ЗТБ;

"BK Engineering Service" ЖШС;

"Қазақстандық стандарттау және метрология институты" РМК.

Жоба жетекшісі: Исақов Нұржан Қалдыбекұлы, +7 (701) 734 51 51, iskakov.n@kpb.emer.kz.

14. Кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңес: 8, 06.09.2024 ж.

15. Кәсіптік біліктілік жөніндегі ұлттық орган: 13.09.2025 ж.

16. "Атамекен" Қазақстан Республикасының Ұлттық кәсіпкерлер палатасы: -

17. Нұсқа нөмірі және шығарылған жылы: Нұсқа 2, 2025 ж.

18. Болжамды қайта қарау күні: 01.03.2028 ж.

Қазақстан Республикасы
Төтенше жағдайлар министрінің
2025 жылғы 20 қарашадағы
№ 493 бұйрығына
6-қосымша

Кәсіптік стандарт: "Көмір шахталары объектілері үшін өнеркәсіптік қауіпсіздік сараптамасы"

1-ші тарау. Жалпы ережелер

1. Кәсіптік стандарттың қолдану аясы: Қазақстан Республикасы "Кәсіптік біліктілік туралы" Заңының 5-бабына сәйкес Кәсіптік стандарт бағалау, аттестаттау, сертификаттау және біліктілікті растау, мамандар даярлау үшін негіз ретінде қолданылады және көмір шахталары объектілерін пайдаланушылардың кең ауқымында пайдалануға арналғаны әзірленді

2. Осы кәсіптік стандартта мынадай терминдер, анықтамалар мен қысқартулар қолданылады:

1) қауіпті техникалық құрылғы – қауіпті өндірістік объектіде қолданылатын техникалық құрылғылар, машиналар, технологиялық жабдықтар, машиналар және (немесе) жабдықтар жүйелері, агрегаттар, аппаратура, қауіпті өндірістік объектіні пайдалану кезінде қолданылатын механизмдер

2) көмір шахталарының объектілеріндегі техникалық құрылғылар – 1) су айдауды жүзеге асыратын сумен жабдықтау құбырлары; 2) стационарлық компрессорлық станциялар; 3) Тау-кен-шахта жабдығы (тау-кен өндірісінің немесе технологиялық процестің жұмыс істеуі үшін қажетті белгілі бір нысаналы мақсаттағы құрылғылар, аспаптар); 4) персоналды түсіруді және көтеруді жүзеге асыратын көтергіш тетіктер; 5) тау-кен өндірісі бойынша ауаны талап етілетін бөлуді жүзеге асыратын желдету

жабдығы; жерасты тау-кен қазбаларының желілері және олардың тиісті желдетілуін және желдету жолдарының қажетті герметикалығын қамтамасыз етеді. Технологиялық карта-Өндірістік жабдықты жөндеумен немесе қызмет көрсетумен айналысатын кәсіпорын қызметкерлеріне арналған бірыңғай құжат. Картада қажетті жабдықтардың, жеке қорғаныс құралдарының құралдары мен жиынтықтарының тізімі, еңбекті қорғау жөніндегі нұсқаулықтардың тізімі бар. Онда операциялардың реттілігі, кезеңділігі мен ережелері, шығын материалдарының түрлері мен саны, уақыт нормалары, материалдық шығындар, сондай-ақ жұмыс сапасын бағалау кезінде қолданылатын нормативтік құжаттар көрсетілген

3) техникалық диагностика – техникалық құрылғыларды одан әрі қауіпсіз пайдалану мүмкіндігін айқындау мақсатында олардың техникалық жай-күйін айқындауға арналған ұйымдастырушылық және инженерлік-техникалық іс-шаралар кешені

4) технологиялық регламент – операцияларды орындау бойынша жалпы талаптарды, қауіпсіздік шараларын, орындалатын жұмыстардың сапасын тексеру әдістері мен көлемін қамтитын құжат

5) техникалық куәландыру – объектілердің нақты техникалық жай-күйін айқындау мақсатында бақылаудың бұзбайтын әдістерін пайдалана отырып, өнеркәсіптік қауіпті объектілерді диагностикалық тексеру рәсімі

6) шахта – бірыңғай жүйеге қосылған жерасты тау-кен қазбаларында пайдалы қазбаларды өндіру жүзеге асырылатын өндірістік объект

7) пайдалану паспорты – негізгі техникалық сипаттамаларды, сондай-ақ техникалық құрылғыға жүргізілген жөндеулер туралы деректерді қамтитын құжат

8) парашют – көтергіш арқанның кернеуі үзілген немесе азайған кезде шахта торын автоматты түрде ұстайтын (ұстайтын) және біртіндеп тоқтататын құрылғы

9) өнеркәсіптік қауіпсіздік сараптамасы – сараптама объектісінің оған қойылатын өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарына және нәтижесі қорытынды болып табылатын қолданыстағы нормативтік-техникалық құжаттамаға сәйкестігін (немесе сәйкессіздігін) бағалау

10) сараптама ұйымы – өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы мемлекеттік уәкілетті орган көмір шахталары объектілерінің техникалық құрылғыларының өнеркәсіптік қауіпсіздігіне сараптама жүргізуге аттестаттаған

11) сараптамалық қорытынды – Қазақстан Республикасы "Азаматтық қорғау туралы" Заңының талаптарына сәйкес өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарына сәйкестігі туралы аттестатталған сараптама ұйымының қорытындысы

12) іскерлік айналым әдет-ғұрыптары – кәсіпкерлік қызметтің белгілі бір саласында қалыптасқан және кеңінен қолданылатын, құжаттарда бекітілуіне қарамастан, заңнамада көзделмеген мінез-құлық қағидалары (тәртібі)

13) білім – кәсіби тапсырма шеңберінде іс-әрекеттерді орындау үшін қажетті зерттелген және игерілген ақпарат

14) дағды – кәсіби тапсырманы толығымен орындауға мүмкіндік беретін білім мен дағдыларды қолдану мүмкіндігі

15) мамандық – жеке тұлға жүзеге асыратын және оны орындау үшін белгілі бір біліктілікті талап ететін кәсіп түрі

16) кәсіби біліктілік – кәсіп бойынша еңбек функцияларын орындау үшін талап етілетін құзыреттерді меңгеруді сипаттайтын кәсіптік даярлық дәрежесі

17) кәсіби стандарт – ресми және (немесе) бейресми және (немесе) ақпараттық білім беруді, біліктілік пен құзыреттілік деңгейін, кәсіптік қызметтің нақты саласындағы еңбек мазмұнын, сапасы мен жағдайларын ескере отырып, білімге, іскерлікке, дағдыларға, жұмыс тәжірибесіне қойылатын жалпы талаптарды белгілейтін жазбаша ресми құжат

18) құзыреті – еңбек функциясын құрайтын бір немесе бірнеше кәсіби тапсырмаларды орындауға мүмкіндік беретін дағдыларды қолдану мүмкіндігі

19) қауіпті өндірістік объектінің өнеркәсіптік қауіпсіздік декларациясы – авария, инцидент тәуекелін жан-жақты бағалау, авариялардың алдын алу бойынша және ұйымның өнеркәсіптік қауіпсіздік нормалары мен қағидаларының талаптарына сәйкес қауіпті өндірістік объектіні пайдалануға, қауіпті өндірістік объектідегі аварияның салдарын оқшаулауға және жоюға дайындығын қамтамасыз ету жөнінде қабылданған шаралардың жеткіліктілігін талдау нәтижелері ұсынылған құжат

20) заңнамалық метрология – өзара байланысты және өзара шартталған Жалпы ережелер, талаптар мен нормалар: мемлекет тарапынан регламенттеуге және бақылауға жататын кешендерді қамтитын метрология бөлімі

21) сынақ зертханасы (СЗ) – белгіленген түрде танылған ұйым өлшеу аспаптарын пайдалана отырып, мыналар негізінде жұмыстар жүргізу үшін: бұзатын, бұзбайтын, аналитикалық бақылау әдістері жер үсті жолдары-жүктер мен адамдарды түзу сызықты және қисық учаскелік және магистральдық тау-кен қазбалары арқылы тасымалдау үшін қолданылатын жолдар

22) бұзбайтын бақылау (ББ) – объектіні жұмыстан шығаруды не оны бөлшектеуді талап етпейтін объектінің немесе оның жекелеген элементтерінің/тораптарының негізгі жұмыс қасиеттері мен параметрлерінің сенімділігін бақылау

23) Нарядтар тапсырма – наряд-тапсырмалар кітабында (журналында) ресімделген және жұмыс мазмұнын, жұмыс орнын, басталу және аяқталу уақытын, қауіпсіз орындау шарттарын, қажетті қауіпсіздік шараларын, Жұмыстың қауіпсіз орындалуына жауапты бригада мен қызметкерлердің құрамын және наряд-тапсырманың орындалғаны немесе орындалмағаны туралы белгіні айқындайтын Жұмыстың қауіпсіз жүргізілуіне тапсырма

24) техникалық құрылғы – технологиялық жабдықтар, агрегаттар, техникалық жүйелер (кешендер), аппаратура, аспаптар, олардың тораптары мен құрамдас бөліктері

3. Осы кәсіптік стандартта мынадай қысқартулар қолданылады

- 1) БА – біліктілік анықтамасы
- 2) ЭҚТЖ – Экономикалық қызмет түрлерінің жалпы жіктеуіші
- 3) БТБА – Бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығы
- 4) СБШ – салалық біліктілік шеңбері
- 5) НТҚ – нормативтік-техникалық құжаттама
- 6) ББ – бұзбайтын бақылау
- 7) СЗ – сынақ зертханасы.

2-ші тарау. Кәсіптік стандарттың паспорты

4. Кәсіптік стандарттың атауы: Көмір шахталары объектілері үшін өнеркәсіптік қауіпсіздік сараптамасы

5. Кәсіптік стандарттың коды: M083

6. ЭҚЖЖ секциясын, бөлімін, тобын, сыныбын және кіші сыныбын көрсету:

M Кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет

74 Өзге де кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет

74.9 Басқа топтамаларға енгізілмеген кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет

74.90 Басқа топтамаларға енгізілмеген кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет

74.90.9 Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет

7. Кәсіптік стандарттың қысқаша сипаттамасы: кәсіби стандарт сараптама ұйымдарының объектілерге, көмір шахталарына арналған объектілер мен техникалық құрылғылардың өнеркәсіптік қауіпсіздігіне сараптама жүргізу кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздік саласында кәсіби қызметтер көрсету жөніндегі мамандар мен сарапшылардың кәсіби құзыреті саласындағы талаптарды белгілейді. Мамандардың біліктілік деңгейінің өсуімен әрбір келесі деңгей алдыңғы деңгейдің функцияларын орындауды және оларды жаңа құзыреттерге сәйкес кеңейтуді білдіреді

8. Кәсіптер карточкаларының тізімі:

1) Көмір шахталары объектілерінің техникалық құрылғыларын куәландыру жөніндегі маман - 6 СБШ-нің деңгейі

2) Көмір шахталары объектілерінің техникалық құрылғыларын тексеру жөніндегі маман - 5 СБШ-нің деңгейі

3) Көмір шахталары объектілерінің өнеркәсіптік қауіпсіздігі саласындағы сарапшы - 7 СБШ-нің деңгейі.

3-ші тарау. Кәсіптер карточкалары

--

9. Кәсіптің карточкасы "Көмір шахталары объектілерінің техникалық құрылғыларын куәландыру жөніндегі маман":			
Топтың коды:	2141-9		
Қызмет атауының коды:	-		
Кәсіптің атауы:	Көмір шахталары объектілерінің техникалық құрылғыларын куәландыру жөніндегі маман		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2020 жылғы 30 желтоқсандағы № 553 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 31 желтоқсанда № 22003 болып тіркелді.		
	91-Параграф. Баптау және сынау жөніндегі Инженер		
	Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2020 жылғы 30 желтоқсандағы № 553 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 31 желтоқсанда № 22003 болып тіркелді.		
	Параграф 59. Көтергіш құрылыстардың өнеркәсіптік қауіпсіздігі жөніндегі сарапшы		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Инженерия және инженерлік іс	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Жалпы техникалық жұмыс өтілі 3 (үш) жылдан кем емес		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	ҚРЗ "Азаматтық қорғау туралы" 79-бабына сәйкес өнеркәсіптік қауіпсіздік және азаматтық қорғау саласында оқытудан және аттестаттаудан өту 11.04.2014 жылғы № 188-V-ҚРЗ		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:			
Қызметтің негізгі мақсаты:	Қазақстан Республикасының өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы заңнамасының талаптары бойынша көмір шахталары объектілерінің техникалық құрылғыларына техникалық куәландыру жүргізу бойынша кәсіби қызметтер көрсету		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Көмір шахталарында тау-кен жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологиялардың, материалдар мен техникалық құрылғылардың техникалық жай-күйін анықтау. 2. Көмір шахталарында тау-кен жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологияларды, материалдар мен техникалық құрылғыларды сынаудың жүргізілген әдістерін талдау. 3. СЗ ББ тексеру жүргізу басшылығы.	

		4. Техникалық диагностиканы жүргізуге басшылық жасау. 5. Зерттеу нәтижесі бойынша статистикалық деректерді өңдеу.
	Қосымша еңбек функциялары:	1. Еңбек қауіпсіздігі мен еңбекті қорғауды сақтау.
	Еңбек функциясы 1: Көмір шахталарында тау-кен жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологиялардың, материалдар мен техникалық құрылғылардың техникалық жай-күйін бағалау өлшемшарттарын айқындау.	Машықтар: 1. Қауіпті өндірістік объектінің нормативтік-техникалық және жобалық құжаттамасына талдау жүргізу. 2. Техникалық құрылғыларды пайдалануға байланысты құжаттамаларға, оның ішінде пайдалану режимдеріне, дайындаушы зауыттарды пайдалану жөніндегі нұсқаулықтарға, авариялар мен инциденттерді тексеру актілеріне, жүргізілген жөндеу жұмыстары туралы мәліметтерге талдау жүргізу. 3. Жабдықтың нақты орналасуын жобалау құжаттамасының сәйкестігін, сондай-ақ олардың паспорттар мен дайындаушы зауыттарды пайдалану жөніндегі нұсқаулықтарға сәйкестігін тексеру. Білімдер: 1. Көмір шахталарында тау-кен жұмыстарын жүргізетін объектілерге арналған технологиялық процесс. 2. Мониторинг жүйелерін бағдарламалық қамтамасыз ету. 3. Көмір шахталарының қауіпті өндірістік объектілері үшін өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары.
	Еңбек функциясы 1: Көмір шахталарында тау-кен жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологиялардың, материалдар мен техникалық құрылғылардың техникалық жай-күйін анықтау.	Дағдыны тану мүмкіндігі: Машықтар: 1. Қызмет көрсетілетін механизмдер мен жабдықтар жұмысының параметрлерін (режимдерін) ауытқу аспаптарын пайдалана отырып көзбен және (немесе) айқындау. 2. Техникалық байқау журналдарында тіркелген нәтижелердің дұрыстығын талдау. 3. Техникалық құрылғыларды пайдалануға байланысты құжаттамаларға, оның ішінде пайдалану режимдеріне, дайындаушы зауыттарды пайдалану жөніндегі нұсқаулықтарға, авариялар мен инциденттерді тексеру актілеріне, жүргізілген жөндеу жұмыстары туралы мәліметтерге талдау жүргізу. Білімдер: 1. Көмір шахталарында тау-кен жұмыстарын жүргізетін объектілердегі өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптары.
	Дағды 2: Техникалық байқауды өткізу кезеңділігінің және оның нәтижелерінің мониторингі.	

Еңбек функциясы 2: Көмір шахталарында тау-кен жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологияларды, материалдар мен техникалық құрылғыларды сынаудың жүргізілген әдістерін талдау.		2. Бағдарламалық жасақтама. 3. Осы салада қолданылатын тау-кен қазбалары мен техникалық құрылғылардың жай-күйіне тексеру жүргізу.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет емес
	Дағды 1: Сынақ бойынша жазылған деректердің сапасы мен көлемін бақылау.	Машықтар: 1. ҰК үшін аспаптармен жұмыс істеу. 2. ҰК бойынша деректердің саны мен сапасын анықтау. 3. Көмір шахталарында тау-кен жұмыстарын жүргізуге арналған мамандандырылған бағдарламаларды пайдалану. Білімдер: 1. Объектілерде қолданылатын технологияларды, материалдар мен техникалық құрылғыларды сынау кезіндегі ҒТҚ талаптары, жетекші тау-кен және геологиялық барлау жұмыстары. 2. Көмір шахталарында тау-кен жұмыстарын жүргізуге арналған мамандандырылған бағдарламалар. 3. ББ үшін аспаптардың әрекет ету принциптері мен құрылғылары
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет емес
	Дағды 2: Көмір шахталарында тау-кен жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологияларды, материалдар мен техникалық құрылғыларды сынау нәтижелері бойынша есепті құжаттаманы қалыптастыру.	Машықтар: 1. Көмір шахталарында тау-кен жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологияларды, материалдар мен техникалық құрылғыларды сынау әдістерін қолдану. 2. Көмір шахталарында тау-кен жұмыстарын жүргізу үшін арнайы бағдарламаларды қолдану. 2. Көмір шахталарында тау-кен жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологияларды, материалдар мен техникалық құрылғыларды сынау нәтижелері бойынша қорытындымен есептерді ресімдеу. Білімдер: 1.Көмір шахталарының қауіпті өндірістік объектілері үшін өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары 2.Біліктіліктің II деңгейіндегі ББ әдістері. 3. Балласттау және жобалық жағдайда бекіту әдістері мен құрылғылары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет емес
		Машықтар: 1. Көмір шахталарында тау-кен жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын

	Дағды 3: Жобалау, атқару және пайдалану құжаттамасымен жұмыс	технологияларға, материалдар мен техникалық құрылғыларға жобалау, атқару және пайдалану құжаттамасын оқу. 2. Көмір шахталарында тау-кен жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолданылатын технологияларға, материалдар мен техникалық құрылғыларға жобалау, атқару және пайдалану құжаттамасын қолдану. Білімдер: 1.Технологиялық регламент негізінде техникалық құрылғыны зерттеудің технологиялық картасын әзірлеу. 2.Заңнамалық метрология. 3. Көмір саласында қолданылатын аспаптардың сипаттамалары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	қажет емес
Еңбек функциясы 3: СЗ ББ тексеру жүргізу басшылығы.	Дағды 1: СЗ жабдықтары мен шығыс материалдарын келісу.	Машықтар: 1.СЗ жабдықтары мен шығын материалдарын таңдау. 2. Жабдықты конструктивті және технологиялық сипаттамаларға сәйкес қолдану. 3. СЗ жабдықтары мен шығыс материалдарын кәсіпорынның жауапты өкілімен келісу. Білімдер: 1.Заңнамалық метрология. 2.СЗ жабдықтары мен шығын материалдары нарығы. 3.Көмір саласында қолданылатын аспаптардың сипаттамалары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	қажет емес.
	Дағды 2: СЗ ББ мүмкіндігін бағалау.	Машықтар: 1.ББ жабдықтары мен шығын материалдарын таңдау. 2. Жабдықтың конструктивті және технологиялық сипаттамаларын қолдану. 3. СЗ ББ жұмысы үшін қауіпсіздік шараларын қамтамасыз ету. 4. Техникалық диагностика жүргізуге арналған жабдықты орнату. 5. СЗ ББ жабдығын пайдаланыңыз. 6. Өлшеу құралдарының жарамдылығын бақылау. Білімдер: 1.Технологиялық карта бағдарламасын әзірлеу бойынша талаптар. 2. Біліктіліктің II деңгейінде ҰК әдістерін білу. 3. Көмір саласында қолданылатын аспаптардың сипаттамалары.

	Дағдыны тану мүмкіндігі : :	қажет емес
	Дағды 3: СЗ ББ қызметін бақылау.	Машықтар: 1. Техникалық диагностика жүргізуге арналған жабдықты орнату. 2. СЗ ББ жабдығын пайдалану. 3. Қауіпсіздік талаптарын іс жүзінде қолдану. 4. Әр түрлі жағдайларда алғашқы медициналық көмек көрсету. 5. Қазақстан Республикасының экологиялық заңнамасының талаптарына сәйкес жұмыстарды жүргізудің шығыс материалдары мен өнімдерін кәдеге жарату. Білімдер: 1.Қазақстан Республикасы көмір шахталарында тау-кен жұмыстарын жүргізетін объектілердегі өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы заңнамасының талаптары. 2. Біліктіліктің II деңгейіндегі ББ әдістері. 3. Көмір саласында қолданылатын аспаптардың сипаттамалары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі : :	қажет емес
Еңбек функциясы 4: Техникалық диагностиканы жүргізуге басшылық жасау.	Дағды 1: Техникалық диагностикалау әдістерін анықтау.	Машықтар: 1. Көмір шахталарында тау-кен жұмыстарын жүргізетін объектілерге жобалау, атқару және пайдалану құжаттамасын талдау. 2.Құжаттамамен танысу нәтижелері бойынша сынақтар жүргізудің негізгі параметрлерін анықтау. 3. Қауіпсіздік талаптарын іс жүзінде қолдану. 4. Әр түрлі жағдайларда алғашқы медициналық көмек көрсету. Білімдер: 1. Көмір саласында қолданылатын аспаптардың сипаттамалары. 2. Сынақтар жүргізу саласындағы нормативтік техникалық құжаттамасы. 3.Көмір шахталарында тау-кен жұмыстарын жүргізетін объектілердегі өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі : :	қажет емес
		Машықтар: 1. Объектіні техникалық диагностикалауға дайындау. 2.Техникалық диагностикалау жүргізу кезінде объектіде жұмыстар жүргізудің қауіпсіздік техникасын қамтамасыз ету.

Еңбек функциясы 5: Зерттеу нәтижесі бойынша статистикалық деректерді өңдеу.	Дағды 2: Техникалық диагностикалау рәсімінің сақталуын бақылау.	3.Диагностикалық жүйелерді орнату мен жүргізудің дұрыстығын анықтау.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Білімдер: 1.Зерттелетін объектінің технологиялық құрылымы және физикалық параметрлері. 2. Техникалық диагностикалау әдістері. 3. Қазақстан Республикасы көмір шахталарында тау-кен жұмыстарын жүргізетін объектілердегі өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы заңнамасының талаптары.
	Дағды 1: Қалдық ресурсты бағалауды есептеу.	Машықтар: 1. ЛИРА, Mathcad, Autodesk, AutoCad және басқа CAD бағдарламаларымен жұмыс жасау. 2. Зерттелетін техникалық құрылғының қалдық ресурсын бағалауды анықтау үшін алынған статистикалық деректерді қолдану. 3. Әр түрлі жағдайларда алғашқы медициналық көмек көрсету. 4. Көмір шахталарында тау-кен жұмыстарын жүргізетін объектілерде жобалау құжаттамасының талаптарын және Қазақстан Республикасының өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы заңнамасының талаптарын сақтау.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Білімдер: 1. Есептеу бағдарламалары, Mathcad, Autodesk, AutoCad және басқа CAD бағдарламалары. 2. Тау-кен қазбалары мен құрылымдық элементтердің жай-күйін, бекітілуін анықтау. 3. Көмір саласында қолданылатын аспаптардың сипаттамалары.
	Дағды 2: Тексеру актісін ресімдеу.	Машықтар: 1. Тексеру актісінің есепті кестелерін толтыру. 2. Тексеру актісінің есепті кестелерін талдау 3. Тексеру актісін кәсіпорынның жауапты өкілімен келісу. 4. Тау-кен қазбалары мен құрылымдық элементтердің жай-күйін, бекітілуін анықтау.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Білімдер: 1. Көмір шахталарында тау-кен жұмыстарын жүргізетін объектілердегі өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптары. 2. Схемалар, мақсаттар және құрылғылар. 3. Сипаттамаларды білу.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет емес.

Қосымша еңбек функциясы 1: Еңбек қауіпсіздігі мен еңбекті қорғауды сақтау.	Дағды 1: Жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру.	Машықтар: 1. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау талаптарын практикада қолдану. 2. Әртүрлі жағдайларда зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету. 3. Кәсіпорын қызметкерлері мен үшінші тұлғалардың жұмыстарын жүргізу туралы хабарлау. 4. Көмір шахталарында тау-кен жұмыстарын жүргізетін объектілерде Қазақстан Республикасының өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы заңнамасының талаптарын сақтау. Білімдер: 1. Сертификаттау деңгейінде көмір шахталарында тау-кен жұмыстарын жүргізетін объектілердегі өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптары. 2. Дала жағдайында зардап шеккендерге шұғыл алғашқы медициналық көмек көрсету. 3. Кәсіпорында белгіленген қауіпсіздік талаптары. 4. Сертификаттау деңгейінде радиациялық қауіпсіздікті қамтамасыз ету талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	қажет емес.
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Дербестік және жауапкершілік Аналитикалық ойлау Ақпаратты іздеу және талдау Логикалық ойлау Шешім қабылдау. Қарым-қатынас, зейін, ұйымшылдық. Үнемі жаңа технологиялар мен жаңа тәсілдерді үйреніңіз	
	КО ТР 010/2011 "машиналар мен жабдықтардың қауіпсіздігі туралы" 2011 жылғы 18 қазандағы № 823. КО ТР 032/2013" артық қысыммен жұмыс істейтін жабдықтың қауіпсіздігі туралы " 2013 жылғы 2 шілдедегі № 41. ҚР СТ 1109-2002 "тау-кен және құрылыс жұмыстарына арналған Ампула. Жалпы техникалық шарттар". ГОСТ 31610.10-2012 (IEC 60079-10:2002) жарылғыш газ орталары үшін электр жабдықтары. 10 бөлім. Жарылғыш аймақтардың жіктелуі ГОСТ 31610.19-2014/IEC 60079-19: 2010 жарылғыш орта. 19 бөлім. Электр жабдықтарын жөндеу, тексеру және қалпына келтіру ГОСТ IEC 60079-14-2013 жарылғыш орта-14 бөлім: электр қондырғыларын жобалау, таңдау және орнату ГОСТ IEC 60079-17-2013 жарылғыш орта. 17-бөлім: электр қондырғыларын тексеру және техникалық қызмет көрсету ГОСТ IEC 60079-29-1-2013 жарылғыш орта-29-1 бөлім: газ анализаторлары. Жанғыш газ анализаторларының пайдалану сипаттамаларына қойылатын талаптар ГОСТ IEC 60079-29-2-2013 (IEC 60079-29-2 жарылғыш орта-29-2 бөлім: газ анализаторлары. Жанғыш газдар мен оттегі газ анализаторларын таңдауға, монтаждауға, қолдануға және техникалық қызмет көрсетуге қойылатын талаптар ГОСТ IEC 60079-29-3-2013 жарылғыш орта. 29-3 бөлім. Газ анализаторлары. Стационарлық газ аналитикалық жүйелердің функционалдық қауіпсіздігі жөніндегі Нұсқаулық ГОСТ 31438.2-2011 (ЕН 1127-2:2002) жарылғыш орта. Жарылыстың алдын алу және қорғау. 2 бөлім. Тау-кен жұмыстарының негізгі тұжырымдамалары мен әдістемесі ГОСТ 31439-2011 (ЕН 1710:2005) жерасты қазбаларында ықтимал жарылғыш ортада қолдануға арналған жабдықтар мен компоненттер МЕМСТ 31442-2011 (ЕН 50303:2000)	

Техникалық
регламенттер мен ұлттық
стандарттардың тізімі:

газ және/немесе көмір бойынша қауіпті атмосферада жұмыс істеуге арналған I, M1 санаттағы жабдықтар шаң ГОСТ 31610.35-1-2014(IEC 60079-35-1: 2014 жарылғыш орта. 35-1 бөлім. Кеніш газы бойынша қауіпті шахталарда қолдануға арналған бас шамдар. Жарылыс қаупіне қатысты жалпы талаптар мен сынақ әдістері ГОСТ 31440.2-2011 (EN 1834-2:2000) ішкі жану қозғалтқыштары поршеньді. Ықтимал жарылғыш ортада қолдануға арналған қозғалтқыштарға қойылатын қауіпсіздік талаптары. 2 бөлім. Кеніш газының және/немесе жанғыш шаңның тұтануы бойынша қауіпті жерасты қазбаларында қолдануға арналған I топтағы қозғалтқыштар ГОСТ IEC 61557-8-2015 кернеуі 1000 В айнымалы және 1500 В тұрақты токқа дейінгі төмен вольтты электр тарату желілері. Электр қауіпсіздігі. Қорғау құралдарын сынауға, өлшеуге немесе бақылауға арналған Аппаратура. 8 бөлім. It жүйелеріндегі оқшаулауды бақылау құрылғылары МЕМСТ 27294-2013 жарылыстан қорғалған автоматты төмен вольтты кеніштік ажыратқыштар. Техникалық талаптар. Сынақ әдістері МЕМСТ 27307-2013 1140 В дейінгі төмен вольтты кеніш жарылыстан қорғалған жиынтық басқару құрылғылары, техникалық талаптар және сынау әдістері ГОСТ 30852.20-2002 кеніш электр жабдықтары. Оқшаулау, ағып кету жолдары және электр саңылаулары. Техникалық талаптар және сынақ әдістері МЕМСТ 24786-81 жарылыстан қорғалған жеңіл кеніш аспаптары. Жалпы техникалық шарттар МЕМСТ 16837-79 рудничные жиынтық трансформаторлық жарылысқа қауіпсіз жылжымалы қосалқы станциялар. Жалпы техникалық шарттар ГОСТ 24754-2013 электр жабдықтары қалыпты. Жалпы техникалық талаптар және сынақ әдістері МЕМСТ 27863-88 көмір шахталарының жерасты электр желілерінің коммутациялық асқын кернеулерінен қорғау құрылғылары ГОСТ 28298-89 шахталық электр жабдықтарын жерге қосу. Техникалық талаптар және бақылау әдістері МЕМСТ 31612-2012 кернеуі 1200 В дейінгі желілер үшін рудничные ағып кету Токтарынан қорғау құрылғылары. МЕМСТ 31614-2012 1140 в дейін жарылыстан қорғалған электромагниттік Кеніштік стартерлер, техникалық талаптар және сынау әдістері ГОСТ ISO / IEC 80079-38-2013 жарылғыш орта. 38 бөлім. Жарылыс қаупі бар ортада, жерасты қазбаларында, шахталар мен кеніштерде қолдануға арналған жабдықтар мен компоненттер ГОСТ 33164.3-2014 (EN 1804-3:2006+A1:2011 тау-кен жабдықтары. Механикаландырылған бекітпелер. Басқару жүйелері гидравликалық болып табылады. Қауіпсіздік талаптары және сынақ әдістері ГОСТ 26699-98 бұрғылау шахтасының қондырғылары. Жалпы техникалық талаптар және сынақ әдістері ГОСТ 30628-98 струговые қондырғылар. Сынақ әдістері МЕМСТ 31563-2012 портативті пневматикалық перфораторлар. Техникалық талаптар және сынақ әдістері МЕМСТ 31557-2012 тазарту комбайндары. Жалпы техникалық талаптар. Сынақ әдістері ГОСТ 7828-80 ұңғымалық лебедкалар. Техникалық шарттар ГОСТ 27038-86 механикаландырылған кенжар кешендері. Жалпы қауіпсіздік талаптары МЕМСТ 28599-90 жебе тәрізді атқарушы органы бар үңгілеу комбайндары. Негізгі параметрлер мен өлшемдер. Жалпы техникалық талаптар ГОСТ 28629-90 струговые қондырғылар. Негізгі параметрлер мен өлшемдер. Жалпы техникалық талаптар ГОСТ 31559-2012 якорь бекіткіштері. Жалпы техникалық шарттар МЕМСТ 31560-2012 иілгіш рамалы Металл бекіткіштер. Бекіткіш доғалы. Жалпы техникалық шарттар ГОСТ 6625-85 жергілікті желдетудің шахталық желдеткіштері. Техникалық шарттар ГОСТ 11004-84 негізгі желдетудің шахталық желдеткіштері. Техникалық шарттар ГОСТ 31561-2012 лаваларға арналған механикаландырылған бекіткіштер. Негізгі параметрлер. Жалпы техникалық талаптар. Сынақ әдістері ГОСТ 31562-2012 пневматикалық Бағаналы перфораторлар. Жалпы техникалық талаптар ГОСТ 31564-2012 пневматикалық телескопиялық перфораторлар. Жалпы техникалық талаптар ГОСТ 33164.1-2014 тау-кен жабдықтары. Механикаландырылған

бекітпелер. Бекіту бөлімдері. Жалпы техникалық шарттар МЕМСТ 27039-86 жылжымалы шахталық қырғыш конвейерлер. Жалпы қауіпсіздік талаптары МЕМСТ 28598-90 жылжымалы шахталық қырғыш конвейерлер. Негізгі параметрлер мен өлшемдер МЕМСТ 28600-90 тазартқыш комбайндар. Негізгі параметрлер мен өлшемдер. Жалпы техникалық талаптар ГОСТ 31558-2012 шахталық таспалы конвейерлер. Жалпы техникалық шарттар ГОСТ 15850-84 торға арналған шахта Парашюттері. Техникалық шарттар ГОСТ 15851-84 шахта торларына арналған аспалы құрылғылар. Техникалық шарттар ГОСТ 12.2.112-86 еңбек қауіпсіздігі стандарттарының жүйесі. Электровозды Кеніш көлігі. Жылжымалы құрамға қойылатын жалпы қауіпсіздік талаптары ГОСТ 31945-2012 жерасты және ашық тау-кен жұмыстарына арналған икемді кабельдер мен сымдар. Жалпы техникалық шарттар ГОСТ 12.0.229-2005 еңбек қауіпсіздігі стандарттарының жүйесі. Өндірістік жабдық. Қауіпсіздік талаптарының мазмұнының толықтығына стандарттар мен техникалық шарттарды бағалау ГОСТ 3.1120 - 83 бірыңғай технологиялық құжаттама жүйесі. Технологиялық құжаттамада еңбек қауіпсіздігі талаптарын көрсету мен ресімдеудің жалпы қағидалары ГОСТ 12.2.022-80 еңбек қауіпсіздігі стандарттарының жүйесі. Құбырлар. Жалпы қауіпсіздік талаптары ГОСТ 12.2.085-2017 құбыр арматурасы. Қауіпсіздік клапандары. Өткізу қабілетін таңдау және есептеу ГОСТ ISO 5802-2012 өнеркәсіптік желдеткіштер. Орнында пайдалану сынақтары МЕМСТ 9.311-87 01.07.1988 коррозиядан және қартаюдан қорғаудың бірыңғай жүйесі. Металл және металл емес Бейорганикалық жабындар. Коррозияны бағалау әдісі ГОСТ 12.2.021-76 еңбек қауіпсіздігі стандарттарының жүйесі. Жарылыстан қорғалған электр жабдықтары. Техникалық құжаттаманы келісу, сынақтар жүргізу, қорытындылар мен куәліктер беру тәртібі ҚР СТ ASTM E797 / E797M-2016 ультрадыбыстық байланыс сынау әдісінің көмегімен қалыңдығын өлшеудің стандартты технологиялық процесі. ҚР СТ ASTM E 213-2016 металл құбырлар мен құбыр бұйымдарын ультрадыбыстық зерттеудің стандартты тәжірибесі. ҚР СТ 1442-2005 бақылау бұзбайды. Стандартты үлгілер. Ультрадыбыстық әдістер. ҚР СТ EN 1779-2016 бақылау бұзбайды. Тығыздық сынақтары. Сынақ әдісін таңдау критерийлері. ҚР СТ ISO 3059-2014 бақылау бұзбайды. Енетін сұйықтықтар әдісімен және магнитті ұнтақ әдісімен бақылау. Бақылау шарттары. ҚР СТ ISO 3452-1-2017 бақылау бұзбайды. Енетін заттар әдісімен бақылау. 1 бөлім. Жалпы принциптер. ҚР СТ EN 13018-2016 бақылау бұзбайды. Көрнекі бақылау. Жалпы принциптер. ҚР СТ ISO 16809-2019 бақылау бұзбайды. Ультрадыбыстық қалыңдықты бақылау. ГОСТ 14019-2003 (ИСО 7438:1985) металл материалдар. Иілу сынағы әдісі. ҚР СТ ISO 11484-2015 болат бұйымдар. Бұзбайтын бақылау персоналы үшін жұмыс берушінің біліктілік жүйесі. ҚР СТ ISO/TR 25901-3-2016 дәнекерлеу және онымен байланысты процестер. Терминдер мен анықтамалар. 3 бөлім. Металды дәнекерлеу процестері. ҚР СТ ISO 19285-2019 дәнекерленген қосылыстарды бұзбайтын бақылау. Фазалық торлармен ультрадыбыстық бақылау. Қабылдау деңгейлері. ҚР СТ EN 13480-5-2016 өнеркәсіптік металл құбырлар. 5 бөлім. Бақылау және сынау. ҚР СТ EN 13480-7-2016 өнеркәсіптік металл құбырлар. 7 бөлім. Сәйкестікті бағалау процедуралары бойынша нұсқаулық. ҚР СТ ИСО 8930-2011 құрылымдардың сенімділігінің жалпы қағидаттары. Баламалы терминдердің тізімі. ҚР СТ ISO 3864-1-2015 графикалық символдар. Түстер мен қауіпсіздік белгілері. 1 бөлім. Қауіпсіздік белгілері мен таңбалауға арналған дизайн принциптері. ҚР СТ ИСО 16069-2008 графикалық рәміздер. Қауіпсіздік белгілері. Қауіпсіз жолға бағыттау жүйелері. ҚР СТ ИСО 17398-2008 түстер мен қауіпсіздік белгілері. Қауіпсіздік белгілерінің жіктелуі, өнімділігі және беріктігі. ҚР СТ EN 10168-2012 болаттан жасалған бұйымдар. Қабылдау бақылау актілері. Ақпарат тізімі және сипаттамасы. ҚР СТ EN 10204

	-2012 металл бұйымдар. Қабылдау Бақылау құжаттарының түрлері. ҚР СТ EN 13460-2011 техникалық қызмет көрсету. Құжаттама. ҚР СТ ISO 11484-2015 болат бұйымдар. Бұзбайтын бақылау персоналы үшін жұмыс берушінің біліктілік жүйесі. ГОСТ 9.311 - 87 коррозиядан және қартаюдан қорғаудың бірыңғай жүйесі. Металл және металл емес Бейорганикалық жабындар. Коррозиялық зақымдануды бағалау әдісі ГОСТ 9.311 - 87 коррозиядан және қартаюдан қорғаудың бірыңғай жүйесі. Металл және металл емес Бейорганикалық жабындар. Коррозиялық зақымдануды бағалау әдісі		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	5	Көмір шахталары объектілерінің техникалық құрылғыларын тексеру жөніндегі маман	
	7	Көмір шахталары объектілерінің өнеркәсіптік қауіпсіздігі саласындағы сарапшы	
10. Кәсіптің карточкасы "Көмір шахталары объектілерінің техникалық құрылғыларын тексеру жөніндегі маман":			
Топтың коды:	3112-9		
Қызмет атауының коды:	-		
Кәсіптің атауы:	Көмір шахталары объектілерінің техникалық құрылғыларын тексеру жөніндегі маман		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	5		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2020 жылғы 30 желтоқсандағы № 553 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 31 желтоқсанда № 22003 болып тіркелді. Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығын бекіту туралы Параграф 107. Техник-зертханашы		
	Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2020 жылғы 30 желтоқсандағы № 553 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 31 желтоқсанда № 22003 болып тіркелді. Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығын бекіту туралы Параграф 15. Баптау және сынау жөніндегі техник		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі:	Мамандық:	Біліктілік:
	-	-	-
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Білім деңгейі:	Мамандық:	Біліктілік:
	жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Инженерия және инженерлік іс	-
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	ҚРЗ "Азаматтық қорғау туралы" 11.04.2014 жылғы № 188-V-ҚРЗ 79-бабына сәйкес өнеркәсіптік қауіпсіздік және азаматтық қорғау саласында оқытудан және аттестаттаудан өту		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:			

Қызметтің негізгі мақсаты:	Қазақстан Республикасының өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы заңнамасының талаптары бойынша көмір шахталары объектілерінің техникалық құрылғыларына зерттеу жүргізу бойынша кәсіби қызметтер көрсету.	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Көмір шахталарының объектілері үшін қолданылатын технологиялардың, материалдар мен техникалық құрылғылардың техникалық жай-күйін тексеру 2. Көмір шахталарының объектілерінде қолданылатын технологияларға, материалдар мен техникалық құрылғыларға сараптама жүргізу 3. Сынақ нәтижелері бойынша техникалық құжаттаманы ресімдеу.
	Қосымша еңбек функциялары:	1. Қауіпсіздік талаптарын сақтау
Еңбек функциясы 1: Көмір шахталарының объектілері үшін қолданылатын технологиялардың, материалдар мен	Дағды 1: Өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарына сәйкестігін деректерді талдау	Машықтар: 1. Өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарына сәйкестігі үшін бастапқы деректерді талдау. 2. Көмір шахталарының объектілеріне қолданылатын технологияларды, материалдар мен техникалық құрылғыларды тексеру кезінде материалдарды, құралдарды, бақылау-өлшеу аспаптарын, механикаландыру құралдарын пайдалану. 3. Диагностикалық тексеруді жүргізу үшін эталондық үлгілерде жұмыс параметрлерін орнату және диагностикалық жабдықты реттеу. Білімдер: 1. Көмір шахталарының қауіпті өндірістік объектілері үшін өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары. 2. Көмір шахталарының объектілеріне қолданылатын түрлері, мақсаты, схемалары, конструктивтік ерекшеліктері, техникалық және технологиялық сипаттамалары, технологиялары, материалдары мен техникалық құрылғылары. 3. Көмір шахталары объектілері үшін технологияларда және техникалық құрылғыларда қолданылатын аспаптардың сипаттамалары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет емес
		Дағды 2: Тексеру нәтижелері бойынша есепті ресімдеу.

техникалық құрылғылардың техникалық жай-күйін тексеру		2. Көмір шахталарында тау-кен жұмыстарын жүргізуге арналған мамандандырылған бағдарламалар. 3. Көмір шахталарында тау-кен жұмыстарын жүргізу кезіндегі қауіпті факторлардың түрлері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет емес
	Дағды 3: Технология элементтеріне, материалдар мен техникалық құрылғыларға сыртқы тексеру жүргізу.	Машықтар: 1. Көмір шахталарының объектілеріне қолданылатын технологиялардың, материалдар мен техникалық құрылғылардың техникалық жай-күйіне көзбен шолып бақылауды жүзеге асыру. 2. Көмір шахталары объектілері үшін қолданылатын технологиялардың, материалдар мен техникалық құрылғылардың сәйкестігін тексеру. 3. Көмір шахталарының объектілеріне қолданылатын технологияларды, материалдар мен техникалық құрылғыларды тексеру кезінде материалдарды, құралдарды, бақылау-өлшеу аспаптарын, механикаландыру құралдарын пайдалану. Білімдер: 1. Көмір шахталарының қауіпті өндірістік объектілері үшін өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары. 2. Дайындаушы зауыттың техникалық құжаттамасы. 3. Көмір шахталарының объектілерінде қолданылатын технологиялардың, материалдар мен техникалық құрылғылардың конструктивтік және технологиялық сипаттамалары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет емес
Еңбек функциясы 2: Көмір шахталарының объектілерінде қолданылатын технологияларға, материалдар мен техникалық құрылғыларға сараптама жүргізу	Дағды 1: Көмір шахталарының объектілерінде қолданылатын техникалық құрылғылардың конструктивтік элементтеріне бақылау жүргізу кезінде пайдаланылатын жабдықтарды дайындау және тексеру	Машықтар: 1. Көмір шахталарының объектілерінде қолданылатын техникалық құрылғылардың конструктивтік элементтеріне бақылау жүргізу кезінде пайдаланылатын жабдықтарды дайындау. 2. Көмір шахталарының объектілерінде қолданылатын техникалық құрылғылардың конструктивтік элементтеріне бақылау жүргізу кезінде пайдаланылатын жабдықтың жарамдылығын тексеру. 3. Көмір шахталарының объектілерінде қолданылатын техникалық құрылғылардың конструктивтік элементтеріне бақылау жүргізу. Білімдер: 1. Қорғаныс жүйелерінің, аспаптар мен қауіпсіздік құрылғыларының құрылысы және жұмыс істеуі. 2. Көмір шахталарының объектілерінде қолданылатын технологияларды, материалдар мен

		техникалық құрылғыларды бақылау, сынау кезінде пайдаланылатын жабдықтардың құжаттамасы. 3. Көмір шахталарының объектілерінде қолданылатын бақылау, сынау, технология, материалдар мен техникалық құрылғыларда қолданылатын негізгі жабдық.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет емес
Еңбек функциясы 3: Сынақ нәтижелері бойынша техникалық құжаттаманы ресімдеу.	Дағды 1: Тексеру нәтижелерін тіркеу.	Машықтар: 1. Зақымдайтын факторларды, ең ықтимал ақауларды және пайдалану жағдайларына байланысты техникалық құрылғы материалының оларға сезімталдығын анықтау. 2. Тексеру нәтижесін тіркеу бойынша уақтылы жазба жүргізу. 3. Техникалық диагностикалау және техникалық құрылғыны куәландыру бойынша қорытынды есептерді (актілерді, хаттамаларды) ресімдеу. Білімдер: 1. Көмір шахталарының қауіпті өндірістік объектілері үшін өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары. 2.Зерттелетін кәсіпорынның Asset Management бағдарламалық жасақтамасы мен жүйесі. 3. Объектіде белгіленген қауіпсіздікті қамтамасыз ету талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет емес
	Дағды 2: Сынақ нәтижелері бойынша техникалық құжаттаманы ресімдеу.	Машықтар: 1.Техникалық құрылғыларды уақтылы және толық тексеру. 2. Техникалық байқау жүргізу журналдарында тіркелген нәтижелердің дұрыстығын талдау. 3. Жабдықтың бетін тексеруге дайындау әдісін таңдау. Білімдер: 1. Диагностикалау кезіндегі қауіпсіздік шаралары. 2. Көмір шахталарының қауіпті өндірістік объектілері үшін өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары. 3.Қауіпсіздік талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет емес
		Машықтар: 1. Сынақ кезінде алынған деректерді жүйелеу және түсіндіру. 2. Негізгі нәтижелер мен қорытындыларды көрсете отырып, есеп беру құжаттарын ресімдеу және құрылымдау.

	Дағды 3: Сынақ нәтижелерін талдау және оларды есепті құжаттарда тіркеу.	3. Есептерді дайындау және рәсімдеу үшін мамандандырылған бағдарламаларды пайдалану. Білімдер: 1. Сынақ нәтижелерін талдау және оларды статистикалық өңдеу әдістері. 2. Сынақ нәтижелері бойынша есепті құжаттаманы рәсімдеуге қойылатын нормативтік талаптар (МЕМСТ, стандарттар). 3. Техникалық терминологияның негіздері және техникалық құжаттарды рәсімдеу ережелері. 4. Зерттелетін объектілердің немесе материалдардың сипаттамалары мен параметрлері
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет емес
Қосымша еңбек функциясы 1: Қауіпсіздік талаптарын сақтау	Дағды 1: Жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру.	Машықтар: 1. Қауіпсіздік талаптарын іс жүзінде қолдану. 2. Өртүрлі жағдайларда зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету. 3. Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес жұмыстарды жүргізудің шығыс материалдары мен өнімдерін кәдеге жарату. Білімдер: 1. Қауіпсіздік талаптары. 2. Алғашқы көмек көрсету негіздері. 3. Кәсіпорынның ішкі регламентімен бекітілген кәсіпорында белгіленген қауіпсіздікті қамтамасыз ету талаптары. 4. Сертификаттау деңгейінде радиациялық қауіпсіздікті қамтамасыз ету талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет емес
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Командада жұмыс істей білу Аналитикалық ойлау Ақпаратты іздеу және талдау Логикалық ойлау Шешім қабылдау. Қарым-қатынас, зейін, ұйымшылдық. Үнемі жаңа технологиялар мен жаңа тәсілдерді үйреніңіз.	
	КО ТР 010/2011 "машиналар мен жабдықтардың қауіпсіздігі туралы" 2011 жылғы 18 қазандағы № 823. КО ТР 032/2013" артық қысыммен жұмыс істейтін жабдықтың қауіпсіздігі туралы " 2013 жылғы 2 шілдедегі № 41. ГОСТ 31610.10-2012 (IEC 60079-10:2002) жарылғыш газ орталары үшін электр жабдықтары. 10 бөлім. Жарылғыш аймақтардың жіктелуі ГОСТ 31610.19-2014/IEC 60079-19 : 2010 жарылғыш орта. 19 бөлім. Электр жабдықтарын жөндеу, тексеру және қалпына келтіру ГОСТ IEC 60079-17-2013 жарылғыш орта. 17-бөлім: электр қондырғыларын тексеру және техникалық қызмет көрсету ГОСТ IEC 60079-29-1-2013 жарылғыш орта-29-1 бөлім: газ анализаторлары. Жанғыш газ анализаторларының пайдалану сипаттамаларына қойылатын талаптар ГОСТ 31438.2-2011 (ЕН 1127-2:2002) жарылғыш орта. Жарылыстың алдын алу және қорғау. 2 бөлім. Тау-кен жұмыстарының негізгі тұжырымдамалары мен әдістемесі ГОСТ 31439-2011 (ЕН 1710:2005) жерасты қазбаларында ықтимал	

Техникалық
регламенттер мен ұлттық
стандарттардың тізімі:

жарылғыш ортада қолдануға арналған жабдықтар мен компоненттер МЕМСТ 31442-2011 (ЕН 50303:2000) газ және/немесе көмір шаңы бойынша қауіпті атмосферада жұмыс істеуге арналған I, M1 санатты жабдықтар. ГОСТ 31610.35-1-2014(IEC 60079-35-1: 2014 жарылғыш орта. 35-1 бөлім. Кеніш газы бойынша қауіпті шахталарда қолдануға арналған бас шамдар. Жарылыс қаупіне қатысты жалпы талаптар мен сынақ әдістері ГОСТ 31440.2-2011 (ЕН 1834-2:2000) ішкі жану қозғалтқыштары поршеньді. Ықтимал жарылғыш ортада қолдануға арналған қозғалтқыштарға қойылатын қауіпсіздік талаптары. 2 бөлім. Кеніш газының және/немесе жанғыш шаңның тұтануы бойынша қауіпті жерасты қазбаларында қолдануға арналған I топтағы қозғалтқыштар ГОСТ IEC 61557-8-2015 кернеуі 1000 В айнымалы және 1500 В тұрақты токқа дейінгі төмен вольтты электр тарату желілері. Электр қауіпсіздігі. Қорғау құралдарын сынауға, өлшеуге немесе бақылауға арналған Аппаратура. 8 бөлім. It жүйелеріндегі оқшаулауды бақылау құрылғылары МЕМСТ 27294-2013 жарылыстан қорғалған автоматты төмен вольтты кеніштік ажыратқыштар. Техникалық талаптар. Сынақ әдістері МЕМСТ 27307-2013 1140 В дейінгі төмен вольтты кеніш жарылыстан қорғалған жиынтық басқару құрылғылары, техникалық талаптар және сынау әдістері ГОСТ 30852.20-2002 кеніш электр жабдықтары. Оқшаулау, ағып кету жолдары және электр саңылаулары. Техникалық талаптар және сынақ әдістері МЕМСТ 16837-79 рудничные жиынтық трансформаторлық жарылысқа қауіпсіз жылжымалы қосалқы станциялар. Жалпы техникалық шарттар ГОСТ 24754-2013 электр жабдықтары қалыпты. Жалпы техникалық талаптар және сынақ әдістері МЕМСТ 27863-88 көмір шахталарының жерасты электр желілерінің коммутациялық асқын кернеулерінен қорғау құрылғылары ГОСТ 28298-89 шахталық электр жабдықтарын жерге қосу. Техникалық талаптар және бақылау әдістері МЕМСТ 31612-2012 кернеуі 1200 В дейінгі желілер үшін рудничные ағып кету Токтарынан қорғау құрылғылары. МЕМСТ 31614-2012 1140 в дейін жарылыстан қорғалған электромагниттік Кеніштік стартерлер, техникалық талаптар және сынау әдістері ГОСТ ISO / IEC 80079-38-2013 жарылғыш орта. 38 бөлім. Жарылыс қаупі бар ортада, жерасты қазбаларында, шахталар мен кеніштерде қолдануға арналған жабдықтар мен компоненттер ГОСТ 33164.3-2014 (ЕН 1804-3:2006+A1:2011 тау-кен жабдықтары. Механикаландырылған бекітпелер. Басқару жүйелері гидравликалық болып табылады. Қауіпсіздік талаптары және сынақ әдістері ГОСТ 26699-98 бұрғылау шахтасының қондырғылары. Жалпы техникалық талаптар және сынақ әдістері ГОСТ 30628-98 струговые қондырғылар. Сынақ әдістері МЕМСТ 31563-2012 портативті пневматикалық перфораторлар. Техникалық талаптар және сынақ әдістері МЕМСТ 31557-2012 тазарту комбайндары. Жалпы техникалық талаптар. Сынақ әдістері ГОСТ 7828-80 ұңғымалық лебедкалар. Техникалық шарттар ГОСТ 27038-86 механикаландырылған кенжар кешендері. Жалпы қауіпсіздік талаптары МЕМСТ 28599-90 жебе тәрізді атқарушы органы бар үңгілеу комбайндары. Негізгі параметрлер мен өлшемдер. Жалпы техникалық талаптар ГОСТ 28629-90 струговые қондырғылар. Негізгі параметрлер мен өлшемдер. Жалпы техникалық талаптар ГОСТ 31559-2012 якорь бекіткіштері. Жалпы техникалық шарттар МЕМСТ 31560-2012 иілгіш рамалы Металл бекіткіштер. Бекіткіш доғалы. Жалпы техникалық шарттар ГОСТ 6625-85 жергілікті желдетудің шахталық желдеткіштері. Техникалық шарттар ГОСТ 11004-84 негізгі желдетудің шахталық желдеткіштері. Техникалық шарттар ГОСТ 31561-2012 лаваларға арналған механикаландырылған бекіткіштер. Негізгі параметрлер. Жалпы техникалық талаптар. Сынақ әдістері ГОСТ 31562-2012 пневматикалық Бағаналы перфораторлар. Жалпы техникалық талаптар ГОСТ 31564-2012 пневматикалық телескопиялық перфораторлар. Жалпы техникалық талаптар ГОСТ 33164.1-2014 тау-кен жабдықтары. Механикаландырылған

бекітпелер. Бекіту бөлімдері. Жалпы техникалық шарттар МЕМСТ 27039-86 жылжымалы шахталық қырғыш конвейерлер. Жалпы қауіпсіздік талаптары МЕМСТ 28598-90 жылжымалы шахталық қырғыш конвейерлер. Негізгі параметрлер мен өлшемдер МЕМСТ 28600-90 тазартқыш комбайндар. Негізгі параметрлер мен өлшемдер. Жалпы техникалық талаптар ГОСТ 31558-2012 шахталық таспалы конвейерлер. Жалпы техникалық шарттар ГОСТ 15850-84 торға арналған шахта Парашюттері. Техникалық шарттар ГОСТ 15851-84 шахта торларына арналған аспалы құрылғылар. Техникалық шарттар ГОСТ 12.2.112-86 еңбек қауіпсіздігі стандарттарының жүйесі. Электровозды Кеніш көлігі. Жылжымалы құрамға қойылатын жалпы қауіпсіздік талаптары ГОСТ 31945-2012 жерасты және ашық тау-кен жұмыстарына арналған икемді кабельдер мен сымдар. Жалпы техникалық шарттар ГОСТ 12.2.022-80 еңбек қауіпсіздігі стандарттарының жүйесі. Құбырлар. Жалпы қауіпсіздік талаптары ГОСТ 12.2.085-2017 құбыр арматурасы. Қауіпсіздік клапандары. Өткізу қабілетін таңдау және есептеу ГОСТ ISO 5802-2012 өнеркәсіптік желдеткіштер . Орнында пайдалану сынақтары МЕМСТ 9.311-87 01.07.1988 коррозиядан және қартаюдан қорғаудың бірыңғай жүйесі. Металл және металл емес Бейорганикалық жабындар. Коррозияны бағалау әдісі ГОСТ 12.2.021-76 еңбек қауіпсіздігі стандарттарының жүйесі. Жарылыстан қорғалған электр жабдықтары. Техникалық құжаттаманы келісу, сынақтар жүргізу, қорытындылар мен куәліктер беру тәртібі ҚР СТ ASTM E797 / E797M-2016 ультрадыбыстық байланыс сынау әдісінің көмегімен қалыңдығын өлшеудің стандартты технологиялық процесі. ҚР СТ ASTM E 213-2016 металл құбырлар мен құбыр бұйымдарын ультрадыбыстық зерттеудің стандартты тәжірибесі. ҚР СТ 1442-2005 бақылау бұзбайды. Стандартты үлгілер. Ультрадыбыстық әдістер. ҚР СТ EN 1779-2016 бақылау бұзбайды. Тығыздық сынақтары. Сынақ әдісін таңдау критерийлері. ҚР СТ ISO 3059-2014 бақылау бұзбайды. Енетін сұйықтықтар әдісімен және магнитті ұнтақ әдісімен бақылау. Бақылау шарттары. ҚР СТ ISO 3452-1-2017 бақылау бұзбайды. Енетін заттар әдісімен бақылау. 1 бөлім. Жалпы принциптер. ҚР СТ EN 13018-2016 бақылау бұзбайды. Көрнекі бақылау. Жалпы принциптер. ҚР СТ ISO 16809-2019 бақылау бұзбайды. Ультрадыбыстық қалыңдықты бақылау. ГОСТ 14019-2003 (ИСО 7438:1985) металл материалдар. Иілу сынағы әдісі. ҚР СТ ISO 11484-2015 болат бұйымдар. Бұзбайтын бақылау персоналы үшін жұмыс берушінің біліктілік жүйесі. ҚР СТ ISO/TR 25901-3-2016 дәнекерлеу және онымен байланысты процестер. Терминдер мен анықтамалар. 3 бөлім. Металды дәнекерлеу процестері. ҚР СТ ISO 19285-2019 дәнекерленген қосылыстарды бұзбайтын бақылау. Фазалық торлармен ультрадыбыстық бақылау. Қабылдау деңгейлері. ҚР СТ EN 13480-5-2016 өнеркәсіптік металл құбырлар. 5 бөлім. Бақылау және сынау. ҚР СТ ИСО 8930-2011 құрылымдардың сенімділігінің жалпы қағидаттары. Баламалы терминдердің тізімі. ҚР СТ ISO 3864-1-2015 графикалық символдар. Түстер мен қауіпсіздік белгілері. 1 бөлім. Қауіпсіздік белгілері мен таңбалауға арналған дизайн принциптері. ҚР СТ ИСО 16069-2008 графикалық рәміздер. Қауіпсіздік белгілері. Қауіпсіз жолға бағыттау жүйелері. ҚР СТ ИСО 17398-2008 түстер мен қауіпсіздік белгілері. Қауіпсіздік белгілерінің жіктелуі, өнімділігі және беріктігі. ҚР СТ EN 13460-2011 техникалық қызмет көрсету. Құжаттама. ҚР СТ ISO 11484-2015 болат бұйымдар. Бұзбайтын бақылау персоналы үшін жұмыс берушінің біліктілік жүйесі. ГОСТ 9.311 - 87 коррозиядан және қартаюдан қорғаудың бірыңғай жүйесі. Металл және металл емес Бейорганикалық жабындар. Коррозиялық зақымдануды бағалау әдісі ГОСТ 33272-2015 машиналар мен жабдықтардың қауіпсіздігі. "Тағайындалған ресурсты, қызмет ету мерзімін және сақтау мерзімін белгілеу және ұзарту тәртібі. Негізгі ережелер".

СБШ-нің деңгейі:

Кәсіптің атауы:

СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	6	Көмір шахталары объектілерінің техникалық құрылғыларын куәландыру жөніндегі маман	
11. Кәсіптің карточкасы "Көмір шахталары объектілерінің өнеркәсіптік қауіпсіздігі саласындағы сарапшы":			
Топтың коды:	2141-9		
Қызмет атауының коды:	-		
Кәсіптің атауы:	Көмір шахталары объектілерінің өнеркәсіптік қауіпсіздігі саласындағы сарапшы		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	7		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2020 жылғы 30 желтоқсандағы № 553 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 31 желтоқсанда № 22003 болып тіркелді.		
	Параграф 59. Көтергіш құрылыстардың өнеркәсіптік қауіпсіздігі жөніндегі сарапшы		
Кәсіптік білім деңгейі:	Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2020 жылғы 30 желтоқсандағы № 553 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 31 желтоқсанда № 22003 болып тіркелді.		
	91-Параграф. Баптау және сынау жөніндегі инженер		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары оқу орнынан кейінгі білім (магистратура, резидентура)	Мамандық: (Инженерия және инженерлік іс	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Жалпы техникалық өтілі 5 (бес) жылдан кем емес		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	ҚРЗ "Азаматтық қорғау туралы" 11.04.2014 жылғы № 188-V-ҚРЗ 79-бабына сәйкес өнеркәсіптік қауіпсіздік және азаматтық қорғау саласында оқытудан және аттестаттаудан өту		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:			
Қызметтің негізгі мақсаты:	Қазақстан Республикасының өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы заңнамасының талаптары бойынша көмір шахталары объектілерінде техникалық құрылғылар мен процестердің қауіпсіздігін қамтамасыз ету бойынша сараптаманың кәсіби қызметтерін көрсету.		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
		1. Көмір шахталарында тау-кен жұмыстарын жүргізетін объектілер үшін өнеркәсіптік қауіпсіздік декларациясына сараптама жүргізу. 2. Жоспарлы тексеру және қызмет мерзімін ұзарту мақсатында көмір шахталарында тау-кен жұмыстарын жүргізетін объектілердің техникалық құрылғыларына сараптама жүргізу.	

Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	3. Көмір шахталарында тау-кен жұмыстарын жүргізетін объектілерде технологиялар мен қауіпті техникалық құрылғыларды қолдануға рұқсат алу үшін сараптама жүргізу.. 4. Көмір шахталарының қауіпті өндірістік объектілері үшін өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидаларына сәйкес кешенді сараптама жүргізу
	Қосымша еңбек функциялары:	1. Еңбек қауіпсіздігі мен еңбекті қорғауды сақтау.
	Дағды 1: Тәуекелді талдау	Машықтар: 1. Туындауы мүмкін тәуекелдерді талдау. 2. Өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарына сәйкес конструктивті және технологиялық шешімдерді орындау. 3. Өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарына сәйкес аварияларды жою жоспарларын жасау. 4. Қауіпті техникалық құрылғылардың және/немесе технологиялардың техникалық жай-күйін талдау, бағалау және болжау рәсімін орындау. 5. Әртүрлі жағдайларда зардап шеккендерге алғашқы медициналық көмек көрсету бойынша нұсқама жүргізу. Білімдер: 1. Көмір шахталарында тау-кен жұмыстарын жүргізетін объектілердегі өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптары. 2. Өнеркәсіптік қауіпсіздікке сараптама жүргізу бойынша әдістемелік ұсынымдар. 3. Авариялар мен инциденттердің туындау қаупі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	қажет емес
	Дағды 2: Декларацияның өнеркәсіптік қауіпсіздіктің жалпы талаптарына сәйкестігін талдау.	Машықтар: 1. Декларацияны Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес жасау. 2. Өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарына сәйкес конструктивті және технологиялық шешімдерді орындау. 3. Кәсіпорынның технологиялық регламенттерін және кәсіпорынның ерекшеліктерін талдау. 4. Әртүрлі жағдайларда зардап шеккендерге алғашқы медициналық көмек көрсету бойынша нұсқама жүргізу. Білімдер: 1. Көмір шахталарының объектілеріндегі өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптары. 2. Объектілердегі негізгі құрылымдық ерекшеліктер жетекші тау-кен және геологиялық барлау жұмыстары болып табылады.

Еңбек функциясы 1: Көмір шахталарында тау-кен жұмыстарын жүргізетін объектілер үшін өнеркәсіптік қауіпсіздік декларациясына сараптама жүргізу.		3.Өнеркәсіптік қауіпсіздікке сараптама жүргізу бойынша әдістемелік ұсынымдар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет емес
	Дағды 3: Өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарын қамтамасыз ету бойынша әзірленген және / немесе іске асырылған шаралардың жеткіліктілігін бағалау.	Машықтар: 1. Көмір шахталарында тау-кен жұмыстарын жүргізетін объектілерде Қазақстан Республикасының өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы заңнамасының талаптарын сақтау. 2. Зиянды және қауіпті өндірістік факторлардың мәндерін рұқсат етілген параметрлерге, олардың сенімділік деңгейіне жеткізуді қамтамасыз ететін техникалық шараларды қолдану. 3. Қазақстан Республикасында қолданылатын нормативтік мәндерге сәйкес зиянды және қауіпті өндірістік факторлардың шекті мәндері айқындалсын. 4. Әртүрлі жағдайларда зардап шеккендерге алғашқы медициналық көмек көрсету бойынша нұсқама жүргізу.
		Білімдер: 1.Көмір шахталарында тау-кен жұмыстарын жүргізетін объектілердегі өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптары. 2. Қауіпті өндірістік объектілер объектілері үшін негізгі конструктивтік және технологиялық шешімдер. 3.Қауіпсіздік құрылғыларының түрлері, мақсаттары, құрылғылары, пайдалану ережелері, Техникалық, негізгі құрылымдық ерекшеліктері мен сипаттамалары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет емес
	Дағды 4: Сараптамалық қорытынды дайындау.	Машықтар: 1. Сараптамалық қорытындыны ресімдеу. 2. Сараптамалық қорытындыны Тапсырыс берушімен келісуді жүзеге асыру. 3. Өнеркәсіптік қауіпсіздікке сараптама жүргізу бойынша әдістемелік ұсынымдарды қолдану. 4. Әртүрлі жағдайларда зардап шеккендерге алғашқы медициналық көмек көрсету бойынша нұсқама жүргізу.
		Білімдер: 1. Көмір шахталарында тау-кен жұмыстарын жүргізетін объектілердегі өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптары. 2.Өнеркәсіптік қауіпсіздікке сараптама жүргізу бойынша әдістемелік ұсынымдар. 3.Іскерлік айналым әдет-ғұрыптары.

	Дағдыны тану мүмкіндігі : :	қажет емес.
Еңбек функциясы 2: Жоспарлы тексеру және қызмет мерзімін ұзарту мақсатында көмір шахталарында тау-кен жұмыстарын жүргізетін объектілердің техникалық құрылғыларына сараптама жүргізу.	Дағды 1: Тексеру және техникалық куәландыру нәтижелері бойынша материалдарды талдау.	Машықтар: 1.Техникалық құрылғыларды тексеру және техникалық куәландыру кезінде анықталған ақаулардың қауіптілік дәрежесін анықтау. 2.Техникалық құрылғылардың техникалық жай-күйін бағалау мен болжаудың есептеу-талдау рәсімдерін орындау. 3.Объектіге зерттеу жүргізу және мониторингті ұйымдастыру әдістемелерін әзірлеу. 4.Тексеру және куәландыру жүргізу жөніндегі жұмыстарға басшылық жасау. 5. Әртүрлі жағдайларда зардап шеккендерге алғашқы медициналық көмек көрсету бойынша нұсқама жүргізу. Білімдер: 1.Өнеркәсіптік қауіпсіздікке сараптама жүргізу бойынша әдістемелік ұсынымдар. 2. Біліктіліктің III деңгейіндегі ББ әдістері. 3.Техникалық құрылғылардың техникалық жай-күйін бағалау мен болжаудың есептеу-талдау рәсімдерінің принциптері. 4.Өнеркәсіптік қауіпсіздік тұрғысынан объектілерді тексерудің заманауи технологиялары. 5. Лир, Mathcad, Autodesk, AutoCad және басқа CAD бағдарламаларын есептеуге арналған бағдарламалар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі : :	қажет емес
	Дағды 2: Зерттелетін объектінің пайдалану, жобалау және жөндеу құжаттамасын талдау.	Машықтар: 1. Техникалық құрылғылардың пайдалану құжаттамасын талдау. 2. Кәсіпорынның технологиялық құжаттамасын сақтау. 3. Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарын сақтау. 4. Дайындаушы зауыттың құжаттарында және кәсіпорынның нұсқаулықтарында көзделген шешімдерді орындау. 5. Әртүрлі жағдайларда зардап шеккендерге алғашқы медициналық көмек көрсету бойынша нұсқама жүргізу. Білімдер: 1.Қазақстан Республикасы көмір шахталарында тау-кен жұмыстарын жүргізетін объектілердегі өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы заңнамасының талаптары. 2.Өнеркәсіптік қауіпсіздікке сараптама жүргізу бойынша әдістемелік ұсынымдар.

		3.Жүктерді және адамдарды түзу сызықты және кисық учаскелік және магистральдық тау-кен қазбалары арқылы тасымалдау үшін қолданылатын жолдарды салу және пайдалану технологиясы.
	Дағдыны тану мүмкіндігі : :	қажет емес
	Дағды 3: Сараптамалық қорытынды дайындау	Машықтар: 1. Сараптамалық қорытындыны ресімдеу. 2.Сараптамалық қорытындыны кәсіпорынның жауапты өкілімен келісу. 3.Объектіге зерттеу жүргізу және мониторингті ұйымдастыру әдістемелерін әзірлеу. 4.Тексеру және куәландыру жүргізу жөніндегі жұмыстарға басшылық жасау. 5. Әртүрлі жағдайларда зардап шеккендерге алғашқы медициналық көмек көрсету бойынша нұсқама жүргізу. Білімдер: 1.Қазақстан Республикасы көмір шахталарында тау-кен жұмыстарын жүргізетін объектілердегі өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы заңнамасының талаптары. 2.Өнеркәсіптік қауіпсіздікке сараптама жүргізу бойынша әдістемелік ұсынымдар. 3. Көмір шахталарында тау-кен жұмыстарын жүргізетін объектілердегі техникалық құрылғыларға өнеркәсіптік қауіпсіздік тұрғысынан зерттеу жүргізудің заманауи технологиялары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі : :	қажет емес
	Дағды 1: Сараптамалық қорытынды дайындау	Машықтар: 1.Сараптамалық қорытындыны ресімдеу. 2. Сараптамалық қорытындыны кәсіпорынның жауапты өкілімен келісу. 3. Объектіге зерттеу жүргізу және мониторингті ұйымдастыру әдістемелерін әзірлеу. 4. Сараптамалық қорытынды дайындау бойынша жұмыстарға басшылық жасау. 5. Әртүрлі жағдайларда зардап шеккендерге алғашқы медициналық көмек көрсету бойынша нұсқама жүргізу. Білімдер: 1. Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптары. 2. Кәсіпорынның техникалық сипаттамалары мен ерекшеліктері. 3. Сараптамалық қорытындыны әзірлеу рәсімі. 4. Жабдықты қолдану бойынша техникалық шешімдер.

Еңбек функциясы 3: Көмір шахталарында тау-кен жұмыстарын жүргізетін объектілерде технологиялар мен қауіпті техникалық құрылғыларды қолдануға рұқсат алу үшін сараптама жүргізу..	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет емес
	Дағды 2: Технологияны немесе қауіпті техникалық құрылғыны қолдану бойынша техникалық сипаттамаларды талдау.	Машықтар: 1.Бұрын көмір шахталарында тау-кен жұмыстарын жүргізетін объектілерде қолдануға рұқсат алған технологиялар мен қауіпті техникалық құрылғылардың аналогтарын талдау және салыстыру. 2. Ресми дереккөздер арқылы сараптамаға қажетті акпаратты сұрау және табу. 3. Объектіге зерттеу жүргізу және мониторингті ұйымдастыру әдістемелерін әзірлеу. 4. Тексеру және куәландыру жүргізу жөніндегі жұмыстарға басшылық жасау. 5. Әртүрлі жағдайларда зардап шеккендерге алғашқы медициналық көмек көрсету бойынша нұсқама жүргізу Білімдер: 1.Өнеркәсіптік қауіпсіздікке сараптама жүргізу бойынша әдістемелік ұсынымдар. 2.Қауіпті техникалық құрылғылардың негізгі техникалық сипаттамалары. 3.Техникалық құрылғыларды пайдалану кезінде қолданылатын негізгі технологиялар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет емес
	Дағды 3: Технологиямен немесе қауіпті техникалық құрылғымен нақты танысу.	Машықтар: 1.Осы технология бойынша технологиялық процесті жүзеге асыру кезінде туындайтын зиянды қауіпті өндірістік факторларды, олардың шекті мәндерін анықтау. 2.Зиянды және қауіпті өндірістік факторлардың шекті мәндерін Қазақстан Республикасында қолданылатын нормативтік мәндерге айқындау. 3.Зиянды және қауіпті өндірістік факторлардың мәндерін рұқсат етілген параметрлерге, олардың сенімділік деңгейіне жеткізуді қамтамасыз ететін техникалық шараларды қолдану. 4. Әртүрлі жағдайларда зардап шеккендерге алғашқы медициналық көмек көрсету бойынша нұсқама жүргізу Білімдер: 1.Өнеркәсіптік қауіпсіздікке сараптама жүргізу бойынша әдістемелік ұсынымдар. 2.Қауіпті техникалық құрылғылардың және/немесе технологиялардың техникалық жай-күйін талдау, бағалау және болжау рәсімдері. 3.Лир, Mathcad, Autodesk, AutoCad және басқа CAD бағдарламаларын есептеуге арналған бағдарламалар .

	Дағдыны тану мүмкіндігі : :	қажет емес
Еңбек функциясы 4: Көмір шахталарының қауіпті өндірістік объектілері үшін өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидаларына сәйкес кешенді сараптама жүргізу	Дағды 1: Тау-кен қазбаларын жою.	Машықтар: 1. Жұмыс істеп тұрған тау-кен қазбаларына судың, газдың жарылуын немесе жерасты өрттерінің таралуын болдырмау үшін окшаулағыш көпірлер орнатуды қоса алғанда, тау-кен жұмыстарының қауіпсіздігін бағалау. 2.Көмір шахталарында тау-кен жұмыстарын жүргізетін объектілерде Қазақстан Республикасының өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы заңнамасының талаптарын сақтау. 3.Объектіге зерттеу жүргізу және мониторингті ұйымдастыру әдістемелерін әзірлеу. 4. Әртүрлі жағдайларда зардап шеккендерге алғашқы медициналық көмек көрсету бойынша нұсқама жүргізу
		Білімдер: 1. Тік окпандар мен шурфтарды (тұрақты және сусыз жыныстарда өткен) темірбетон сөрелермен жабудың рұқсат етілген нормалары. 2.Көмір шахталарында тау-кен жұмыстарын жүргізетін объектілердегі өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптары. 3. Объектіде белгіленген қауіпсіздікті қамтамасыз ету талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі : :	қажет емес
Қосымша еңбек функциясы 1: Еңбек қауіпсіздігі мен еңбекті қорғауды сақтау.	Дағды 1: Жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру	Машықтар: 1. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау талаптарын практикада қолдану. 2. Аварияларды жою жоспарында көзделген жұмыстарға басшылық жасау. 3. Өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарын сақтау жұмысын ұйымдастыру. 4. Жұмыстарды қауіпсіз жүргізу бойынша іс-шараларды әзірлеу. 5. Әртүрлі жағдайларда зардап шеккендерге алғашқы медициналық көмек көрсету бойынша нұсқама жүргізу.
		Білімдер: 1. Сертификаттау деңгейінде көмір шахталарында тау-кен жұмыстарын жүргізетін объектілердегі өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптары. 2.Далада зардап шеккендерге шұғыл көмек көрсету. 3.Кәсіпорында белгіленген қауіпсіздік талаптары. 4.Сертификаттау деңгейінде радиациялық қауіпсіздікті қамтамасыз ету талаптары.

	Дағдыны тану мүмкіндігі қажет емес :
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Дербестік және жауапкершілік Аналитикалық ойлау Ақпаратты іздеу және талдау Логикалық ойлау Шешім қабылдау. Қарым-қатынас, зейін, ұйымшылдық. Үнемі жаңа технологиялар мен жаңа тәсілдерді үйреніңіз.
	КО ТР 010/2011 "машиналар мен жабдықтардың қауіпсіздігі туралы" 2011 жылғы 18 қазандағы № 823. КО ТР 032/2013" артық қысыммен жұмыс істейтін жабдықтың қауіпсіздігі туралы " 2013 жылғы 2 шілдедегі № 41. ҚР СТ 1109-2002 "тау-кен және құрылыс жұмыстарына арналған Ампула. Жалпы техникалық шарттар". ГОСТ 31610.10-2012 (IEC 60079-10:2002) жарылғыш газ орталары үшін электр жабдықтары. 10 бөлім. Жарылғыш аймақтардың жіктелуі ГОСТ 31610.19-2014/IEC 60079-19: 2010 жарылғыш орта. 19 бөлім. Электр жабдықтарын жөндеу, тексеру және қалпына келтіру ГОСТ IEC 60079-14-2013 жарылғыш орта-14 бөлім: электр қондырғыларын жобалау, таңдау және орнату ГОСТ IEC 60079-17-2013 жарылғыш орта. 17-бөлім: электр қондырғыларын тексеру және техникалық қызмет көрсету ГОСТ IEC 60079-29-1-2013 жарылғыш орта-29-1 бөлім: газ анализаторлары. Жанғыш газ анализаторларының пайдалану сипаттамаларына қойылатын талаптар ГОСТ IEC 60079-29-2-2013 (IEC 60079-29-2 жарылғыш орта-29-2 бөлім: газ анализаторлары. Жанғыш газдар мен оттегі газ анализаторларын таңдауға, монтаждауға, қолдануға және техникалық қызмет көрсетуге қойылатын талаптар ГОСТ IEC 60079-29-3-2013 жарылғыш орта. 29-3 бөлім. Газ анализаторлары. Стационарлық газ аналитикалық жүйелердің функционалдық қауіпсіздігі жөніндегі Нұсқаулық ГОСТ 31438.2-2011 (ЕН 1127-2:2002) жарылғыш орта. Жарылыстың алдын алу және қорғау. 2 бөлім. Тау-кен жұмыстарының негізгі тұжырымдамалары мен әдістемесі ГОСТ 31439-2011 (ЕН 1710:2005) жерасты қазбаларында ықтимал жарылғыш ортада қолдануға арналған жабдықтар мен компоненттер МЕМСТ 31442-2011 (ЕН 50303:2000) газ және/немесе көмір бойынша қауіпті атмосферада жұмыс істеуге арналған I, M1 санаттағы жабдықтар шаң ГОСТ 31610.35-1-2014(IEC 60079-35-1: 2014 жарылғыш орта. 35-1 бөлім. Кеніш газы бойынша қауіпті шахталарда қолдануға арналған бас шамдар. Жарылыс қаупіне қатысты жалпы талаптар мен сынақ әдістері ГОСТ 31440.2-2011 (ЕН 1834-2:2000) ішкі жану қозғалтқыштары поршеньді. Ықтимал жарылғыш ортада қолдануға арналған қозғалтқыштарға қойылатын қауіпсіздік талаптары. 2 бөлім. Кеніш газының және/немесе жанғыш шаңның тұтануы бойынша қауіпті жерасты қазбаларында қолдануға арналған I топтағы қозғалтқыштар ГОСТ IEC 61557-8-2015 кернеуі 1000 В айнымалы және 1500 В тұрақты токқа дейінгі төмен вольтты электр тарату желілері. Электр қауіпсіздігі. Қорғау құралдарын сынауға, өлшеуге немесе бақылауға арналған Аппаратура. 8 бөлім. It жүйелеріндегі оқшаулауды бақылау құрылғылары МЕМСТ 27294-2013 жарылыстан қорғалған автоматты төмен вольтты кеніштік ажыратқыштар. Техникалық талаптар. Сынақ әдістері МЕМСТ 27307-2013 1140 В дейінгі төмен вольтты кеніш жарылыстан қорғалған жиынтық басқару құрылғылары, техникалық талаптар және сынау әдістері ГОСТ 30852.20-2002 кеніш электр жабдықтары. Оқшаулау, ағып кету жолдары және электр саңылаулары. Техникалық талаптар және сынақ әдістері МЕМСТ 24786-81 жарылыстан қорғалған жеңіл кеніш аспаптары. Жалпы техникалық шарттар МЕМСТ 16837-79 рудничные жиынтық трансформаторлық жарылысқа қауіпсіз жылжымалы қосалқы станциялар. Жалпы техникалық шарттар ГОСТ 24754-2013 электр жабдықтары қалыпты.

Техникалық
регламенттер мен ұлттық
стандарттардың тізімі:

Жалпы техникалық талаптар және сынақ әдістері МЕМСТ 27863-88 көмір шахталарының жерасты электр желілерінің коммутациялық асқын кернеулерінен қорғау құрылғылары ГОСТ 28298-89 шахталық электр жабдықтарын жерге қосу. Техникалық талаптар және бақылау әдістері МЕМСТ 31612-2012 кернеуі 1200 В дейінгі желілер үшін рудничные ағып кету Токтарынан қорғау құрылғылары. МЕМСТ 31614-2012 1140 в дейін жарылыстан қорғалған электромагниттік Кеніштік стартерлер, техникалық талаптар және сынау әдістері ГОСТ ISO / IEC 80079-38-2013 жарылғыш орта. 38 бөлім. Жарылыс қаупі бар ортада, жерасты қазбаларында, шахталар мен кеніштерде қолдануға арналған жабдықтар мен компоненттер ГОСТ 33164.3-2014 (EN 1804-3:2006+A1:2011 тау-кен жабдықтары. Механикаландырылған бекітпелер. Басқару жүйелері гидравликалық болып табылады. Қауіпсіздік талаптары және сынақ әдістері ГОСТ 26699-98 бұрғылау шахтасының қондырғылары. Жалпы техникалық талаптар және сынақ әдістері ГОСТ 30628-98 струговые қондырғылар. Сынақ әдістері МЕМСТ 31563-2012 портативті пневматикалық перфораторлар. Техникалық талаптар және сынақ әдістері МЕМСТ 31557-2012 тазарту комбайндары. Жалпы техникалық талаптар. Сынақ әдістері ГОСТ 7828-80 ұңғымалық лебедкалар. Техникалық шарттар ГОСТ 27038-86 механикаландырылған кенжар кешендері. Жалпы қауіпсіздік талаптары МЕМСТ 28599-90 жебе тәрізді атқарушы органы бар үңгілеу комбайндары. Негізгі параметрлер мен өлшемдер. Жалпы техникалық талаптар ГОСТ 28629-90 струговые қондырғылар. Негізгі параметрлер мен өлшемдер. Жалпы техникалық талаптар ГОСТ 31559-2012 якорь бекіткіштері. Жалпы техникалық шарттар МЕМСТ 31560-2012 иілгіш рамалы Металл бекіткіштер. Бекіткіш доғалы. Жалпы техникалық шарттар ГОСТ 6625-85 жергілікті желдетудің шахталық желдеткіштері. Техникалық шарттар ГОСТ 11004-84 негізгі желдетудің шахталық желдеткіштері. Техникалық шарттар ГОСТ 31561-2012 лаваларға арналған механикаландырылған бекіткіштер. Негізгі параметрлер. Жалпы техникалық талаптар. Сынақ әдістері ГОСТ 31562-2012 пневматикалық Бағаналы перфораторлар. Жалпы техникалық талаптар ГОСТ 31564-2012 пневматикалық телескопиялық перфораторлар. Жалпы техникалық талаптар ГОСТ 33164.1-2014 тау-кен жабдықтары. Механикаландырылған бекітпелер. Бекіту бөлімдері. Жалпы техникалық шарттар МЕМСТ 27039-86 жылжымалы шахталық қырғыш конвейерлер. Жалпы қауіпсіздік талаптары МЕМСТ 28598-90 жылжымалы шахталық қырғыш конвейерлер. Негізгі параметрлер мен өлшемдер МЕМСТ 28600-90 тазартқыш комбайндар. Негізгі параметрлер мен өлшемдер. Жалпы техникалық талаптар ГОСТ 31558-2012 шахталық таспалы конвейерлер. Жалпы техникалық шарттар ГОСТ 15850-84 торға арналған шахта Парашюттері. Техникалық шарттар ГОСТ 15851-84 шахта торларына арналған аспалы құрылғылар. Техникалық шарттар ГОСТ 12.2.112-86 еңбек қауіпсіздігі стандарттарының жүйесі. Электровозды Кеніш көлігі. Жылжымалы құрамға қойылатын жалпы қауіпсіздік талаптары ГОСТ 31945-2012 жерасты және ашық тау-кен жұмыстарына арналған икемді кабельдер мен сымдар. Жалпы техникалық шарттар ГОСТ 12.0.229-2005 еңбек қауіпсіздігі стандарттарының жүйесі. Өндірістік жабдық. Қауіпсіздік талаптарының мазмұнының толықтығына стандарттар мен техникалық шарттарды бағалау ГОСТ 3.1120 - 83 бірыңғай технологиялық құжаттама жүйесі. Технологиялық құжаттамада еңбек қауіпсіздігі талаптарын көрсету мен ресімдеудің жалпы қағидалары ГОСТ 12.2.022-80 еңбек қауіпсіздігі стандарттарының жүйесі. Құбырлар. Жалпы қауіпсіздік талаптары ГОСТ 12.2.085-2017 құбыр арматурасы. Қауіпсіздік клапандары. Өткізу қабілетін таңдау және есептеу ГОСТ ISO 5802-2012 өнеркәсіптік желдеткіштер. Орнында пайдалану сынақтары МЕМСТ 9.311-87 01.07.1988 коррозиядан және қартаюдан қорғаудың бірыңғай жүйесі. Металл және металл емес

	Бейорганикалық жабындар. Коррозияны бағалау әдісі ГОСТ 12.2.021-76 еңбек қауіпсіздігі стандарттарының жүйесі. Жарылыстан қорғалған электр жабдықтары. Техникалық құжаттаманы келісу, сынақтар жүргізу, қорытындылар мен куәліктер беру тәртібі ҚР СТ ASTM E797 / E797M-2016 ультрадыбыстық байланыс сынау әдісінің көмегімен қалыңдығын өлшеудің стандартты технологиялық процесі. ҚР СТ ASTM E 213-2016 металл құбырлар мен құбыр бұйымдарын ультрадыбыстық зерттеудің стандартты тәжірибесі. ҚР СТ 1442-2005 бақылау бұзбайды. Стандартты үлгілер. Ультрадыбыстық әдістер. ҚР СТ EN 1779-2016 бақылау бұзбайды. Тығыздық сынақтары. Сынақ әдісін таңдау критерийлері. ҚР СТ ISO 3059-2014 бақылау бұзбайды. Енетін сұйықтықтар әдісімен және магнитті ұнтақ әдісімен бақылау. Бақылау шарттары. ҚР СТ ISO 3452-1-2017 бақылау бұзбайды. Енетін заттар әдісімен бақылау. 1 бөлім. Жалпы принциптер. ҚР СТ EN 13018-2016 бақылау бұзбайды. Көрнекі бақылау. Жалпы принциптер. ҚР СТ ISO 16809-2019 бақылау бұзбайды. Ультрадыбыстық қалыңдықты бақылау. ГОСТ 14019-2003 (ИСО 7438:1985) металл материалдар. Иілу сынағы әдісі. ҚР СТ ISO 11484-2015 болат бұйымдар. Бұзбайтын бақылау персоналы үшін жұмыс берушінің біліктілік жүйесі. ҚР СТ ISO/TR 25901-3-2016 дәнекерлеу және онымен байланысты процестер. Терминдер мен анықтамалар. 3 бөлім. Металды дәнекерлеу процестері. ҚР СТ ISO 19285-2019 дәнекерленген қосылыстарды бұзбайтын бақылау. Фазалық торлармен ультрадыбыстық бақылау. Қабылдау деңгейлері. ҚР СТ EN 13480-5-2016 өнеркәсіптік металл құбырлар. 5 бөлім. Бақылау және сынау. ҚР СТ EN 13480-7-2016 өнеркәсіптік металл құбырлар. 7 бөлім. Сәйкестікті бағалау процедуралары бойынша нұсқаулық. ҚР СТ ИСО 8930-2011 құрылымдардың сенімділігінің жалпы қағидаттары. Баламалы терминдердің тізімі. ҚР СТ ISO 3864-1-2015 графикалық символдар. Түстер мен қауіпсіздік белгілері. 1 бөлім. Қауіпсіздік белгілері мен таңбалауға арналған дизайн принциптері. ҚР СТ ИСО 16069-2008 графикалық рәміздер. Қауіпсіздік белгілері. Қауіпсіз жолға бағыттау жүйелері. ҚР СТ ИСО 17398-2008 түстер мен қауіпсіздік белгілері. Қауіпсіздік белгілерінің жіктелуі, өнімділігі және беріктігі. ҚР СТ EN 10168-2012 болаттан жасалған бұйымдар. Қабылдау бақылау актілері. Ақпарат тізімі және сипаттамасы. ҚР СТ EN 10204 -2012 металл бұйымдар. Қабылдау Бақылау құжаттарының түрлері. ҚР СТ EN 13460-2011 техникалық қызмет көрсету. Құжаттама. ҚР СТ ISO 11484-2015 болат бұйымдар. Бұзбайтын бақылау персоналы үшін жұмыс берушінің біліктілік жүйесі. ГОСТ 9.311 - 87 коррозиядан және картаюдан қорғаудың бірыңғай жүйесі. Металл және металл емес Бейорганикалық жабындар. Коррозиялық зақымдануды бағалау әдісі ГОСТ 9.311 - 87 коррозиядан және картаюдан қорғаудың бірыңғай жүйесі. Металл және металл емес Бейорганикалық жабындар. Коррозиялық зақымдануды бағалау әдісі	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	6	Көмір шахталары объектілерінің техникалық құрылғыларын куәландыру жөніндегі маман

4-ші тарау. Кәсіптік стандарттың техникалық деректері

12. Мемлекеттік органның атауы: Қазақстан Республикасының Төтенше жағдайлар министрлігі.

Орындаушы: Абраимов І.Н., +7 (717) 227 40 19, sagidullaev.a@emer.kz.

13. Әзірлеуге қатысатын ұйымдар (кәсіпорындар):

ҚР ТЖМ Өнеркәсіптік қауіпсіздік комитеті;

"Тәуелсіз газ қауымдастығы" ЗТБ;

"Бюро Веритас Қазақстан" ЖШС;

"Тәуелсіз сараптамалық ұйымдар Қауымдастығы" ЗТБ;

"BK Engineering Service" ЖШС;

"Қазақстандық стандарттау және метрология институты" РМК.

Жоба жетекшісі: Исқақов Нұржан Қалдыбекұлы, +7 (701) 734 51 51, iskakov.n@kpb.emer.kz.

14. Кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңес:

15. Кәсіптік біліктілік жөніндегі ұлттық орган: 13.09.2025 ж.

16. "Атамекен" Қазақстан Республикасының Ұлттық кәсіпкерлер палатасы: -

17. Нұсқа нөмірі және шығарылған жылы: Нұсқа 2, 2025 ж.

18. Болжамды қайта қарау күні: 02.04.2028 ж.

Қазақстан Республикасы
Төтенше жағдайлар министрінің
2025 жылғы 20 қарашадағы
№ 493 бұйрығына
7-қосымша

Кәсіптік стандарт: "Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы кадрларды даярлау, қайта даярлау және олардың біліктілігін арттыру"

1-ші тарау. Жалпы ережелер

1. Кәсіптік стандарттың қолдану аясы: Кәсіптік стандарт Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес өнеркәсіптік және техногендік қауіпсіздік саласындағы мамандарды даярлау, қайта даярлау және олардың біліктілігін арттыру жөніндегі салалық оқу орталықтарының базасында кәсіптік қызметтер көрсету жөніндегі мамандардың кәсіптік құзыреті саласындағы талаптарды белгілейді

2. Осы кәсіптік стандартта мынадай терминдер, анықтамалар мен қысқартулар қолданылады:

1) білім – кәсіптік міндет шеңберінде іс-әрекеттерді орындау үшін қажетті зерделенген және меңгерілген ақпарат;

2) кәсіптік біліктілік – кәсіп бойынша еңбек функцияларын орындау үшін талап етілетін құзыреттерді меңгеруді сипаттайтын кәсіптік даярлық дәрежесі;

3) кәсіптік стандарт – ресми және (немесе) бейресми және (немесе) ақпараттық білім беруді, біліктілік деңгейі мен құзыреттілікке, кәсіптік қызметтің нақты бір саласындағы еңбек мазмұнын, сапасы мен жағдайларын ескере отырып, білімге, машыққа, дағдыға, жұмыс тәжірибесіне, қойылатын жалпы талаптарды белгілейтін жазбаша ресми құжат;

4) құзырет – еңбек функциясын құрайтын бір немесе бірнеше кәсіптік міндеттерді орындауға мүмкіндік беретін дағдыларды қолдану қабілеті;

5) информалды білім – білім беру ұйымдарынан және білім беру қызметтерін ұсынатын ұйымдардан тыс күнделікті қызмет барысында алынатын және оқыту нәтижелерін растайтын құжатты берумен сүйемелденбейтін білім беру түрі;

6) оқыту – адамгершілік, зияткерлік, мәдени, дене бітімін дамыту және кәсіптік құзыреттілікті қалыптастыру мақсатында жүзеге асырылатын тәрбие мен оқытудың үздіксіз процесі;

7) салалық біліктілік шеңбері (СБШ) – ұлттық біліктілік жүйесінің құрамдас бөлігі болып табылатын, біліктіліктің сараланған деңгейлерінің негіздемелік құрылымы; ол салаларда орындалатын жұмыстардың күрделілігіне және қолданылатын білім, машық пен құзыреттердің сипатына қарай біліктілік деңгейлері бойынша талаптарды жіктейді.

8) өнеркәсіптік қауіпсіздік – жеке және заңды тұлғалардың, қоршаған ортаның қауіпті өндірістік факторлардың зиянды әсерінен қорғалу жағдайы;

9) кәсіп – жеке тұлға жүзеге асыратын және оны орындау үшін белгілі бір біліктілікті талап ететін қызмет түрі.

10) машық – кәсіптік міндет шеңберінде жекелеген бірлі-жарым іс-әрекетті физикалық тұрғыдан және (немесе) ақыл-оймен орындау қабілеті;

11) біліктілік деңгейі – күрделілік, стандарттылық, жауапкершілік және дербестік параметрлері бойынша сараланатын, жұмыскердің біліміне, іскерлігіне және кең құзыреттеріне қойылатын жинақталған талаптар.

12) емтихан материалдары – тест тапсырмаларынан/сұрақтардан, әңгімелесуден (сертификаттау схемасына байланысты), теориялық және (немесе) практикалық тапсырмалардан тұратын және әрбір біліктілік деңгейіне арналған білім, іскерлік пен дағдыларды бақылау мен бағалауға арналған бақылау-өлшеу материалдары.

13) өнеркәсіптік қауіпсіздік сараптамасы – сараптама объектісінің оған қойылатын өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарына және нәтижесі қорытынды болып табылатын қолданыстағы нормативтік-техникалық құжаттамаға сәйкестігін (немесе сәйкессіздігін) бағалау;

14) сараптама ұйымы – өнеркәсіптік қауіпсіздік сараптамасын жүргізуге өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті орган аттестаттаған ұйым;

15) Емтихан материалдары – сертификаттау сұлбасына сәйкес тест тапсырмалары/сұрақтар, әңгімелесу, теориялық және (немесе) практикалық тапсырмалардан тұратын, әр біліктілік деңгейі үшін білім, машық және дағдыларды бағалау мен бақылауға арналған бақылау-өлшеу материалдары.

3. Осы кәсіптік стандартта мынадай қысқартулар қолданылады

1) ЭҚТЖЖ – экономикалық қызмет түрлерінің жалпы жіктеуіші

2) НҚА – нормативтік құқықтық акт

3) БА – біліктілік анықтамалығы

4) ҚОО – қауіпті өндірістік объект

5) ҚТҚ – қауіпті техникалық құрылғы.

2-ші тарау. Кәсіптік стандарттың паспорты

4. Кәсіптік стандарттың атауы: Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы кадрларды даярлау, қайта даярлау және олардың біліктілігін арттыру

5. Кәсіптік стандарттың коды: M084

6. ЭҚЖЖ секциясын, бөлімін, тобын, сыныбын және кіші сыныбын көрсету:

M Кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет

74 Өзге де кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет

74.9 Басқа топтамаларға енгізілмеген кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет

74.90 Басқа топтамаларға енгізілмеген кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет

74.90.9 Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет

7. Кәсіптік стандарттың қысқаша сипаттамасы: бұл кәсіптік стандарт объектілері бойынша өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы сараптамалық жұмыстарды жүргізу құқығына заңды тұлғаларды аттестаттау үшін заңнамада белгіленген талаптарға сәйкес кәсіптік стандарттардың талаптары бойынша даярлауды, қайта даярлауды және біліктілікті арттыруды жүргізетін оқу орталықтары қызметкерлерінің міндетті кәсіптік біліктілік жүйесі үшін әзірленген

8. Кәсіптер карточкаларының тізімі:

2) Объектілер бойынша өнеркәсіптік қауіпсіздік саласында оқыту жөніндегі маман - 6 СБШ-нің деңгейі

3) Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы оқу орталығының басшысы - 7 СБШ-нің деңгейі.

3-ші тарау. Кәсіптер карточкалары

10. Кәсіптің карточкасы "Объектілер бойынша өнеркәсіптік қауіпсіздік саласында оқыту жөніндегі маман":			
Топтың коды:	2375-0		
Қызмет атауының коды:	-		
Кәсіптің атауы:	Объектілер бойынша өнеркәсіптік қауіпсіздік саласында оқыту жөніндегі маман		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:			
	Білім деңгейі:	Мамандық:	Біліктілік:

Кәсіптік білім деңгейі:	жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	(Өндірістік және өңдеу салалары	-
	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Инженерия және инженерлік іс	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	қауіпті өнеркәсіптік объектілерде кемінде 5 жыл		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	"Азаматтық қорғау туралы" ҚРЗ 79-бабына сәйкес өнеркәсіптік қауіпсіздік бойынша даярлаудан, қайта даярлаудан өту және куәлік алу		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:			
Қызметтің негізгі мақсаты:	Салалық біліктілік процесінен одан әрі өту үшін объектілердің ерекшелігін ескере отырып, өнеркәсіптік қауіпсіздік жүйесінің мамандарын оқыту бойынша кәсіби қызметтер көрсету		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Оқу процесін жүзеге асыру 2. Білім беру жетістіктеріне мониторинг жүргізу 3. Оқу-әдістемелік қызметті жүзеге асыру 4. Оқыту және біліктілік нәтижелері бойынша құжаттаманы ресімдеу	
	Қосымша еңбек функциялары:	1. Қауіпсіздік техникасын сақтау	
Еңбек функциясы 1:	Дағды 1: Оқу процесін жоспарлау	Машықтар: 1. Өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптары бойынша оқу бағдарламалары мен жоспарларын жасау. 2. Оқу материалы мен оқыту әдістемесінің мазмұнын жоспарлау. 3. Оқу нәтижелерін бағалау үшін тапсырмалар құрастыру. Білімдер: 1. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және техникалық реттеу саласындағы салалық НҚА. 2. Кәсіптік біліктілікті тану саласындағы заңнама. 3. Қауіпті өндірістік объектілерді зерттеудің негізгі қағидаттары, әдістері мен мысалдары. 4. Қауіпті өндірістік процестерді техникалық куәландыруды зерттеудің негізгі қағидаттары, әдістемелері мен мысалдары. 5. Қауіпті өндірістік объектілерге сараптама жүргізудің негізгі қағидаттары, мысалдары мен тәртібі. 6. Әртүрлі қауіпті өндірістік объектілер үшін қауіпсіздік қорын есептеу негіздері. 7. Педагогика және психология негіздері.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	ұсынылмайды	

Оқу процесін жүзеге асыру	Дағды 2: Оқу процесін ұйымдастыру	Машықтар: 1. Оқу сыныптарында (аудиторияларда) теориялық сабақтар өткізу. 2. Өндірістік базада практикалық сабақтар өткізу. 3. Көрнекі құралдармен және оқу материалдарымен танысу. 4. Оқу мақсатына жетуді қамтамасыз ететін оқу процесін ұйымдастыру.
		Білімдер: 1. Оқу материалдарын демонстрациялау бағдарламалары. 2. Белгілі бір ҚӨО мен ҚТҚ техникалық реттеу объектілерінің пайдалану сипаттамалары мен ерекшеліктері. 3. Белгілі бір ҚӨО мен ҚТҚ техникалық объектілерінің беріктілік қорын есептеу негіздері. 4. Теориялық және практикалық сабақтарды өткізу әдістемесі. 5. Қауіпті өндірістік объектілерді сараптау негізгі қағидаттары, мысалдары және тәртібі. 6. Әртүрлі қауіпті өндірістік объектілер үшін беріктілік қорын есептеу негіздері. 7. Теориялық және практикалық сабақтарды өткізу әдістемесі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	ұсынылмайды
Еңбек функциясы 2:	Дағды 1: Орындалған жұмыстарға бағалау жүргізу	Машықтар: 1. Практикалық және теориялық оқу материалын игеруді тексеру. 2. Аралық білімді бағалаудың әртүрлі әдістерін қолдану. 3. Практикалық және теориялық оқу материалын игеруді тексеру нәтижелеріне талдау жүргізу.
		Білімдер: 1. Аралық бағаларды (ауызша және жазбаша) қою, өзгерту және қайта қарау рәсімі. 2. Оқу материалын игеруге тексеру жүргізу әдістемесі. 3. Практикалық және теориялық оқу материалының игеру деңгейін талдау.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	ұсынылмайды
Еңбек функциясы 2:	Дағды 2: Оқу курсының қорытындысы бойынша	Машықтар: 1. Теориялық және практикалық емтихан материалдарын әзірлеу. 2. Теориялық және практикалық емтихандарды ұйымдастыру және өткізу, дайындық деңгейі мен нәтижелерін бағалау 3. Емтихан материалдарын жүйелі түрде жаңарту.
		Білімдер:

Білім беру жетістіктеріне мониторинг жүргізу	тыңдаушыларды аттестаттаудан өткізу	1. Емтихан материалдары мен емтихан рәсімдеріне білім беру стандарттарының талаптары. 2. Салалық емтихан материалдарының мазмұны. 3. Емтихан материалдарын (аралық) әзірлеу және сақтау.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	ұсынылмайды
	Дағды 3: Орташа балл мен ұсынылған бағаны есептеу	Машықтар: 1.Емтихан материалдарын өңдеуді жүргізу 2.Емтихан материалдарын өңдеу нәтижелері бойынша мамандарды даярлау және біліктілік дәрежесін бағалау. 3.Емтихан нәтижелері бойынша негізделген бағалар қою. Білімдер: 1. Теориялық және практикалық білім деңгейін бағалау өлшемшарттары. 2. ҚӨО және ҚТҚ нақты объектілеріне арналған біліктілік бағалау жүйесі. 3. Оқу бағдарламаларын бағалаудың тиімділігін бағалау принциптері мен әдістері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	ұсынылмайды
Еңбек функциясы 3: Оқу-әдістемелік қызметті жүзеге асыру	Дағды 1: Оқу-әдістемелік материалдарды дайындау және әзірлеу	Машықтар: 1. Оқу-әдістемелік жұмысты жүргізу: бағдарламалар мен әдістемелік материалдарды әзірлеу, әдістемелік құзыреттілікті дамыту. 2. Кәсіптік ақпаратты (әдістемелік әдебиеттерді, электрондық білім беру ресурстарын қоса алғанда) жоспарлау үшін қажетті дереккөздерді табу, талдау және пайдалану 3. Кадрларды даярлау және қайта даярлау бойынша сабақтарды өткізу нысандары мен мазмұнын айқындау. 4. Кәсіптік стандарт пен білім беру бағдарламасы арасындағы байланысты анықтау. 5. Оқу материалдарын дайындау кезінде халықаралық тәжірибені пайдалану. Білімдер: 1. Білім беру бағдарламаларын әзірлеуге қойылатын талаптар. 2. Білім беру саласындағы НҚА. 3. Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы кәсіптік стандарттарда бекітілген мамандарға қойылатын біліктілік талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	ұсынылмайды
		Машықтар: 1. Өнеркәсіптік қауіпсіздік мамандарына еңбек нарығының қажеттіліктерін талдау.

	Дағды 2: Салалық кәсіптік стандарттарды әзірлеу және (немесе) жаңарту	2. Өнеркәсіптік және техногендік қауіпсіздік саласындағы мамандарға қойылатын біліктілік талаптарын айқындау. 3. Өнеркәсіптік және техногендік қауіпсіздік саласындағы еңбек нарығының қажеттіліктерін ескере отырып, кәсіптік стандарттарға өзгерістер әзірлеу және енгізу. Білімдер: 1. Кәсіптік біліктілікті тану саласындағы заңнама. 2. Өнеркәсіптік және техногендік қауіпсіздік саласындағы НҚА. 3.Кәсіптік стандарттарды әзірлеуге және ресімдеуге қойылатын талаптар
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	ұсынылмайды
Еңбек функциясы 4: Оқыту және біліктілік нәтижелері бойынша құжаттаманы ресімдеу	Дағды 1: Келісілген оқыту бағдарламаларын әзірлеу және бекіту	Машықтар: 1. Салалық ерекшелікті ескере отырып, білім беру стандарты негізінде оқыту бағдарламаларын әзірлеу. 2. НҚА-дағы өзгерістерді талдау негізінде оқыту бағдарламаларының мазмұнын түзету және жаңарту 3. Оқу бағдарламаларын әзірлеу кезінде ең жақсы халықаралық тәжірибені ескеру Білімдер: 1. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және техникалық реттеу саласындағы салалық НҚА. 2. Кәсіптік біліктілікті тану саласындағы салалық НҚА. 3. Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы мамандарға қойылатын біліктілік талаптары. 4. Теориялық және практикалық сабақтарды өткізу әдістемесі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	ұсынылмайды
	Дағды 2: Кәсіптік стандарттар негізінде білім беру бағдарламаларын әзірлеу	Машықтар: 1. Өнеркәсіптік қауіпсіздік мамандарына еңбек нарығының қажеттіліктерін талдау. 2. Өнеркәсіптік және техногендік қауіпсіздік саласындағы мамандарға қойылатын біліктілік талаптарын айқындау. 3. Өнеркәсіптік және техногендік қауіпсіздік саласындағы еңбек нарығының қажеттіліктерін ескере отырып, кәсіптік стандарттарға өзгерістер әзірлеу және енгізу. 4. Мүдделі тараптармен өзара әрекеттесу. Білімдер: 1. Кәсіптік біліктілікті тану саласындағы заңнама. 2.Өнеркәсіптік және техногендік қауіпсіздік саласындағы НҚА. 3.Кәсіптік стандарттарды әзірлеуге және ресімдеуге қойылатын талаптар.

		4. Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы кәсіптік стандарттарда бекітілген мамандарға қойылатын біліктілік талаптары. 5. Қазіргі және болашақ кезеңдердегі мамандықтардың өзектілігін ескере отырып, кәсіби біліктіліктерді тануға арналған еңбек нарығының қажеттілігін қалыптастыру ережелері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	ұсынылмайды
	Дағды 3: Білім беру бағдарламасын түзету	Машықтар: 1. Өнеркәсіптік және техногендік қауіпсіздік саласындағы НҚА өзгерістерін талдау. 2. Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы кәсіптік стандарттардың талаптарын ескере отырып, білім беру бағдарламаларының мазмұны мен құрылымына талдау жүргізу. 3. Мүдделі тараптармен білім беру бағдарламаларын талқылау. Білімдер: 1. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және техникалық реттеу саласындағы салалық НҚА. 2. Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы кәсіптік стандарттарда бекітілген мамандарға қойылатын біліктілік талаптары. 3. Білім беру бағдарламаларын әзірлеу және жаңарту әдістемесі
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	ұсынылмайды
Қосымша еңбек функциясы 1: Қауіпсіздік техникасын сақтау	Дағды 1: Жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру	Машықтар: 1. Қауіпсіздік талаптарын іс жүзінде қолдану. 2. Әр түрлі төтенше жағдайларда алғашқы көмек көрсету. 3. Тапсырыс берушінің және үшінші тұлғалардың жұмыскерлерінің жұмыстарын жүргізу туралы хабар беру. 4. Қазақстан Республикасының Экологиялық заңнамасының талаптарына сәйкес жұмыстарды жүргізудің шығыс материалдары мен өнімдерін кәдеге жарату Білімдер: 1. Еңбек тәртібінің, еңбек қауіпсіздігі мен қорғау жөніндегі қағидалардың, санитарлық қағидалар мен нормалардың, өрт қауіпсіздігі талаптарының тәртібі. 2. Төтенше жағдайлар кезінде далада алғашқы көмек көрсету алгоритмі. 3. Сертификаттау деңгейінде радиациялық қауіпсіздікті қамтамасыз ету талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	ұсынылмайды
	Аналитикалық ойлау	

Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Зейінді шоғырландыру және бақылау Көп мәселелік Дербестік және жауапкершілік Құрылымдық мәселелерді шешу Ауызекі сөйлеу дағдылары		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	- Қазақстан Республикасы Техникалық регламенттері; - ЕАЭО Техникалық регламенттері		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	7	Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы оқу орталығының басшысы	
11. Кәсіптің карточкасы "Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы оқу орталығының басшысы":			
Топтың коды:	1345-0		
Қызмет атауының коды:	-		
Кәсіптің атауы:	Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы оқу орталығының басшысы		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	7		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:			
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары оқу орнынан кейінгі білім (магистратура, резидентура)	Мамандық: Бизнес және басқару	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: жоғары оқу орнынан кейінгі білім (магистратура, резидентура)	Мамандық: Өндірістік және өңдеу салалары	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Бизнес және басқару	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Өндірістік және өңдеу салалары	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Қауіпті өндірістік объектілерде немесе бизнес және құқық салаларында кемінде 5 жыл		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	11.04.2014 жылғы № 188-V-ҚРЗ "Азаматтық қорғау туралы" ҚРЗ 79-бабына сәйкес өнеркәсіптік қауіпсіздік бойынша даярлаудан, қайта даярлаудан өту және куәлікті алу		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:			

Қызметтің негізгі мақсаты:	Оқыту ұйымдарын (оқу орталықтарын, сертификаттау органдарын) басқару бойынша кәсіби қызметтер көрсету, оқытуды ұйымдастырудың дамуын, тиімді қызметін қамтамасыз ету, өнеркәсіптік қауіпсіздік саласында мамандар даярлау бойынша қызметтер көрсету сапасын арттыру		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Әкімшілік, қаржылық және шаруашылық қызметке басшылық ету 2. Қызметті жоспарлау, үйлестіру және бақылау	
	Қосымша еңбек функциялары:	1. Қауіпсіздік техникасы талаптарын сақтау	
Еңбек функциясы 1: Әкімшілік, қаржылық және шаруашылық қызметке басшылық ету	Дағды 1: Ішкі құжаттарды әзірлеу, келісу және бекіту	Машықтар: 1. Оқу орталығы туралы ережені әзірлеу. 2. Қызметкерлердің штаттық кестесін жасау. 3. Ішкі еңбек тәртібінің ережелерін әзірлеу. 4. Лауазымдық нұсқаулықтарды әзірлеу. 5. Азаматтық-құқықтық сипаттағы шарттар жасау және жасасу. 6. Оқу орталығының қызметі бойынша қаржылық моделін әзірлеу. Білімдер: 1. Нарықтың салалар мен объектілер бойынша өнеркәсіптік қауіпсіздік жөніндегі мамандарды даярлау қажеттілігі. 2. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және техникалық реттеу саласындағы салалық НҚА. 3. Кәсіптік біліктілікті тану саласындағы заңнама. 4. Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы мамандарға қойылатын біліктілік талаптары. 5. Заңды тұлғаны құру және басқару бойынша нормативтік құқықтық актілер (НҚА). 6. Еңбек, әлеуметтік және салық заңнамалары.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	ұсынылмайды	
	Еңбек функциясы 2: Әкімшілік, қаржылық және шаруашылық қызметке басшылық ету	Дағды 2: Кадрларды іріктеу және ұйымдастыру	Машықтар: 1. Оқу орталығының қызметіне сәйкес кадрларды іріктеу және орналастыру. 2. Түйіндемені талдау және үміткерлерді бастапқы іріктеу. 3. Кандидаттармен әңгімелесу өткізу. 4. Өртүрлі рекрутингтік бағдарламаларды пайдалану. Білімдер: 1. Қазіргі заманғы персоналды іріктеу әдістері. 2. Ұйымның стратегиялық құжаттарын, процестерін, саясаттары мен процедураларын талдау әдістері, персоналды жоспарлау және тарту процесінде. 3. Саланың мамандарға деген қажеттілігін талдау әдістері. 4. Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы мамандарға қойылатын біліктілік талаптары.

		5. Енбек қатынастарын және басқа да адам ресурстарын тарту шеңберінде туындайтын қатынастарды басқаруға арналған ҚР нормативтік құқықтық актілері. 6. Жылдам қызметкерлер іздеу үшін құралдар мен ресурстар. 7. Ұйымның персоналды іздеу және іріктеу бойынша HR- процестері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	ұсынылмайды
	Дағды 3: Материалдық-техникалық қамтамасыз етуді ұйымдастыру	Машықтар: 1. Онлайн және офлайн оқыту кезінде қажетті материалдық-техникалық ресурстармен қамтамасыз ету. 2. Оқу орталығының техникалық жабдықталуына қажеттілігін анықтау. 3. Оқу орталығының қызметін қамтамасыз ету, оқу процесінің үздіксіздігін қамтамасыз ету. Білімдер: 1. Бағдарламалық өнімдер және оларды қолдану тәжірибесі. 2. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және техникалық реттеу саласындағы салалық НҚА. 3. Ұлттық біліктілік жүйесі шеңберіндегі кәсіби біліктілікті тану саласындағы заңнама. 4. Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы кәсіби стандарттарда бекітілген мамандарға қойылатын біліктілік талаптары безопасности.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	ұсынылмайды
	Дағды 1: Қызметтің перспективалық және басым бағыттарын іске асыру үшін ресурстардың болуын бағалау	Машықтар: 1. Оқу орталығының стратегиялық және тактикалық міндеттерін ескере отырып, ресурстарға қажеттілікті талдау және анықтау. 2. Ресурстарды тиімді бөлуді, оларды ұтымды пайдалануды бақылау. 3. Маркетинг жүргізу және перспективалық дайындық бағдарламаларын дамыту үшін қосымша қаржыландыру көздерін тарту. Білімдер: 1. Қажетті ресурстарға қажеттілікті бақылау және талдау әдістері. 2. Орталықтың қызметі, оның мүліктік жағдайы, кірістері мен шығыстары туралы толық және шынайы ақпаратты қалыптастыру және уақтылы ұсыну қағидалары. 3. Адам ресурстарын мотивациялау тәсілдері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	ұсынылмайды
		Машықтар:

Еңбек функциясы 2: Қызметті жоспарлау, үйлестіру және бақылау	Дағды 2: Даму стратегиясының тиімділігі мен тиімділігін бағалау және оны жетілдіру мүмкіндігін анықтау	1. Басқарушылық қызметті ұйымдастырудың бағдарламалық-жобалық әдістерін қолдану. 2. Даму стратегиясының нәтижелерін бақылау және бағалау. 3. Тиімділік пен тиімділік көрсеткіштерін анықтау модельдері мен құралдарын пайдалану. 4. Даму стратегиясын жетілдіру мүмкіндігін анықтау. 5. Даму стратегиясына уақытылы өзгерістер.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Білімдер: 1. Даму стратегиясының тиімділігі мен тиімділігін талдау принциптері, әдістері, технологиялары, құралдары. 2. Даму стратегиясын бақылау және бағалау. 3. Бағдарламалық өнімдер және олардың қолдану тәжірибесі. 4. Қызметті бағалау үшін ресурстық әдістер.
	Дағды 3: Қабылданатын шешімдердің сапасын талдау, іс-әрекеттерді түзету	Машықтар: 1. Орталық қызметінің нәтижелері бойынша қабылданатын шешімдердің сапасын талдау. 2.Түзету әрекеттерін әзірлеуді жүзеге асыру. 3. Оқу орталығының қызметінде туындайтын проблемалық мәселелерге жедел түрде жауап беру.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Білімдер: 1. Қабылданатын шешімдердің сапасын талдау әдістері мен тәсілдері. 2. Түзету әрекеттерін жоспарлау және әзірлеу. 3. Қазақстан Республикасының азаматтық заңнамасы.
	Дағды 4: Оқыту бағдарламаларын әзірлеу жөніндегі қызметті үйлестіру және бақылау.	Машықтар: 1. Өнеркәсіптік қауіпсіздік объектілерінің ҚӨО мен ҚТҚ арналған еңбек нарығының қажеттіліктерін талдау. 2. Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы заңнама мен нормативтік құқықтық актілердегі өзгерістерді бақылау және енгізу. 3. Өнеркәсіптік және техногендік қауіпсіздік саласындағы мамандарға қойылатын біліктілік талаптарын анықтау. 4. Өнеркәсіптік және техногендік қауіпсіздік саласындағы нарықтың қажеттіліктерін ескере отырып, кәсіби стандарттарға өзгерістер енгізу бойынша ұсыныстар жасау. 5. Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы кәсіби біліктіліктер бойынша уәкілетті мемлекеттік органдармен өзара іс-қимыл жасау.
		Білімдер:

		1. Біліктілік бағдарламалары саласындағы маркетинг. 2. Жобалық менеджмент. 3. Мемлекеттік реттеу. 4. Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы еңбек нарығын зерттеу бойынша өзекті бағдарламалар мен әдістер.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
Қосымша еңбек функциясы 1: Қауіпсіздік техникасы талаптарын сақтау	Дағды 1: Жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру	Машықтар: 1. Еңбек қауіпсіздігі талаптарын тәжірибеде қолдану. 2. Әртүрлі төтенше жағдайларда алғашқы көмек көрсету. 3. Жұмыстардың жүргізілуі туралы тапсырыс берушінің қызметкерлерін және үшінші тұлғаларды хабардар ету. 4. Жұмыстарды жүргізу барысында пайдаланылған материалдар мен өнімдерді Қазақстан Республикасының Экологиялық заңнамасы талаптарына сәйкес кәдеге жарату. Білімдер: 1. Еңбек тәртібі қағидаларының, қауіпсіздік пен еңбекті қорғау қағидаларының, санитариялық қағидалар мен нормалардың, өрт қауіпсіздігі талаптарының тәртібі. 2. Төтенше жағдайларда алғашқы көмек көрсету алгоритмі. 3. Сәулемік қауіпсіздікті қамтамасыз ету талаптары (қажет болған жағдайда).
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Аналитикалық ойлау Зейінді шоғырландыру және бақылау Ақпаратты іздеу және талдау Дербестік және жауапкершілік Стратегиялық ойлау Ауызекі сөйлеу дағдылары	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	-	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	6	Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы оқыту жөніндегі маманы

4-ші тарау. Кәсіптік стандарттың техникалық деректері

12. Мемлекеттік органның атауы: Қазақстан Республикасының Төтенше жағдайлар министрлігі.

Орындаушы: Шарипова Б.Е., +7 (717) 227 41 30, sharipova.b@kpb.emer.kz.

13. Әзірлеуге қатысатын ұйымдар (кәсіпорындар):

ҚР ТЖМ Өнеркәсіптік қауіпсіздік комитет;

"Аттестационно-методический центр" ЖШС;

ҚР ЭМ "Ядролық физика институты" РМК;

"Бұзбайтын бақылау, техникалық диагностика және жағдай мониторингі";

"Контроль және диагностика" ЖШС;

КАЗАХСТАНСКИЙ РЕГИСТР ЗТБ ӨРҰ;

"Тәуелсіз газ ассоциациясы" ЗТБ;

"Қазақстан лифт одағы" ЗТБ ӨРҰ;

Ernst & Young Kazakhstan LLP.

Жоба жетекшісі: Исқақов Нұржан Қалдыбекұлы, +7 (701) 734 51 51, iskakov.n@kpb.emer.kz.

14. Кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңес: 8, 16.05.2025 ж.

15. Кәсіптік біліктілік жөніндегі ұлттық орган: 13.09.2025 ж.

16. "Атамекен" Қазақстан Республикасының Ұлттық кәсіпкерлер палатасы: 04.12.2024 ж.

17. Нұсқа нөмірі және шығарылған жылы: Нұсқа 2, 2025 ж.

18. Болжамды қайта қарау күні: 01.03.2028 ж.

Қазақстан Республикасы
Төтенше жағдайлар министрінің
2025 жылғы 20 қарашадағы
№ 493 бұйрығына
8-қосымша

Кәсіптік стандарт: "Қысыммен жұмыс істейтін жабдықты пайдалану кезіндегі өнеркәсіптік қауіпсіздік сараптамасы"

1-ші тарау. Жалпы ережелер

1. Кәсіптік стандарттың қолдану аясы: "Қысыммен жұмыс істейтін жабдықты пайдалану кезіндегі өнеркәсіптік қауіпсіздік сараптамасы" кәсіптік стандарты "Кәсіптік біліктілік туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 5-бабына сәйкес әзірленді және ол ұйымдардағы/кәсіпорындардағы қызметкерлердің дағдыларына, дағдыларына, біліміне қойылатын талаптарды анықтау, білім беру бағдарламаларын қалыптастыруға қойылатын талаптарды анықтау, біліктілік бағдарламаларын әзірлеу, кәсіпорындарда қызметкерлерді оқытуға қойылатын талаптарды қалыптастыру үшін қолданылады.

2. Осы кәсіптік стандартта мынадай терминдер, анықтамалар мен қысқартулар қолданылады:

1) білім – кәсіби тапсырма шеңберінде іс-әрекеттерді орындау үшін қажетті зерттелген және игерілген ақпарат;

2) білік – кәсіби міндет шеңберінде жеке бірлік іс-әрекеттерді физикалық және (немесе) ақыл-оймен орындау қабілеті;

3) бұзбайтын бақылау (ББ) – осы жабдықтың объектісін жұмыстан шығаруды не оны бөлшектеуді талап етпейтін қысыммен жұмыс істейтін жабдықтың немесе оның жекелеген элементтерінің/тораптарының негізгі жұмыс қасиеттері мен параметрлерінің сенімділігін бақылау;

4) дағды – кәсіби тапсырманы толығымен орындауға мүмкіндік беретін білім мен дағдыларды қолдану қабілеті;

5) есептік қызмет мерзімі – жобалау кезінде белгіленген және жабдықты пайдалануға берген күннен бастап есептелетін күнтізбелік жылдардағы қызмет мерзімі;

6) заңнамалық метрология – өлшем бірлігі мен өлшем құралдарының біркелкілігін қамтамасыз етуге бағытталған, мемлекет тарапынан регламенттеуге және бақылауға жататын өзара байланысты өзара шартталған Жалпы ережелер, талаптар мен нормалар кешенін қамтитын метрология бөлімі;

7) кәсіптік біліктілік – кәсіп бойынша еңбек функцияларын орындау үшін талап етілетін құзыреттерді меңгеруді сипаттайтын кәсіптік даярлық дәрежесі;

8) кәсіптік стандарт – ресми және (немесе) бейресми және (немесе) ақпараттық білім беруді, біліктілік пен құзыреттілік деңгейін, кәсіптік қызметтің нақты саласындағы еңбек мазмұнын, сапасы мен жағдайларын ескере отырып, білімге, іскерлікке, дағдыларға, жұмыс тәжірибесіне қойылатын жалпы талаптарды белгілейтін жазбаша ресми құжат;

9) қысыммен жұмыс істейтін жабдықтар – 1) бу қазандықтары, оның ішінде қазандық-казандықтар, автономды бу қыздырғыштар және экономайзерлер; 2) энерготехнологиялық қазандықтар: бу және су жылыту және тең регенерациялық қазандықтар; 3) кәдеге жарату қазандықтары; бу және су жылыту қазандықтары; 4) жылжымалы және тасымалданатын қондырғылар мен энергия пойыздарының қазандықтары; 5) Жоғары температуралы және органикалық жылу тасымалдағыштармен жұмыс істейтін бу және сұйық қазандықтар; 6) қазандық шегіндегі бу және ыстық су құбырлары; 7) гидростатикалық қысымды есепке алмағанда, температурасы 115°C – тан асатын су қысымымен немесе температурасы 0,07 МПа (бұдан әрі – МПа), (шаршы сантиметрге 0,7 килограмм күш), (бұдан әрі-кгс/см²) қысымындағы қайнау температурасынан асатын басқа сұйықтықпен жұмыс істейтін ыдыстар; 8) 0,07 МПа (0,7 кгс/см²) жоғары бу немесе газ қысымымен жұмыс істейтін ыдыстар; 9) 0,7 МПа (0,7 кгс/см²) жоғары қысыммен сығылған, сұйытылған және еріген газдарды тасымалдауға және сақтауға арналған баллондар; 10) 115°C дейінгі температурада бу қысымы 0,07 МПа (0,7 кгс /см²) асатын сұйытылған газдарды тасымалдауға және сақтауға арналған цистерналар мен бөшекелер; 11) қысылған, сұйытылған газдарды, Сұйықтықтар мен сусымалы денелерді тасымалдауға немесе сақтауға арналған цистерналар мен ыдыстар, оларда қысым 0,07 МПа (0,7 кгс/

см²) жоғары оларды босату үшін мезгіл-мезгіл жасалады; 12) көп орындық, оның ішінде көлік құралдарында Орнатылатын барокамералар мен барокамералар; 13) будың жұмыс қысымы 0,07 МПа (0,7 кгс/см²) асатын немесе судың қыздыру температурасы 115°C жоғары бу және ыстық су құбырлары;

10) құзыреттілік – еңбек функциясын құрайтын бір немесе бірнеше кәсіби тапсырмаларды орындауға мүмкіндік беретін дағдыларды қолдану мүмкіндігі;

11) мамандық – жеке тұлға жүзеге асыратын және оны орындау үшін белгілі бір біліктілікті қалап ететін кәсіп түрі;

12) мамандандырылған сараптама ұйымы – қысыммен жұмыс істейтін жабдыққа техникалық диагностика, техникалық қызмет көрсету, техникалық куәландыру жүргізу құқығына өнеркәсіптік қауіпсіздік саласында аттестатталған ұйым;

13) өнеркәсіптік қауіпсіздік сараптамасы – сараптама объектісінің оған қойылатын өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарына және нәтижесі сараптамалық қорытынды болып табылатын қолданыстағы нормативтік-техникалық құжаттамаға сәйкестігін (немесе сәйкессіздігін) бағалауды жүргізу процесі;

14) паспорты – жабдықтың негізгі техникалық сипаттамаларын, сондай-ақ жүргізілген жөндеулер туралы деректерді қамтитын құжат;

15) пайдалану құжаттамасы – дайындаушы зауыт жабдықпен бірге жеткізетін құжаттама (жалпы конструкторлық немесе жобалау құжаттамасының бөлігі) (мысалы, паспорт, техникалық сипаттама, пайдалану жөніндегі нұсқаулық, монтаждау жөніндегі нұсқаулық және т.б.);

16) сараптамалық қорытынды – сараптама объектісінің оған қойылатын өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарына сәйкестігін (немесе сәйкессіздігін) бағалау және қолданыстағы нормативтік құқықтық актілердің нәтижесі сараптамалық қорытынды болып табылады;

17) сараптамалық тексеру – объектінің нақты техникалық жай-күйі, онда зақымданулардың болуы, олардың пайда болу және даму себептері мен тетіктерін анықтау туралы ақпарат алу;

18) сертификаттау – өнімге, процестерге, жүйелерге немесе қызметкерлерге қатысты үшінші тараптың сәйкестігін растау;

19) сынақ зертханасы (СЗ) – сынауды және басқа да түрлерді: деструктивті, деструктивті емес, аналитикалық бақылау әдістеріне негізделген өлшеу құралдарын пайдалана отырып жүргізу үшін белгіленген түрде танылған ұйым;

20) технологиялық карта/зерттеу бағдарламасы – өндірістік жабдықты жөндеумен немесе қызмет көрсетумен айналысатын кәсіпорын қызметкерлеріне арналған бірыңғай құжат. Карта/бағдарлама қажетті жабдықтардың, жеке қорғаныс құралдарының құралдары мен жиынтықтарының тізімін, еңбекті қорғау жөніндегі нұсқаулықтардың тізімін қамтиды. Онда операциялардың реттілігі, жиілігі мен ережелері, шығын материалдарының түрлері мен саны, уақыт нормалары, материалдық шығындар,

сондай-ақ жұмыс сапасын бағалау кезінде қолданылатын нормативтік құжаттар көрсетілген;

21) технологиялық регламент – жұмыстарды жүргізудің жүйелілігі мен әдістерін, орындалатын жұмыс түрлерінің қауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі талаптар мен шараларды белгілейтін кәсіпорынның ішкі нормативтік құжаты;

22) техникалық куәландыру – Мұнай және газ өнеркәсібі. Қауіп-қатер факторларын ескере отырып техникалық куәландыру" ҚР СТ негізінде өткізілетін қауіп-қатер факторларын бағалауды ескеріп, жабдықтың иесінің жабдықтың сенімділігі мен механикалық бүтіндігін қамтамасыз ететін әдістемелері мен құралдары болған жағдайда жабдықтың техникалық жай-күйін, оны қауіпсіз пайдалану мүмкіндігін айқындау не мониторинг жүргізу мақсатында паспортта дайындаушы көрсеткен қызмет мерзімі ішінде жабдықтың сенімділігі мен механикалық бүтіндігін қамтамасыз ететін бұзбай бақылау әдістерін қолдана отырып, технологиялық жабдықтың үстіңгі қабатын сырттай қарап тексеру, ішін қарап тексеру, гидравликалық немесе пневматикалық сынауды қамтитын шаралар кешені.

23) техникалық диагностика – одан әрі қауіпсіз пайдалану мүмкіндігін айқындау мақсатында жабдықтың техникалық жай-күйін айқындауға арналған ұйымдастырушылық және инженерлік-техникалық іс-шаралар кешені;

24) іскерлік айналымның әдет ғұрыптары – бұл азаматтық-құқықтық қатынастар саласында қалыптасқан және кеңінен қолданылатын мінез-құлық ережелері, олар қандай да бір құжатта тіркелгеніне қарамастан, қолданыстағы құқыққа қайшы келмейді

3. Осы кәсіптік стандартта мынадай қысқартулар қолданылады

1) ББ – Бұзбайтын бақылау;

2) ББХСК – Білім берудің халықаралық стандартты классификациясы;

3) БТБА – Жұмысшылардың жұмыстары мен кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығы;

4) БА – Біліктілік анықтамалығы;

5) НТҚ – Нормативтік-техникалық құжаттама;

6) НҚА – Нормативтік-құқықтық акт;

7) СБШ – Салалық біліктілік шеңбері;

8) СЗ – Сынақ зертханасы;

9) ЭҚТЖЖ – Экономикалық қызмет түрлерінің жалпы жіктеуіші.

2-ші тарау. Кәсіптік стандарттың паспорты

4. Кәсіптік стандарттың атауы: Қысыммен жұмыс істейтін жабдықты пайдалану кезіндегі өнеркәсіптік қауіпсіздік сараптамасы

5. Кәсіптік стандарттың коды: M085

6. ЭҚЖЖ секциясын, бөлімін, тобын, сыныбын және кіші сыныбын көрсету:

М Кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет

74 Өзге де кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет

74.9 Басқа топтамаларға енгізілмеген кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет

74.90 Басқа топтамаларға енгізілмеген кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет

74.90.9 Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет

7. Кәсіптік стандарттың қысқаша сипаттамасы: Кәсіптік стандарт білім беру бағдарламаларын қалыптастыруға, оның ішінде қысыммен жұмыс істейтін жабдықты пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздік сараптамасы саласында қызмет көрсететін мамандарды оқытуға, сондай-ақ олардың кәсіби біліктілігін тануға қойылатын талаптарды белгілейді.

8. Кәсіптер карточкаларының тізімі:

1) Қысыммен жұмыс істейтін жабдықты пайдалану кезіндегі өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы сарапшы - 7 СБШ-нің деңгейі

2) Қысыммен жұмыс істейтін жабдықты тексеру жөніндегі маман - 5 СБШ-нің деңгейі

3) Қысыммен жұмыс істейтін жабдықты куәландыру жөніндегі маман - 6 СБШ-нің деңгейі.

3-ші тарау. Кәсіптер карточкалары

9. Кәсіптің карточкасы "Қысыммен жұмыс істейтін жабдықты пайдалану кезіндегі өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы сарапшы":			
Топтың коды:	2141-9		
Қызмет атауының коды:	-		
Кәсіптің атауы:	Қысыммен жұмыс істейтін жабдықты пайдалану кезіндегі өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы сарапшы		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	7		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығы "Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығын бекіту туралы" 2020 жылғы 30 желтоқсандағы № 553 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 31 желтоқсанда № 22003 болып тіркелді. Ретке келтіру және сынақтар жөніндегі инженер		
	Білім деңгейі:	Мамандық:	Біліктілік:
	-	-	-
	Білім деңгейі:	Мамандық:	Біліктілік:
	жоғары оқу орнынан кейінгі білім (		-

Кәсіптік білім деңгейі:	магистратура, резидентура)	Инженерия және инженерлік іс	
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	қызметі қауіпті техникалық құрылғыларды пайдаланумен (тікелей) байланысты кәсіпорындарда кемінде 5 жыл жұмыс тәжірибесі: қысыммен жұмыс істейтін жабдықтар.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	"Азаматтық қорғау туралы" ҚРЗ 79-бабына сәйкес өнеркәсіптік қауіпсіздік мәселелері бойынша мамандарды даярлаудан, қайта даярлаудан өту және өнеркәсіптік қауіпсіздік туралы куәлік алу.		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:			
Қызметтің негізгі мақсаты:	Қазақстан Республикасы заңнамасының және өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы нормативтік-құқықтық актілердің, халықаралық және (немесе) ұлттық стандарттардың талаптарын сақтау тұрғысынан қысыммен жұмыс істейтін жабдыққа техникалық куәландыру жүргізу бойынша кәсіби қызметтер көрсету.		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Қысыммен жұмыс істейтін жабдықтың қызмет ету мерзімін ұзарту және жоспарлы тексеру мақсатында сараптама жүргізу. 2. Қысыммен жұмыс істейтін жабдықтар үшін жабдықтар мен материалдарды қолдануға рұқсат алу үшін сараптама жүргізу. 3. Дәнекерлеу әдістерін келісуді жүргізу, жергілікті термиялық өңдеу, паспорттардың дубликаттарын жасау.	
	Қосымша еңбек функциялары:	1. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария және өрт қауіпсіздігі талаптарын сақтау.	
	Дағды 1: Тексеру және техникалық куәландыру нәтижелері бойынша материалдарды талдау.	Машықтар: 1. Қысыммен жұмыс істейтін жабдықты тексеру және техникалық куәландыру кезінде анықталған ақаулардың қауіптілік дәрежесін анықтау. 2. Қысыммен жұмыс істейтін жабдықтың техникалық жағдайын бағалау және болжау үшін есептеу-аналитикалық процедураларды орындаңыз. 3. Объектіге зерттеу жүргізу және мониторингті ұйымдастыру әдістемелерін әзірлеу. 4. Тексеру және куәландыру жүргізу жөніндегі жұмыстарға басшылық жасау.	
		Білімдер: 1. Қысыммен жұмыс істейтін жабдықты пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы Қазақстан Республикасының НҚА талаптары. 2. Өнеркәсіптік қауіпсіздікке сараптама жүргізу бойынша әдістемелік ұсынымдар. 3. Біліктіліктің III деңгейіндегі ҰК әдістері.	

Еңбек функциясы 1: Қысыммен жұмыс істейтін жабдықтың қызмет ету мерзімін ұзарту және жоспарлы тексеру мақсатында сараптама жүргізу.		4. Қысыммен жұмыс істейтін жабдықтың техникалық жай-күйін бағалау мен болжаудың есептеу-аналитикалық рәсімдерінің принциптері. 5. Объектілерді өнеркәсіптік қауіпсіздік мәніне зерттеу жүргізудің қазіргі заманғы технологиялары. 6. Есептеу бағдарламалары, Mathcad, Autodesk, AutoCad және басқа CAD бағдарламалары
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Қажет емес
	Дағды 2: Сараптамалық қорытынды дайындау.	Машықтар: 1. Сараптамалық қорытындыны ресімдеу. 2. Қысыммен жұмыс істейтін жабдықтың иесімен сараптамалық қорытындыны келісу. 3. Зерттеу нәтижелерін қолданыстағы халықаралық және ұлттық стандарттарды қолдана отырып негіздеу. 4. ББ саласында ұлттық және (немесе) мемлекетаралық стандарттарды қолдану. Білімдер: 1. Қысыммен жұмыс істейтін жабдықты пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптары. 2. Өнеркәсіптік қауіпсіздікке сараптама жүргізу бойынша әдістемелік ұсынымдар. 3. Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы Қазақстан Республикасының және шет елдердің НҚА.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Қажет емес
	Дағды 3: Зерттелетін жабдықтың пайдалану, жобалау және жөндеу құжаттамасын талдау.	Машықтар: 1. Қысыммен жұмыс істейтін жабдықты пайдалану, жобалау және жөндеу құжаттамасының материалдарын оқу және түсіндіру. 2. Жұмыста өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы нормативтік құқықтық актілерді пайдалану. 3. ББ үшін ұлттық және (немесе) мемлекетаралық стандарттарды қолдану. Білімдер: 1. Қысыммен жұмыс істейтін жабдықты пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы Қазақстан Республикасы НҚА талаптары. 2. Өнеркәсіптік қауіпсіздікке сараптама жүргізу бойынша әдістемелік ұсынымдар. 3. Техникалық реттеу саласындағы заңнама.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Қажет емес
		Машықтар: 1. Бұрын ұқсас объектілерде қолдануға рұқсат алған қысыммен жұмыс істейтін жабдықты талдау және аналогтармен салыстыру.

Еңбек функциясы 2: Қысыммен жұмыс істейтін жабдықтар үшін жабдықтар мен материалдарды қолдануға рұқсат алу үшін сараптама жүргізу.	Дағды 1: Техникалық сипаттамаларды талдау.	2. Ресми дереккөздер арқылы сараптамаға қажетті ақпаратты сұрау және табу. 3. Қолданыстағы жабдықтың нақты күйін талдау. Білімдер: 1. Қысыммен жұмыс істейтін жабдықты пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы Қазақстан Республикасының НҚА талаптары. 2. Өнеркәсіптік қауіпсіздікке сараптама жүргізу бойынша әдістемелік ұсынымдар. 3. Қысыммен жұмыс істейтін жабдықтың негізгі техникалық сипаттамалары. 4. Қысыммен жұмыс істейтін жабдықты пайдалану кезінде қолданылатын негізгі технологиялар. 5. Қысыммен жұмыс істейтін жабдықтың техникалық жай-күйін тексеруді ұйымдастыруға және жүргізу тәртібіне қойылатын талаптар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Қажет емес
	Дағды 2: Қысыммен жұмыс істейтін жабдықпен нақты танысу.	Машықтар: 1. Қысыммен жұмыс істейтін жабдықты пайдалану кезінде туындайтын зиянды және қауіпті өндірістік факторларды, олардың шекті мәндерін анықтау. 2. Зиянды және қауіпті өндірістік факторлардың шекті мәндерін Қазақстан Республикасында қолданылатын нормативтік мәндерге айқындау. 3. Зиянды және қауіпті өндірістік факторлардың мәндерін рұқсат етілген параметрлерге, олардың сенімділік деңгейіне жеткізуді қамтамасыз ететін техникалық шараларды қолдану. Білімдер: 1. Қысыммен жұмыс істейтін жабдықты пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы Қазақстан Республикасының НҚА талаптары. 2. Өнеркәсіптік қауіпсіздікке сараптама жүргізу бойынша әдістемелік ұсынымдар. 3. Қысыммен жұмыс істейтін жабдықтың техникалық жағдайын талдау, бағалау және болжау процедуралары. 4. Қысыммен жұмыс істейтін жабдықтың техникалық жай-күйін тексеруді ұйымдастыруға және жүргізу тәртібіне қойылатын талаптар. 5. Есептеу бағдарламалары, Mathcad, Autodesk, AutoCad және басқа CAD бағдарламалары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Қажет емес
		Машықтар: 1. Қысыммен жұмыс істейтін ыдыстарды дайындау және жөндеу үшін қолданылатын материалдардың үлгілерін сынау және сертификаттау нәтижелерін талдау.

	Дағды 3: Қысыммен жұмыс істейтін ыдыстарды жасау және жөндеу үшін қолданылатын материалдарды талдау.	2. Халықаралық және ұлттық стандарттарды қолдану. 3. Конструкторлық құжаттамаға сәйкес жабдықты дайындау және жөндеу үшін материалдарды таңдау. Білімдер: 1. Қысыммен жұмыс істейтін жабдықты пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары және өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы нұсқаулықтар. 2. "Өлшем бірлігін қамтамасыз ету туралы" Қазақстан Республикасының Заңы. 3. Жабдықты пайдалану бойынша технологиялық процесті білу.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Қажет емес
Еңбек функциясы 3: Дәнекерлеу әдістерін келісуді жүргізу, жергілікті термиялық өңдеу, паспорттардың дубликаттарын жасау.	Дағды 1: Құжаттарды рәсімдеу үшін бастапқы ақпаратты талдау және салыстыру.	Машықтар: 1. Дәнекерлеу процесінің әдістері мен материалдарын дәнекерлеу бойынша маман деңгейінде түсіну. 2. Біліктілік деңгейінде термиялық өңдеу әдістері мен әдістерін анықтау. 3. Қысыммен жұмыс істейтін жабдыққа төлқұжат жасау. Білімдер: 1. Металдарды дәнекерлеу технологияларын, толтырғыш материалдарды қолдануды, бақылау түрлері мен көлемін, алдын ала термиялық өңдеуді қамтитын жабдықтың жобалау-конструкторлық құжаттамасы. 2. Термоөңдеуге жататын бұйымға конструкторлық құжаттама. 3. Қысыммен жұмыс істейтін жабдықтың телнұсқаларын рәсімдеуге қойылатын талаптар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Қажет емес
	Дағды 2: Жабдықтар мен материалдардың белгілі бір түріне дәнекерлеу әдістерін дайындау және келісу.	Машықтар: 1. Жабдықтар мен материалдардың белгілі бір түріне сәйкес дәнекерлеу әдістерін таңдау. 2. Термиялық өңдеудің барлық келісілген параметрлерін және қолданылатын технологиялардың стандарттарға сәйкестігін құжаттау. 3. Дәнекерленген қосылыстардың сапасын тексеру және бақылау. 4. Дәнекерлеу әдістерін тиісті қызметтермен келісу. Білімдер: 1. Металдарды дәнекерлеу технологияларын, толтырғыш материалдарды қолдануды, бақылау түрлері мен көлемін, алдын ала термиялық өңдеуді қамтитын жабдықтың жобалау-конструкторлық құжаттамасы.

		2. Материалдардың, жабдықтардың және дәнекерлеу технологияларының қасиеттері. 3. Қысыммен жұмыс істейтін жабдық паспорттарының дубликаттарын ресімдеуге қойылатын талаптар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Қажет емес
Қосымша еңбек функциясы 1: Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария және өрт қауіпсіздігі талаптарын сақтау.	Дағды 1: Жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру.	Машықтар: 1. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария және өрт қауіпсіздігі талаптарын практикада қолдану. 2. Әртүрлі жағдайларда зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету. 3. Меншік иесінің және үшінші тұлғалардың қызметкерлерінің жұмыстарын жүргізу туралы хабардар ету. 4. Қазақстан Республикасының НҚА талаптарына сәйкес жұмыстарды жүргізудің шығыс материалдары мен өнімдерін кәдеге жарату. Білімдер: 1. Сертификаттау деңгейінде қысыммен жұмыс істейтін жабдықты пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы Қазақстан Республикасының НҚА талаптары. 2. Әртүрлі жағдайларда зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету. 3. Объектіде белгіленген еңбек қауіпсіздігі мен еңбекті қорғауды, өндірістік санитарияны және өрт қауіпсіздігін қамтамасыз ету талаптары. 4. Сертификаттау деңгейінде радиациялық қауіпсіздікті қамтамасыз ету талаптары (қажет болған жағдайда).
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Қажет емес
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Тез шешім қабылдай білу Командада жұмыс істей білу Аналитикалық ойлау Ауызекі сөйлеу дағдылары Логикалық ойлау	
	1. КО ТР 010/2011 "Машиналар мен жабдықтардың қауіпсіздігі туралы" 2011 жылғы 18 қазандағы № 823. 2. КО ТР 032/2013 "Артық қысыммен жұмыс істейтін жабдықтың қауіпсіздігі туралы" 2013 жылғы 2 шілдедегі № 41. 3. ISO 9712: 2021 "Бұзбайтын бақылау. Бұзбайтын бақылау бойынша персоналдың біліктілігі мен сертификаты". 4. ISO 18490, Non-destructive testing - Evaluation of vision acuity of NDT personnel (Бұзбайтын бақылау. Бұзбайтын бақылау мамандарының көру өткірлігін бағалау) 5. ГОСТ 2.601-2013 "Пайдалану құжаттамасы". 6. ҚР СТ ISO 9712-2023 "Бұзбайтын бақылау. Бұзбайтын бақылау бойынша персоналдың біліктілігі мен сертификаты". 7. ГОСТ 14249-89 "Ыдыстар мен аппараттар. Беріктікті есептеу нормалары". 8. ҚР СТ 1357-2005 "Қысыммен жұмыс істейтін ыдыстар. Конструкциясына қойылатын	

Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	негізгі талаптар". 9. ҚР СТ 1358-2005 "Қысыммен жұмыс істейтін ыдыстар. Болатты дәнекерлеуге қойылатын талаптар". 10. ГОСТ 34233.1-2017 "Ыдыстар мен аппараттар. Беріктікті есептеу нормалары мен әдістері. Жалпы талаптар". 11. ГОСТ 34233.2-2017 "Ыдыстар мен аппараттар. Беріктікті есептеу нормалары мен әдістері. Цилиндрлік және конустық қабықтарды, дөңес және жалпақ түбі мен қақпақтарын есептеу". 12. ГОСТ 34233.4-2017 "Ыдыстар мен аппараттар. Беріктікті есептеу нормалары мен әдістері. Фланецті қосылыстардың беріктігі мен герметикалығын есептеу". 13. ГОСТ 34233.5-2017 "Ыдыстар мен аппараттар. Беріктікті есептеу нормалары мен әдістері. Тірек жүктемелерінің әсерінен қаптамалар мен түбін есептеу". 14. ГОСТ 34233.6-2017 "Ыдыстар мен аппараттар. Беріктікті есептеу нормалары мен әдістері. Төмен циклдік жүктемелер кезіндегі беріктікті есептеу". 15. ГОСТ 34233.7-2017 "Ыдыстар мен аппараттар. Беріктікті есептеу нормалары мен әдістері. Жылу алмасу аппараттары". 16. ГОСТ 34233.8-2017 "Ыдыстар мен аппараттар. Беріктікті есептеу нормалары мен әдістері. Жейделері бар ыдыстар мен аппараттар". 17. ГОСТ 34233.11-2017 "Ыдыстар мен аппараттар. Беріктікті есептеу нормалары мен әдістері. Дәнекерленген қосылыстардың жиектерінің жылжуын, қаптамалардың бұрыштылығы мен дөңгелектілігін ескере отырып, қаптамалар мен түбінің беріктігін есептеу әдісі". 18. МЕМСТ 34347-2017 "Дәнекерленген болат ыдыстар мен аппараттар. Жалпы техникалық шарттар". 19. ГОСТ 2.601-2013 "Конструкторлық құжаттаманың бірыңғай жүйесі. Пайдалану құжаттары". 20. ГОСТ 20911-89 "Техникалық диагностика. Терминдер мен анықтамалар".		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	6	Қысыммен жұмыс істейтін жабдықты куәландыру жөніндегі маман	
10. Кәсіптің карточкасы "Қысыммен жұмыс істейтін жабдықты тексеру жөніндегі маман":			
Топтың коды:	3112-9		
Қызмет атауының коды:	-		
Кәсіптің атауы:	Қысыммен жұмыс істейтін жабдықты тексеру жөніндегі маман		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	5		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығы "Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығын бекіту туралы" 2020 жылғы 30 желтоқсандағы № 553 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 31 желтоқсанда № 22003 болып тіркелді. Баптау және сынақтар жөніндегі техник		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: орта білімнен кейінгі (қолданбалы бакалавриат)	Мамандық: Электромеханикалық жабдықтарға техникалық қызмет көрсету, жөндеу және пайдалану (түрлері және салалары бойынша)	Біліктілік:
	Білім деңгейі:	Мамандық: Электромеханикалық жабдықтарға техникалық қызмет көрсету, жөндеу	Біліктілік:

	ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	және пайдалану (түрлері және салалары бойынша)	
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Қолданбалы бакалавриат үшін: жұмыс тәжірибесінсіз; Техникалық және кәсіптік білім беру үшін: қызметі қауіпті техникалық құрылғыларды пайдаланумен (тікелей) байланысты кәсіпорындарда кемінде 3 жыл жұмыс тәжірибесі: қысыммен жұмыс істейтін жабдықтар.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	"Азаматтық қорғау туралы" ҚРЗ 79-бабына сәйкес өнеркәсіптік қауіпсіздік мәселелері бойынша мамандарды даярлаудан, қайта даярлаудан өту және өнеркәсіптік қауіпсіздік туралы куәлік алу.		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:			
Қызметтің негізгі мақсаты:	Қысыммен жұмыс істейтін жабдыққа Қазақстан Республикасының өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы нормативтік-құқықтық актілерінің, ұлттық стандарттардың және (немесе) халықаралық стандарттардың сақталуы мен талаптарына сәйкестігі тұрғысынан тексеру жүргізу бойынша кәсіби қызметтер көрсету.		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Пайдалану және техникалық құжаттаманы және қысыммен жұмыс істейтін жабдықты қабылдау-беру актісін ресімдеу. 2. Зерттеу бағдарламасына сәйкес көлем мен сапада тексеру жүргізуді және жабдықтың белгілі бір аймақтарын дайындауды бақылау. 3. Технологиялық картаға/зерттеу бағдарламасына сәйкес қауіпті техникалық құрылғылардың конструктивтік элементтерін тексеру. 4. Қысыммен жұмыс істейтін жабдықты механикалық сынау. 5. Жүргізілген зерттеу қорытындылары бойынша статистикалық деректерді ресімдеу.	
	Қосымша еңбек функциялары:	1. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария және өрт қауіпсіздігі талаптарын сақтау.	
	Дағды 1: Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы талаптарды қамтамасыз ету бойынша жауапты тұлғалармен өзара іс-қимыл.	Машықтар: 1. Қысыммен жұмыс істейтін жабдықтың техникалық және пайдалану құжаттамасын оқып, түсіну. 2. Құжаттарды қабылдау-тапсыру актілерін ресімдеу. 3. Өндірістік бақылау қызметімен өзара әрекеттесу. 4. Қысыммен жабдыққа техникалық (технологиялық және пайдалану) құжаттаманы сақтауды ұйымдастыру және жүргізу, қысыммен жабдықты есепке алуды ұйымдастыру және оның куәландырылуын есепке алу жөніндегі өкімдік құжаттарды қолдану.	
		Білімдер: 1. Қысыммен жұмыс істейтін жабдықты пайдалану кезіндегі негізгі конструктивті және технологиялық шешімдер.	

Еңбек функциясы 1: Пайдалану және техникалық құжаттаманы және қысыммен жұмыс істейтін жабдықты қабылдау-беру актісін ресімдеу.		2. Қауіпсіздік құрылғыларының түрлері, мақсаты, құрылғысы, пайдалану ережелері, техникалық, негізгі дизайн ерекшеліктері мен сипаттамалары. 3. Қысыммен жұмыс істейтін жабдықты пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету ережелері. 4. Бу және ыстық су құбырларын одан әрі пайдалану , техникалық куәландыру мүмкіндігін айқындау мақсатында қызмет ету мерзімі өткен қысыммен жұмыс істейтін ыдыстарға тексеру жүргізу бойынша өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы құқықтық актілер.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет етілмейді
	Дағды 2: Объектіні сараптамаға дайындау.	Машықтар: 1. Қысыммен жұмыс істейтін жабдықтың техникалық және пайдалану құжаттамасын оқып, түсіну. 2. Технологиялық регламентті әзірлеу. 3. Зерттеу көлемі мен әдістерін анықтау. Білімдер: 1. Оларды одан әрі пайдалану мүмкіндігін айқындау мақсатында қызмет ету мерзімі өткен қысыммен жұмыс істейтін ыдыстарға тексеру жүргізу жөніндегі өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы құқықтық актілер. 2. Объектіні зерттеу бойынша қолданыстағы ұлттық , халықаралық стандарттар және жүргізу әдістемесі. 3. Объектіні зерттеу процесін қолданудың халықаралық тәжірибесі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Қажет етілмейді
	Дағды 1: Тексеру жүргізу үшін учаскені тазалау.	Машықтар: 1. ББ СЗ жұмыс істеу үшін объектіні дайындау. 2. Технологиялық карталарды/зерттеу бағдарламаларын және ұлттық және (немесе) мемлекетаралық стандарттарды СЗ қолданылатын әдістеріне пайдалану. 3. Ыдыстың конструкциясымен, дайындалу ерекшеліктерімен, сипатымен және нақты жұмыс жағдайларымен егжей-тегжейлі танысу, сондай-ақ оны пайдалану мерзімі ішінде оның техникалық жағдайын алдын-ала бағалау мақсатында пайдалану және техникалық құжаттаманы талдау. 4. Бақылау үшін қажетті өлшеу құралдарын қолдану . 5. Құжаттарды қабылдау-тапсыру актілерін ресімдеу . Білімдер: 1. ББ тексерудің физикалық әдістері.

Еңбек функциясы 2: Зерттеу бағдарламасына сәйкес көлем мен сапада тексеру жүргізуді және жабдықтың белгілі бір аймақтарын дайындауды бақылау.		2. Бақылау объектісінің бетін дайындауға қойылатын талаптар. 3. Қысыммен жұмыс істейтін жабдыққа тексеру жүргізу жөніндегі нұсқаулық. 4. Электр қондырғыларын орнату ережелері. 5. Тұтынушылардың электр қондырғыларын пайдалану кезіндегі қауіпсіздік техникасы қағидалары (II рұқсат беру тобының көлемінде). 6. Биіктікте жұмыс істеу кезінде еңбек қауіпсіздігі мен еңбекті қорғауды қамтамасыз ету жөніндегі ереже.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	қажет етілмейді
	Дағды 2: Сынақ жұмыстарын жүргізу шарттарын иесімен келісу.	Машықтар: 1. Объектінің иесімен сынақ жұмыстарын жүргізу шарттарын келісу. 2. Сынақ жүргізу үшін қажетті құралдар мен жабдықтарды қолдану. 3. Қысыммен жұмыс істейтін жабдықтың техникалық және пайдалану құжаттамасын оқып, түсіну. 4. Құжаттарды қабылдау-тапсыру актілерін ресімдеу. Білімдер: 1. Біліктіліктің I деңгейіндегі ББ әдістері. 2. Объектіде, оның ішінде биіктікте жұмыс істеу кезінде еңбек қауіпсіздігін және еңбекті қорғауды қамтамасыз ету жүйесінің шарттары. 3. Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы заңнамалық және нормативтік құқықтық актілер.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	қажет етілмейді
	Дағды 1: СЗ ББ жұмысын ұйымдастыру.	Машықтар: 1. Тексеру жүргізу үшін ББ жабдығын таңдау. 2. Технологиялық картаға/тексеру бағдарламасына және (немесе) ұлттық және (немесе) мемлекетаралық стандарттарға сәйкес оларда болуы мүмкін сыртқы ақауларды анықтау мақсатында дәнекерленген қосылыстардың параметрлерін сыртқы тексеруді, өлшеуді жүргізу. 3. Қысыммен жұмыс істейтін жабдықтың болат конструкцияларын дәнекерлеу үшін қолданылатын дәнекерлеу материалдарын таңдау. 4. НТҚ жұмысында қолдану. Білімдер: 1. Біліктіліктің I деңгейіндегі ББ әдістері. 2. Зерттелетін объектілердің техникалық ерекшеліктері. 3. Шығын материалдарының ерекшеліктері.

Еңбек функциясы 3: Технологиялық картаға/ зерттеу бағдарламасына сәйкес қауіпті техникалық құрылғылардың конструктивтік элементтерін тексеру.		4. Қысыммен жұмыс істейтін жабдықтар мен нұсқаулықтарды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету ережелері. 5. Биіктікте жұмыс істеу кезінде еңбек қауіпсіздігі мен еңбекті қорғауды қамтамасыз ету қағидалары. 6. Қысыммен жұмыс істейтін жабдықтың техникалық жай-күйіне тексеру жүргізу тәртібін ұйымдастыруға қойылатын талаптар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет етілмейді
	Дағды 2: СЗ қызметін бақылау.	Машықтар: 1. Зерттеу процесін әзірлеу. 2. Персоналдың іс-қимылын ретке келтіру есебінен өндірістік процестің қауіпсіздігін және еңбекті қорғауды қамтамасыз ету. 3. Сәйкестікті растау жөніндегі аттестатталған органдардың және сынақ зертханаларының (орталықтарының) қызметіне бақылау жүргізу жөніндегі ұлттық және (немесе) мемлекетаралық стандарттарды қолдану. Білімдер: 1. Қысыммен жұмыс істейтін жабдықты пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету ережелері. 2. Технологиялық карталар/зерттеу бағдарламалары. 3. Қысыммен жұмыс істейтін жабдықтың техникалық жай-күйіне тексеру жүргізу тәртібін ұйымдастыруға қойылатын талаптар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет етілмейді
Еңбек функциясы 4:	Дағды 1: Механикалық сынақтар үшін үлгілерді дайындау.	Машықтар: 1. Механикалық сынақтар жүргізу үшін үлгілерді таңдау. 2. Механикалық сынау орнын дайындау. 3. ББ үшін технологиялық карталарды/зерттеу бағдарламаларын және (немесе) ұлттық және (немесе) мемлекетаралық стандарттарды қолдану. Білімдер: 1. Қысыммен жұмыс істейтін жабдықты пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары және өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы нұсқаулықтар. 2. Механикалық сынақтар жүргізу жөніндегі ұлттық және (немесе) мемлекетаралық стандарттардың талаптары. 3. Техникалық реттеу саласындағы заңнама.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет етілмейді
		Машықтар:

Қысыммен жұмыс істейтін жабдықты механикалық сынау.	Дағды 2: Механикалық сынақтар жүргізу.	1. Үлгілерді сынау кезінде дәнекерлеу қосылысының механикалық қасиеттерін бағалау. 2. Қорытынды бере отырып, механикалық сынақтар жүргізу. 3. ББ үшін технологиялық карталарды/зерттеу бағдарламаларын және (немесе) ұлттық және (немесе) мемлекетаралық стандарттарды қолдану. Білімдер: 1. Материалтану негіздері. 2. Қысыммен жұмыс істейтін жабдықты пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары және өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы нұсқаулықтар. 3. Механикалық сынақтар жүргізу жөніндегі ұлттық және (немесе) мемлекетаралық стандарттардың талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет етілмейді
Еңбек функциясы 5: Жүргізілген зерттеу қорытындылары бойынша статистикалық деректерді ресімдеу.	Дағды 1: Сынақ хаттамаларын ресімдеу.	Машықтар: 1. СЗ ББ сынақ хаттамаларын ресімдеу. 2. Механикалық сынау хаттамаларын ресімдеу. 3. ББ үшін технологиялық карталарды/зерттеу бағдарламаларын және (немесе) ұлттық және (немесе) мемлекетаралық стандарттарды қолдану. Білімдер: 1. СЗ сынау нәтижелерін ресімдеуге қойылатын талаптар. 2. Қысыммен жұмыс істейтін жабдықты пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары және өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы нұсқаулықтар. 3. Механикалық сынақтар жүргізу жөніндегі ұлттық және (немесе) мемлекетаралық стандарттардың талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет етілмейді
	Дағды 2: Тексеру нәтижелерін тіркеу.	Машықтар: 1. Жүргізіліп жатқан СЗ зерттеу нәтижелері бойынша мәліметтер базасымен жұмыс істеу. 2. Бағдарламалық жасақтаманы қолдана отырып есептеулер жүргізу. 3. Тексеру бойынша басшылық құжаттарды қолдану. 4. Жүргізілген зерттеу нәтижелері бойынша статистикалық деректерді ресімдеу. Білімдер: 1. "Өлшем бірлігін қамтамасыз ету туралы" Қазақстан Республикасының Заңы. 2. Лир, Mathcad, Autodesk, AutoCad және басқа CAD бағдарламаларын есептеуге арналған бағдарламалар.

		3. Механикалық сынақтар жүргізу жөніндегі ұлттық және (немесе) мемлекетаралық стандарттардың талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет етілмейді
Қосымша еңбек функциясы 1: Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария және өрт қауіпсіздігі талаптарын сақтау.	Дағды 1: Жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру.	Машықтар: 1. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария және өрт қауіпсіздігі талаптарын практикада қолдану. 2. Әртүрлі жағдайларда зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету. 3. Меншік иесінің және үшінші тұлғалардың қызметкерлерінің жұмыстарын жүргізу туралы хабардар ету. 4. Қазақстан Республикасының НҚА талаптарына сәйкес жұмыстарды жүргізудің шығыс материалдары мен өнімдерін кәдеге жарату. Білімдер: 1. Сертификаттау деңгейінде қысыммен жұмыс істейтін жабдықты пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы Қазақстан Республикасының НҚА талаптары. 2. Алғашқы медициналық көмек көрсету негіздері. 3. Объектіде белгіленген еңбек қауіпсіздігі мен еңбекті қорғауды (қажет болған жағдайда биіктікте жұмыс істеген кезде), өндірістік санитарияны және өрт қауіпсіздігі бойынша қамтамасыз ету талаптары. 4. Сертификаттау деңгейінде радиациялық қауіпсіздікті қамтамасыз ету талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет етілмейді
	Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Командада жұмыс істей білу Зейінді шоғырландыру және бақылау Ақпаратты іздеу және талдау Оқу және өзін-өзі оқыту қабілеті Құрылымдық мәселелерді шешу
		1. КО ТР 010/2011 "Машиналар мен жабдықтардың қауіпсіздігі туралы" 2011 жылғы 18 қазандағы № 823. 2. КО ТР 032/2013 "Артық қысыммен жұмыс істейтін жабдықтың қауіпсіздігі туралы" 2013 жылғы 2 шілдедегі № 41. 3. ISO 9712: 2021 "Бұзбайтын бақылау. Бұзбайтын бақылау бойынша персоналдың біліктілігі мен сертификаты". 4. ISO 18490, Non-destructive testing - Evaluation of vision acuity of NDT personnel (Бұзбайтын бақылау. Бұзбайтын бақылау мамандарының көру өткірлігін бағалау) 5. ГОСТ 2.601-2013 "Пайдалану құжаттамасы". 6. ҚР СТ ISO 9712-2023 "Бұзбайтын бақылау. Бұзбайтын бақылау бойынша персоналдың біліктілігі мен сертификаты". 7. ГОСТ 14249-89 "Ыдыстар мен аппараттар. Беріктікті есептеу нормалары". 8. ҚР СТ 1357-2005 "Қысыммен жұмыс істейтін ыдыстар. Конструкциясына қойылатын негізгі талаптар". 9. ҚР СТ 1358-2005 "Қысыммен жұмыс істейтін ыдыстар. Болатты дәнекерлеуге қойылатын талаптар". 10. ГОСТ 34233.1-2017 "Ыдыстар мен аппараттар. Беріктікті есептеу нормалары мен әдістері. Жалпы талаптар".

Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	11. ГОСТ 34233.2-2017 "Ыдыстар мен аппараттар. Беріктікті есептеу нормалары мен әдістері. Цилиндрлік және конустық қабықтарды, дөңес және жалпақ түбі мен қақпақтарын есептеу". 12. ГОСТ 34233.4-2017 "Ыдыстар мен аппараттар. Беріктікті есептеу нормалары мен әдістері. Фланецті қосылыстардың беріктігі мен герметикалығын есептеу". 13. ГОСТ 34233.5-2017 "Ыдыстар мен аппараттар. Беріктікті есептеу нормалары мен әдістері. Тірек жүктемелерінің әсерінен қаптамалар мен түбін есептеу". 14. ГОСТ 34233.6-2017 "Ыдыстар мен аппараттар. Беріктікті есептеу нормалары мен әдістері. Төмен циклдік жүктемелер кезіндегі беріктікті есептеу". 15. ГОСТ 34233.7-2017 "Ыдыстар мен аппараттар. Беріктікті есептеу нормалары мен әдістері. Жылу алмасу аппараттары". 16. ГОСТ 34233.8-2017 "Ыдыстар мен аппараттар. Беріктікті есептеу нормалары мен әдістері. Жейделері бар ыдыстар мен аппараттар". 17. ГОСТ 34233.11-2017 "Ыдыстар мен аппараттар. Беріктікті есептеу нормалары мен әдістері. Дәнекерленген қосылыстардың жиектерінің жылжуын, қаптамалардың бұрыштылығы мен дөңгелектілігін ескере отырып, қаптамалар мен түбінің беріктігін есептеу әдісі". 18. МЕМСТ 34347-2017 "Дәнекерленген болат ыдыстар мен аппараттар. Жалпы техникалық шарттар". 19. ГОСТ 2.601-2013 "Конструкторлық құжаттаманың бірыңғай жүйесі. Пайдалану құжаттары". 20. ГОСТ 20911-89 "Техникалық диагностика. Терминдер мен анықтамалар".		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	6	Қысыммен жұмыс істейтін жабдықты куәландыру жөніндегі маман	
11. Кәсіптің карточкасы "Қысыммен жұмыс істейтін жабдықты куәландыру жөніндегі маман":			
Топтың коды:	2141-9		
Қызмет атауының коды:	-		
Кәсіптің атауы:	Қысыммен жұмыс істейтін жабдықты куәландыру жөніндегі маман		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығы "Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығын бекіту туралы" 2020 жылғы 30 желтоқсандағы № 553 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 31 желтоқсанда № 22003 болып тіркелді. Ретке келтіру және сынақтар жөніндегі инженер		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Инженерия және инженерлік іс	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	қызметі қауіпті техникалық құрылғыларды пайдаланумен (тікелей) байланысты кәсіпорындарда кемінде 3 жыл жұмыс тәжірибесі: қысыммен жұмыс істейтін жабдықтар.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	"Азаматтық қорғау туралы" ҚРЗ 79-бабына сәйкес өнеркәсіптік қауіпсіздік мәселелері бойынша мамандарды даярлаудан, қайта даярлаудан өту және өнеркәсіптік қауіпсіздік туралы куәлік алу.		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:			

Қызметтің негізгі мақсаты:	Қазақстан Республикасы заңнамасының және өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы нормативтік-құқықтық актілердің, халықаралық және (немесе) ұлттық стандарттардың талаптарын сақтау тұрғысынан қысыммен жұмыс істейтін жабдыққа техникалық куәландыру жүргізу бойынша кәсіби қызметтер көрсету.	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Қысыммен жұмыс істейтін жабдыққа техникалық және пайдалану құжаттарына талдау жүргізу. 2. Қысыммен жұмыс істейтін жабдықты тексеру және куәландыру бағдарламасын әзірлеу. 3. СЗ ББ тексеру жүргізуге басшылық жасау. 4. Қысыммен жұмыс істейтін жабдыққа сараптамалық техникалық диагностика жүргізуге басшылық жасау. 5. Зерттеу нәтижелері бойынша статистикалық деректерді өңдеу. 6. Ыдыстарды, цистерналарды, баллондарды, бөшкелерді, қазандықтарды және бу және ыстық су құбырларын техникалық куәландыру.
	Қосымша еңбек функциялары:	1. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария және өрт қауіпсіздігі талаптарын сақтау.
Еңбек функциясы 1: Қысыммен жұмыс істейтін жабдыққа техникалық және пайдалану құжаттарына талдау жүргізу.	Дағды 1: Техникалық жай-күйді тексеру актілерінің нәтижелерін жабдыққа арналған технологиялық регламентпен салыстыру.	Машықтар: 1. Қысыммен жұмыс істейтін жабдықтың техникалық және пайдалану құжаттамасына баға беру. 2. Зерттеу нәтижелері бойынша одан әрі ресурсты бағалау. 3. Жабдықтың техникалық жағдайын ескере отырып , жабдықты одан әрі пайдаланудың орындылығы туралы бағдарлама жасау. 4. ББ үшін технологиялық карталарды/зерттеу бағдарламаларын және (немесе) ұлттық және (немесе) мемлекетаралық стандарттарды қолдану. Білімдер: 1. Қысыммен жұмыс істейтін жабдықты пайдаланудың технологиялық процесі (өндірушінің пайдалану жөніндегі нұсқаулығы). 2. Қысыммен жұмыс істейтін жабдықты пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету ережелері. 3. "Артық қысыммен жұмыс істейтін жабдықтың қауіпсіздігі туралы" техникалық регламент.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет етілмейді

	Дағды 2: Техникалық куәландыруды жүргізу кезеңділігінің және оның нәтижелерінің мониторингі.	3. Тексеру нәтижелері бойынша жабдықтың жай-күйін анықтау. 4. Кәсіпорынның өндірістік бақылауымен өзара әрекеттесу. Білімдер: 1. Қазақстан Республикасының НҚА өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы талаптары. 2. Жабдықтың техникалық жай-күйін тексеруді ұйымдастыруға және жүргізу тәртібіне қойылатын талаптар. 3. "Өлшем бірлігін қамтамасыз ету туралы" Қазақстан Республикасының Заңы.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	қажет етілмейді
Еңбек функциясы 2: Қысыммен жұмыс істейтін жабдықты тексеру және куәландыру бағдарламасын әзірлеу.	Дағды 1: Технологиялық регламентті талдау.	Машықтар: 1. Технологиялық регламент негізінде қысыммен жұмыс істейтін жабдықты тексеру мен куәландырудың технологиялық картасын/бағдарламасын әзірлеу. 2. Өлшеу құралдарының түрлері мен ерекшеліктерін анықтау. 3. Әрі қарай пайдалану кезіндегі тәуекелдерді талдау. Білімдер: 1. Қысыммен жұмыс істейтін жабдықты пайдаланудың технологиялық процесі (дайындаушының пайдалану жөніндегі нұсқаулығы). 2. Қысыммен жұмыс істейтін жабдықты пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары және өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы нұсқаулықтар. 3. "Өлшем бірлігін қамтамасыз ету туралы" Қазақстан Республикасының Заңы.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	қажет етілмейді
	Дағды 2: Тапсырманы қою қысыммен жұмыс істейтін жабдықты қосымша тексеру әдістерін таңдау.	Машықтар: 1. Қысыммен жұмыс істейтін жабдықтың көлемін, әдістерін және сапасын анықтау. 2. Технологиялық регламент негізінде қысыммен жұмыс істейтін жабдықты тексеру мен куәландырудың технологиялық картасын/бағдарламасын әзірлеу. 3. ББ үшін ұлттық және (немесе) мемлекетаралық стандарттарды қолдану. Білімдер: 1. Қысыммен жұмыс істейтін жабдықты және өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы технологиялық регламенттерді пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары. 2. ББ II әдістері, біліктілік деңгейі.

Еңбек функциясы 3: СЗ ББ тексеру жүргізуге басшылық жасау.		3. Қысыммен жұмыс істейтін жабдықтың техникалық жай-күйі мен куәландырылуын тексеруді ұйымдастыруға және жүргізу тәртібіне қойылатын талаптар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет етілмейді
	Дағды 1: ББ жабдықтары мен шығын материалдарын келісу.	Машықтар: 1. ББ жабдықтары мен шығын материалдарын таңдау. 2. Объектіге тексеру жүргізу үшін жабдықтар мен ББ шығыс материалдарының сипаттамаларының салыстырмалы кестесін қалыптастыру. 3. Өндірістік бақылаумен өзара әрекеттесу. Білімдер: 1. "Өлшем бірлігін қамтамасыз ету туралы" Қазақстан Республикасының Заңы. 2. ББ жабдықтары мен шығын материалдары нарығы. 3. Қысыммен жұмыс істейтін жабдықтың техникалық жай-күйін тексеруді ұйымдастыруға және жүргізу тәртібіне қойылатын талаптар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет етілмейді
	Дағды 2: СЗ ББ мүмкіндіктерін бағалау.	Машықтар: 1. Қысыммен жұмыс істейтін жабдықты тексеру кезінде қолданылатын ББ әдістерін қолдану. 2. СЗ ББ персоналын қайта даярлауды жүргізу. 3. Құжаттаманы, иондаушы сәулелену көздерін жүргізуді және сақтауды ұйымдастыру. 4. Сынақ зертханасының тәуекел-менеджментін бағалау. Білімдер: 1. Зерттеу бағдарламасын/ технологиялық картаны әзірлеу бойынша талаптар. 2. Біліктіліктің II деңгейінде ББ әдістерін білу. 3. Қысыммен жұмыс істейтін жабдықтың техникалық жай-күйін тексеруді ұйымдастыруға және жүргізу тәртібіне қойылатын талаптар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет етілмейді
	Дағды 3:	Машықтар: 1. Жұмыстарды орындау кестесін әзірлеу. 2. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау техникасын қамтамасыз ету талаптарын сақтау. 3. Құжаттар жасалғанға және берілгенге дейін сынақтар, зерттеулер немесе өлшеулер жүргізуге арналған өтінімдер зертханаларын алу кезеңдерін талдау. 4. Зертхана жоспарларының орындалуына бақылау жүргізу.

Еңбек функциясы 4: Қысыммен жұмыс істейтін жабдыққа сараптамалық техникалық диагностика жүргізуге басшылық жасау.	ББ СЗ қызметін бақылауды ұйымдастыру.	5. Персоналды даярлауды және қайта аттестаттауды ұйымдастыру.
		Білімдер: 1. Қысыммен жұмыс істейтін жабдықты пайдалану кезіндегі өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы Қазақстан Республикасының НҚА талаптары. 2. Біліктіліктің II деңгейіне ББ әдістері. 3. Қысыммен жұмыс істейтін жабдықтың техникалық жай-күйін тексеруді ұйымдастыруға және жүргізу тәртібіне қойылатын талаптар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет етілмейді
	Дағды 1: Техникалық диагностикалау әдістерін анықтау.	Машықтар: 1. Қысыммен жұмыс істейтін жабдықтың жобалау, атқару және пайдалану құжаттамасын талдау. 2. Құжаттамамен танысу нәтижелері бойынша сынақтарды өткізудің негізгі параметрлерін анықтау. 3. Техникалық құжаттаманы және пайдалану құжаттамасын оқып, түсіну.
		Білімдер: 1. Қысыммен жұмыс істейтін жабдықты пайдалану кезіндегі өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы Қазақстан Республикасының НҚА талаптары. 2. Техникалық диагностикалау саласындағы нормативтік құқықтық актілер. 3. ББ үшін ұлттық және (немесе) мемлекетаралық стандарттар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет етілмейді
	Дағды 2: Куәландыру және сараптамалық техникалық диагностикалау рәсімдерінің сақталуын бақылау.	Машықтар: 1. Объектіні техникалық куәландыру жүргізуге дайындау. 2. Куәландыру және сараптамалық техникалық диагностикалау жүргізу кезінде объектіде жұмыстар жүргізу кезінде еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау техникасын қамтамасыз ету. 3. Техникалық куәландыру және диагностикалау жүйесін жүргізу үшін қолданылатын жабдықты орнатудың дұрыстығын анықтау.
		Білімдер: 1. Зерттелетін объектінің технологиялық құрылымы мен физикалық параметрлері. 2. Техникалық куәландыру және техникалық диагностикалау жүргізу әдістері. 3. Қысыммен жұмыс істейтін жабдықты пайдалану кезіндегі өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы Қазақстан Республикасының НҚА талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет етілмейді

Еңбек функциясы 5: Зерттеу нәтижелері бойынша статистикалық деректерді өңдеу.	Дағды 1: Қалдық ресурсты бағалауды есептеу.	Машықтар: 1. Бағдарламалық жасақтамамен жұмыс жасау. 2. Зерттелетін объектінің қалдық ресурсын бағалауды анықтау үшін алынған статистикалық деректерді қолдану. 3. НҚА жұмысында қолдау. Білімдер: 1. Есептеу бағдарламалары, Mathcad, Autodesk, AutoCad және басқа CAD бағдарламалары. 2. Беріктікке есеп жүргізу жөніндегі ұлттық және (немесе) мемлекетаралық стандарттардың талаптары. 3. Техникалық реттеу саласындағы заңнама.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	қажет етілмейді
	Дағды 2: Куәландыру актісін ресімдеу.	Машықтар: 1. Тексеру актісінің есепті кестелерін толтыру. 2. Тексеру актілерін тапсырыс берушімен келісу. 3. Тексеру және техникалық куәландыру нәтижелерін негіздеу. 4. Өндірістік бақылаумен өзара әрекеттесу. 5. Құжаттарды қабылдау-тапсыру актілерін ресімдеу. Білімдер: 1. Қысыммен жұмыс істейтін жабдықты пайдалану кезіндегі өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы Қазақстан Республикасының НҚА талаптары. 2. Іскерлік айналым әдет-ғұрыптары. 3. Техникалық құжаттаманы жүргізу.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	қажет етілмейді
Еңбек функциясы 6: Ыдыстарды, цистерналарды, баллондарды, бөшекелерді, қазандықтарды және бу	Дағды 1: Ыдыстарды, цистерналарды, баллондарды, бөшекелерді, қазандықтарды және бу және ыстық су құбырларын техникалық куәландыру.	Машықтар: 1. Ыдыстарды, цистерналарды, баллондарды, бөшекелерді, қазандықтарды және бу және ыстық су құбырларын дайындаушылардың жөндеу-сынау пункттерінде, толтыру станцияларында және иесінің кәсіпорындарында техникалық куәландыруды жүргізу. 2. Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы мемлекеттік бақылау және қадағалау жөніндегі инспекторлармен өзара іс-қимыл жасау. 3. Техникалық куәландыруды жүргізу үшін қажетті жабдықты қолдану. Білімдер: 1. Қысыммен жұмыс істейтін жабдықты пайдалану кезіндегі өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы Қазақстан Республикасының НҚА талаптары. 2. Қазақстан Республикасының Әкімшілік құқық бұзушылық туралы заңнамасының негіздері. 3. Техникалық реттеу саласындағы заңнама.

және ыстық су құбырларын техникалық куәландыру.	Дағдыны тану мүмкіндігі : Дағды 2: Объектіні техникалық куәландыруға дайындау. Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет етілмейді Машықтар: 1. Объектіні техникалық куәландыруға дайындау. 2. Техникалық куәландыруды жүргізу үшін қажетті жабдықты қолдану. 3. Техникалық куәландыру процесінде технологиялық регламентті қолдану. Білімдер: 1. Қысыммен жұмыс істейтін жабдықты пайдалану кезіндегі өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы Қазақстан Республикасының НҚА талаптары. 2. Жабдықтар жұмысының технологиялық регламенті. 3. Техникалық реттеу саласындағы заңнама. Қажет етілмейді
Қосымша еңбек функциясы 1: Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария және өрт қауіпсіздігі талаптарын сақтау.	Дағды 1: Жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру. Дағдыны тану мүмкіндігі :	Машықтар: 1. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария және өрт қауіпсіздігі талаптарын практикада қолдану. 2. Өртүрлі жағдайларда зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету. 3. Меншік иесінің және үшінші тұлғалардың қызметкерлерінің жұмыстарын жүргізу туралы хабардар ету. 4. Қазақстан Республикасының НҚА талаптарына сәйкес жұмыстарды жүргізудің шығыс материалдары мен өнімдерін кәдеге жарату. Білімдер: 1. Сертификаттау деңгейінде қысыммен жұмыс істейтін жабдықты пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы Қазақстан Республикасының НҚА талаптары. 2. Өртүрлі жағдайларда зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету. 3. Объектілерде белгіленген еңбек қауіпсіздігі мен еңбекті қорғауды, өндірістік санитарияны қамтамасыз ету талаптары мен өрт қауіпсіздігі талаптары. 4. Сертификаттау деңгейінде радиациялық қауіпсіздікті қамтамасыз ету талаптары (қажет болған жағдайда). қажет етілмейді
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Тез шешім қабылдай білу Командада жұмыс істей білу Аналитикалық ойлау	

	Ауызекі сөйлеу дағдылары Логикалық ойлау	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. КО ТР 010/2011 "Машиналар мен жабдықтардың қауіпсіздігі туралы" 2011 жылғы 18 қазандағы № 823. 2. КО ТР 032/2013 "Артық қысыммен жұмыс істейтін жабдықтың қауіпсіздігі туралы" 2013 жылғы 2 шілдедегі № 41. 3. ISO 9712: 2021 "Бұзбайтын бақылау. Бұзбайтын бақылау бойынша персоналдың біліктілігі мен сертификаты". 4. ISO 18490, Non-destructive testing - Evaluation of vision acuity of NDT personnel (Бұзбайтын бақылау. Бұзбайтын бақылау мамандарының көру өткірлігін бағалау) 5. ГОСТ 2.601-2013 "Пайдалану құжаттамасы". 6. ҚР СТ ISO 9712-2023 "Бұзбайтын бақылау. Бұзбайтын бақылау бойынша персоналдың біліктілігі мен сертификаты". 7. ГОСТ 14249-89 "Ыдыстар мен аппараттар. Беріктікті есептеу нормалары". 8. ҚР СТ 1357-2005 "Қысыммен жұмыс істейтін ыдыстар. Конструкциясына қойылатын негізгі талаптар". 9. ҚР СТ 1358-2005 "Қысыммен жұмыс істейтін ыдыстар. Болатты дәнекерлеуге қойылатын талаптар". 10. ГОСТ 34233.1-2017 "Ыдыстар мен аппараттар. Беріктікті есептеу нормалары мен әдістері. Жалпы талаптар". 11. ГОСТ 34233.2-2017 "Ыдыстар мен аппараттар. Беріктікті есептеу нормалары мен әдістері. Цилиндрлік және конустық қабықтарды, дөңес және жалпақ түбі мен қақпақтарын есептеу". 12. ГОСТ 34233.4-2017 "Ыдыстар мен аппараттар. Беріктікті есептеу нормалары мен әдістері. Фланецті қосылыстардың беріктігі мен герметикалығын есептеу". 13. ГОСТ 34233.5-2017 "Ыдыстар мен аппараттар. Беріктікті есептеу нормалары мен әдістері. Тірек жүктемелерінің әсерінен қаптамалар мен түбін есептеу". 14. ГОСТ 34233.6-2017 "Ыдыстар мен аппараттар. Беріктікті есептеу нормалары мен әдістері. Төмен циклдік жүктемелер кезіндегі беріктікті есептеу". 15. ГОСТ 34233.7-2017 "Ыдыстар мен аппараттар. Беріктікті есептеу нормалары мен әдістері. Жылу алмасу аппараттары". 16. ГОСТ 34233.8-2017 "Ыдыстар мен аппараттар. Беріктікті есептеу нормалары мен әдістері. Жейделері бар ыдыстар мен аппараттар". 17. ГОСТ 34233.11-2017 "Ыдыстар мен аппараттар. Беріктікті есептеу нормалары мен әдістері. Дәнекерленген қосылыстардың жиектерінің жылжуын, қаптамалардың бұрыштылығы мен дөңгелектілігін ескере отырып, қаптамалар мен түбінің беріктігін есептеу әдісі". 18. МЕМСТ 34347-2017 "Дәнекерленген болат ыдыстар мен аппараттар. Жалпы техникалық шарттар". 19. ГОСТ 2.601-2013 "Конструкторлық құжаттаманың бірыңғай жүйесі. Пайдалану құжаттары". 20. ГОСТ 20911-89 "Техникалық диагностика. Терминдер мен анықтамалар".	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	5	Қысыммен жұмыс істейтін жабдықты тексеру жөніндегі маман
	7	Қысыммен жұмыс істейтін жабдықты пайдалану кезіндегі өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы сарапшы

4-ші тарау. Кәсіптік стандарттың техникалық деректері

12. Мемлекеттік органның атауы: Қазақстан Республикасының Төтенше жағдайлар министрлігі.

Орындаушы: Даулетов С.Т., +7 (717) 257 77 16, dauletov.s@kpb.emer.kz.

13. Әзірлеуге қатысатын ұйымдар (кәсіпорындар):

ҚР ТЖМ Өнеркәсіптік қауіпсіздік комитеті;

"Тәуелсіз газ қауымдастығы" ЗТБ;

"Казахстанский регистр" ЗТБ;

"КАЗСТАНДАРТ" РМК;

"BK Engineering Service" ЖШС;

"Тәуелсіз сараптамалық ұйымдар қауымдастығы" ЗТБ.

Жоба жетекшісі: Исқаков Нұржан Қалдыбекұлы, +7 (701) 734 51 51, iskakov.n@kpb.emer.kz.

14. Кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңес: 8, 06.09.2024 ж.

15. Кәсіптік біліктілік жөніндегі ұлттық орган: 13.10.2025 ж.

16. "Атамекен" Қазақстан Республикасының Ұлттық кәсіпкерлер палатасы: -

17. Нұсқа нөмірі және шығарылған жылы: Нұсқа 2, 2025 ж.

18. Болжамды қайта қарау күні: 01.11.2028 ж.

Қазақстан Республикасы
Төтенше жағдайлар министрінің
2025 жылғы 20 қарашадағы
№ 493 бұйрығына
9-қосымша

Кәсіптік стандарт: "Дәнекерлеу және/немесе онымен байланысты процестерді (пісіру, балқыту, термиялық кесу) жүргізу кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету"

1-ші тарау. Жалпы ережелер

1. Кәсіптік стандарттың қолдану аясы: "Дәнекерлеу және/немесе онымен байланысты процестерді (пісіру, балқыту, термиялық кесу) жүргізу кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету" кәсіптік стандарты "Кәсіптік біліктілік туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 5-бабына сәйкес әзірленді және ол ұйымдардағы/кәсіпорындардағы қызметкерлердің дағдыларына, дағдыларына, біліміне қойылатын талаптарды анықтау, білім беру бағдарламаларын қалыптастыруға қойылатын талаптарды анықтау, біліктілік бағдарламаларын әзірлеу, кәсіпорындарда қызметкерлерді оқытуға қойылатын талаптарды қалыптастыру үшін қолданылады.

2. Осы кәсіптік стандартта мынадай терминдер, анықтамалар мен қысқартулар қолданылады:

1) балқыту – балқыту арқылы бұйымның бетіне металл немесе қорытпа қабатын жағу;

2) білім – кәсіби тапсырма шеңберінде іс-әрекеттерді орындау үшін қажетті зерттелген және игерілген ақпарат;

3) біліктілік (қызметкерлер) – қандай да бір қызмет түріне, еңбекке даярлық дәрежесі мен деңгейі;

4) біліктілік (рәсімдер, жабдықтар) – болжамды пайдалану үшін жарамдылығын растау;

5) бұзбайтын бақылау (ББ) – осы жабдықтың объектісін жұмыстан шығаруды не оны бөлшектеуді талап етпейтін қысыммен жұмыс істейтін жабдықтың немесе оның жекелеген элементтерінің/тораптарының негізгі жұмыс қасиеттері мен параметрлерінің сенімділігін бақылау;

6) дағды – кәсіби тапсырманы толығымен орындауға мүмкіндік беретін білім мен дағдыларды қолдану қабілеті;

7) дәнекерлеу – жергілікті немесе жалпы қыздыру, пластикалық деформация немесе екеуінің бірлескен әрекеті кезінде дәнекерленген бөліктер арасында атомаралық байланыс орнату арқылы ажырамас қосылыстарды алу процесі;

8) дәнекерлеудің технологиялық процестерінің картасы – нақты немесе бір типті дәнекерленген қосылыстарды олардың сипаттамаларын, қолданылатын дәнекерлеу жабдықтарын, құрастыру, дәнекерлеу параметрлерін және нормативтік құжаттаманың талаптарына сәйкес дәнекерлеуді орындауға мүмкіндік беретін бақылау талаптарын көрсете отырып дәнекерлеу туралы ақпаратты қысқаша нысанда қамтитын құжат;

9) кәсіптік біліктілік – кәсіп бойынша еңбек функцияларын орындау үшін талап етілетін құзыреттерді меңгеруді сипаттайтын кәсіптік даярлық дәрежесі;

10) кәсіптік стандарт – ресми және (немесе) бейресми және (немесе) ақпараттық білім беруді, біліктілік пен құзыреттілік деңгейін, кәсіптік қызметтің нақты саласындағы еңбек мазмұнын, сапасы мен жағдайларын ескере отырып, білімге, іскерлікке, дағдыларға, жұмыс тәжірибесіне қойылатын жалпы талаптарды белгілейтін жазбаша ресми құжат;

11) құзыреттілік – еңбек функциясын құрайтын бір немесе бірнеше кәсіби тапсырмаларды орындауға мүмкіндік беретін дағдыларды қолдану мүмкіндігі;

12) мамандық – жеке тұлға жүзеге асыратын және оны орындау үшін белгілі бір біліктілікті талап ететін кәсіп түрі;

13) машық – кәсіби міндет шеңберінде жеке бірлік іс-әрекеттерді физикалық және (немесе) ақыл-оймен орындау қабілеті;

14) пісіру – кәсіби міндет шеңберінде жеке бірлік іс-әрекеттерді физикалық және (немесе) ақыл-оймен орындау қабілеті;

15) сертификаттау – өнімге, процестерге, жүйелерге немесе қызметкерлерге қатысты үшінші тараптың сәйкестігін растау;

16) сынақ зертханасы (СЗ) – сынауды және басқа да түрлерді: деструктивті, деструктивті емес, аналитикалық бақылау әдістеріне негізделген өлшеу құралдарын пайдалана отырып жүргізу үшін белгіленген түрде танылған ұйым.

3. Осы кәсіптік стандартта мынадай қысқартулар қолданылады

1) ББ – Бұзбайтын бақылау;

2) БА – Біліктілік анықтамалығы;

3) ББХСК – Білім берудің халықаралық стандартты классификациясы;

4) БТБА – Бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығы;

- 5) СБШ – Салалық біліктілік шеңбері;
- 6) СЗ – Сынақ зертханасы;
- 7) ЭҚЖЖ – Экономикалық қызметтің жалпы жіктеуіші.

2-ші тарау. Кәсіптік стандарттың паспорты

4. Кәсіптік стандарттың атауы: Дәнекерлеу және/немесе онымен байланысты процестерді (пісіру, балқыту, термиялық кесу) жүргізу кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету

5. Кәсіптік стандарттың коды: M086

6. ЭҚЖЖ секциясын, бөлімін, тобын, сыныбын және кіші сыныбын көрсету:

M Кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет

74 Өзге де кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет

74.9 Басқа топтамаларға енгізілмеген кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет

74.90 Басқа топтамаларға енгізілмеген кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет

74.90.9 Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет

7. Кәсіптік стандарттың қысқаша сипаттамасы: Кәсіптік стандарт дәнекерлеуді және /немесе онымен байланысты процестерді (пісіру, балқыту, термиялық кесу) жүргізу кезінде мамандардың кәсіби құзыреті саласында, өнеркәсіптік қауіпсіздік сараптамасы саласындағы қолданыстағы нормативтік-құқықтық актілердің талаптарына сәйкес болуы және сәйкес келуі тиіс білім мен дағдылар бөлігінде талаптарды белгілейді.

8. Кәсіптер карточкаларының тізімі:

1) Дәнекерлеу және/немесе онымен байланысты процестерді (пісіру, балқыту, термиялық кесу) жүргізу кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы сарапшы - 7 СБШ-нің деңгейі

2) Дәнекерлеу және/немесе онымен байланысты процестерді (пісіру, балқыту, термиялық кесу) жүргізу кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету жөніндегі маман - 6 СБШ-нің деңгейі.

3-ші тарау. Кәсіптер карточкалары

9. Кәсіптің карточкасы "Дәнекерлеу және/немесе онымен байланысты процестерді (пісіру, балқыту, термиялық кесу) жүргізу кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы сарапшы":	
Топтың коды:	2149-3
Қызмет атауының коды:	-
Кәсіптің атауы:	Дәнекерлеу және/немесе онымен байланысты процестерді (пісіру, балқыту, термиялық кесу) жүргізу кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы сарапшы
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	7

СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығы "Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығын бекіту туралы" 2020 жылғы 30 желтоқсандағы № 553 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 31 желтоқсанда № 22003 болып тіркелді. Бас дәнекерлеуші		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары оқу орнынан кейінгі білім (магистратура, резидентура)	Мамандық: Инженерия және инженерлік іс	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Қызметі дәнекерлеу жұмыстарымен (тікелей) байланысты кәсіпорындарда кемінде 5 жыл жұмыс тәжірибесі.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	1. "Азаматтық қорғау туралы" ҚРЗ 79-бабына сәйкес өнеркәсіптік қауіпсіздік мәселелері бойынша мамандарды даярлаудан, қайта даярлаудан және өнеркәсіптік қауіпсіздік туралы куәлік алудан өту. 2. Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрінің м.а. 2021 жылғы 23 қыркүйектегі № 468 бұйрығымен бекітілген "Дәнекерлеушілер мен дәнекерлеу өндірісінің мамандарын аттестаттау қағидаларына" (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 24533 болып тіркелген) сәйкес біліктілігін арттыру және куәлік алу. 3. Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2015 жылғы 31 наурыздағы № 253 бұйрығымен бекітілген "Электр қондырғыларын пайдалану кезіндегі қауіпсіздік техникасы қағидаларына" (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 10907 болып тіркелген) сәйкес электр қондырғыларына қызмет көрсету құқығына оқыту және куәлік алу.		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:			
Қызметтің негізгі мақсаты:	Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету мақсатында дәнекерлеуге дейін, уақытында және одан кейін инспекция жүргізу жөніндегі қызметті және соған байланысты процестерді басқару.		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Инспекция жүргізу бойынша жұмыстарды дайындау және ұйымдастыру. 2. Инспекция жүргізу жөніндегі жоспарлардың орындалуын бақылау. 3. Инспекцияны жүргізу нәтижелерін бағалау. 4. Инспекция нәтижелері бойынша қорытындыны дайындау және келісу.	
	Қосымша еңбек функциялары:	1. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария және өрт қауіпсіздігі талаптарын сақтау.	
		Машықтар: 1. Инспекция жүргізу бойынша жұмыстарды дайындауды жоспарлау және үйлестіру. 2. Инспекция жұмыстарын ұйымдастыру үшін қажетті құжаттарды дайындау.	

Еңбек функциясы 1: Инспекция жүргізу бойынша жұмыстарды дайындау және ұйымдастыру.	Дағды 1: Жұмыс үшін қажетгі құжаттамамен қамтамасыз ету.	3. Дәнекерлеу және/немесе соған байланысты процестерді жүргізу кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету жөніндегі мамандарға нормативтік құжаттардың жекелеген ережелерін түсіндіру. 4. Дәнекерлеу және/немесе соған байланысты процестерді жүргізу кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету жөніндегі мамандарға қажеттілікті анықтау. 5. Инспекция жүргізу бойынша жоспарлар әзірлеу. 6. Сапаны бақылау бағдарламаларын әзірлеу.
		Білімдер: 1. Қазақстан Республикасының өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы заңнамасы 2. Инспекцияны жүргізудің негізгі тәсілдері. 3. Жұмысты жоспарлау негіздері. 4. Инспекция процесінде қолданылатын бақылау құралдары мен жабдықтардың жұмыс принциптері. 5. Еңбекті ұйымдастыру негіздері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Қажет етілмейді
	Дағды 2: Инспекция жүргізу бағдарламаларын әзірлеу.	Машықтар: 1. Объектінің ерекшелігін ескере отырып, өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы инспекция бағдарламасын қалыптастыру үшін дәнекерлеу процесінің технологиялық регламентін пайдалану. 2. Технологиялық процестің күрделілігін, дәнекерлеу материалдарының шығынын және дәнекерлеу өндірісінің технологиялық өзіндік құнын анықтау. 3. Арнайы білім мен сараптамалық ақпарат көздерін пайдалану арқылы еңбек міндеттерін орындауға стандартты емес тәсілдерді қоса алғанда, тәсілдерді әзірлеу.
		Білімдер: 1. Қазақстан Республикасының өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы заңнамасы. 2. Дәнекерленген қосылыстарды сынау түрлері: механикалық сынақтар және бұзбайтын бақылау әдістері. 3. Ұлттық және халықаралық стандарттарға сәйкес дәнекерленген қосылыстардағы ақауларға жол беру критерийлері. 4. Стационарлық және уақытша дәнекерлеу учаскесіне қойылатын талаптар. 5. Инспекция бағдарламаларының мазмұны мен әзірленуіне қойылатын талаптар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Қажет етілмейді
		Машықтар:

	Дағды 3: Инспекция жұмыстарын жоспарлау.	1. Инспекция жүргізу бойынша жұмыс кестесін жасау. 2. Инспекциялық бақылаудың негізгі бағыттарын анықтау. 3. Берілген қасиеттері бар дәнекерленген қосылыстардың өндірісін қамтамасыз ету үшін жабдықтар, құрылғылар мен құралдарды таңдау. 4. Дәнекерлеу сапасын бақылау бойынша құжаттаманы қалыптастыру. 5. Дәнекерленген қосылыстар мен құрылымдарды есептеу және жобалау. Білімдер: 1. Жұмысты жоспарлау негіздері мен құралдары. 2. Инспекциялық бақылау нәтижелері бойынша техникалық құжаттаманы жүргізу. 3. Инспекция бағдарламаларының мазмұны мен әзірленуіне қойылатын талаптар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Қажет етілмейді
	Дағды 4: Мамандардың жұмысын үйлестіру.	Машықтар: 1. Жұмыстың кезеңдерін анықтау. 2. Жұмыстарды жүргізу кезінде уақтылы түзетулер енгізу. 3. Ұйым басшылығына (құрылымдық бөлімше) жалпы қызметті және орындалатын жұмыс мәселелері бойынша жақсарту жөніндегі ұсыныстарды қарауына енгізу. 4. Жұмыс кестесін, тапсырыстарды, өтінімдерді, нұсқаулықтарды құрастыру, түсіндірме жазбалар, карталар, схемалар, басқа да техникалық құжаттаманы, сондай-ақ белгіленген есептілікті бекітілген нысандарда және белгілі бір мерзімде қарастыру. 5. Технологиялық процестердің, жабдықтардың, кешендердің сапа менеджменті бойынша техникалық құжаттаманы дайындау. Білімдер: 1. Инспекция жүргізуге тартылған әрбір маманның жұмыс көлемі мен функциялары. 2. Техникалық реттеу саласындағы нормативтік актілер. 3. Сынақ зертханасын жүргізу бойынша менеджмент негіздері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Қажет етілмейді
		Машықтар: 1. Инспекция жүргізу бойынша жұмысты бақылау және үйлестіру. 2. Жұмыстарды жүргізу кезінде уақтылы түзетулер енгізу.

Еңбек функциясы 2: Инспекция жүргізу жөніндегі жоспарлардың орындалуын бақылау.	Дағды 1: Инспекция жүргізу жөніндегі жұмыстардың сақталуын бақылау.	3. Жөндеу дәнекерлеу және термиялық өңдеу бойынша технологиялық регламенттер жасау. 4. Жөндеу-дәнекерлеу жұмыстарын жүргізу кезінде операциялық бақылау жүргізу.
		Білімдер: 1. Өндірісті технологиялық дайындауды жоспарлау және дәнекерлеу жұмыстарын орындау тәртібі мен әдістері. 2. Техникалық құжаттаманы әзірлеу және ресімдеу жөніндегі ережелер, нұсқаулықтар және өзге де басшылық материалдар. 3. Жобалық, нормативтік және технологиялық құжаттамаға сәйкес жүзеге асырылатын дәнекерлеу жұмыстарын орындау.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Қажет етілмейді
	Дағды 2: Мамандардың жұмысын үйлестіру.	Машықтар: 1. Қажетті техникалық құжаттаманы әзірлеуді және оны өндіруді қамтамасыз етуді, дәнекерлеудің технологиялық режимдерін, материалдарды тұтыну нормаларын, жабдықты техникалық пайдалану тәртібін және жұмысты қауіпсіз жүргізуді бақылауды жүзеге асыру. 2. Дәнекерлеу жұмыстарының сапасын қамтамасыз ету бойынша инспекциялық қызметті жүзеге асыру, қызметкерлерді аттестаттауды ұйымдастыру. 3. Дәнекерлеу жұмыстарын технологиялық дайындау және орындау бойынша ғылыми-техникалық жетістіктерді, озық отандық және шетелдік тәжірибені зерделеу және енгізу жөніндегі жұмысты ұйымдастыру. 4. Дәнекерлеу жұмыстарын орындауды технологиялық дайындауды жүзеге асыратын кәсіпорын бөлімшелері мен қызметкерлерінің қызметін үйлестіру.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Білімдер: 1. Өндірісті технологиялық дайындау бойынша нормативтік, әдістемелік және өзге де материалдар. 2. Дәнекерлеу ақауларының түрлері және оларды жою әдістері. 3. Бұзбайтын бақылау саласындағы басшылық құжаттар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Қажет етілмейді
		Машықтар: 1. Инспекция жүргізу туралы есептерді жасау кезінде мамандардың жіберген қателіктерін, дәлсіздіктерін анықтау. 2. Инспекция бойынша жұмыстарды орындау тиімділігін анықтау.

Еңбек функциясы 3:
Инспекцияны жүргізу нәтижелерін бағалау.

Дағды 1: Мамандардың инспекция жоспарларының орындалуын бақылау.	3. Инспекция жоспарларынан ауытқу себептерін талдау. 4. Уақытылы түзету әрекеттерін жасау. Білімдер: 1. Инспекция жүргізу технологиясын және сапаны бағалау нормаларын регламенттейтін нормативтік құжаттаманың талаптары. 2. Өзгерістерді басқару негіздері. 3. Жұмыстың тиімділігін бағалау әдістері. 4. Инспекция процесінде қолданылатын бақылау құралдары мен жабдықтардың жұмыс принциптері.
Дағдыны тану мүмкіндігі :	Қажет етілмейді
Дағды 2: Инспекция нәтижелерін талдау.	Машықтар: 1. Дәнекерлеу жұмыстарының өнеркәсіптік қауіпсіздігі саласындағы инспекция нәтижелерін талдау. 2. Инспекция нәтижелерінің өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарына сәйкестік дәрежесін анықтау. 3. Дәнекерлеу жұмыстарын аттестаттау үшін аттестаттау хаттамаларының жобалық деректерге сәйкестігін анықтау. 4. Ақаулар мен бұзушылықтардың алдын алу шаралары мен талдау нәтижелері бойынша ақаулардың себептерін анықтау. Білімдер: 1. Қазақстан Республикасының өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы заңнамасы. 2. Инспекция жүргізу технологиясын және сапаны бағалау нормаларын регламенттейтін нормативтік құжаттаманың талаптары. 3. Техникалық реттеу саласындағы заңнамасы.
Дағдыны тану мүмкіндігі :	Қажет етілмейді
Дағды 3: Есептік құжаттаманы тексеру.	Машықтар: 1. Есептің дұрыстығын бағалау. 2. Дәнекерленген қосылыстардың беріктігі, сенімділігі және беріктігі, жаңа негізгі және дәнекерлеу материалдарын қолдану, дәнекерленген қосылыстар мен объектілердің конструкцияларының бұзылу себептері мәселелері бойынша жобалау, конструкторлық және технологиялық құжаттамаға талдау жүргізу. 3. Есептік құжаттама жоғалған немесе бүлінген жағдайда бақылау нәтижелерін қалпына келтіру мүмкіндігін қамтамасыз ету үшін есептік құжаттаманы жүргізу. 4. Дәнекерлеу өндірісін технологиялық дайындау бойынша әдістемелік және нормативтік құжаттарды қолдану. Білімдер:

		1. Есеп мазмұнына қойылатын талаптар. 2. Есепті ресімдеуге қойылатын талаптар. 3. Сынақ зертханаларына қойылатын талаптар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Қажет етілмейді
Еңбек функциясы 4: Инспекция нәтижелері бойынша қорытындыны дайындау және келісу.	Дағды 1: Инспекция нәтижелерін талдау негізінде қорытынды мен ұсынымдар дайындау.	Машықтар: 1. Қорытынды мен ұсынымдарды әзірлеу кезінде инспекция нәтижелерін талдауды дұрыс қолдану. 2. Дәнекерлеу өндірісін технологиялық дайындау бойынша әдістемелік және нормативтік құжаттарды қолдану. 3. Инспекциялық бақылау нәтижелерін негіздеу. Білімдер: 1. Материалтану негіздері. 2. Дәнекерленген құрылымдарды жобалау негіздері. 3. Дәнекерлеу процестерінің өнеркәсіптік қауіпсіздігі саласындағы қорытындылар мен ұсынымдардың мазмұнына қойылатын талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Қажет етілмейді
	Дағды 2: Инспекция нәтижелері бойынша қорытындыны келісу.	Машықтар: 1. Қадағалау органдарында инспекция нәтижелерін қорғау. 2. Дәнекерлеу жұмыстарын жүргізу үшін техникалық, ұйымдастырушылық мүмкіндіктер мен білікті кадрлардың болуын тексеру үшін тапсырыс берушімен мәліметтерді қолдануды негіздеу. 3. Қазақстан Республикасының өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы заңнамасын және инспекцияның мінез-құлық технологиясын және сапаны бағалау нормаларын регламенттейтін нормативтік құжаттаманың талаптарын қолдану. Білімдер: 1. Қорытындыны келісу ережелері мен тәртібі. 2. Қорытынды дайындау рәсімдері. 3. Сәйкестікті бағалау схемаларындағы заңнама. 4. Еуразиялық экономикалық комиссияның техникалық регламенттері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Қажет етілмейді
		Машықтар: 1. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау талаптарын практикада қолдану. 2. Жәбірленушіге әртүрлі жағдайларда алғашқы көмек көрсету. 3. Тапсырыс берушінің және үшінші тұлғалардың қызметкерлерінің жұмыстарын жүргізу туралы хабардар ету.

Қосымша еңбек функциясы 1: Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария және өрт қауіпсіздігі талаптарын сақтау.	Дағды 1: Жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру.	4. Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес жұмыстарды жүргізудің шығыс материалдары мен өнімдерін кәдеге жарату. Білімдер: 1. Сертификаттау деңгейінде қауіпті өндірістік объектілерде қауіпсіздікті қамтамасыз ету талаптары. 2. Далада зардап шеккен адамға шұғыл көмек көрсету алгоритмі. 3. Объектіде белгіленген қауіпсіздікті қамтамасыз ету талаптары. 4. Сертификаттау деңгейінде радиациялық қауіпсіздікті қамтамасыз ету талаптары.
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Жауапкершілік Стратегиялық ойлау Аналитикалық ойлау Ауызекі сөйлеу дағдылары Зейінді шоғырландыру және бақылау Ақпаратты іздеу және талдау Құрылымдық мәселелерді шешу
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:		1. ҚР СТ ISO 9606-1-2013 "Дәнекерлеуді орындайтын персоналды сертификаттау. Балқыту арқылы дәнекерлеу. 1 бөлім. Болаттар". 2. ҚР СТ ISO 15607-2015 "Металл материалдарды дәнекерлеу рәсімдерінің техникалық талаптары мен аттестациясы. Жалпы ережелер". 3. ҚР СТ ИСО 15609-1-2019 "Металл материалдарды дәнекерлеу рәсімдерінің техникалық талаптары мен бағасы. Дәнекерлеу процедурасына қойылатын техникалық талаптар. 1 бөлім. Доғалық дәнекерлеу". 4. ҚР СТ ISO 15609-2-2014 "Металл материалдарды дәнекерлеу рәсімдерінің техникалық талаптары мен аттестациясы. Дәнекерлеу процедурасына қойылатын техникалық талаптар. 2 бөлім. Газбен дәнекерлеу". 5. ҚР СТ ISO 15609-5-2015 "Металл материалдарды дәнекерлеу рәсімдеріне қойылатын техникалық талаптар және бағалау. Дәнекерлеу процедурасына қойылатын техникалық талаптар. 5 бөлім. Байланыс дәнекерлеу". 6. ҚР СТ ISO 15610-2017 "Металл материалдарды дәнекерлеу рәсімдерінің техникалық талаптары мен аттестациясы. Сыналған дәнекерлеу материалдары негізінде аттестаттау". 7. ҚР СТ ISO 15611-2017 "Металл материалдарды дәнекерлеу рәсімдеріне қойылатын техникалық талаптар және бағалау. Алдыңғы дәнекерлеу тәжірибесіне негізделген бағалау". 8. ҚР СТ ISO 15612-2017 "Металл материалдарды дәнекерлеу рәсімдерінің техникалық талаптары мен аттестациясы. Стандартты дәнекерлеу процедурасын қабылдау арқылы сертификаттау". 9. ҚР СТ ISO 15613-2014 "Металл материалдарды дәнекерлеу рәсімдерінің техникалық талаптары мен аттестациясы. Дәнекерлеуді өндірістік сынауға негізделген аттестаттау". 10. ҚР СТ ISO 15614-2-2015 "Металл материалдарды дәнекерлеу рәсімдерінің техникалық талаптары мен аттестациясы. Дәнекерлеу процедурасын тексеру. 2 бөлім. Алюминий мен алюминий қорытпаларын доғалық дәнекерлеу". 11. ҚР СТ ISO 15614-14-2016 "Металл материалдарды дәнекерлеу рәсімдерінің техникалық талаптары мен аттестациясы. Дәнекерлеу процедурасын тексеру. 14 бөлім. Болат, никель және никель қорытпаларын лазерлік доғалық гибриді дәнекерлеу". 12. ҚР СТ ISO 15614-12-2015 "Металл материалдарды дәнекерлеу рәсімдеріне қойылатын техникалық талаптар және бағалау. Дәнекерлеу процедураларын сынау. 12

бөлім. Нүктелік, роликті (тігісті) және бедерлі дәнекерлеу". 13. ҚР СТ ISO 14732-2013 "Дәнекерлеуді орындайтын персоналды сертификаттау. Металл материалдарды механикаландырылған және автоматты дәнекерлеуге арналған дәнекерлеу операторлары мен баптаушылары". 14. МЕМСТ 2.104-2006 "Жобалық құжаттаманың бірыңғай жүйесі. Негізгі жазулар". 15. МЕМСТ 3.1405 - 86 ТҚБЖ "Термиялық өңдеудің технологиялық процестеріне құжаттарды толтыру мен ресімдеуге қойылатын нысандар мен талаптар". 16. МЕМСТ 2601-84 "Металдарды дәнекерлеу. Негізгі ұғымдардың терминдері мен анықтамалары". 17. ҚР СТ ISO 3834-3-2015 "Металл материалдарды балқыту арқылы дәнекерлеуді орындау сапасына қойылатын талаптар. 3 бөлім. Стандарт сапа талаптары". 18. МЕМСТ 3.1102-2011 КҚБЖ "Құжаттарды әзірлеу кезеңдері мен түрлері". 19. МЕМСТ 3.1121-84 КҚБЖ "Үлгілік және топтық технологиялық процестерге арналған құжаттар жиынтығының жиынтығына және ресімделуіне қойылатын жалпы талаптар". 20. МЕМСТ 3.1120-83 ТҚБЖ "Технологиялық құжаттамада еңбек қауіпсіздігі талаптарын көрсетудің және ресімдеудің жалпы ережелері".			
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	6	Дәнекерлеу және/немесе онымен байланысты процестерді (пісіру, балқыту, термиялық кесу) жүргізу кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету жөніндегі маман	
10. Кәсіптің карточкасы "Дәнекерлеу және/немесе онымен байланысты процестерді (пісіру, балқыту, термиялық кесу) жүргізу кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету жөніндегі маман":			
Топтың коды:	2149-3		
Қызмет атауының коды:	-		
Кәсіптің атауы:	Дәнекерлеу және/немесе онымен байланысты процестерді (пісіру, балқыту, термиялық кесу) жүргізу кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету жөніндегі маман		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығы "Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығын бекіту туралы" 2020 жылғы 30 желтоқсандағы № 553 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 31 желтоқсанда № 22003 болып тіркелді. Дәнекерлеу инженері		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: -	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Инженерия және инженерлік іс	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Қызметі дәнекерлеу жұмыстарымен (тікелей) байланысты кәсіпорындарда кемінде 3 жыл жұмыс тәжірибесі.		

Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	1. "Азаматтық қорғау туралы" ҚРЗ 79-бабына сәйкес өнеркәсіптік қауіпсіздік мәселелері бойынша мамандарды даярлаудан, қайта даярлаудан және өнеркәсіптік қауіпсіздік туралы куәлік алудан өту. 2. Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрінің м.а. 2021 жылғы 23 қыркүйектегі № 468 бұйрығымен бекітілген "Дәнекерлеушілер мен дәнекерлеу өндірісінің мамандарын аттестаттау қағидаларына" сәйкес біліктілігін арттыру және куәлік алу. 3. Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2015 жылғы 31 наурыздағы № 253 бұйрығымен бекітілген "Электр қондырғыларын пайдалану кезіндегі қауіпсіздік техникасы қағидаларына" сәйкес электр қондырғыларына қызмет көрсету құқығына оқыту және куәлік алу.	
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Қазақстан Республикасының өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы нормативтік-құқықтық актілерінің, ұлттық стандарттардың және (немесе) халықаралық стандарттардың талаптарына сәйкес өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету мақсатында дәнекерлеуге дейін, уақтылы және одан кейінгі процестерге инспекция жүргізу.	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Сызбаларды, техникалық шарттарды және дәнекерлеудің технологиялық процестерінің картасын зерттеу және талдау. 2. Дәнекерлеуді орындау рәсімдерін және дәнекерлеушінің немесе дәнекерлеу операторының біліктілігін тексеру. 3. Бекітілген дәнекерлеу технологиясының қолданылуын тексеру. 4. Өндірістік сынақ үлгілерін таңдау. 5. Сынақ нәтижелерін талдау. 6. Есептерді дайындау және есепке алу құжаттамасын жүргізу.
	Қосымша еңбек функциялары:	1. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария және өрт қауіпсіздігі талаптарын сақтау.
	Дағды 1: Сызбаларды оқу.	Машықтар: 1. Сызбаларды жіктеу. 2. Сызбаларды оқу процесінде спецификацияны қолдану. 3. Шекті өлшемдерді есептеуді орындау. 4. Компьютерлік бағдарламалар мен графикалық редакторларды қолдану. 5. Жұмыс сызбаларының стандарттар талаптарына сәйкестігіне технологиялық талдау жүргізу, оның ішінде технологиялықты бақылау.
		Білімдер: 1. Сызу және геометрия негіздері. 2. Конструкторлық құжаттаманың бірыңғай жүйесінің негіздері. 3. Сызбалар мен сызбаларды оқу ережелері. 4. Жұмыс сызбалары мен эскиздерін орындау тәсілдері.

Еңбек функциясы 1: Сызбаларды, техникалық шарттарды және дәнекерлеудің технологиялық процестерінің картасын зерттеу және талдау.	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет етілмейді
	Дағды 2: Техникалық шарттарды түсіну және дәнекерлеудің технологиялық процестерінің картасы.	Машықтар: 1. Сызбалардағы дәнекерленген және пісірілген қосылыстардың символдық белгісін түсіну. 2. Дәнекерленген қосылыстардың әртүрлі түрлерін жіктеу. 3. Дәнекерлеудің технологиялық процестерінің картасын қолдану. 4. Технологиялық процестің талаптарын бақылау және сақтауды қамтамасыз ету. 5. Осы еңбек функциясын орындау үшін қажетті дәнекерлеу бойынша технологиялық (конструкторлық, нормативтік) құжаттардың талаптарын талдау. Білімдер: 1. Дәнекерленген қосылыстардың түрлері. 2. Жиектерді кесу формаларының жіктелуі (материалдың түрі, қалыңдығы, дәнекерлеу процесі, қол жетімділігі бойынша). 3. Төзімділікке қойылатын талаптар. 4. Сызбалардағы дәнекерлеу таңбалары, жиектерді кесу формасы. 5. Дәнекерленген және пісірілген қосылыстардың символдық белгісі. 6. Дәнекерлеудің технологиялық процестерінің картасы.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет етілмейді
	Дағды 1: Дәнекерлеу бойынша технологиялық нұсқаулықтардың біліктілік рәсімдеріне тексеру жүргізу.	Машықтар: 1. Ұлттық және халықаралық стандарттарға сәйкес бұйымдарды дәнекерлеу бойынша технологиялық нұсқаулықтарды жасау және өзектендіру. 2. Негізгі дәнекерлеу параметрлерін реттеу. 3. Дәнекерленген қосылысты визуалды бақылауды жүзеге асыру. Білімдер: 1. Қазақстан Республикасының өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы заңнамасы. 2. Дәнекерлеу бойынша технологиялық нұсқаулықтардың біліктілік стандарттары. 3. Дәнекерлеу нұсқауларының негізгі мақсаты, дәнекерленген бұйымдардың сапасын қамтамасыз ету тұрғысынан олардың пайдасы. 4. Дәнекерлеу бойынша нақты Технологиялық нұсқаулықты және оны қолдану аясын білудің негізгі параметрлері. 5. Дәнекерлеудің негізгі параметрлерін өлшеу әдістері.

Еңбек функциясы 2: Дәнекерлеуді орындау рәсімдерін және дәнекерлеушінің немесе дәнекерлеу операторының біліктілігін тексеру.		6. Дәнекерленген қосылыстарды сынау түрлері: механикалық сынақтар және бұзбайтын бақылау әдістері. 7. Ұлттық және халықаралық стандарттарға сәйкес дәнекерленген қосылыстардағы ақауларға жол беру критерийлері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет етілмейді
	Дағды 2: Дәнекерлеушінің немесе дәнекерлеу операторының біліктілік рәсімдеріне тексеру жүргізу.	Машықтар: 1. Дәнекерлеушінің немесе дәнекерлеу операторының нақты біліктілігі және оның біліктілік саласы үшін негізгі параметрлерді анықтау. 2. Дәнекерлеушінің немесе дәнекерлеу операторының біліктілік сынақтарының сертификаттарын тексеру. 3. Дәнекерлеушілерді немесе дәнекерлеу операторын даярлау және қайта даярлау процесін ұйымдастыру.
		Білімдер: 1. Қазақстан Республикасының өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы заңнамасы. 2. Дәнекерлеушінің немесе дәнекерлеу операторының біліктілігі бойынша халықаралық тәжірибелер. 3. Дәнекерлеушінің немесе дәнекерлеу операторының біліктілігі үшін қолданылатын негізгі дәнекерлеу параметрлерінің шартты белгілері. 4. Дәнекерлеушінің немесе дәнекерлеу операторының біліктілік саласын анықтау ережелері . 5. Дәнекерлеушінің немесе дәнекерлеу жөніндегі оператордың біліктілік сынақтары сертификаттарын ресімдеу ережесі. 6. Дәнекерлеушілер мен дәнекерлеу өндірісінің мамандарын аттестаттау ережелері. 7. Электр қондырғыларын пайдалану кезіндегі қауіпсіздік ережелері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет етілмейді
		Машықтар: 1. Дәнекерлеу жабдығында дәнекерлеу параметрлерін орнату. 2. Өлшеу құралын қолдану. 3. Дәнекерлеу материалдарын өңдеу.
		Білімдер: 1. Дәнекерленген құрылымдарға қатысты қадағалау ұғымы. 2. Тексеруді қажет ететін жабдықтар мен құралдардың түрлері. 3. Дәнекерлеу материалдарының түрлері.

Еңбек функциясы 3: Бекітілген дәнекерлеу технологиясының қолданылуын тексеру.	Дағды 1: Дәнекерлеуге дайындықты тексеру.	4. Дәнекерлеу жабдықтары мен дәнекерлеу материалдарын сақтау ережелері. 5. Дәнекерлеу жабдығында дәнекерлеу параметрлерін орнату ережелері. 6. Дәнекерлеу материалдарын дәнекерлеуге дайындау ережелері. 7. Дәнекерлеу материалдарының сертификаттарындағы мәліметтер нысандары мен түрі. 8. Құрастыру және құрастыру параметрлерін бақылау ережелері. 9. Деформациялар мен кернеулерді азайту шаралары. 10. Қысқыш құрылғыларды, кондукторлар мен манипуляторларды қолдану ережелері. 11. Желдету жабдықтары, кабельдер, термиялық өңдеу және температураны реттеу жабдықтары. 12. Дәнекерлеудің технологиялық процестерінің картасы.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	қажет етілмейді
	Дағды 2: Дәнекерлеудің орындалуын тексеру.	Машықтар: 1. Дәнекерлеу және термиялық өңдеу параметрлерін өлшеу. 2. Өлшеу құралын қолдану. 3. Жеке қорғаныс құралдарын қолдану. 4. Дәнекерлеудің технологиялық процестерінің картасын қолдану. Білімдер: 1. Дәнекерлеу жабдығымен орындалатын функциялар, оның қолдану салалары мен шектеулері. 2. Дәнекерлеуді және онымен байланысты операцияларды реттеуде қолданылатын өлшеу әдістері. 3. Дәнекерлеу режимінің параметрлерін өлшеуге арналған жұмыс процедуралары. 4. Термиялық өңдеу операцияларын өлшеуге және басқаруға арналған жұмыс процедуралары. 5. Дәнекерлеудің технологиялық процестерінің картасы.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	қажет етілмейді
Дағды 1:		Машықтар: 1. Сынау үшін үлгілер алынатын дәнекерленген қосылыс аймақтарын таңдау. 2. Үлгі іріктеу аймақтарын белгілеу. 3. Ақаулардың себептерін анықтаңыз және талдау. Білімдер: 1. Үлгілерді іріктеу ережелері.

Еңбек функциясы 4: Өндірістік сынақ үлгілерін тандау.	Үлгілерді іріктеу.	2. Сынақтарды өткізу жөніндегі халықаралық және ұлттық стандарттар. 3. Дәнекерленген қосылыстарды сынау түрлері: механикалық сынақтар және бұзбайтын бақылау әдістері. 4. Үлгілерді алу әдістері. 5. Таңбалау ережелері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	қажет етілмейді
	Дағды 2: Үлгілерді сараптамаға дайындау.	Машықтар: 1. Үлгі іріктеу аймақтарын белгілеу. 2. Үлгілерді талдау әдістемесін қолдану. 3. Үлгілерді сараптау үшін құралдар мен құралдарды қолдану. Білімдер: 1. Дәнекерленген қосылыстарды сынау түрлері: механикалық сынақтар және бұзбайтын бақылау әдістері. 2. Сынақтар жүргізу жөніндегі халықаралық және ұлттық стандарттар және ақауларға жол беру критерийлері. 3. Ақауларды анықтау жұмыстарын жүргізу үшін қолданылатын жабдықтар мен құралдардың түрлері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	қажет етілмейді
Еңбек функциясы 5:	Дағды 1: Сынақ нәтижелері бойынша қорытындыларды тексеру.	Машықтар: 1. Дәнекерлеу ақауларының рұқсат етілуін бағалау үшін стандарттарды қолдану. 2. Бұзбайтын бақылау әдістерін қолдануға мүмкіндік беретін дәнекерлеу тігістерінің пішіндері мен түрлерін таңдау. 3. Атқарушы құжаттаманы оқу. 4. Бағдарламалық жасақтамамен (Microsoft office, Acrobat), байланыс және байланыс құралдарымен жұмыс жасау. Білімдер: 1. Сынақтар жүргізу және ақауларға жол беру критерийлері бойынша халықаралық және ұлттық стандарттар. 2. Дәнекерленген қосылыстарды сынау түрлері: механикалық сынақтар және бұзбайтын бақылау әдістері. 3. Сынақ нәтижелері бойынша қорытындыларды ресімдеу ережесі. 4. Дәнекерлеуге дайындықпен, дәнекерлеуді орындаумен және дәнекерлеуден кейінгі кезеңмен байланысты дәнекерлеудің ақаулары. 5. Ақаулардың рұқсат етілуін бағалау ережелері. 6. Бұзбайтын бақылау бойынша персоналдың біліктілігіне қойылатын талаптар.

Сынақ нәтижелерін талдау.		7. Дәнекерлеудің технологиялық процестерінің картасы.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет етілмейді
	Дағды 2: Теріс сынақ нәтижелері кезіндегі ақауларды жою.	Машықтар: 1. Дәнекерлеу ақауларын анықтау. 2. Жасырын тігіс ақауларын анықтау үшін техникалық диагностика аспаптары мен құралдарын қолдану. 3. Техникалық диагностика жүргізу үшін учаскелерді дайындау.
		Білімдер: 1. Сынақтар жүргізу және ақауларға жол беру критерийлері бойынша халықаралық және ұлттық стандарттар. 2. Дәнекерлеуді және онымен байланысты операцияларды реттеуде қолданылатын өлшеу әдістері. 3. Ақауларды анықтау бойынша жұмыстарды жүргізу үшін қолданылатын аспаптар мен құралдардың түрлері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет етілмейді
Енбек функциясы 6: Есептерді дайындау және есепке алу құжаттамасын жүргізу.	Дағды 1: Есептерді рәсімдеу.	Машықтар: 1. Заңнамада белгіленген және тапсырыс берушімен келісілген есеп нысандарын пайдалану. 2. Тексеру нәтижелерін дайындау. 3. Қажетті есептеулер жүргізу және техникалық құжаттаманы рәсімдеу. 4. Оқиғалардың дамуын болжау.
		Білімдер: 1. Ақпарат жинау ережелері. 2. Есепті құжаттардың негізгі нысандары. 3. Ақпаратты жазбаша және ауызша ұсыну негіздері. 4. Инспекция нәтижелері бойынша есеп нысанын таңдау үшін басшылыққа алынуы тиіс рәсімдер. 5. Инспекция нәтижелері бойынша есепті толтыру ережесі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Қажет етілмейді
	Дағды 2: Есеп құжаттамасын жүргізу.	Машықтар: 1. Инспекция бойынша құжаттаманы жүргізу. 2. Инспекция бойынша есеп жобасын дайындау. 3. Нәтижелерді тиімділік тұрғысынан бағалау тәсілдерін қолдану. Білімдер: 1. Инспекция нәтижелері бойынша есептемелерді есепке алу, сақтау және пайдалану тәртібі мен рәсімі.

		2. Құжаттаманы жүргізуге арналған компьютерлік бағдарламалық қамтамасыз ету. 3. Инспекция бойынша есептеменің мазмұнына қойылатын талаптар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Қажет етілмейді
Қосымша еңбек функциясы 1: Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария және өрт қауіпсіздігі талаптарын сақтау.	Дағды 1: Жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру.	Машықтар: 1. Қауіпсіздік талаптарын практикада қолдану. 2. Жәбірленушіге әртүрлі жағдайларда алғашқы көмек көрсету. 3. Тапсырыс берушінің және үшінші тұлғалардың қызметкерлерінің жұмыстарын жүргізу туралы хабардар ету. 4. Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес жұмыстарды жүргізудің шығыс материалдары мен өнімдерін кәдеге жарату. Білімдер: 1. Қауіпті өндірістік объектілерде сертификаттау деңгейінде қамтамасыз ету талаптары. 2. Далада зардап шеккен адамға шұғыл көмек көрсету алгоритмі. 3. Объектіде белгіленген қауіпсіздікті қамтамасыз ету талаптары. 4. Сертификаттау деңгейінде радиациялық қауіпсіздікті қамтамасыз ету талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Қажет етілмейді
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Аналитикалық ойлау Ауызекі сөйлеу дағдылары Ақпаратты іздеу және талдау Құрылымдық мәселелерді шешу Көп мәселелік	
		1. ҚР СТ ISO 9606-1-2013 "Дәнекерлеуді орындайтын персоналды сертификаттау. Балқыту арқылы дәнекерлеу. 1 бөлім. Болаттар". 2. ҚР СТ ISO 15607-2015 "Металл материалдарды дәнекерлеу рәсімдерінің техникалық талаптары мен аттестациясы. Жалпы ережелер". 3. ҚР СТ ИСО 15609-1-2019 "Металл материалдарды дәнекерлеу рәсімдерінің техникалық талаптары мен бағасы. Дәнекерлеу процедурасына қойылатын техникалық талаптар. 1 бөлім. Доғалық дәнекерлеу". 4. ҚР СТ ISO 15609-2-2014 "Металл материалдарды дәнекерлеу рәсімдерінің техникалық талаптары мен аттестациясы. Дәнекерлеу процедурасына қойылатын техникалық талаптар. 2 бөлім. Газбен дәнекерлеу". 5. ҚР СТ ISO 15609-5-2015 "Металл материалдарды дәнекерлеу рәсімдеріне қойылатын техникалық талаптар және бағалау. Дәнекерлеу процедурасына қойылатын техникалық талаптар. 5 бөлім. Байланыс дәнекерлеу". 6. ҚР СТ ISO 15610-2017 "Металл материалдарды дәнекерлеу рәсімдерінің техникалық талаптары мен аттестациясы. Сыналған дәнекерлеу материалдары негізінде аттестаттау". 7. ҚР СТ ISO 15611-2017 "Металл материалдарды дәнекерлеу рәсімдеріне қойылатын техникалық талаптар және бағалау. Алдыңғы дәнекерлеу тәжірибесіне негізделген бағалау". 8. ҚР СТ ISO 15612-2017 "Металл материалдарды дәнекерлеу рәсімдерінің техникалық талаптары мен

Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	аттестациясы. Стандартты дәнекерлеу процедурасын қабылдау арқылы сертификаттау". 9. ҚР СТ ISO 15613-2014 "Металл материалдарды дәнекерлеу рәсімдерінің техникалық талаптары мен аттестациясы. Дәнекерлеуді өндірістік сынауға негізделген аттестаттау". 10. ҚР СТ ISO 15614-2-2015 "Металл материалдарды дәнекерлеу рәсімдерінің техникалық талаптары мен аттестациясы. Дәнекерлеу процедурасын тексеру. 2 бөлім. Алюминий мен алюминий қорытпаларын доғалық дәнекерлеу". 11. ҚР СТ ISO 15614-14-2016 "Металл материалдарды дәнекерлеу рәсімдерінің техникалық талаптары мен аттестациясы. Дәнекерлеу процедурасын тексеру. 14 бөлім. Болат, никель және никель қорытпаларын лазерлік доғалы гибриді дәнекерлеу". 12. ҚР СТ ISO 15614-12-2015 "Металл материалдарды дәнекерлеу рәсімдеріне қойылатын техникалық талаптар және бағалау. Дәнекерлеу процедураларын сынау. 12 бөлім. Нүктелік, роликті (тігісті) және бедерлі дәнекерлеу". 13. ҚР СТ ISO 14732-2013 "Дәнекерлеуді орындайтын персоналды сертификаттау. Металл материалдарды механикаландырылған және автоматты дәнекерлеуге арналған дәнекерлеу операторлары мен баптаушылары". 14. МЕМСТ 2.104-2006 "Жобалық құжаттаманың бірыңғай жүйесі. Негізгі жазулар". 15. МЕМСТ 3.1405 - 86 ТҚБЖ "Термиялық өңдеудің технологиялық процестеріне құжаттарды толтыру мен ресімдеуге қойылатын нысандар мен талаптар". 16. МЕМСТ 2601-84 "Металдарды дәнекерлеу. Негізгі ұғымдардың терминдері мен анықтамалары". 17. ҚР СТ ISO 3834-3-2015 "Металл материалдарды балқыту арқылы дәнекерлеуді орындау сапасына қойылатын талаптар. 3 бөлім. Стандарт сапа талаптары". 18. МЕМСТ 3.1102-2011 КҚБЖ "Құжаттарды әзірлеу кезеңдері мен түрлері". 19. МЕМСТ 3.1121-84 КҚБЖ "Үлгілік және топтық технологиялық процестерге арналған құжаттар жиынтығының жиынтығына және ресімделуіне қойылатын жалпы талаптар". 20. МЕМСТ 3.1120-83 ТҚБЖ "Технологиялық құжаттамада еңбек қауіпсіздігі талаптарын көрсетудің және ресімдеудің жалпы ережелері".	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	7	Дәнекерлеу және/немесе онымен байланысты процестерді (пісіру, балқыту, термиялық кесу) жүргізу кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы сарапшы

4-ші тарау. Кәсіптік стандарттың техникалық деректері

11. Мемлекеттік органның атауы: Қазақстан Республикасының Төтенше жағдайлар министрлігі.

Орындаушы: Даулетов С.Т., +7 (717) 257 77 16, dauletov.s@kpb.emer.kz.

12. Әзірлеуге қатысатын ұйымдар (кәсіпорындар):

ҚР ТЖМ Өнеркәсіптік қауіпсіздік комитеті;

Ernst & Young Kazakhstan LLP;

"Тәуелсіз сараптамалық ұйымдар Қауымдастығы" ЗТБ;

"КАЗСТАНДАРТ" РМК;

ТК 76 Бұзбайтын бақылау, техникалық диагностика және жай-күй мониторингі "Аттестаттау-әдістемелік орталығы" ЖШС;

ҚР ЭМ "Ядролық физика институты" РМК ҰМКИ;

"Бақылау және диагностика" ЖШС, "Персоналдың біліктілігі", "Персоналдың біліктілігі және сертификаты", "Дәнекерлеу бойынша инспекциялық персоналды оқыту және біліктілігі" және "Дәнекерлеу бойынша инспекциялық персоналды сертификаттау" EFNDT және APFNDT Директорлар кеңесінің мүшесі;

"Қазақстан лифтшілер одағы" ЗТБ;

"Тәуелсіз газ Қауымдастығы" ЗТБ;

"Қазақстандық тіркелім" ЗТБ;

13. Кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңес: 8, 06.09.2024 ж.

14. Кәсіптік біліктілік жөніндегі ұлттық орган: 15.10.2025 ж.

15. "Атамекен" Қазақстан Республикасының Ұлттық кәсіпкерлер палатасы: -

16. Нұсқа нөмірі және шығарылған жылы: Нұсқа 2, 2025 ж.

17. Болжамды қайта қарау күні: 01.11.2028 ж.

Қазақстан Республикасы
Төтенше жағдайлар министрінің
2025 жылғы 20 қарашадағы
№ 493 бұйрығына
10-қосымша

Кәсіптік стандарт: "Газ тарату желілерін және газ тұтыну жүйелерін пайдалану кезіндегі өнеркәсіптік қауіпсіздік сараптамасы"

1-ші тарау. Жалпы ережелер

1. Кәсіптік стандарттың қолдану аясы: "Газ тарату желілерін және газ тұтыну жүйелерін пайдалану кезіндегі өнеркәсіптік қауіпсіздік сараптамасы" кәсіптік стандарты "Кәсіптік біліктілік туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 5-бабына сәйкес әзірленді және білім беру бағдарламаларын қалыптастыруға, оның ішінде кәсіпорындарда персоналды, білім беру ұйымдарының қызметкерлері мен түлектерін оқытуды және газ тарату желілері мен газ тұтыну жүйелерін пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы кең ауқымды міндеттердің шешімдеріне қойылатын талаптарды белгілейді.

2. Осы кәсіптік стандартта мынадай терминдер, анықтамалар мен қысқартулар қолданылады:

1) білім – кәсіби тапсырма шеңберінде іс-әрекеттерді орындау үшін қажетті зерттелген және игерілген ақпарат;

2) білік – кәсіби міндет шеңберінде жеке бірлік іс-әрекеттерді физикалық және (немесе) ақыл-оймен орындау қабілеті;

3) бұзбайтын бақылау (ББ) – осы жабдықтың объектісін жұмыстан шығаруды не оны бөлшектеуді талап етпейтін қысыммен жұмыс істейтін жабдықтың немесе оның жекелеген элементтерінің/тораптарының негізгі жұмыс қасиеттері мен параметрлерінің сенімділігін бақылау;

4) газ тарату желісі – кентаралықты қосқанда, елді мекендердің газ тарату станциясының шығыс өшіретін құрылғысынан немесе басқа газ көзінен газ тұтыну объектісіне енгізу газ құбырына дейінгі сыртқы газ құбырлардан тұратын газ тарату жүйесінің технологиялық кешені. Газ тарату желісіне газ құбырлардағы құрылыстар, электрхимиялық қорғау құралдары, газ реттеу пункттері, шкафты реттеу пункттері, газды таратудың технологиялық процесін автоматтандырылған басқару жүйесі;

5) газ тұтыну жүйесі – газ тарату жүйесінен тауарлық газды немесе топтық резервуарлық қондырғыдан сұйытылған мұнай газын қабылдауға, сондай-ақ оларды отын және (немесе) шикізат ретінде пайдалануға арналған газ құбырлары (желілік бөлік) мен газ жабдығы кешені;

6) дағды – кәсіби тапсырманы толығымен орындауға мүмкіндік беретін білім мен дағдыларды қолдану қабілеті;

7) заңнамалық метрология – өлшем бірлігі мен өлшем құралдарының біркелкілігін қамтамасыз етуге бағытталған, мемлекет тарапынан регламенттеуге және бақылауға жататын өзара байланысты және өзара шартталған Жалпы ережелер, талаптар мен нормалар кешендерін қамтитын метрология бөлімі;

8) кәсіптік біліктілік – кәсіп бойынша еңбек функцияларын орындау үшін талап етілетін құзыреттерді меңгеруді сипаттайтын кәсіптік даярлық дәрежесі;

9) кәсіптік стандарт – ресми және (немесе) бейресми және (немесе) ақпараттық білім беруді, біліктілік пен құзыреттілік деңгейін, кәсіптік қызметтің нақты саласындағы еңбек мазмұнын, сапасы мен жағдайларын ескере отырып, білімге, іскерлікке, дағдыларға, жұмыс тәжірибесіне қойылатын жалпы талаптарды белгілейтін жазбаша ресми құжат;

10) құзыреттілік – еңбек функциясын құрайтын бір немесе бірнеше кәсіби тапсырмаларды орындауға мүмкіндік беретін дағдыларды қолдану мүмкіндігі;

11) мамандық – жеке тұлға жүзеге асыратын және оны орындау үшін белгілі бір біліктілікті қалап ететін кәсіп түрі;

12) өнеркәсіптік қауіпсіздік сараптамасы – сараптама объектісінің оған қойылатын өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарына және нәтижесі сараптамалық қорытынды болып табылатын қолданыстағы нормативтік-техникалық құжаттамаға сәйкестігін (немесе сәйкессіздігін) бағалауды жүргізу процесі;

13) сараптамалық қорытынды – сараптама объектісінің оған қойылатын өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарына сәйкестігін (немесе сәйкессіздігін) бағалау және қолданыстағы нормативтік құқықтық актілердің нәтижесі сараптамалық қорытынды болып табылады;

14) сынақ зертханасы (СЗ) – сынауды және басқа да түрлерді: деструктивті, деструктивті емес, аналитикалық бақылау әдістеріне негізделген өлшеу құралдарын пайдалана отырып жүргізу үшін белгіленген түрде танылған ұйым;

15) техникалық құжаттама – дайындаушы зауыт жабдықтармен бірге жеткізілетін (мысалы, паспорт, техникалық сипаттама, пайдалану жөніндегі нұсқаулық, монтаждау жөніндегі нұсқаулық және т. б.) және/немесе пайдалану процесінде жүргізілетін құжаттама (жалпы конструкторлық және/немесе жобалау және/немесе пайдалану құжаттамасының бөлігі);

16) технологиялық карта/зерттеу бағдарламасы – өндірістік жабдықты жөндеумен немесе қызмет көрсетумен айналысатын кәсіпорын қызметкерлеріне арналған бірыңғай құжат. Карта/бағдарлама қажетті жабдықтардың, жеке қорғаныс құралдарының құралдары мен жиынтықтарының тізімін, еңбекті қорғау жөніндегі нұсқаулықтардың тізімін қамтиды. Онда операциялардың реттілігі, жиілігі мен ережелері, шығын материалдарының түрлері мен саны, уақыт нормалары, материалдық шығындар, сондай-ақ жұмыс сапасын бағалау кезінде қолданылатын нормативтік құжаттар көрсетілген.

3. Осы кәсіптік стандартта мынадай қысқартулар қолданылады

1) БА – Біліктілік анықтамалығы;

2) БТБА – Жұмысшылардың жұмыстары мен кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығы;

3) СБШ – Салалық біліктілік шеңбері;

4) НҚА – Нормативтік-құқықтық акт;

5) НТҚ – Нормативтік-техникалық құжаттама;

6) СЗ – Сынақ зертханасы;

7) ББ – Бұзбайтын бақылау;

8) ГТЖ – газ тарату желісі;

9) ТЖ – Төтенше жағдайлар;

10) ЭҚТЖЖ – Экономикалық қызмет түрлерінің жалпы жіктеуіші.

2-ші тарау. Кәсіптік стандарттың паспорты

4. Кәсіптік стандарттың атауы: Газ тарату желілерін және газ тұтыну жүйелерін пайдалану кезіндегі өнеркәсіптік қауіпсіздік сараптамасы

5. Кәсіптік стандарттың коды: M087

6. ЭҚЖЖ секциясын, бөлімін, тобын, сыныбын және кіші сыныбын көрсету:

M Кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет

74 Өзге де кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет

74.9 Басқа топтамаларға енгізілмеген кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет

74.90 Басқа топтамаларға енгізілмеген кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет

74.90.9 Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет

7. Кәсіптік стандарттың қысқаша сипаттамасы: Мамандандырылған аттестатталған сараптама ұйымдарының өнеркәсіптік қауіпсіздік сараптамасын жүргізу және газ

тұтыну және газ тұтыну жүйелерін тексеру кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздік саласында кәсіби қызметтер көрсетуі. Мамандардың біліктілік деңгейінің өсуімен әрбір келесі деңгей алдыңғы деңгейдің функцияларын орындауды және оларды жаңа құзыреттерге сәйкес кеңейтуді білдіреді.

8. Кәсіптер карточкаларының тізімі:

1) Газ тарату желілерін, газ тұтыну жүйелерін, газ толтыру станцияларын, газ толтыру пункттерін және автогаз құю станцияларын куәландыру жөніндегі маман - 6 СБШ-нің деңгейі

2) Газ тарату желілерін, газ тұтыну жүйелерін, газ толтыру станцияларын, газ толтыру пункттерін және автогаз құю станцияларын пайдалану кезінде тексеру жөніндегі маман - 5 СБШ-нің деңгейі

3) Газ тарату желілерін, газ тұтыну жүйелерін, газ толтыру станцияларын, газ толтыру пункттерін және автогаз құю станцияларын пайдалану кезіндегі өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы сарапшы - 7 СБШ-нің деңгейі.

3-ші тарау. Кәсіптер карточкалары

9. Кәсіптің карточкасы "Газ тарату желілерін, газ тұтыну жүйелерін, газ толтыру станцияларын, газ толтыру пункттерін және автогаз құю станцияларын куәландыру жөніндегі маман":			
Топтың коды:	2149-9		
Қызмет атауының коды:	-		
Кәсіптің атауы:	Газ тарату желілерін, газ тұтыну жүйелерін, газ толтыру станцияларын, газ толтыру пункттерін және автогаз құю станцияларын куәландыру жөніндегі маман		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығы "Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығын бекіту туралы" 2020 жылғы 30 желтоқсандағы № 553 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 31 желтоқсанда № 22003 болып тіркелді. 23-параграф. Газ қауіпсіздігі жөніндегі инженер		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Инженерия және инженерлік іс	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Қызметі газ тарату желілері мен газ тұтыну жүйелерін пайдаланумен (тікелей) байланысты кәсіпорындарда немесе ұйымдарда кемінде 3 жыл жұмыс тәжірибесі.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	"Азаматтық қорғау туралы" ҚРЗ 79-бабына сәйкес өнеркәсіптік қауіпсіздік мәселелері бойынша мамандарды даярлаудан, қайта даярлаудан өту және өнеркәсіптік қауіпсіздік туралы куәлік алу.		

Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	
Қызметтің негізгі мақсаты:	Қазақстан Республикасы заңнамасының және өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы нормативтік-құқықтық актілердің, халықаралық және (немесе) ұлттық стандарттардың талаптарын сақтау тұрғысынан газ тарату желілеріне, газ тұтыну жүйелеріне, газ толтыру станцияларына, газ толтыру пункттеріне және автогаз құю станцияларына техникалық куәландыру жүргізу бойынша кәсіби қызметтер көрсету.
Еңбек функциялардың сипаттамасы	
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары: 1. Газ тарату желілерінің, газ тұтыну жүйелерінің, газ толтыру станцияларының, газ толтыру пункттерінің және автогаз құю станцияларының техникалық және пайдалану құжаттарына талдау жүргізу. 2. Газ тарату желілерін, газ тұтыну жүйелерін, газ толтыру станцияларын, газ толтыру пункттерін және автогаз құю станцияларын тексеру және куәландыру бағдарламаларын әзірлеу. 3. ББ СЗ тексеру жүргізуге басшылық жасау. 4. Газ тарату желілеріне, газ тұтыну жүйелеріне, газ толтыру станцияларына, газ толтыру пункттеріне және автогаз құю станцияларына сараптамалық техникалық диагностика жүргізуге басшылық жасау. 5. Зерттеу нәтижелері бойынша статистикалық деректерді өңдеу. 6. Газ тарату желілерін, газ тұтыну жүйелерін, газ толтыру станцияларын, газ толтыру пункттерін және автогаз құю станцияларын техникалық куәландыру.
	Қосымша еңбек функциялары: 1. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария және өрт қауіпсіздігі талаптарын сақтау.
	Машықтар: 1. Газ тарату желілерінің, газ тұтыну жүйелерінің, газ толтыру станцияларының, газ толтыру пункттерінің және автогаз құю станцияларының техникалық және пайдалану құжаттамасына баға беру. 2. Тексеру нәтижелерінің дұрыстығын талдау. 3. Техникалық құжаттамада және өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы нормативтік құқықтық актілердің талаптарында көзделген барлық жұмыс режимдерінде жабдықтың жұмыс істеуіне тексеру жүргізу. 4. Техникалық құжаттаманың сәйкестігін көзбен шолып тексеруді жүзеге асыру. Білімдер: 1. Газ тарату желілерін, газ тұтыну жүйелерін, газ толтыру станцияларын, газ толтыру пункттерін және автогаз құю станцияларын пайдаланудың технологиялық процесі. Дағды 1: Техникалық жағдайды тексеру актілерінің нәтижелерін жабдыкқа арналған технологиялық регламентпен салыстыру.

Еңбек функциясы 1: Газ тарату желілерінің, газ тұтыну жүйелерінің, газ толтыру станцияларының, газ толтыру пункттерінің және автогаз құю станцияларының техникалық және пайдалану құжаттарына талдау жүргізу.		2. Газбен жабдықтау жүйелері объектілерінің қауіпсіздігі жөніндегі талаптар. 3. Қысыммен жұмыс істейтін жабдықтарды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары. 4. Технологиялық құбыржолдарды пайдалану кезіндегі қауіпсіздік жөніндегі нұсқаулық. 5. "Артық қысыммен жұмыс істейтін жабдықтың қауіпсіздігі туралы" технологиялық регламенті. 6. "Газ тәрізді отынмен жұмыс істейтін аппараттардың қауіпсіздігі туралы" техникалық регламенті.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет етілмейді
	Дағды 2: Техникалық куәландыруды жүргізу кезеңділігінің және оның нәтижелерінің мониторингі.	Машықтар: 1. Тексеру, өлшеу және сынау нәтижелерін техникалық куәландыру актісімен және сынақтар хаттамасымен (хаттамаларымен) ресімдеу. 2. Жабдықтың паспортына техникалық куәландыру нәтижелері туралы жазбалар енгізу. 3. Жабдықты тексеру, өлшеу және сынау нәтижелерін талдау. 4. Тексеру, өлшеу және сынау нәтижелерін ресімдеу бойынша жұмыста ұйымдастыру техникасын пайдалану. 5. Техникалық куәландырудың уақтылығы мен толықтығын анықтау. 6. Газ тарату желілерінің, газ тұтыну жүйелерінің, газ толтыру станцияларының, газ толтыру пункттерінің және автогаз құю станцияларының (қысыммен жұмыс істейтін ыдыстардың) паспорттарында тіркелген нәтижелердің дұрыстығын талдау.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет етілмейді
		Машықтар: 1. Технологиялық регламент негізінде газ тарату желілерін, газ тұтыну жүйелерін, газ толтыру

Еңбек функциясы 2: Газ тарату желілерін, газ тұтыну жүйелерін, газ толтыру станцияларын, газ толтыру пункттерін және автогаз құю станцияларын тексеру және куәландыру бағдарламаларын әзірлеу.	Дағды 1: Технологиялық регламентті талдау.	станцияларын, газ толтыру пункттерін және автогаз құю станцияларын тексеру мен куәландырудың технологиялық карталарын/бағдарламаларын әзірлеу. 2. Өлшеу құралдарының түрлері мен ерекшеліктерін анықтау. 3. Атқарушылық және жобалық құжаттаманы оқу және түсіндіру (өндірісті жүргізу, технологиялық нормативтер, техникалық құралдар, технологиялық процесті жүргізу шарттары мен тәртібі). 4. Нормативтік құқықтық актілермен және техникалық құжаттармен жұмыс істеу. Білімдер: 1. Газ тарату желілерін, газ тұтыну жүйелерін, газ толтыру станцияларын, газ толтыру пункттерін және автогаз құю станцияларын пайдалану кезіндегі Қазақстан Республикасының өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы заңнамасы. 2. Жаңадан құрастырылған немесе жаңғыртылған жабдықтар мен Құбырларды техникалық куәландыру кезінде қолдану және орындау үшін қажетті стандарттар. 3. Қолданылатын жабдықтың түрлері мен жұмыс принциптері. 4. Жаңадан құрастырылған немесе жаңғыртылған жабдықпен жеткізілетін техникалық құжаттама жиынтығының құрамы. 5. "Өлшем бірлігін қамтамасыз ету туралы" Қазақстан Республикасының Заңы.
	Дағдыны тану мүмкіндігі : Дағды 2: Газ тарату желілері мен газ тұтыну жүйелерін, газ толтыру станцияларын, газ толтыру пункттерін және автогаз құю станцияларын қосымша тексеру міндеттерін қою және әдістерін таңдау.	қажет етілмейді Машықтар: 1. Жабдықтар мен технологиялық құбырлардың техникалық жағдайын анықтау. 2. Жабдықтың ақаулары мен ақауларын анықтау. 3. Тексеру міндеттерін ақаулар немесе ақауларға күдік негізінде тұжырымдау. 4. Нақты жағдайды жобалық және нормативтік құжаттамамен салыстыру. 5. Газ тарату желілерін, газ тұтыну жүйелерін, газ толтыру станцияларын, газ толтыру пункттерін және автогаз құю станцияларын зерттеу көлемін, әдістері мен сапасын анықтау. Білімдер: 1. Газбен жабдықтау жүйелері объектілерінің қауіпсіздігі жөніндегі талаптар. 2. Біліктіліктің II деңгейінде ББ әдісі. 3. Газ тарату желілерінің, газ тұтыну жүйелерінің, газ толтыру станцияларының, газ толтыру пункттерінің және автогаз құю станцияларының техникалық жай-күйін тексеруді ұйымдастыруға және жүргізу тәртібіне қойылатын талаптар.

Еңбек функциясы 3: ББ СЗ тексеру жүргізуге басшылық жасау.		4. Реттелетін параметрлердің рұқсат етілген ауытқулары бойынша НТҚ білу.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет етілмейді
	Дағды 1: ББ жабдықтары мен шығын материалдарын келісу.	Машықтар: 1. ББ жабдықтары мен шығын материалдарын тандау. 2. Объектіге тексеру жүргізу үшін жабдықтар мен ББ шығыс материалдарының сипаттамаларының салыстырмалы кестелерін қалыптастыру. 3. Шығын материалдарының бақылау объектісімен өзара әрекеттесуін бағалау. 4. Техникалық тапсырмаларды, өтінімдерді, келісімдерді, тандаудың негіздемелерін дайындау. Білімдер: 1. "Өлшем бірлігін қамтамасыз ету туралы" Қазақстан Республикасының Заңы. 2. Жабдықтар мен шығын материалдары нарығын білу. 3. Газ тарату желілерінің, газ тұтыну жүйелерінің, газ толтыру станцияларының, газ толтыру пункттерінің және автогаз құю станцияларының техникалық жай-күйін тексеруді ұйымдастыруға және жүргізу тәртібіне қойылатын талаптар. 4. Газбен жабдықтау жүйелері объектілерінің қауіпсіздігі жөніндегі талаптар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет етілмейді
	Дағды 2: ББ СЗ қызметін бақылауды ұйымдастыру.	Машықтар: 1. Жұмыстарды орындау кестесін әзірлеу. 2. Ішкі бақылау бағдарламаларын әзірлеу және енгізу. 3. Ауытқуларды талдау және түзету әрекеттерін бастау. 4. Ішкі есептілікті жүргізу. Білімдер: 1. Газ тарату желілері мен газ тұтыну жүйелерін пайдалану кезіндегі өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы Қазақстан Республикасының НҚА талаптары. 2. Біліктіліктің II деңгейінде ББ әдісі. 3. Газ тарату желілерінің, газ тұтыну жүйелерінің, газ толтыру станцияларының, газ толтыру пункттерінің және автогаз құю станцияларының техникалық жай-күйін тексеруді ұйымдастыруға және жүргізу тәртібіне қойылатын талаптар. 4. "Техникалық реттеу туралы" ҚР Заңы.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет етілмейді
		Машықтар:

	Дағды 3: ББ СЗ мүмкіндіктерін бағалау.	1. Газ тарату желілерін, газ тұтыну жүйелерін, газ толтыру станцияларын, газ толтыру пункттерін және автогаз құю станцияларын тексеру кезінде қолданылатын ББ әдістерін қолдану. 2. ББ СЗ персоналының біліктілігін жүргізу. 3. ББ үшін технологиялық карталарды/зерттеу бағдарламаларын және (немесе) ұлттық және (немесе) мемлекетаралық стандарттарды қолдану.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Білімдер: 1. Бағдарламаны/технологиялық картаны әзірлеу бойынша талаптар. 2. Біліктіліктің II деңгейінде ББ әдісі. 3. Газ тарату желілерінің, газ тұтыну жүйелерінің, газ толтыру станцияларының, газ толтыру пункттерінің және автогаз құю станцияларының техникалық жай-күйін тексеруді ұйымдастыруға және жүргізу тәртібіне қойылатын талаптар. 4. Сапа жүйесі бойынша зертханалар жұмысының негіздері.
		қажет етілмейді
Еңбек функциясы 4: Газ тарату желілеріне, газ тұтыну жүйелеріне, газ толтыру станцияларына, газ толтыру пункттеріне және автогаз құю станцияларына сараптамалық техникалық диагностика жүргізуге басшылық жасау.	Дағды 1: Техникалық диагностикалау әдістерін анықтау.	Машықтар: 1. Газ тарату желілерінің, газ тұтыну жүйелерінің, газ толтыру станцияларының, газ толтыру пункттерінің және автогаз құю станцияларының жобалау, атқару және пайдалану құжаттамасын талдау. 2. Құжаттамамен танысу нәтижелері бойынша сынақтар жүргізудің негізгі параметрлерін анықтау. 3. Өлшеу құралдарын пайдалану кезінде түрлері мен ерекшеліктерін анықтау.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Білімдер: 1. Қазақстан Республикасының өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы НҚА талаптары. 2. Техникалық диагностикалау саласындағы НТҚ. 3. "Техникалық реттеу туралы" ҚР Заңы.
	Дағды 2: Техникалық куәландыру және сараптамалық техникалық	Машықтар: 1. Объектіні техникалық куәландыруға дайындау. 2. Техникалық куәландыру және сараптамалық техникалық диагностикалау жүргізу кезінде объектіде жұмыстар жүргізу кезінде еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау техникасын қамтамасыз ету. 3. Техникалық куәландыру және диагностикалау жүйесін жүргізу үшін қолданылатын жабдықты орнатудың дұрыстығын анықтау .
		Білімдер: 1. Зерттелетін объектінің технологиялық құрылымы және физикалық параметрлері.

	диагностикалау рәсімдерінің сақталуын бақылау.	2. Сараптамалық техникалық диагностика жүргізу әдістері. 3. Газ тарату желілерін, газ тұтыну жүйелерін, газ толтыру станцияларын, газ толтыру пункттерін және автогаз құю станцияларын пайдалану кезіндегі Қазақстан Республикасының өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы НҚА талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	қажет етілмейді
Еңбек функциясы 5: Зерттеу нәтижелері бойынша статистикалық деректерді өңдеу.	Дағды 1: Қалдық ресурсты бағалауды есептеу.	Машықтар: 1. Бағдарламалық жасақтамамен жұмыс жасау. 2. Зерттелетін объектінің қалдық ресурсын бағалауды анықтау үшін алынған статистикалық деректерді қолдану. 3. Жұмыста НТҚ қолдану. 4. Диагностикалық деректерді пайдалану. Білімдер: 1. ЛИРА, Mathcad, Autodesk, AutoCad есептеу бағдарламалары және басқа САД бағдарламалары. 2. Беріктікке есеп жүргізу жөніндегі ұлттық және (немесе) мемлекетаралық стандарттардың талаптары. 3. Материалтану.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	қажет етілмейді
	Дағды 2: Куәландыру актісін ресімдеу.	Машықтар: 1. Тексеру актісінің есепті кестелерін толтыру. 2. Тексеру актісін Тапсырыс берушімен келісу. 3. Тексеру және техникалық куәландыру нәтижелерін негіздеу. 4. Құжаттарды қабылдау-тапсыру актілерін ресімдеу. Білімдер: 1. Газ тұтыну және газ пайдалану жүйелерін пайдалану кезіндегі Қазақстан Республикасының өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы НҚА талаптары. 2. Іскерлік айналым әдет-ғұрыптары. 3. Техникалық құжаттаманы жүргізу.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	қажет етілмейді
	Дағды 1: Объектіні техникалық куәландыруға дайындау.	Машықтар: 1. Объектіні техникалық куәландыруға дайындау. 2. Техникалық куәландыруды жүргізу үшін қажетті жабдықты қолдану. 3. Техникалық куәландыру процесінде технологиялық регламентті қолдану. Білімдер: 1. Қысыммен жұмыс істейтін жабдықты пайдалану кезіндегі Қазақстан Республикасының өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы НҚА талаптары.

Еңбек функциясы 6: Газ тарату желілерін, газ тұтыну жүйелерін, газ толтыру станцияларын, газ толтыру пункттерін және автогаз құю станцияларын техникалық куәландыру.		2. Жабдықтар жұмысының технологиялық регламенті. 3. Техникалық реттеу саласындағы заңнама.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет етілмейді
	Дағды 2: Техникалық куәландыру.	Машықтар: 1. Объект иелерінің газ тарату желілері мен газ тұтыну жүйелерін, газ тұтыну жүйелерін, газ толтыру станцияларын, газ толтыру пункттерін және автогаз құю станцияларын техникалық куәландыруды жүргізу. 2. Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы мемлекеттік бақылау және қадағалау жөніндегі инспекторлармен өзара іс-қимыл жасау. 3. Техникалық куәландыру процесінде технологиялық регламентті қолдану.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Білімдер: 1. Газ тарату желілері мен газ тұтыну жүйелерін пайдалану кезіндегі Қазақстан Республикасының өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы НҚА талаптары. 2. Қазақстан Республикасының Әкімшілік құқық бұзушылық туралы заңнамасының негіздері. 3. Сертификаттау деңгейінде радиациялық қауіпсіздікті қамтамасыз ету талаптары.
Қосымша еңбек функциясы 1: Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария және өрт қауіпсіздігі талаптарын сақтау.	Дағды 1: Жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру.	Машықтар: 1. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария және өрт қауіпсіздігі талаптарын практикада қолдану. 2. Әртүрлі жағдайларда зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету. 3. Меншік иесінің және үшінші тұлғалардың қызметкерлерінің жұмыстарын жүргізу туралы хабардар ету. 4. Қазақстан Республикасының НҚА талаптарына сәйкес жұмыстарды жүргізудің шығыс материалдары мен өнімдерін кәдеге жарату.
		Білімдер: 1. Сертификаттау деңгейінде қысыммен жұмыс істейтін жабдықты пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы Қазақстан Республикасының НҚА талаптары. 2. Алғашқы медициналық көмек көрсету негіздері. 3. Объектіде белгіленген еңбек қауіпсіздігі мен еңбекті қорғауды (қажет болған жағдайда биіктікте жұмыс істеген кезде), өндірістік санитарияны және өрт қауіпсіздігі бойынша қамтамасыз ету талаптары. 4. Сертификаттау деңгейінде радиациялық қауіпсіздікті қамтамасыз ету талаптары.

	Дағдыны тану мүмкіндігі : қажет етілмейді	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Дербестік және жауапкершілік Командада жұмыс істей білу Аналитикалық ойлау Ақпаратты іздеу және талдау Логикалық ойлау	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. "Қысыммен жұмыс істейтін жабдықтарды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидаларын бекіту туралы" ҚР ТЖМ 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 358 бұйрығы. 2. "Газбен жабдықтау жүйелері объектілерінің қауіпсіздігі жөніндегі талаптарды бекіту туралы" ҚР ІІМ 2017 жылғы 9 қазандағы № 673 бұйрығы. 3. "Технологиялық құбыржолдарды пайдалану кезіндегі қауіпсіздік жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы" ҚР ТЖМ 2021 жылғы 27 шілдедегі № 359 бұйрығы. 4. "Қара металлургия кәсіпорындарының газ шаруашылығындағы қауіпсіздік жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы" ҚР ТЖМ 2021 жылғы 2 тамыздағы № 369 бұйрығы. 5. "Қысыммен жұмыс істейтін түтіктерге, цистерналарға, бөшкелерге және баллондарға техникалық куәландыруды жүргізу жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы" ҚР ТЖМ 2021 жылғы 16 тамыздағы № 398 бұйрығы. 6. КО ТР 010/2011 "Машиналар мен жабдықтардың қауіпсіздігі туралы". 7. КО ТР 032/2013 "Артық қысыммен жұмыс істейтін жабдықтардың қауіпсіздігі туралы". 8. КО ТР 016/2011 "Газ тәріздес отында жұмыс істейтін жабдықтардың қауіпсіздігі туралы". 9. ГОСТ 14249-89 "Ыдыстар мен аппараттар. Беріктікке есептеу нормалары". 10. СТ РК 1357-2005 "Қысыммен жұмыс істейтін ыдыстар. Конструкцияға қойылатын негізгі талаптар". 11. СТ РК 1358-2005 "Қысыммен жұмыс істейтін ыдыстар. Болаттарды дәнекерлеуге қойылатын талаптар". 12. МСН 4.03-01-2003 "Газ тарату жүйелері".	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	5	Газ тарату желілерін, газ тұтыну жүйелерін, газ толтыру станцияларын, газ толтыру пункттерін және автогаз құю станцияларын пайдалану кезінде тексеру жөніндегі маман
	7	Газ тарату желілерін, газ тұтыну жүйелерін, газ толтыру станцияларын, газ толтыру пункттерін және автогаз құю станцияларын пайдалану кезіндегі өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы сарапшы
10. Кәсіптің карточкасы "Газ тарату желілерін, газ тұтыну жүйелерін, газ толтыру станцияларын, газ толтыру пункттерін және автогаз құю станцияларын пайдалану кезінде тексеру жөніндегі маман":		
Топтың коды:	3112-9	
Қызмет атауының коды:	-	
Кәсіптің атауы:	Газ тарату желілерін, газ тұтыну жүйелерін, газ толтыру станцияларын, газ толтыру пункттерін және автогаз құю станцияларын пайдалану кезінде тексеру жөніндегі маман	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	5	
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары	Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығы "Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығын бекіту туралы" 2020 жылғы 30	

бойынша біліктілік деңгейі:		желтоқсандағы № 553 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 31 желтоқсанда № 22003 болып тіркелді. 23-параграф. Газ қауіпсіздігі жөніндегі инженер	
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: орта білімнен кейінгі (колданбалы бакалавриат)	Мамандық: Тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық объектілерінің инженерлік жүйелерін монтаждау және пайдалану	Біліктілік:
	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Газбен қамтамасыз ету жабдықтары мен жүйелерін құрастыру және пайдалану	Біліктілік:
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:		Қолданбалы бакалавриат үшін: жұмыс тәжірибесіз; Техникалық және кәсіптік білім беру үшін: Қызметі газ тарату желілері мен газ тұтыну жүйелерін пайдаланумен (тікелей) байланысты кәсіпорындарда немесе ұйымдарда кемінде 3 жыл жұмыс тәжірибесі.	
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:		"Азаматтық қорғау туралы" ҚРЗ 79-бабына сәйкес өнеркәсіптік қауіпсіздік мәселелері бойынша мамандарды даярлаудан, қайта даярлаудан өту және өнеркәсіптік қауіпсіздік туралы куәлік алу.	
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:			
Қызметтің негізгі мақсаты:		Газ тарату желілеріне, газ тұтыну жүйелеріне, газ толтыру станцияларына, газ толтыру пункттеріне және автогаз құю станцияларына Қазақстан Республикасының өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы нормативтік-құқықтық актілерінің, ұлттық стандарттардың және (немесе) халықаралық стандарттардың сақталуы мен талаптарына сәйкестігі тұрғысынан тексеру жүргізу бойынша кәсіби қызметтер көрсету.	
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Газ тарату желілерінің, газ тұтыну жүйелерінің, газ толтыру станцияларының, газ толтыру пункттерінің және автогаз құю станцияларының пайдалану және техникалық құжаттамаларын қабылдау-беру актісін ресімдеу. 2. Объектінің иесінің тексеру жүргізуге дайындығын бақылау, зерттеу бағдарламасына сәйкес жабдықтың аймақтарын белгілі бір көлемде мен сапада дайындау. 3. Технологиялық картаға/зерттеу бағдарламасына сәйкес қауіпті техникалық құрылғылардың конструктивтік элементтерін тексеру. 4. Газ тарату желілерін, газ тұтыну жүйелерін, газ толтыру станцияларын, газ толтыру пункттерін және автогаз құю станцияларын механикалық сынау .	
	Қосымша еңбек функциялары:	1. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария және өрт қауіпсіздігі талаптарын сақтау.	
		Машықтар:	

Еңбек функциясы 1: Газ тарату желілерінің, газ тұтыну жүйелерінің, газ толтыру станцияларының, газ толтыру пункттерінің және автогаз құю станцияларының пайдалану және техникалық құжаттамаларын қабылдау-беру актісін ресімдеу.	Дағды 1: Кәсіпорындарда жабдықтарды пайдалану бойынша техникалық құжаттарға талдау жүргізу.	1. Құжаттарды қабылдау-тапсыру актісін жасау. 2. Қабылдау актісін объектінің иесімен таныстыру. 3. Құжаттарды уақытша пайдалануға қабылдау-тапсыру актісін келісу және қол қою. 4. Газ тарату желілері мен газ тұтыну жүйелерінің пайдалану және техникалық құжаттамасымен таныстыру. Білімдер: 1. Газ тарату желілерін, газ тұтыну жүйелерін пайдалану кезіндегі негізгі конструктивті және технологиялық шешімдер. 2. Қауіпсіздік құрылғыларының түрлері, мақсаты, құрылғысы, пайдалану ережелері, техникалық сипаттамалары. 3. Қысыммен жұмыс істейтін жабдықты пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары. 4. Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы НҚА білу.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет етілмейді
	Дағды 2: Объектіні сараптамаға дайындау.	Машықтар: 1. Қысыммен жұмыс істейтін жабдықтың техникалық және пайдалану құжаттамасын оқып, түсіну. 2. Технологиялық регламентті әзірлеу. 3. Зерттеу көлемі мен әдістерін анықтау. Білімдер: 1. Оларды одан әрі пайдалану мүмкіндігін айқындау мақсатында қызмет ету мерзімі өткен қысыммен жұмыс істейтін ыдыстарға тексеру жүргізу жөніндегі өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы НҚА. 2. Объектіні тексеру бойынша қолданыстағы ұлттық , халықаралық стандарттарды және өткізу әдістемесін білу. 3. Объектіні тексеру процесінде халықаралық тәжірибені қолдану.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет етілмейді
	Дағды 1:	Машықтар: 1. ББ СЗ жұмыс істеу үшін объектіні дайындау. 2. Технологиялық карталарды/зерттеу бағдарламаларын және ұлттық және (немесе) мемлекетаралық стандарттарды ББ қолданылатын әдістеріне пайдалану. 3. Механикалық немесе химиялық тазарту құралдарын (шеткалар, абразивті дөңгелектер, тегістеуіштер, еріткіштер және т.б.) таңдап, қолдану .

Еңбек функциясы 2: Объектінің иесінің тексеру жүргізуге дайындығын бақылау, зерттеу бағдарламасына сәйкес жабдықтың аймақтарын белгілі бір көлемде мен сапада дайындау.	Тексеру жүргізу үшін объектіні тазарту.	4. Тазалаудан кейінгі беттің күйін бағалау (ББ жүргізуге кедергі келтіретін ластанудың, тоттың, ақаулардың болуы). 5. Бақылау әдістемесіне сәйкес бетінің тазалығы, кедір-бұдырлығы және пішіні бойынша талаптарды қамтамасыз ету.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Білімдер: 1. ББ жабдықтарының физикалық жұмыс әдістері. 2. Бақылау объектісінің бетін дайындауға қойылатын талаптар. 3. Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы заңнамалық және нормативтік құқықтық актілер.
	Дағды 2: Сынақ жұмыстарын жүргізу шарттарын иесімен келісу.	Машықтар: 1. Объектінің сынақ жұмыстарын жүргізу үшін шарттардың реттілігін иесімен келісу. 2. Өндірістегі өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарын сақтау. 3. Техникалық құжаттаманы және нормативтік талаптарды талдау.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Білімдер: 1. Біліктіліктің I деңгейіндегі ББ әдістері. 2. Объектіде, оның ішінде биіктікте жұмыс істеу кезінде еңбек қауіпсіздігін және еңбекті қорғауды қамтамасыз ету жүйесінің шарттары. 3. Рұқсат беру құжаттамасын ресімдеу тәртібі (хаттамалар, актілер, жоспар-кестелер). 4. Сынақтардың түрлері мен әдістері, оларды жүргізу шарттарына қойылатын талаптар (температура, қысым, орта, жүктеме және т.б.). 5. Тәуекелдерді басқару және қауіпсіздік туралы білім.
	Дағды 1: ББ СЗ қызметін ұйымдастыру және бақылау.	Машықтар: 1. Тексеру жүргізу үшін ББ жабдығын таңдау. 2. Технологиялық картаға/тексеру бағдарламасына және ұлттық және (немесе) мемлекетаралық стандарттарға сәйкес ББ қолданылатын әдістеріне сәйкес оларда болуы мүмкін сыртқы ақауларды анықтау мақсатында дәнекерленген қосылыстардың параметрлерін сыртқы тексеруді жүргізу. 3. Газ тарату желілерінің, газ тұтыну жүйелерінің, газ тұтыну жүйелерінің, газ толтыру станцияларының, газ толтыру пункттерінің және автогаз құю станцияларының болат конструкцияларын дәнекерлеу үшін қолданылатын дәнекерлеу материалдарын зерделеу.
		Білімдер: 1. Біліктіліктің I деңгейіндегі ББ әдістері.

Еңбек функциясы 3: Технологиялық картаға/ зерттеу бағдарламасына сәйкес қауіпті техникалық құрылғылардың конструктивтік элементтерін тексеру.		2. Зерттелетін объектілердің техникалық ерекшеліктері. 3. Объектіні тексеру кезінде қолданылатын жабдықтар мен шығын материалдарының сипаттамасы. 4. Газбен жабдықтау жүйелері объектілерінің қауіпсіздігі жөніндегі талаптар. 5. Газ тарату желілерінің, газ тұтыну жүйелерінің, газ толтыру станцияларының, газ толтыру пункттерінің және автогаз құю станцияларының техникалық жай-күйін тексеруді ұйымдастыруға және жүргізу тәртібіне қойылатын талаптар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет етілмейді
	Дағды 2: Механикалық сынақтар жүргізу.	Машықтар: 1. Үлгілерді сынау кезінде дәнекерлеу қосылысының механикалық қасиеттерін бағалау. 2. Қорытынды бере отырып, механикалық сынақтар жүргізу. 3. Жұмыста НТҚ қолдану. Білімдер: 1. Материалтану негіздері. 2. Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы НҚА білу. 3. Механикалық сынақтар жүргізу жөніндегі ұлттық және (немесе) мемлекетаралық стандарттардың талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет етілмейді
Еңбек функциясы 4: Газ тарату желілерін, газ тұтыну жүйелерін, газ толтыру станцияларын, газ толтыру пункттерін	Дағды 1: Сынақ хаттамаларын ресімдеу.	Машықтар: 1. Алынған сынақ нәтижелерін жүйелеу және талдау. 2. ББ СЗ сынақ хаттамаларын ресімдеу. 3. Механикалық сынау хаттамаларын ресімдеу. 4. Нормативтік және техникалық құжаттамамен жұмыс істеу. Білімдер: 1. Сынақ нәтижелерін ресімдеуге қойылатын талаптар. 2. Өлшем бірлігін қамтамасыз ету саласындағы заңнамаға сәйкес арнайы аспаптардың пайдалану талаптары, өлшеу құралдарына, әдістеріне және нәтижелеріне қойылатын талаптар. 3. Механикалық сынақтар жүргізу жөніндегі ұлттық және (немесе) мемлекетаралық стандарттардың талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет етілмейді
		Машықтар: 1. Өткізілетін СЗ зерттеу нәтижелері бойынша мәліметтер базасымен жұмыс істеу.

және автогаз құю станцияларын механикалық сынау.	Дағды 2: Тексеру нәтижелерін тіркеу. Дағдыны тану мүмкіндігі :	2. Бағдарламалық жасақтаманы қолдана отырып есептеулер жүргізу. 3. Тексеру бойынша басшылық құжаттарды қолдану . 4. Жүргізілген зерттеу нәтижелері бойынша статистикалық деректерді ресімдеу. Білімдер: 1. "Өлшем бірлігін қамтамасыз ету туралы" Қазақстан Республикасының Заңы. 2. ЛИРА, Mathcad, Autodesk, AutoCad есептеуге арналған бағдарламалар және басқа CAD бағдарламалары. 3. Механикалық сынақтар жүргізу жөніндегі ұлттық және (немесе) мемлекетаралық стандарттардың талаптары. қажет етілмейді
Қосымша еңбек функциясы 1: Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария және өрт қауіпсіздігі талаптарын сақтау.	Дағды 1: Жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру. Дағдыны тану мүмкіндігі :	Машықтар: 1. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария және өрт қауіпсіздігі талаптарын практикада қолдану. 2. Өртүрлі жағдайларда зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету. 3. Меншік иесінің және үшінші тұлғалардың қызметкерлерінің жұмыстарын жүргізу туралы хабардар ету. 4. Қазақстан Республикасының НҚА талаптарына сәйкес жұмыстарды жүргізудің шығыс материалдары мен өнімдерін кәдеге жарату. Білімдер: 1. Сертификаттау деңгейінде қысыммен жұмыс істейтін жабдықты пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы Қазақстан Республикасының НҚА талаптары. 2. Алғашқы медициналық көмек көрсету негіздері. 3. Объектіде белгіленген еңбек қауіпсіздігі мен еңбекті қорғауды (қажет болған жағдайда биіктікте жұмыс істеген кезде), өндірістік санитарияны және өрт қауіпсіздігі бойынша қамтамасыз ету талаптары. 4. Сертификаттау деңгейінде радиациялық қауіпсіздікті қамтамасыз ету талаптары. қажет етілмейді
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Дербестік және жауапкершілік Командада жұмыс істей білу Аналитикалық ойлау Ақпаратты іздеу және талдау Оқу және өзін-өзі оқыту қабілеті Құрылымдық мәселелерді шешу	
	1. "Қысыммен жұмыс істейтін жабдықтарды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидаларын бекіту туралы" ҚР ТЖМ 2014	

Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	жылғы 30 желтоқсандағы № 358 бұйрығы. 2. "Газбен жабдықтау жүйелері объектілерінің қауіпсіздігі жөніндегі талаптарды бекіту туралы" ҚР ІІМ 2017 жылғы 9 қазандағы № 673 бұйрығы. 3. "Технологиялық құбыржолдарды пайдалану кезіндегі қауіпсіздік жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы" ҚР ТЖМ 2021 жылғы 27 шілдедегі № 359 бұйрығы. 4. "Қара металлургия кәсіпорындарының газ шаруашылығындағы қауіпсіздік жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы" ҚР ТЖМ 2021 жылғы 2 тамыздағы № 369 бұйрығы. 5. "Қысыммен жұмыс істейтін түтіктерге, цистерналарға, бөшкелерге және баллондарға техникалық куәландыруды жүргізу жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы" ҚР ТЖМ 2021 жылғы 16 тамыздағы № 398 бұйрығы. 6. КО ТР 010/2011 "Машиналар мен жабдықтардың қауіпсіздігі туралы". 7. КО ТР 032/2013 "Артық қысыммен жұмыс істейтін жабдықтардың қауіпсіздігі туралы". 8. КО ТР 016/2011 "Газ тәріздес отында жұмыс істейтін жабдықтардың қауіпсіздігі туралы". 9. ГОСТ 14249-89 "Ыдыстар мен аппараттар. Беріктікке есептеу нормалары". 10. СТ РК 1357-2005 "Қысыммен жұмыс істейтін ыдыстар. Конструкцияға қойылатын негізгі талаптар". 11. СТ РК 1358-2005 "Қысыммен жұмыс істейтін ыдыстар. Болаттарды дәнекерлеуге қойылатын талаптар". 12. МСН 4.03-01-2003 "Газ тарату жүйелері".		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	6	Газ тарату желілерін, газ тұтыну жүйелерін, газ толтыру станцияларын, газ толтыру пункттерін және автогаз құю станцияларын куәландыру жөніндегі маман.	
11. Кәсіптің карточкасы "Газ тарату желілерін, газ тұтыну жүйелерін, газ толтыру станцияларын, газ толтыру пункттерін және автогаз құю станцияларын пайдалану кезіндегі өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы сарапшы":			
Топтың коды:	2149-3		
Қызмет атауының коды:	-		
Кәсіптің атауы:	Газ тарату желілерін, газ тұтыну жүйелерін, газ толтыру станцияларын, газ толтыру пункттерін және автогаз құю станцияларын пайдалану кезіндегі өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы сарапшы		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	7		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығы "Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығын бекіту туралы" 2020 жылғы 30 желтоқсандағы № 553 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 31 желтоқсанда № 22003 болып тіркелді. 23-параграф. Газ қауіпсіздігі жөніндегі инженер		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі:	Мамандық:	Біліктілік:
	жоғары оқу орнынан кейінгі білім (магистратура, резидентура)	Инженерия және инженерлік іс	-
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Қызметі газ тарату желілері мен газ тұтыну жүйелерін пайдаланумен (тікелей) байланысты кәсіпорындарда немесе ұйымдарда кемінде 5 жыл жұмыс тәжірибесі.		

Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	"Азаматтық қорғау туралы" ҚРЗ 79-бабына сәйкес өнеркәсіптік қауіпсіздік мәселелері бойынша мамандарды даярлаудан, қайта даярлаудан өту және өнеркәсіптік қауіпсіздік туралы куәлік алу.	
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Газ тарату желілері мен газ тұтыну жүйелерінің қауіпсіздігін Қазақстан Республикасының өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы заңнамасының талаптарына сәйкестігіне сараптау бойынша кәсіби қызметтер көрсету.	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Өмірлік циклдің барлық кезеңдерінде газ тарату желілері мен газ тұтыну жүйелерін жоспарлы және жоспардан тыс тексеру мақсатында сараптама жүргізу. 2. Жабдықты қолдануға рұқсат алу үшін сараптама жүргізу. 3. Дәнекерлеу, жергілікті термоөңдеу әдістерін келісу, паспорттардың дубликаттарын жасау.
	Қосымша еңбек функциялары:	1. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария және өрт қауіпсіздігі талаптарын сақтау.
	Дағды 1: Зерттелетін жабдықтың пайдалану, жобалау және жөндеу құжаттамасын талдау.	Машықтар: 1. Газ тарату желілерінің, газ тұтыну жүйелерінің, газ толтыру станцияларының, газ толтыру пункттерінің және автогаз құю станцияларының пайдалану, жобалау және жөндеу құжаттамасының материалдарын оқу және түсіндіру. 2. Жұмыста НТД қолдану. 3. Газ тарату желілерін, газ тұтыну жүйелерін, газ толтыру станцияларын, газ толтыру пункттерін және автогаз құю станцияларын тексеру және техникалық куәландыру кезінде анықталған ақаулардың қауіптілік дәрежесін айқындау.
		Білімдер: 1. Газ тарату желілерін, газ тұтыну жүйелерін, газ толтыру станцияларын, газ толтыру пункттерін және автогаз құю станцияларын пайдалану кезіндегі Қазақстан Республикасының өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы НҚА талаптары. 2. Өнеркәсіптік қауіпсіздікке сараптама жүргізу бойынша әдістемелік ұсынымдар. 3. Объектілерді зерттеу бойынша заманауи технологияларды білу.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет етілмейді
		Машықтар: 1. Газ тарату желілерінің, газ тұтыну жүйелерінің, газ толтыру станцияларының, газ толтыру пункттерінің және автогаз құю станцияларының техникалық жай-күйін бағалау мен болжаудың есептік-талдамалық рәсімдерін орындау. 2. Объектіге зерттеу жүргізу және мониторингті ұйымдастыру әдістемелерін әзірлеу.

Еңбек функциясы 1: Өмірлік циклдің барлық кезеңдерінде газ тарату желілері мен газ тұтыну жүйелерін жоспарлы және жоспардан тыс тексеру мақсатында сараптама жүргізу.		3. Тексеру және техникалық куәландыру жүргізу жөніндегі жұмыстарға басшылық жасау.
	Дағды 2: Тексеру және техникалық куәландыру нәтижелері бойынша материалдарды талдау.	Білімдер: 1. Газ тарату желілерін, газ тұтыну жүйелерін, газ толтыру станцияларын, газ толтыру пункттерін және автогаз құю станцияларын пайдалану кезіндегі Қазақстан Республикасының өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы НҚА талаптары. 2. Өнеркәсіптік қауіпсіздікке сараптама жүргізу бойынша әдістемелік ұсынымдар. 3. Біліктіліктің III деңгейінде ББ әдістерін білу. 4. Газ тарату желілерінің, газ тұтыну жүйелерінің, газ толтыру станцияларының, газ толтыру пункттерінің және автогаз құю станцияларының техникалық жай-күйін бағалау мен болжаудың есептеу-талдау рәсімдерінің қағидаттары. 5. ЛИРА, Mathcad, Autodesk, AutoCad есептеуге арналған бағдарламалар және басқа CAD бағдарламалары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет етілмейді
	Дағды 3: Сараптамалық қорытынды дайындау.	Машықтар: 1. Сараптамалық қорытындыны ресімдеу. 2. Сараптамалық қорытындыны газ тарату желілерінің, газ тұтыну жүйелерінің, газ толтыру станцияларының, газ толтыру пункттерінің және автогаз құю станцияларының иесімен келісу. 3. Ресми дереккөздер арқылы сараптамаға қажетті ақпаратты сұрау және табу.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Білімдер: 1. Газ тарату желілерін, газ тұтыну жүйелерін, газ толтыру станцияларын, газ толтыру пункттерін және автогаз құю станцияларын пайдалану кезіндегі Қазақстан Республикасының өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы заңнамасының талаптары. 2. Өнеркәсіптік қауіпсіздікке сараптама жүргізу бойынша әдістемелік ұсынымдар. 3. Қазақстан Республикасының НҚА өнеркәсіптік қауіпсіздік және үздік шетелдік әдет-ғұрыптар саласындағы кең білімі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет етілмейді
		Машықтар: 1. Бұрын осындай объектілерде қолдануға рұқсат алған газ тарату желілеріне, газ тұтыну жүйелеріне, газ толтыру станцияларына, газ толтыру пункттеріне және автогаз құю станцияларына арналған жабдықтардың техникалық сипаттамаларын талдау және салыстыру.

Еңбек функциясы 2: Жабдықты қолдануға рұқсат алу үшін сараптама жүргізу.	Дағды 1: Техникалық сипаттамаларды талдау.	2. Ресми дереккөздер арқылы сараптамаға қажетті ақпаратты сұрау және табу. 3. Қолданыстағы жабдықтың нақты күйін талдау. Білімдер: 1. Газ тарату желілерін, газ тұтыну жүйелерін, газ толтыру станцияларын, газ толтыру пункттерін және автогаз құю станцияларын пайдалану кезіндегі Қазақстан Республикасының өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы НҚА талаптары. 2. Өнеркәсіптік қауіпсіздікке сараптама жүргізу бойынша әдістемелік ұсынымдар. 3. Газ тарату желілерінің, газ тұтыну жүйелерінің, газ толтыру станцияларының, газ толтыру пункттерінің және автогаз құю станцияларының техникалық жай-күйін тексеруді ұйымдастыруға және жүргізу тәртібіне қойылатын талаптар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	қажет етілмейді
	Дағды 2: Газ тарату желілерімен, газ тұтыну жүйелерімен, газ толтыру станцияларымен, газ толтыру пункттерімен және автогаз құю станцияларымен нақты танысу.	Машықтар: 1. Газ тарату желілерін, газ тұтыну жүйелерін, газ толтыру станцияларын, газ толтыру пункттерін және автогаз құю станцияларын пайдалану кезінде туындайтын зиянды және қауіпті өндірістік факторларды айқындау. 2. Қазақстан Республикасында қолданылатын нормативтік мәндерге сәйкес зиянды және қауіпті өндірістік факторлардың шекті мәндерін айқындау. 3. Зиянды және қауіпті өндірістік факторлардың мәндерін рұқсат етілген параметрлерге, олардың сенімділік деңгейіне жеткізуді қамтамасыз ететін техникалық шараларды қолдану. Білімдер: 1. Газ тарату желілерін, газ тұтыну жүйелерін, газ толтыру станцияларын, газ толтыру пункттерін және автогаз құю станцияларын пайдалану кезіндегі Қазақстан Республикасының өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы НҚА талаптары. 2. Өнеркәсіптік қауіпсіздікке сараптама жүргізу бойынша әдістемелік ұсынымдарды білу. 3. Газ тарату желілерінің, газ тұтыну жүйелерінің, газ толтыру станцияларының, газ толтыру пункттерінің және автогаз құю станцияларының техникалық жай-күйін талдау, бағалау және болжау рәсімдері. 4. Газ тарату желілерінің, газ тұтыну жүйелерінің, газ толтыру станцияларының, газ толтыру пункттерінің және автогаз құю станцияларының техникалық жай-күйін тексеруді ұйымдастыруға және жүргізу тәртібіне қойылатын талаптар. 5. ЛИРА, Mathcad, Autodesk, AutoCad есептеу бағдарламалары және басқа CAD бағдарламалары.

	Дағдыны тану мүмкіндігі : :	қажет етілмейді
Еңбек функциясы 3: Дәнекерлеу, жергілікті термоөңдеу әдістерін келісу, паспорттардың дубликаттарын жасау.	Дағды 1: Құжаттарды рәсімдеу үшін бастапқы ақпаратты талдау және салыстыру.	Машықтар: 1. Дәнекерлеу процесінің әдістері мен материалдарын дәнекерлеу бойынша маман деңгейінде түсіну. 2. Біліктілік деңгейінде термиялық өңдеу тәсілдері мен әдістерін анықтау. 3. Газ тарату желілерін, газ тұтыну жүйелерін, газ толтыру станцияларын, газ толтыру пункттерін және автогаз құю станцияларын жабдықтауға паспорттардың дубликаттарын жасау. Білімдер: 1. Металдарды дәнекерлеу технологияларын, толтырғыш материалдарды қолдануды, бақылау түрлері мен көлемін, алдын ала термиялық өңдеуді қамтитын жабдықтардың жобалау-конструкторлық құжаттамасы. 2. Термоөңдеуге жататын бұйымның конструкторлық құжаттамасы. 3. Газ тарату желілері, газ тұтыну жүйелері, газ толтыру станциялары, газ толтыру пункттері және автогаз құю станциялары жабдықтарының паспорттарының дубликаттарын ресімдеуге қойылатын талаптар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі : :	қажет етілмейді
	Дағды 2: Газ тарату желілерін, газ тұтыну жүйелерін, газ толтыру станцияларын, газ толтыру пункттерін және автогаз құю станцияларын дайындау және жөндеу үшін қолданылатын материалдарды талдау.	Машықтар: 1. Газ тарату желілері мен газ тұтыну жүйелерін дайындау және жөндеу үшін қолданылатын материалдардың үлгілерін сынау және сертификаттау нәтижелерін талдау . 2. Газ тарату желілерін, газ тұтыну жүйелерін, газ толтыру станцияларын, газ толтыру пункттерін және автогаз құю станцияларын дайындау және жөндеу үшін қолданылатын материалдарды талдау. 3. Халықаралық және ұлттық стандарттарды қолдану. Білімдер: 1. Газ тарату желілерін, газ тұтыну жүйелерін, газ толтыру станцияларын, газ толтыру пункттерін және автогаз құю станцияларын пайдалану кезінде Қазақстан Республикасының өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы НҚА білу. 2. "Өлшем бірлігін қамтамасыз ету туралы" Қазақстан Республикасының Заңы. 3. Жабдықты пайдалану бойынша технологиялық процесті білу.
	Дағдыны тану мүмкіндігі : :	не требуется
		Машықтар:

Қосымша еңбек функциясы 1: Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария және өрт қауіпсіздігі талаптарын сақтау.	Дағды 1: Жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру.	1. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария және өрт қауіпсіздігі талаптарын практикада қолдану. 2. Әртүрлі жағдайларда зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету. 3. Меншік иесінің және үшінші тұлғалардың қызметкерлерінің жұмыстарын жүргізу туралы хабардар ету. 4. Қазақстан Республикасының НҚА талаптарына сәйкес жұмыстарды жүргізудің шығыс материалдары мен өнімдерін кәдеге жарату. Білімдер: 1. Сертификаттау деңгейінде қысыммен жұмыс істейтін жабдықты пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы Қазақстан Республикасының НҚА талаптары. 2. Алғашқы медициналық көмек көрсету негіздері. 3. Объектіде белгіленген еңбек қауіпсіздігі мен еңбекті қорғауды (қажет болған жағдайда биіктікте жұмыс істеген кезде), өндірістік санитарияны және өрт қауіпсіздігі бойынша қамтамасыз ету талаптары. 4. Сертификаттау деңгейінде радиациялық қауіпсіздікті қамтамасыз ету талаптары.
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Дағдыны тану мүмкіндігі : Ұқыптылық Дербестік және жауапкершілік Стратегиялық ойлау Аналитикалық ойлау Ақпаратты іздеу және талдау Логикалық ойлау	қажет етілмейді
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:		1. "Қысыммен жұмыс істейтін жабдықтарды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидаларын бекіту туралы" ҚР ТЖМ 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 358 бұйрығы. 2. "Газбен жабдықтау жүйелері объектілерінің қауіпсіздігі жөніндегі талаптарды бекіту туралы" ҚР ІІМ 2017 жылғы 9 қазандағы № 673 бұйрығы. 3. "Технологиялық құбыржолдарды пайдалану кезіндегі қауіпсіздік жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы" ҚР ТЖМ 2021 жылғы 27 шілдедегі № 359 бұйрығы. 4. "Қара металлургия кәсіпорындарының газ шаруашылығындағы қауіпсіздік жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы" ҚР ТЖМ 2021 жылғы 2 тамыздағы № 369 бұйрығы. 5. "Қысыммен жұмыс істейтін түтіктерге, цистерналарға, бөшкелерге және баллондарға техникалық куәландыруды жүргізу жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы" ҚР ТЖМ 2021 жылғы 16 тамыздағы № 398 бұйрығы. 6. КО ТР 010/2011 "Машиналар мен жабдықтардың қауіпсіздігі туралы". 7. КО ТР 032/2013 "Артық қысыммен жұмыс істейтін жабдықтардың қауіпсіздігі туралы". 8. КО ТР 016/2011 "Газ тәріздес отында жұмыс істейтін жабдықтардың қауіпсіздігі туралы". 9. ГОСТ 14249-89 "Ыдыстар мен аппараттар. Беріктікке есептеу нормалары". 10. СТ РК 1357-2005 "Қысыммен жұмыс істейтін ыдыстар. Конструкцияға қойылатын негізгі талаптар". 11. СТ РК 1358-2005 "Қысыммен жұмыс істейтін ыдыстар. Болаттарды дәнекерлеуге қойылатын талаптар". 12. МСН 4.03-01-2003 "Газ тарату жүйелері".
	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:

СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	6	Газ тарату желілерін, газ тұтыну жүйелерін, газ толтыру станцияларын, газ толтыру пункттерін және автогаз құю станцияларын куәландыру жөніндегі маман.
---	---	--

4-ші тарау. Кәсіптік стандарттың техникалық деректері

12. Мемлекеттік органның атауы: Қазақстан Республикасының Төтенше жағдайлар министрлігі.

Орындаушы: Набиева Н.Ж, +7 (717) 257 77 28, nabiyeva.n@kpb.emer.kz.

13. Өзірлеуге қатысатын ұйымдар (кәсіпорындар):

ҚР ТЖМ Өнеркәсіптік қауіпсіздік комитеті;

"Тәуелсіз газ қауымдастығы" ЗТБ;

"Аттестаттау-әдістемелік орталығы" ЖШС ТК 76 "Бұзбайтын бақылау, техникалық диагностика және жай-күй мониторингі";

"Қазақстандық тіркелім" ЗТБ;

"Қазақстан лифтшілер одағы" ЗТБ;

Ernst & Young Kazakhstan LLP;

ҚР ЭМ "Ядролық физика институты" РМК ҰМКИ;

"Мунар 1" ЖШС.

Жоба жетекшісі: Исқақов Нұржан Қалдыбекұлы, +7 (701) 734 51 51, iskakov.n@kpb.emer.kz.

14. Кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңес: №, 06.09.2024 ж.

15. Кәсіптік біліктілік жөніндегі ұлттық орган: 22.10.2025 ж.

16. "Атамекен" Қазақстан Республикасының Ұлттық кәсіпкерлер палатасы: -

17. Нұсқа нөмірі және шығарылған жылы: Нұсқа 2, 2025 ж.

18. Болжамды қайта қарау күні: 01.11.2028 ж.